

ВИДАННЯ
УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМ. СВ. КЛИМЕНТІЯ ПАПИ
EDITIONES UNIVERSITATIS CATHOLICAE UCRAINORUM
S. CLEMENTIS PPAE
ПРАЦІ ФІЛОСОФІЧНО-ГУМАНІСТИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ
Том III-IV Vol.

Проф. Д-р Олекса Горбач

**ПЕРШИЙ РУКОПИСНИЙ УКРАЇНСЬКО-ЛАТИНСЬКИЙ
СЛОВНИК АРСЕНІЯ КОРЕЦЬКОГО-САТАНОВСЬКОГО
ТА ЄПІФАНІЯ СЛАВИНЕЦЬКОГО**

Prof. Dr. Olexa Horbatsch

DE MANUSCRIPTO PRIMI UCRAINO-LATINI VOCABULARII
ARSENII KOREC'KYJ-SATANOV'S'KYJ ET EPIPHANII
SLAVYNES'KYJ TYPIS NUNC MANDATO

Рим 1968 Romae

ВИДАННЯ
УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМ. СВ. КЛИМЕНТІЯ ПАПИ
EDITIONES UNIVERSITATIS CATHOLICAE UCRAINORUM
S. CLEMENTIS PAPAE
ПРАЦІ ФІЛОСОФІЧНО-ГУМАНІСТИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ
Том III-IV Vol.

Проф. Д-р Олекса Горбач

**ПЕРШИЙ РУКОПИСНИЙ УКРАЇНСЬКО-ЛАТИНСЬКИЙ
СЛОВНИК АРСЕНІЯ КОРЕЦЬКОГО-САТАНОВСЬКОГО
ТА ЄПІФАНІЯ СЛАВИНЕЦЬКОГО**

Prof. Dr. Olexa Horbatsch

DE MANUSCRIPTO PRIMI UCRAINO-LATINI VOCABULARII
ARSENII KOREC'KYJ-SATANOV'S'KYJ ET EPIPHANII
SLAVYNEC'KYJ TYPIS NUNC MANDATO

diasporiana.org.ua

Рим 1968 Romae

Проф. Д-р Олекса Горбач

**ПЕРШИЙ РУКОПИСНИЙ УКРАЇНСЬКО-ЛАТИНСЬКИЙ
СЛОВНИК АРСЕНІЯ КОРЕЦЬКОГО-САТАНОВСЬКОГО
ТА ЄШФАНІЯ СЛАВИНЕЦЬКОГО**

Рим 1968 Romae

ПЕРЕДМОВА

На унікальний список українсько-латинського словника А. Корецького-Сатановського та Є. Славинецького, збережений враз із латинсько-«слов'янською» частиною в рукописному кодексі паризької Національної бібліотеки, довелося нам натрапити при студіях над іншими лексикографічними працями Славинецького. Вага включеного тут лексичного матеріалу для історії української літературної мови в 17 в. очевидна. Порівняння тексту, поспованого переписувачем, з польським зразком цього словника, польсько-латинським словником Г. Кнапського, дозволило виправити помилки й неясності в латинському тексті нашого рукопису. Для уточнення значень окремих виразів виявилось доцільним привести порівняння з паризької ж та дубровницької копій латинсько-«слов'янського» словника.

Десять років тому це опрацювання було в основному готове. Але чи то нецікаве з комерційного погляду затитулування праці чи то загалом непопулярність лексикографічних позицій у плануванні видавців були причиною, що мої звертання — особисті і по-через авторитетних поручувачів — до кількох наукових видавництв на Заході залишилися без успіху. Без відповіді залишилася тоді ж і моя аналогічна листовна пропозиція керівникові компетентної наукової установи в Києві.

Тому почуваюся зобов'язаним до особливої вдячності Його Еміненції Блаженнішому Владиці Верховному Архiepископові й Кардиналові Кир Йосифові, що без вагання зразу погодився включити цей словник у серію Праць Філософiчно-Гуманістичного Факультету Українського Католицького Університету в Римі й видати його друком до VI-го Міжнародного конгресу славiстів у Празі.

Франкфурт, дня 1-го грудня 1967 р.

Автор

ЗАСАДИ ВИДАННЯ РУКОПISУ

З технічно-друкарських причин прийшлося при передруку провести низку упрощень серед правописних тонкощів рукопису.

Дві літери « омікрон » і « омега » передавано скрізь одним *o*.

Дві літери преіотоване *a* й малий юс передавано скрізь одним *y*.

Літеру « іжиця » передавано курсивним *i*, літеру « зіло » курсивним *z*, а літеру « кеї » курсивним *ks*; подібно літеру « пеї » курсивним *ps*.

Написання з титлами розв'язано, а зреконструйовані підтитлові літери надруковано курсивою; титлу над літерами з цифровим значенням пропущено.

Паєрик передавано апострофом.

Пропущено придихові значки над назвучними голосними слів; наголосовий значок « гравіс » над визвучними складами слів замінено значком « акут ».

Всі доповнення подано в дужках.

Цілу низку виправлень проведено зокрема в латинському тексті в оперті на *Synonyma seu Dictionarium Polonolatinum. In gratiam et usum Studiosae Iuuentutis Polonae, Ex Thesauro Gregorii Snaarii Soc. Iesv Collectum. Cracoviae,...* 1649, — головно в інтерпункції; без окремого позначування усунено в оперті на цей словник Кнапського крапку скрізь там, де її копіст поставив був невірною й тим зіпсував текст; додані ж нами, а пропущені копістом коми, поставлено тоді в дужках.

Некурсивними черенками відмічено невірні латинські написання копіста зі сплутуванням літер: *s - t*; *i - u*; *ph - f*; *th, ae* (замість *t, e*); затримано ж його писання всуміш *u - v* без окремого позначування.

Скорочення. Латинські назви відмінків у наших тлумаченнях скорочено до початкових літер: *N* - номінатив, *G* - генітив, *D* - датив, *A* - акузатив, *I* - інструменталь, *L* - льокатив, *V* - вокатив; показники ж 1, 2, 3 означають тоді однину, двоїну, множину.

Інші ж іще скорочення це:

ЛСЛ - Лексікон словенолатинській; *corr.* - correctum (виправлене), *del.* - deletum (закреслене), *v.* - vide (дивись, порівняй), *LSR* - *Dictionarium Latinorutenicum* (дубровницька копія словника Є. Славинецького), *DLSP* - *Dictionarium Latinosclavonicum* (паризька копія словника Є. Славинецького), *Knapski DPL* - *Synonyma seu Dictionarium Polonolatinum... G. Snaarii, 1649.*

Sl. n. 6

DICTIONARIUM

LATINO SCLAVONICVM

OPERI AMBROSII

CALEPINI

(Seruata Verborum integra serie)

CONFORMATVM

STVDIO ATQ; OPERE REVERENDORVM IN CHRIS-
TO PATRVM EPISPANIA SŁAWIENICKI

&
ARSENI KORECKY SŁAWOUIENSIS ORDINIS

S. BASILII

MOSCHOVIE

ANNO

REPARATE SVAVTIS

16

Dictionarium Latinosclavonicum, рукопис Sl. no. 6 паризької
Bibliothèque Nationale, наголовна сторінка

ЛЕКСІКОН

СЛОВЕНОЛАТИНСКІЙ

ТРУДОЛЮБИЕМЪ ИНОКОВ АРСЕНІЯ И ЄПИФАНІЯ
В БОГОСПАСАЕМОМЪ ГРАДѢ МОСКВѢ СОСТАВЛЕНЪ

(РУКОПИС ПАРИЗЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ
Sl. n. 6 СТОРІНКИ 1-144)

А

а, гласъ сѣтованія
ábie

áвва

áгнець

áгница

агнѧ

адъ

аджамскій

авъ

аиръ

академіа

алавастръ

алекторъ

алканіе, алчба

алой

алчба

алчю

амвонъ

амедість камень

áггль (= áнгель)

ангеловидный

ангелолѣпный

ангелоподобный

áнгелскій

анісъ

апóстоль

апостолскій

аптѣка

аптекарскій

ah, heu, hei

statim, confestim, mox, illico (v. вредъ, ~
тщета)

abbas

agnus, aries

ovis

agnellus

infernus, orcus, tartarus

(v. коверъ ~)

ego; Д¹ ми, мнѣ *mihi*; ми (v. мжит ~
ся); мѣ (v. благодаренствует ~ ся); мнѣ
(v. ми; никтоже ко ~; оувѣй ~); А¹
мя *me*; (v. бѣють мя)

aer

academia

alabaster, alabastrites

gallus; П¹ в алекторѣ (v. камень ~)

esuries, esuritio

aloe

(v. алканіе)

esurio, fame laboro, urgeor

ambona

amethistus

angellus (= *angelus*)

angeli vultum prae se ferens

angelica facie praeditus

instar angeli

angelicus

anisum, anicetum

apostolus

apostolicus

(v. хранительница)

(v. колáчекъ ~); аптекарское (v. корѣ-
ние ~)

архієпископъ	<i>archiepiscopus</i>
архієпископство	<i>archiepiscopatus</i>
архитѣктонъ	<i>architectus</i>
архитѣктонское искусство	<i>ars architectonica</i>
архитриклинъ	<i>architriclinus</i>
áспидъ	<i>aspis</i> : <i>dis</i>
ахátисъ камень	<i>achates</i>
áще	<i>si. quamuis. eciamsi. licet</i>

Б

бáба	<i>anus. vetula</i>
бáба при рождѣніи бы- ваемая	<i>obstetrix. adsestrix. assestrix</i>
баба отца или мáтере мáти	<i>avia</i>
бáбы звѣзды	<i>Pleiades. Hergiliae (≡ Ve-)</i>
бáбій	<i>anilis. anilis. anicularis</i>
бáбка	<i>anicula</i>
бáбка зѣліе	<i>plantago</i>
бабствую. бáбю	<i>obsterricor (= -tetri-). obstetrico</i>
бáбю	(v. бабствую)
багоръ	<i>color purpureus. puniceus. Phoeniceus</i>
багряница	<i>purpura</i>
багряна хламíда	<i>vestis purpurea. punica. phoenicea</i>
бажантъ птица	<i>phasianus</i>
бáліа	<i>saga. venefica. praestigiatrix</i>
бáлій	<i>praestigiator. magus. incantator; бáлій (v. чародѣй)</i>
бáлственный	<i>veneficus. magicus</i>
бáлство	<i>veneficium; балство (v. чародѣаніе)</i>
бáлствую	<i>incanto</i>
банка	<i>ampulla. sistula (= ci- DLR ковчежець)</i>
бáнка кровопустная	<i>cucurbita. ventosa</i>
бáня	<i>lauacrum</i>
бáня скудѣлнѣча	<i>fidelia. hirnea (DLR горнець. кукшинъ)</i>
	<i>fictilis</i>
барáнь	(v. скопецъ ~)
бардышь	<i>lunata (DLR -tus накривлень. сляченъ)</i>
	<i>securis. hasta falcata</i>
барханъ	<i>vestis. vel tela hospiti (= gossipina)</i>
басъ (,) глас нижаишій в пѣніи	<i>bassus. imus sonus modulatus</i>

баснословецъ	<i>fabulator</i>
баснословіе	<i>fabulatio</i>
баснословлю	<i>fabulor</i>
баснь	<i>fabula</i>
бáхмать	<i>caballus</i> (DLR лошадь. лошакъ. конь). <i>bachmat</i>
бдѣтель	<i>vigil. peruvigil</i>
бдѣніе	<i>vigilantia. excubiae</i>
бдѣю	<i>vigilo. excubo</i>
бдящій	<i>vigilans</i>
бедрó	<i>coxa</i> (DLR удъ)
безъ	<i>sine. ab(s)que</i>
безблагодáтный	
безболѣзненъ	<i>doloris expers. nullum dolorem sentiens.</i> <i>indolorius</i>
безболѣзніе	<i>carentia doloris</i>
безбрáдый	<i>imberbis</i>
безбѣдно	<i>citra periculum. sine periculo</i>
безбѣдный	<i>vacuus a periculis. extra omne periculum</i> <i>constitutus</i>
безвеществѣнный	<i>immaterialis</i>
безвеществѣннѣ	<i>immaterialiter</i>
безвещество	<i>immaterialitas</i>
безвременно	<i>intempestivè. inopportunè</i>
безвременнослóвіе	<i>intempestiva sermocinatio</i>
безвременность	<i>intempestivitas. inopportunus</i> (= -nitas, DLR <i>opportunitas</i> благовременіе)
безвременствую	<i>destituor oportunitate</i>
безвѣстный	<i>non denunciatus. incognitus. non indictus</i>
безвѣстнѣ	<i>non denunciatè</i>
безглавный	<i>acephalus. sine capite</i>
безгласіе	<i>defectus uocis. obmutescencia. carencia uo-</i> <i>cis</i>
безгласный	<i>mutus. insonus. expers uocis</i>
бездерзновѣніе	<i>non audentia</i>
бездерзновѣнный	<i>non audens</i>
бездна	<i>abyssus. barat(h)rum. voraho</i> (= -ago). <i>hiatus</i>
бездушествую	<i>animo linquor. inanimus sum</i>
бездушіе	<i>defectio animi</i>
бездушный	<i>exanimis. inanimus. inanimatus</i>
безжѣнный	<i>caelebs. (-)libis</i>

безженство	<i>caelibatus</i>
безженствую	<i>caelibem vitam dego</i>
беззаконіе	<i>iniquitas. improbitas. prauitas. nequitia</i>
беззаконникъ	<i>iniquus. improbus. prauus. nequam (DLR небылица)</i>
беззаконно	<i>inique. iniuste</i>
беззаконую	<i>inique ago. contra legem ago. pecco in legem</i>
беззлбивый	<i>innocens. innocuus. insons</i>
беззлбіе	<i>innocentia</i>
беззубный	<i>edentulus</i>
безимѣнный	<i>anonimus. nomine carens</i>
безказный	<i>impunitus. impunis</i>
безказнь	<i>impune</i>
безквасіе	<i>fermenti carentia</i>
безквасный	<i>azymus. fermenti expers. non fermentatus</i>
безконечность	<i>infinitas</i>
безконечный	<i>infinitus</i>
безконечнѣ	<i>infinitè</i>
безкостный	<i>exos : ossis</i>
безкрóвный	<i>exsanguinis</i>
безкров'ный	<i>intectus. patulus. apertus</i>
безлунный	<i>illunis</i>
безмóлвникъ	<i>solitarius. in solitudine degens. eremita</i>
безмóлвно	<i>solitarie. in silentio. absque tumultu</i>
безмолвный	<i>tumultus expers. non turbulentus. quietus. sedatus</i>
безмóлствую	<i>solitariam uitam ago. quiete fruor</i>
безмѣрность	<i>immensitas</i>
безмѣрный	<i>immensus. interminatus</i>
безмѣстно	<i>absurdè</i>
безмѣстность	<i>absurditas. inconuenientia</i>
безмѣстный	<i>absurdus. inconueniens. indecens</i>
безобразіе	<i>deformitas</i>
безобразный	<i>informis. deformis. nulla forma praeditus</i>
безобразую	<i>deformo</i>
безобѣдный	<i>impransus</i>
безоружный	<i>inarmis</i>
безотвѣтенъ	<i>non habens responsum</i>
безпечаліе	<i>indolentia. vacuitas doloris</i>
безпечальный	<i>dolorum et molestiarum expers. nulla tristitia affectus</i>

бездлѡтностѣ	<i>carentia carnis</i>
бездлѡтнѣй	<i>carne carens. incorporalis. incorporeus</i>
бездлѡгрѣшнѣй	<i>certus. non errabilis</i>
бездлѡпорѡчно	<i>immaculatè. intaminatè</i>
бездлѡпорѡчнѣй	<i>immaculatus. incontaminatus. impollutus</i>
бездлѡпредѣлѣне	(v. неустѡвнѣ)
бездлѡпрекослѡвѣе	<i>citra contradictionem</i>
бездлѡпрекослѡвнѣй	<i>cui contradici non potest</i>
бездлѡпристрѡстѣе	<i>affectionum vacuitas. impassibilitas (= -pati-)</i>
бездлѡпристрѡстнѣй	<i>impassibilis (= -pati-, DLR patibilis страдательны'). affectionum animi non obnoxius</i>
бездлѡпристрѡстнѣѣ	<i>impassibiliter</i>
бездлѡпутѣе	<i>inuium</i>
бездлѡпутно	<i>inuius</i>
бездлѡслѡстѣе	<i>iniucunditas. voluptatis priuatio</i>
бездлѡслѡстнѣй	<i>insipidus. iniucundus. voluptatis expers</i>
бездлѡслѡвѣсѣе	<i>irrationabilitas. rationis carentia</i>
бездлѡслѡвѣснѣй	<i>irrationabilis. ratione destitutus</i>
бездлѡслѡвѣснѣѣ	<i>irrationabiliter. sine ratione</i>
бездлѡсмѣртѣе	<i>immortalitas</i>
бездлѡсмѣртнѣй	<i>immortalis</i>
бездлѡсмѣртнѣѣ	<i>immortaliter</i>
бездлѡсрамнѣй	<i>impudicus. impudens</i>
бездлѡсрамнѣѣ(=--мѣе). бездлѡстудство	<i>impudicitia. inuerecundia</i>
бездлѡстрашѣе	<i>formidinis priuatio</i>
бездлѡстрашнѣй	<i>informidatus. imperterritus. impavidus</i>
бездлѡстрашнѣѣ	<i>impavidè. intrepidè. imperterritè</i>
бездлѡстуднѣй	<i>impudens. impudicus. inuerecundus</i>
бездлѡстуднѣѣ	<i>impudenter. inuerecundè</i>
бездлѡстудство	<i>impudentia. inuerecundia; (v. безсрамнѣѣ)</i>
бездлѡстудствую	<i>impudenter me gero. impudentiâ utor</i>
бездлѡзумѣе	<i>amentia. dementia; (v. неразумѣе)</i>
бездлѡзумнѣй	<i>amens. stultus. mente carens (v. неразумнѣй)</i>
бездлѡзумнѣѣ	<i>dementer</i>
бездлѡзумствую	<i>insipio. insipiens (≡ i.sum)</i>
бездлѡуспѣшнѣй	<i>tardus. lentus. inferotinus (= infortunatus? DLR бѣдны'. окаянны')</i>
бездлѡуспѣшнѣѣ	<i>inorus</i>

безу́шный	<i>inauritus</i>
безчеловѣчествую	<i>inhumaniter p(r)ocedo. crudeliter me gero</i>
безчеловѣчіе	<i>inhumanitas. crudelitas. feritas. atrocitas</i>
безчеловѣчій	<i>inhumanus. truculentus. ferox. atrox. im-</i> <i>manis</i>
безчеловѣчнѣ	<i>inhumanè. crudeliter</i>
безчествую	<i>honore priuo. ignomini(a) affitio. infamia</i> <i>noto</i>
безчестіе	<i>infamia. ignominia. (de)decus. contumelia.</i> <i>inhonestamentum; (v. неслáва)</i>
безчѣстно	<i>ignominiosè</i>
безчестное	<i>(v. кощунство ~)</i>
безчестный	<i>inhonoratus. infamis. contumeliosus. in-</i> <i>honorus. ignominiosus</i>
безчїніе	<i>inordinatio, perturbatio ordinis. status inor-</i> <i>dinatus</i>
безчїнно	<i>inordinatè. praepostere</i>
безчїнный	<i>inordinatus. pr(a)eposterus</i>
безчїнствую. безчїню	<i>inordinatus sum. ordinem non seruo. in-</i> <i>compositè me gero</i>
безчїню	<i>(v. безчїнствую)</i>
безчисленно	<i>innumerab'liter</i>
безчислѣнный	<i>innumerabilis. innumerus</i>
безчїстотный	<i>immundus. impicus (= -pexus? DLR не-</i> <i>чесаны')</i>
безязычный	<i>elinguatus. elinguis</i>
белкотаніе	<i>sonitus amphorae biblientis</i>
безкочю (= белкочю)	<i>bilbio (DLR biblo белькочу. мелькочу)</i>
бервнко́	<i>trabecula</i>
бервно́	<i>trabs (DLR сучец). trabes. tignum; бервно́</i> <i>(v. слѣмя)</i>
бервняный	<i>trabicus. trabalis</i>
берѣза	<i>betulletum. silua betul(l)ae</i>
бесѣда	<i>homilia. colloquium. commercium. conuer-</i> <i>satio</i>
бесѣдная	<i>(v. рїза ~)</i>
бесѣдникъ	<i>conuiuia. collocutor</i>
бесѣдный	<i>(v. спод, ~ рядъ)</i>
бесѣдную	<i>colloquor. confabulor. commercium habeo</i> <i>cum aliquo</i>
бзовый	<i>sambuceus (DLR бзовы')</i>
білень у молотила	<i>verber flagelli frumentarii</i>

бѣрка	<i>calculus</i>
бирокъ играніе	<i>ludus calculorum</i>
бісеръ	<i>gemma. margarita. unio</i> (DLR соедине- ніе. бісер); (v. перла)
бісерна матица	<i>concha. cochlea margaritifera</i>
бісерникъ	<i>gemmarius</i>
бісерный	<i>gemmeus</i>
бісерный шаръ	<i>bdellius color</i>
бичъ	<i>flagellum</i> (DLR <i>-llae</i> розги. бичъ. моло- тило). <i>scutica</i> (DLR бичъ. плѣть). <i>fla- grum</i>
биченіе	<i>boatus</i>
бичѣлно	<i>manubrium flagelli</i>
бичовникъ	<i>flagellator</i>
бичую	<i>flagello. foris caedo</i>
бичю	<i>bo. boo</i> : <i>as</i> : <i>are</i> (DLR реву)
біеніе	<i>verberatio. percutio (-ussio)</i>
біеный	<i>exceptus</i>
бію	<i>verbero. percutio. caedo. ferio</i> ; бію (v. та- раномъ ~); бію ногою <i>calce pulso</i> ; бію палицею <i>caedo baculo. fuste multo</i> ; бію пястію <i>pugno percutio</i>
біеть	(v. перуномъ ~); біеть зѣгарь или оро- лоѣй <i>sonat horologium</i> ; біють мя <i>vapulo</i>
біющій	(v. конь ~)
благъ	<i>bonus. probus. rectus</i>
благїи	(v. нравы ~)
благоволеніе	<i>bona uoluntas. benefacium</i> (= <i>-fi-?</i> DLR благодѣянїе. благодѣиство)
благоволеніе божїе	<i>dei placitum</i>
благоволителный	<i>beneuolus. complacens</i>
благоволителнѣ	<i>beneuolè</i>
благоволю	<i>complaceo. assentior. consentio. bene affi- cio erga aliquem</i>
благовоспрїемлю	<i>beneuole accipio. grato animo suscipio</i>
благовременность	<i>opportunitas. tempestiuitas</i>
благовременный	<i>opportunus. tempestiuus</i>
благовременнѣ	<i>opportunè. tempestiuè</i>
благовременствую	<i>opportunitatem habeo</i>
благовѣріе	<i>bona fides</i>

благовѣрный		<i>bona fide praeditus. fidelis</i>
благовѣствованіе.	благос-	<i>bona annuntiatio</i>
вѣщеніе		
благовѣствую		<i>bonum affero. bona nuntio</i>
благовѣствующій		<i>euangelizans</i>
благовѣститель		<i>euangelista. boni nuntii allator</i>
благовѣстіе		<i>bonum nuntium. euangelium. laetum at-</i> <i>que faustum nuntium</i>
благосвѣщеніе		(v. <i>благосвѣствованіе</i>)
благосвѣщеніе		<i>religio. pietas in deum</i>
благосвѣщенный		<i>religiosus. pius in deum</i>
благосвѣщеннѣ		<i>religiosè. piè</i>
благосвѣствую		<i>religiosè me gero in deum. religiosè teneor</i>
благодареніе		<i>gratiarum actio. grates. grati animi signi-</i> <i>ficatio</i>
благодарный		<i>gratus. beneficium memor</i>
благодарственнѣ		<i>felicem diem aduehens</i>
благодарственнѣ		<i>gratè</i>
благодарствую		(v. <i>благодарю</i>)
благодарю. благодарствую		<i>gratias ago. gratum me ostendo</i>
благодѣтельница		<i>bonorum datrix</i>
благодѣтель		<i>bonorum dator</i>
благодѣтный		<i>gratiosus</i>
благодѣть		<i>gratia. beneuolentia. studium</i>
благоденствіе		<i>felicitas. dies bonus suuensus (= succe-?</i> <i>DLR благополучны')</i>
благоденствую		<i>diem feliciter transigo. vitam felicem dego.</i> <i>secunda fortuna utor</i>
благоденствует мѣ ся		<i>res mihi ex animo suscedunt</i>
благодушествую		<i>bono animo sum. animosus sum</i>
благодѣшіе		<i>animi praestantia. fortitudo. animositas</i>
благодѣшный		<i>animosus. strenuus</i>
благодѣшнѣ		<i>animosè. forti animo</i>
благодѣство		<i>beneficium. benefactum</i>
благодѣствую. благодарѣ-	благодѣ-	<i>benè operor. bonum factio</i>
лаю		
благодѣлаю		(v. <i>благодѣствую</i>)
благодѣтель. благотворецъ		<i>benefactor</i>
благодѣтіе. благотвореніе		<i>beneficentia. bonorum affectio (DLR стра-</i> <i>ствованіе)</i>
благодѣю. благотворю		<i>bene facio alicui. beneficia confero in ali-</i> <i>quem</i>

благоимный		<i>bene habitus</i>
благоимство. благоимство	благоимѣн-	<i>bonus habitus. bona corporis dispositio. bona totius corporis symmetria</i>
благоимствую		<i>bene sum habituatus</i>
благоимѣнство		(v. благоимство)
благоискусень		<i>bene peritus. expertus. versatus. usu longo experitatus. usu eruditus</i>
благоискуство		<i>peritia. experientia. prudentia. grauitas</i>
благоискуствую		<i>bene expertus sum. bene calleo</i>
благодключимство		<i>facilis usus. utendi facilitas. commoditas</i>
благодключимствую		<i>commodis afficio. commodè tractor</i>
благодключимый		<i>usui accommodatus</i>
благодключимѣ		<i>commodè. utiliter</i>
благодлюбець		<i>boni animans. bonorum diligens. bonorum amator</i>
благодлюбіе		<i>dilectio. boni amor</i>
благодлѣпіе		<i>decor. species decora</i>
благодлѣпно		<i>decorè. eleganter. speciosè</i>
благодлѣпный		<i>decorus. perdecorus. decore eximius. decora facie</i>
благоднимый		<i>bonae existimationis homo</i>
благодмощіе		<i>facultas. facilitas. possibilitas</i>
благодмощно		<i>facile potenter. valenter</i>
благодмощный		<i>facile potens</i>
благоднарочитый		<i>generosus. ingenuus. celebris</i>
благоднравіе		<i>bonitas seu probitas morum. polities</i>
благоднравный		<i>politice cum quedam (≡ qua-) morum probitate</i>
благоднравствую		<i>bonos mores exerceo. bonis moribus orno</i>
благодобразіе		<i>pulchra forma. species decora. bona forma</i>
благодобразный		<i>forma decorus. speciosus. egregius. formosus</i>
благодплеменный. благородный	благоро-	<i>nobilis. nobili sanguine natus</i>
благодповиновеніе		<i>ob(o)edientia. obsequium</i>
благодповиновенный		<i>qui facile paret. facile obsequens. ob(o)ediens</i>
благодповинуюся		<i>facile ob(o)edio. obsequor. obtempero</i>
благодполучаю		<i>feliciter mihi succedit. faue(t) mihi fortuna. prospera fortuna utor</i>
благодполученіе		<i>felicitas. felix successus. bona fortuna</i>
благодполучное		(v. знаменіе ~)
благодполучный		<i>felix. auspicatus. fortunatus. prosperus</i>

благопострада́ю	<i>afficio</i>
благопотрѣбность	<i>beneficio. genio indulgeo</i>
благопотрѣбный	<i>utilitas. emolumentum. commodum. fructus</i>
благопотрѣбнѣ	<i>utilis. perutilis. conducibilis</i>
благопривѣтствованіе	<i>utiliter. commodè</i>
благопривѣтствованный	<i>gratulatio</i>
благопривѣтствую	<i>gratulabundus</i>
благоприсѣдатель	<i>gratulor. gratificor. dico bona uerba</i>
благоприсѣдательный	<i>assiduus alicuius operis. assessor</i>
благоприсѣдательствую	<i>assiduus. continuus. diligens</i>
благоприятіе	<i>continenter alicui operi incumbo. insideo</i>
благопріятный	<i>bona susceptio. acceptabilitas</i>
благоразуміе	<i>acceptabilis</i>
благоразумный	<i>bona intellectus. bona ratio. intelligentia</i>
	<i>rationalis. ratione praeditus. rationis par-</i>
	<i>ticeps</i>
благоразумнѣ	<i>rationabiliter</i>
благоразумѣваю. [-мѣ]ю	<i>bene intelligo. animaduerto. sentio. peruideo</i>
благорѣдіе	<i>nobilitas. prosapiae claritudo. natales clari.</i>
	благородіемъ величаюся <i>nobilitate na-</i>
	<i>talium glorior</i>
благородный	<i>nobilis, praestanti genere orcus (= ortus);</i>
	<i>nobili sanguine natus; благородный</i>
	(v. благоплемѣнный)
благорѣчивѣ	<i>facundus. eloquens. facundia affluens</i>
благорѣчіе	<i>facundia. dicendi facultas</i>
благосерднѣ	<i>animo praesenti. alacriter</i>
благосердствую	<i>strenuo ago</i>
благосѣрдый	<i>forti animo uir</i>
благословеніе	<i>benedictio</i>
благословенный	<i>benedictus</i>
благословѣсный	<i>bona mente praeditus. indiciosus. discer-</i>
	<i>nens. discretus</i>
благословлю	<i>benedico. bene precor alicui</i>
благостояніе	<i>constantia</i>
благостраждѣ	<i>facile patior</i>
благострастіе	<i>facilis iniuriarum perpassio. facilitas pa-</i>
	<i>tiendi</i>
благострастный	<i>facile patiens</i>
благостынный	<i>beneuolus. bonitate condecoratus. probus</i>
благостынствую	<i>bonitatem perago. probitate efficio</i>
благостыня	<i>bonitas. probitas</i>

благотворѣніе	(v. благодарѣтіе)
благотворецъ	(v. благодарѣтель)
благотворю	(v. благодарѣю)
благоувѣтливость	<i>placabilitas</i>
благоувѣтливый	<i>placabilis. expiabilis. exorabilis</i>
благоугодителный	<i>placendus</i>
благоугодный	<i>placitus. gratus. bene placiens (= -cens)</i>
благоугождаю	<i>placeo. libenter acquiesco</i>
благоруміе	<i>bona mens</i>
благорумный	<i>bona mente insignitus</i>
благорутварный	<i>monilibus condecoratus. insignitus</i>
благорутіиіе	<i>tranquillitas. serenitas. ludum (= sudum)</i>
благорутіишный	<i>bene tranquillus. serenus</i>
благоруханіе	<i>bonus odor. fragrantia suavis</i>
благоруханный	<i>bene olens. odorifer. suauè olens. odoratus.</i> <i>fragrans; благоруханный (v. елей ~)</i>
благорухаю	<i>bene oleo. fragro. suauem odorem ex(s)pi(r)o</i>
благорухищрѣніе	<i>solertia. prudentia. sagacitas</i>
благорухищрѣнный	<i>prudens. ingeniosus. discretus. perspicax</i>
благочествую	<i>pie colo deum</i>
благочестивый	<i>pius. religiosus. religioni deditus</i>
благочестивѣ	<i>piè. religiosè</i>
благочестіе	<i>pietas. in deum religio</i>
благоразговѣствую	<i>facundia (= -dus.) dis(s)ertus sum</i>
благоразговѣчіе	<i>facundia. suauitas sermonis. recta loquendi</i> <i>facilitas</i>
благоразговѣчный	<i>dis(s)ertus. facundus</i>
блаженный	<i>beatus</i>
блаженнѣ	<i>beatè</i>
блаженство	<i>beatitas. beatitudo</i>
блаженствую	<i>beatus praedico. fortunatus iudico</i>
блаженіе	
блажу	<i>beo. beatum praedico</i>
блзвѣнный	<i>fallax. seductor. circumuector. fraudator.</i> <i>sycophanta. deceptor</i>
блзвнь	<i>scandalum. offendiculum. offensio. imitatio</i> <i>vitiosa</i>
блзвню	<i>scandalizo. scandalum affero; (v. събла-</i> <i>жнѣю)</i>
блзвнюся	<i>tangor exemplo alicuius</i>
блзвнѣнный	<i>caerulus</i>

блам футра	<i>con(t)extus</i> (DLR сотканіє. соплетаніє) <i>pillium</i> (= <i>pe-</i>)
блáто	<i>lutum. caenum. limus</i>
блевóтина	<i>uomitas</i>
блѣскъ	<i>nitor</i> : <i>oris. color</i>
блещаніє	<i>fulgor. splendor</i>
блещащій	<i>fulgens. splendidus</i>
блещаюся	<i>fulgeo. splendeo. mico</i>
блею	<i>balo</i> (DLR <i>balare</i> блятыи. овцамъ)
бліжній	<i>proximus. uicinus</i>
блізь	<i>propè. proximè</i>
блізкій	<i>propinquus. uicinus</i>
близкость	<i>propinquitas. uicinitas</i>
близнецъ	<i>didymus</i>
близны	(v. намресканный языкъ, ~)
близнята	<i>gemelli. fratres gemini</i>
блистаніє	<i>fulgor. splendor. nitor</i>
блистаюся	<i>corusco. fulgeo. mico. niteo. splendo</i>
блудъ	<i>fornicatio. scortatio</i>
блудъ. блуженіє	<i>error. erratum. mendum</i>
блудилище	<i>lupanar. ganeum. fornix</i>
блудникъ	<i>fornicator. scortator</i>
блудница	<i>meretrix. lupa. scortum. prostibulum</i> (DLR блудница. блудилище)
блудный	<i>meretricius. libidinosus</i>
блудный	<i>erraticus. errabundus</i>
блуднѣ	<i>libidinosè</i>
блудящій. тож (= блудный)	<i>erroneus</i>
блужденіє (= блуденіє)	<i>observatio</i> (DLS брженіє. стрженіє)
блуженіє	(v. блудъ)
блужу	<i>erro. uagor. oberro</i>
блѣднѣю	<i>pallesco. exalbesco</i>
блѣдость	<i>pallor</i>
блѣдый	<i>pallidus</i> ; блѣдый (v. шаръ ~)
блюдечко	<i>patella. scutella</i>
блюдо	<i>patina</i> ; блюдовъ (v. полизачъ ~)
блюду́	<i>seruo. sonseruo. obseruo</i> ; (v. съблюдаю)
блюститѣль	<i>conseruator</i>
блюю	<i>uomo</i>
бляденіє	<i>garrulitas. futilitas. nugacitas</i>
блядивый	<i>garrulus. blatero. nugax</i>

блядослѡвлю	(v. смѣхослѡвлю)
блядослѡвнѡй	
блядѹ	<i>garrio. blatero. nigor</i>
блядь	<i>spurius. illegitimi trori (= tori) filius. notus</i>
бляха	<i>lamina (DLR дщица крущевая). essutio (=effutio DLS блядослѡвлю?); бляхою (v. обіяю ~)</i>
бляхарь	<i>bractearius (DLR бляхоковачь)</i>
бляшка	<i>bractea</i>
бо	<i>nam. enim. etenim. quia. quoniam</i>
бѡбѣ	<i>fabā. fabulum</i>
бѡбѡвинѹ	<i>fabale. fabalis stipula (DLR стѡбеліѡ)</i>
бѡбѡвѡй	<i>fabuginus (= -ba-). fabalis</i>
бѡбрѣ	<i>fiber. castor</i>
бѡбрѡвѡй	<i>fibrinus</i>
богѣ	<i>deus; Д¹ богу (v. хвала ~); в' богомѣ (v. идѣ ~); Боже (v. не дай того ~)</i>
богѡбѡрецѣ	<i>cum deo pugnans</i>
богѡборѡство	<i>cum deo pugna</i>
богѡборѡствѡю	<i>cum deo certo. pugno</i>
богѡбѡязненѣ	<i>deum timens</i>
богѡвѣдѣцѣ	<i>deum cernens</i>
богѡвѣднѡй	<i>a deo uisus. item diuina fortuna praeditus</i>
богѡвѣднѡе	<i>diuina uisio</i>
богѡволшѣбникѣ	<i>diuinitus uaticinans</i>
богѡвраждѡваніѡ	<i>dei inimicitia</i>
богѡвреждѡннѡй	<i>a deo laesus</i>
богѡглагѡлющѡй	<i>diuina loquens</i>
богѡгнѣвѡе	<i>ira diuina</i>
богѡданнѡй	<i>a deo datus</i>
богѡдарѡваніѡ	<i>diuina donatio</i>
богѡдарѡваннѡй	<i>diuinitus donatus</i>
богѡдвѡжимѡй	<i>à deo motus</i>
богѡдухнѡвѡннѡй	<i>diuinitus affatus</i>
богѡдѣланнѡй	<i>a deo elaboratus</i>
богѡжѣртвенѣ	<i>deo immolatus. sacrificatus</i>
богѡзвѡннѡй	<i>a deo vocatus</i>
богѡздѡннѡй	<i>a deo aedificatus</i>
богѡзнаменіѡ	<i>signum diuinitus</i>
богѡименіѡ	<i>diuina appellatio</i>
богѡкорѣмникѣ	<i>rerum diuinarum caupo</i>

боголѣпно	<i>deo conuenienter. ut deum decet</i>
боголѣпный	<i>deo conueniens</i>
боголюбець	<i>dei animans (= amans?)</i>
боголюбный	<i>deo charus (= ca-)</i>
богомудріе	<i>rerum diuinarum sapientia</i>
богомудрую	<i>diuina sapio</i>
богомудрый	<i>diuina sapiens</i>
богомужный	<i>dei uirilis</i>
богомысленный	<i>contemplator. rerum diuinarum indagator</i>
богонаученный	<i>a deo doctus</i>
богоначалье	<i>dei principium</i>
богоначальный	<i>a deo principatus</i>
богоненавістный	<i>deo odiosus. inuisus</i>
богоносецъ	<i>deifer</i>
богоносіе	<i>dei gestatio</i>
богоносный	<i>deum ferens</i>
богоношѹся	<i>a deo feror</i>
богообразіе	<i>conformatio dei</i>
богоподобный	<i>deo similis</i>
богоподражаніе	<i>dei imitatio</i>
богоподражатель	<i>imitans deum</i>
богоподражаю	<i>deum imitor</i>
богопопранный	<i>a deo consultatus</i>
богопослушливъ	<i>deo ob(o)ediens</i>
богопреданный	<i>a deo traditus</i>
богопримецъ	<i>deum suscipiens</i>
богопровѣщанный	<i>a deo pronuntiatius</i>
богорадованный	<i>diuina laetitia gestiens</i>
богоразуміе	<i>dei cognitio</i>
богородица	<i>dei genitrix. deipara</i>
богорождёнъ	<i>a deo genitus</i>
богорождёніе	<i>dei natalis (= -les?)</i>
богословъ	<i>theologus</i>
богословія	<i>theologia</i>
богословлю	<i>de diuinus (= -nis) rebus discero</i>
богословскій	<i>theologicus</i>
богослужитель	<i>dei minister</i>
боготворецъ	<i>dei factor</i>
боготочный	<i>a deo profluens</i>
богоубѣжденный	<i>a deo impulsus</i>
богоугодный	<i>deo placens</i>

богочадіе	<i>diuina soboles</i>
богочастіе	<i>dei pars</i>
богочеловѣкъ	<i>qui deus simul et homo est</i>
богочествую	<i>deum colo</i>
богочестівый	<i>pius in deum. religiosus</i>
богочестіе	<i>diuinus cultus</i>
богочестный	<i>a deo honoratus</i>
богочтівый	<i>diuino honore colendus</i>
богочтѹ	<i>deum honoro</i>
богоявлѣніе	<i>apparitio dei</i>
богоявлѣнный	<i>a deo maniferstatus (= -festatus)</i>
богоязыченъ	<i>diuinâ linguâ loquens</i>
бодѣніе	<i>punctio. stimulatio. ictus</i>
бодѣць	<i>stimulus (DLR жало. пострекало). calcar</i> (DLR бодець. остен остр(о)жець)
боднаръ	<i>victor (DLR -res пударѣ). doliarius (DLR</i> делводѣлател)
бодливый	<i>pungens. stimulans</i>
бодрость	<i>vigilantia</i>
бодрствую	<i>vigilo. uigilias agito</i>
бодрый	<i>vigilans</i>
бодѹ	<i>ico. pungo. stimulo. cornu ferio. peto; (v.</i> оухаплѣю)
божественно	(v. мѣніе ~)
божественный	<i>diuinus</i>
божество	<i>diuinitas</i>
Божій	(v. судъ ~)
божіе дрѣво	<i>abrotonum; божіе (v. благоволѣніе ~);</i> божіе (v. приказаніе ~);
божкі домовіи поганстіи	<i>penates, lares, dij penetrales</i>
божница	<i>delubrum (DLR капище = капище. идол)</i>
божѹся	(v. рочіюся)
бобъ дрѣво	<i>sambucus</i>
бокъ	<i>latus</i>
боклагъ	<i>lagena (DLR мѣхъ. чвань. лягва) lignea</i>
боліій. вящій	<i>maior. natu grandior</i>
боліть	(v. сердце ми ~)
болма	<i>magis. plus. amplius</i>
болѣзноврачь	<i>aegrorum curator</i>
болѣзноносный	<i>morbidus. morbum ferens</i>
болѣзנותяжкій	<i>morbo grauatus</i>

болѣзную	<i>doleo. maereo. infirmo. aegro(to: DLR не моществую); болѣзную (v. жолтою ~ немошю)</i>
болѣзнующій	<i>(v. бѣгункою ~); болѣзнующій (v. бѣ- гункою кровавою ~); болѣзнующій (v. пухліною ~)</i>
болѣзный	<i>aeger. aegrotus</i>
болѣзнь	<i>dolor. animi cruciatus. morbus. aegrotatio infirmitas; болѣзнь (v. кіла ~; невѣ- сть ~; рожа ~; оушная ~; черве- ница ~); болѣзнь (v. сухоты, ~)</i>
борѣ	<i>sylva pinea. pinetum (DLR соснина. сад пелговъ')</i>
борба	<i>lucta. pal(a)estra</i>
боргуню	<i>fidem do alicui. uendo pecunia non pr(a)e- senti</i>
бореніе	<i>luctatio</i>
борецъ. боритель	<i>luctator. pugil. pal(a)estrites</i>
борецъ	<i>(v. страдалецъ)</i>
боритель	<i>(v. борецъ)</i>
бровая	<i>(v. сосна ~; шишка ~)</i>
борона	<i>ossa (DLR броня. влачило)</i>
боронникъ	<i>occator</i>
бороню	<i>occo (DLR броню). subigo glebas (DLR gleba толща. бразда)</i>
борюся	<i>luctor. digladiator. in arenam descendo</i>
борющихся	<i>(v. масть ~)</i>
босый	<i>discalceatus; босыми ногами хожу nudis pedibus incedo</i>
ботѣлость	<i>pinguedo. incrassatio. sagina</i>
ботѣлый	<i>pinguis. optimus. incrassatus</i>
ботѣю	<i>pinguesco. crassesco. saginor</i>
бохма	<i>prorsus. penitus</i>
(бочка) Г ³ бочекъ	<i>(v. наставляю ~)</i>
боюся	<i>timeo. metuo. formido</i>
боязнь	<i>timidus. pauidus. formidolosus</i>
боязнь	<i>timor. metus. formido</i>
брада	<i>barba; (v. козья ~, зѣлье); брада брита barba derasa; бреду ращю barbam nutritio</i>
брадавка	<i>uerruca</i>
брадавчатый	<i>uerrucosus</i>

брадатый	<i>barbatus</i>
брадоносіе	<i>gestatio barbae</i>
бразда	<i>sulcus</i>
бразджѹ	<i>sulco</i> (DLR браздотворю)
браздна	<i>aruum</i> (DLR нива. поле)
бракъ	<i>nuptiae. matrimonium</i> ; бракъ творю <i>nuptias celebros</i> ; браку искусімая <i>marita</i> ; браку искусный <i>uxoratus</i> ; браку неискусимый <i>coniugii expertus</i>
бракокрадца	<i>fur nuptiarum</i>
бракотворитель	<i>nuptiarum instructor</i>
бранный. ратный	<i>bellicus. militaris. bellicosus. hostilis. iniuncus</i> (= inimicus)
браноначалникъ	<i>dux militiae</i> : belli
брань	<i>bellum. militia</i> ; брань воздвизаю <i>bellum excito</i> : moueo; Г ¹ брани (v. знаменіе ~)
братъ	<i>frater</i> ; братъ единый матери <i>frater uterinus</i> ; братъ родной <i>frater germanus</i>
братанка	<i>filia ex sorore</i>
братанокъ	<i>filius ex sorore</i>
братовая	<i>fratria. uxor fratris</i>
братоубійство	<i>fratricidium. caedes fratris</i>
братоубица	<i>fratricida</i>
братскій	<i>fraternus</i>
братство	<i>fraternitas</i>
братствую	<i>fraternitatem exerceo</i> : colo
брачный	<i>nuptialis. coniugalis</i> ; брачный пиръ <i>nuptiale epulum</i>
брачюся	<i>uxorem duco. in uxorem nubo</i>
брашень	<i>edulis. esculentus</i>
брашно	<i>cibus. esca. alimentum. edulium. obsonium</i> (v. трава)
брегъ морской	<i>littus</i> (= litus); брегъ рѣчный <i>ripa. margo fluminis</i>
брегѹ	<i>custodio. uigilo. excubias ago</i>
бредѹ	<i>uado. transeo fluium</i>
бреженіе	<i>custodia. excubiae</i>
брезелѣа древо	<i>Brassicicum lignum</i>
бремената	<i>praegnans femina</i>
брѣмя	<i>onus. pondus. sarcina</i>
бремянный	<i>gravis. onerosus. ponderosus</i>

брѣніе	<i>rasura. tonsura</i>
брѣніе	<i>lutum. caenum</i>
брѣнный	<i>caenasus (= -no-) vimosus. luteus</i>
брѣчка	<i>mustum (DLR вино младое. мѣсть. мо- щъ) triticeum. ceruisiar(i)um</i>
брѣдость	<i>abominatio. nausea. fastidium</i>
брѣжуся	<i>abhorreo. abominor. auersor. detestor</i>
брѣтва	(v. брѣчь; обрѣвъ)
брѣтнікъ	<i>rasor</i>
брѣтый	<i>rasus; брита (v. брадѣ ~)</i>
брѣчь. брѣтва	<i>nouacula</i>
брѣю	<i>rado. tondeo</i>
брѣварь	<i>officina cereuisiaria</i>
брѣдь	<i>uadum</i>
брѣздѣ	<i>frenum. capistrum</i>
брѣзданъ	<i>frenatus</i>
брѣздаю конѣ	<i>freno equum. iniicio fraenum equo</i>
брѣздоносѣць	<i>freniger</i>
брѣоннікъ	<i>armorum faber</i>
брѣнобрѣць	<i>armis pugnans</i>
брѣноношѣ	<i>arma gesto : gero</i>
брѣонь	<i>supersilium; П¹ у брѣони (v. кѣльца ~)</i>
брѣонѣ	<i>arma</i>
брѣосквѣнный плѣдъ	<i>persicum malum. nux persica</i>
брѣосквѣнѣ древо	<i>persica arbor</i>
брѣуд	<i>illuuias. squallor (= -alor). pector (= paedor)</i>
брѣудный	<i>squallidus. squalloris plenus</i>
брѣяцѣло	<i>tinnimentum (DLR бряцало). tintinnabu- lum (DLR звонецъ)</i>
брѣяцѣю	<i>timio (= tinnio, DLR звяцаю). tintino. tintinnio</i>
бруднаръ	(v. пудоръ)
буй	(v. наслѣдникъ; несмысленъ)
бурштінъ	(v. похнѣхъ)
буря	(v. обуреваніе)
бываемѣ	(v. бѣба при рождѣніи ~)
бывѣю	<i>sum. fio. et existo</i>
бѣліе	<i>herba; (v. хвастъ)</i>
бѣстръ	<i>rapidus. celer. uelox</i>
бѣстринѣ	<i>rapiditas. celeritas</i>
бѣстроточный	<i>rapide fluens</i>

бѣгъ	<i>cursus. curriculum</i>
бѣгалець	<i>cursor. ambulator. erro. multiuagus</i>
бѣгаю	<i>curro. cursito. meo; бѣгаю скоро cursu magno feror. uolo</i>
бѣгство	<i>fuga</i>
бѣгунка	(v. стуженіе чрева); бѣгунку уставляю <i>aluum compesco</i> ; бѣгункою болѣвнующій <i>lientericus</i> (2x); бѣгунка кровавая <i>dysenteria</i> ; бѣгункою кровавою болѣвнующій <i>disertericus</i> (= <i>dysent-</i>); бѣгунка простая <i>lienteria. diarrhaea. profluuium. resolutio alui</i>
бѣда	<i>vae. miseria. calamitas. afflictio</i>
бѣдный	<i>miser. calamitosus. afflictus</i>
бѣднѣ	<i>calamitose. misere. miserandum in modum</i>
бѣдство	<i>miseria. infelicitas. calamitas</i>
бѣдствую	<i>miseria (p)remor. calamitate afficior</i>
бѣжденіе	<i>necessitas. compunctio</i> (= <i>-pulsio?</i>). <i>coactio</i>
бѣждѹ	<i>cogo. necessito. compello</i>
бѣжу	<i>fugio. terda</i> (= <i>-rga</i>) <i>do fugae</i>
бѣліло	<i>cerussa. melinum. lomentum</i> ; (v. поваплѣнїе)
бѣлілникъ	<i>dealbatio candidans vestes</i>
бѣлілница	<i>solatium</i> (= <i>-arium</i>)
бѣлмо во оцѣ	<i>albugo</i>
бѣлзоръ рыба	<i>gyrofalio</i> (= <i>girrofalco</i>). <i>hierofalio</i> (= <i>-falco</i>)
бѣлѡкъ во оцѣ	<i>album oculi</i> ; бѣлѡкъ в' яицѣ <i>albumen. candidum oui</i>
бѣлость	<i>albedo. albor. candor</i>
бѣлочермный	<i>alborem rubori admixtum habens</i>
бѣлю	<i>dealbo. album reddo. candido</i> ; (v. побѣляю; оубѣляю); бѣлю лицѣ <i>mentior colorem fugo</i> (= <i>-co</i>); бѣлю на солнцы <i>incolo</i> (= <i>insolo</i>)
бѣлый	<i>albus candidus</i> ; бѣлая (v. горушица ~)
бѣлѣю	<i>albescio. albeo. candesco</i>
бѣлявый	<i>subcandidus. subalbicans. albidulus</i>
бѣсъ	<i>daemon</i> ; Г-А ¹ бѣса (v. заклинаю ~; заклинатель ~; заклинаніе ~)
бѣсноватый	<i>daemonicus. a daemone obsessus</i>
бѣснующя	<i>inoato</i> (= <i>insanio?</i> DLR неистовлюся). <i>furorē corripior. fur(i)o</i>
бѣсовъ	<i>daemonicus</i>

В

вабъ	(v. обáва)
ваблѣніе	<i>illectus. perlinelatio</i> (= <i>pelliculatio</i> ? DLR <i>pelliceo</i> ласкаю. притягаю. повабляю)
ваблю	<i>illicio. allicio. perlitio. inuito</i>
вабникъ	<i>allector. illex</i>
вага	(v. превѣса); вага (v. цетнáръ)
вадуцій	<i>delator. accusator</i>
важдѣніе	<i>accusatio. delatio. criminatio falsa</i>
важду на когó	<i>defero aliquem. auersor</i> (= <i>accerso</i> ?) <i>aliquem. crimine retum</i> (= <i>reum</i>) <i>facio aliquem. litem intendo alicui</i>
валáніе	<i>uolutatio</i> ; валáнія мѣсто <i>uolutabrum</i>
валáюся	<i>uolutor</i>
ванна	(v. ячáице)
вапнó	(v. мѣль)
вáръ	<i>aestus solis ardor. seruor</i> (= <i>fervor</i> DLR теплота. пламен)
вáрваръ	<i>barbarus</i>
варвароглáсный	<i>barbariloquus</i>
варварскій	<i>barbaricus. agrestis. inhumanus. ferus</i>
варварствую	<i>barbarum reddo. barbarizo</i>
варѣніе	<i>coctura. coctio</i>
варѣный	<i>elixus. percoctus</i> ; (v. сланúтокъ ~); ва- рѣніи (v. яглы ~)
вареха	<i>trua. trulla</i> (DLR уполовникъ. сосуд <i>del.</i> винный)
вариво	<i>olera. legumina coctioni idonea</i>
варистый	<i>coctilis</i>
варникъ. повар	<i>coquus. magirus</i> (DLR начальникъ по- варовъ. магир) <i>culinarius</i> (DLR по- варный. сокальчны')
варница	<i>culina. coquina</i> (DLR поварня)
вáрный	<i>seruidus</i> (= <i>fe-</i>). <i>fragrans</i> (= <i>fla-</i>). <i>aestuo-</i> <i>sus. feruens</i>
варю	<i>coquo. coquino. coquinor</i>
варянь	<i>expectatus</i>
варяніе	<i>expectatio</i>
варяю	<i>expecto. praestolor. offerior</i>
василіскъ	<i>basiliscus</i>
василки. зѣліе	<i>basilia</i>
васнівый	<i>facilis capessendis inimititijs</i> (DLR <i>ca-</i> <i>pesso</i> приемлю. емлю)
вáснь	<i>inimicitiae taritae</i> (= <i>taci-</i>) <i>et occultae</i>

васню	<i>inimico. inimitties (= -micitias) contraho</i>
васнюся	<i>inimicor. inimittias contraho cum aliquo</i>
ва́тъ	<i>cadus. dolium (DLR dolia делвы. чваны. кад)</i>
ва́шь	<i>uester</i>
вашестра́нъ	<i>e uestro solo oriundus</i>
ва́яніе	<i>sculptura. caelatura</i>
ва́ятель	<i>sculptor. caelator</i>
ва́ю	<i>cauo. excauo. sculpo. caelo</i>
в'весь	<i>omnis. totus</i>
в'вѣрнный	<i>concreditus. commissus traditus</i>
вдова́	<i>uidua</i>
вдовѣ́ць	<i>(v. хла́стый мужь)</i>
вдовство	<i>uiduitas</i>
вдовствовáніе	<i>uiduatio</i>
вдовствую	<i>uiduor. uitam uiduam dego</i>
вдо́вый	<i>uiduus uir</i>
вдохнове́ніе	<i>inspiratio. insufflatio</i>
ве́дро	<i>serenitas (DLR ясность. ведро) serenum. sudum</i>
ведрó	<i>(v. чресло́)</i>
ведрую	<i>sereno (DLR изясняю. погожу)</i>
ведря́ный	<i>aspicus (= -ilus v. гр. ἄσπιλος immaculatus? apricus DLS насолнечный?). sudus</i>
ве́дѣ	<i>ubique. ubiuis</i>
велблю́дь	<i>camelus. dromas : dis (DLR верблюдъ. скоротеча)</i>
велблю́дь	<i>rudens (DLR велбудъ. уже). funis</i>
велблю́дникъ	<i>camelarius</i>
велблю́жій	<i>camelinus</i>
велелѣ́шный	<i>decorus</i>
велелѣ́пота	<i>magnificentia. decor</i>
велерѣ́чивый	<i>multiloquax. multiloquus. futilis</i>
велерѣ́чивѣ	<i>uerbose. uerbosus</i>
велерѣ́чіе	<i>multiloquium. loquacitas. garrulitas</i>
вечерѣ́чю	<i>multa loquor. garrio (DLR бляду. буе-словлю)</i>
вѣлі́кій	<i>(v. вѣлі́й; до́ждь ~; змі́й ~; олта́рь ~; персть ~ у руки; слю́з лѣ́сный ~); великаа (v. куша военная ~ муро-ва́ная)</i>

великодушество	<i>magnanimitas. magnitudo animi</i>
великодушествую	<i>excelsum animum gero</i>
великодушный	<i>magnanimus. animo magno et excelso praeditus</i>
великолѣпный	<i>magnificus</i>
великолѣпнѣ	<i>magnifice. decore</i>
великомудрствую	<i>magna sapio</i>
великомудрый	<i>magna sapientia praeditus. ornatus. conspicuus</i>
велитель	<i>imperator</i>
величавый	<i>magnificus. magnas : atis (DLR magnates велможе. преднїи)</i>
величаніе	<i>magnificatio. magnificentia. maiestas</i>
величаю	<i>magnifico. honorifico</i>
величаюся	(v. благородїемъ ~)
величество	<i>magnitudo</i>
вѣлій. вѣлікїй	<i>magnus. ingens. grandis. spatiosus; велїй (v. тать ~)</i>
велими	<i>ualde. uehementer. magnopere. maxime</i>
велмѡжа	<i>potens. praepotens. magnus (= -nas?)</i>
велѣніе	<i>imperium</i>
велю	<i>iubeo. impero</i>
венѣць	(v. оувѣсло; плѣснь, ~ священнїческїй; вѣнець)
вепревый	<i>porcinus. aprinus</i>
вепрїкѣ	<i>porculus. porcellus</i>
вепрїна	<i>porcina (DLR -nus вепровы'. свинны')</i>
вѣпрь	<i>aper; вепрь дїкїй aper; вепрь домѡвый porcus; вепрь кѡрмный porcus saginatus</i>
вѣрвь	<i>funiculus (DLR уже)</i>
вергѡю	<i>iacio. proiicio. iaculor</i>
верженїе	<i>iactus. coniectus. iaculatio</i>
верїга нѡ ноги	<i>compes. (-)edis. pedicae; верїга нѡ руки manicae</i>
верїя	<i>pessulus. repagulum (DLR завора). obex (DLR заклєпи. препона. затвора)</i>
верстѡ	<i>quinta pars mil(l)iaris</i>
вертѣпъ. пещѣра	<i>specus (DLR вертѣпъ. яма). spelunca. cauerna (DLR пропад. земная. ями дол дѣра). antrum</i>
вертоградъ	<i>hortus; (v. оградъ)</i>

вертоградáрь	<i>hortularius. olitor</i>
вертоградный	<i>hortensis. olitorius</i>
вѣрхъ	<i>summum. uertex. fastigium</i> ; по верху (v. плаваю ~); верхъ горы <i>jugum montis</i> ; верхъ мѣры <i>sumulus</i>
верхній	(v. гребень у кура ~; камень ~); верхняя (v. оуха часть ~); верхнее (v. скуть)
верховный	<i>supremus. praecipuus. coryfaeus</i>
верхóвый	(v. конь ~)
вѣршба. вершітба	<i>tritura</i>
вершітба	(v. вѣршба)
вершú. молочю	<i>trituro. tribulo, frumenta baculis excutio in uerticem attollo. fastigio. consummo</i>
вершю	<i>gaudium. laetitia. exultatio</i>
весѣліе	<i>profero gaudia oculis. explico frontem</i> ; весѣло (v. скачю ~)
весѣло зрю	<i>gratus oculis</i>
веселовидный	<i>hilari voce loquens</i>
веселослóвный	<i>gaudeo</i>
веселюю	<i>gaudeo. laetor. exulto</i>
веселюся	<i>hilaris. laetus. amaenus</i> (= <i>амое-</i>); веселое (v. скаканіе ~)
весѣлый	<i>omnino. prorsus. penitus</i>
весмá. всячѣски	<i>uer</i>
веснá	<i>uernosus</i> (= <i>-nus</i>) <i>flos</i> ; веснѣное время
веснѣный цвѣтъ	<i>uernum tempus</i>
веснѣкъ	<i>rusticanus</i>
вѣсь	<i>rus. pagus. uicus</i>
вѣтхій	<i>vetus. priscus. antiquus. ve(tu)stus</i>
вѣтхость	<i>vetustas. antiquitas</i>
вѣчеръ	<i>uesper. uesperus</i> ; подъ вечеръ <i>sub uesperum</i>
вечѣрникъ	<i>caenaculum</i> (= <i>coe-</i>)
вечерняя	(v. заря ~)
вечѣрный	<i>uesper(t)inus</i>
вечерѣтъ	<i>uesperat. uesperascit</i>
вечѣря	<i>caena. caenacula</i> ; на вечерях (v. мѣстодáтель ~)
вечеряю	<i>caeno</i>
вѣщъ	<i>res. materia</i> ; вещь паки глаголется <i>negot-</i>

	(i)um. <i>occipatio</i> ; вещь (v. притворная ~); вещи Г ¹ (v. оусяцáлница); вѣщи Н ³ (v. кóпаніи ~ в' земли); вѣщи А ³ (v. крáду царьскія ~); вещей Г ³ (v. гúтость мягких ~; густый от мокрых ~); вещи (v. природных ~ худóжество словéсное)
вещствѣнный	<i>materialis</i>
вещество	<i>materia</i>
веществу	<i>materior</i> (DLR веществу. дрéвеса сѣку). <i>macolligo</i> (<i>maco</i> DLS закалáю. рѣжу; <i>lido</i> DLS толку. ударяю?)
вжигáю	<i>accendo. inflammo</i>
взимáю	<i>tollo. deleo</i> (DLR измазую. (с)отираю. вѣземлю. истребляю. поглаждаю)
в'зорѣ	<i>aspectus. obtutus</i> (DLR зрѣніе)
взуцáю	<i>ausam</i> (= -sum? DLR <i>ausus</i> смѣлыи; <i>causam</i> ?) <i>praebeo ad aliquid</i>
взыскáніе	<i>inuentio. inq(ui)sitio. indagatio</i>
взыскáнный	<i>inuentus. repertus. inquisitus</i>
взыскúю	<i>inuenio. reperio. inquirio. indago. scrutator</i>
вѣдѣ	<i>species. forma. facies</i> (DLR лице)
видится	<i>uidetur</i>
видный	<i>spetialis</i> (DLR особны'. видны')
вѣдѣніе	<i>somnium</i> ; вѣдѣніе <i>uisus. aspe(ct)io</i>
виждú	<i>uideo. intueor. aspitio</i> ; виждѣ (v. изнуреніе ~ иждивеніе; рѣшú, разрѣшаю; сирѣчь)
вилаица	<i>uncus. harpago</i> (DLR крукъ. гакъ. вилицы). <i>fuscínula</i>
винá	<i>causa. ratio</i> ; (v. оузрáкъ); винú (v. слагáю ~ на когó)
винáрскъ	<i>uinarius. (oe)porola</i> (DLR винопродатель)
винарскій	<i>uinitorius</i> (DLR виноградны'). <i>uineaticus</i>
винарь	<i>uinitor</i> (DLR виноградникъ). <i>памфина-тор</i> (DLR листоторгáтел. виноградник)
винíтелный	<i>causatus. accusatus. accusatiuus</i>
винный	<i>reus</i>
винный	(v. глѣнь ~); винныи гроздѣ <i>palmes</i> ; винный (v. сокъ ~)
винный íматель	<i>uindemiator</i> ; винная лозá <i>uitis</i> ; винная (v. пивнѣца ~); винная (v. ягода лѣсная ~); винныя (v. ядро ~ ягоды); винная (v. рóждіе)

вино́	<i>uinum. merum. temetum</i> ; вино́ (v. ка- нарь ~; пельнное ~; оустановляется ~); вино емлю <i>uindemio</i> ; вина́ Г ¹ (v. иманіе ~; оловина, питіе всякое ра- звѣ ~)
вино́вность	<i>culpa. uitium. poxa. crimen</i>
вино́вный	(v. повіненъ)
виногра́дъ	<i>uinea</i>
виноградная	(v. праса ~ или точіло)
виночерпатель	<i>pacillator. praegustator</i>
виную когó	<i>causo(r). accuso. condemnno. uerto alicui uitio, calpae (= culpae). in crimen uoco</i>
вино́	(v. сѣжимаю)
вита́ю. гощю	<i>diuorsor. hospitor</i>
вѣхорь	<i>turbo</i> : <i>onis</i> (DLR заверть. буря. вѣ- тръ. пыль. ѣхоръ. <i>del.</i> кружилица играшная)
вкорененіе	
вкоренѣнный	<i>radicatus</i>
вкореняюся	<i>radices ago. radior. mitto radices radi- cesco</i>
вкупородный	
вкупочинный	
вкушаю	<i>gesto (= gusto). bibo. primis labrijs (= -ris) atingo</i>
вкушеніе	<i>gustatio. libamentum</i>
влааніе	<i>fluctuatio. vacullatio (= vaci-). agitatio</i>
вла́га	<i>gumor (= hu-). vligo terrae. halitus terrae. exhalatio nebulosa</i>
влагалище	<i>repositorium. marsupium. locus. pera</i>
влагу́	<i>humeo. humesco. madesco</i>
влады́ка	<i>dominus. dominator. herus</i> (DLR госпо- динъ. господъ)
влады́чень	<i>dominicus. herilis</i>
владычество	<i>satrapia. imperium. dominium</i>
владычествованіе	<i>dominatio</i>
владычествую	<i>dominor. impero. sumtam (= -um) im- perii teneo. obtineo regnum</i>
владычица	<i>domina. hera</i> (DLR госпожа. господи- ня). <i>herois</i>
владѣю	(v. началствую)
вла́жный	<i>humidus. humens. humectus. vliginosus</i>

влажѹ	<i>humesco. madefacio. vaporo. exhalo</i>
влась	<i>capillus</i> ; власы (v. опадають ~); за власы (v. влекѹ ~); власы в ноздряхъ <i>vibrissae vel vibricae</i> ; власы притворныя <i>capillamentum. externi crines. corymbion. hadericulum (= gale-)</i> ; власами обрастаю <i>pilo. crimor (= crinior). capillor</i>
власистый	<i>capil(l)aceus</i>
власноу	(v. рукоу ~ писанный)
власопадѣнїе	<i>alopecia (,)ophiasis</i>
властелинъ	<i>imperator. dominator. dynasta (= -tes DLR</i> вельможа. владыка)
властелинный	<i>imperatorius</i>
властелствую	<i>potestatem habeo</i>
власть	<i>potestas. dominium. imperium</i>
власяница	<i>cilicium. cilicina vestis</i>
власяный	<i>cilicinus</i>
вляюся	<i>labo. labasco. vacillo. agitor procellis. fluctuo. nuto</i>
влекѹ	<i>traho</i> ; влекѹ (v. потязаю, ~ на суд); влекѹ за власы <i>duco aliquem capillis</i>
влекуся	<i>trahor</i>
влечѣнїе	<i>tractus</i>
вливанїе	<i>infusio</i>
вливаю	<i>infundo</i>
вмѣняю	<i>puto. arbitror. opinor</i>
вмѣсто. рѣди	<i>pro. loco</i>
вмѣтаю	<i>injitio. conitio. iniecto</i>
вмѣцаю	<i>capio. capax sum</i>
внегда	<i>cum. quum. dum. quando</i>
внезапный	<i>supritus (= subitus). subitaneus. repentinus</i>
внезапу	<i>subito</i>
внемлю	<i>intendo. ausculto. diligenter audio. adtendo</i> (= att-)
внемленїе. вниманїе	<i>intentio. a(u)scultatio</i>
вниманїе	(v. внемленїе)
вношенїе	<i>illatio</i>
вношѹ	<i>infero. importo</i>
внукъ	<i>nepos</i>
внѹка	<i>neptis</i>
внѹтрь ѹду	<i>intus</i>
внѹтренный	<i>internus. intestinus</i>

внутренняя	<i>intestina. viscera inter(a)n(e)a</i>
внушаю	<i>erectis auribus excipio</i>
внѣ	<i>extra. foris. forinsecus</i>
внѣшний	<i>externus. extrinsecus. extraneus</i>
водá	<i>aqua. unda. lymp̄ha. woda; вода (v. оу- носить мя ~; оупадáеть ~; священ- ная ~); вóду (v. отливáю ~; пуцаю ~; воду черпаю <i>aquam haurio. aquor</i>); в' водѣ (v. хлябь); вода живая <i>aqua vi- va. perennis</i>; вода свящénная <i>aqua sa- cra. benedicta</i>; вода стоящая <i>aqua re- ses. stativa</i></i>
водка палéная	<i>aqua stillaticia</i> ; v. водоспасéние
водникъ, водолѣй	<i>aquarius</i>
вóдный	<i>aquosus. aquaticus. aquatilis</i> ; водный (v. воинъ ~; змій ~; млынъ ~; орѣхъ ~; плавъ ~; сонмъ ~; шумъ ~); вóдная (v. рýра ~); водная рáть <i>navalis pu- gna. navale bellum</i>
воднѣю	<i>serosum fatio</i>
водоважда	<i>tolleno, (-)onis, antha :ae (= -tlia)</i>
водолѣй	(v. водникъ)
водоносъ	<i>hydria (= -ra DLR водоносъ)</i>
водоносіе	<i>aquae gestatio</i>
водоношу	<i>aquam hero (= gero)</i>
водоспасéние (= водок па- леніе)	<i>distillatio (DLR искапаніе. водки па- леніе) herbarum</i>
водотечь	<i>canalis (DLR корыто. пріятелище. токъ. потокъ). vadua (= -um DLR потокъ. бродъ). torrens</i>
водохрани́лница	<i>aqua(e) repositorium</i>
воевода	<i>palatinus. satrapes (DLR -па старѣиши- на. воевода). praeffectus regi(o)nis (DLR regio страна)</i>
воевóдина	<i>palatina</i>
воевóдичь	<i>palatinides</i>
воеводство	<i>palatinatus</i>
воéнный	(v. клеврѣтъ ~; списъ ~; тарáнь ~); военная (v. куша ~ великаа муро- вáная; трубá ~)
вождéние	<i>inductio</i>

вожду	<i>duco. ducto</i>
вождь	<i>dux. coryph(a)eus</i> ; вождь (v. ста́дникъ 1)
во́зь	<i>currus triumphalis. vesiculum (= vehi-) triumphale</i>
возáтай	<i>auriga (DLR возатаи. возница). bigarius. trigarius</i>
возáтаиство	<i>aurigatio. vectio. vectura</i>
возатаю	<i>veho (DLR везу. вожу)</i>
воздви́зajú	(v. бра́нь ~)
воздержáюся	(v. ошаавáюся)
возлюблѣнiе	<i>dilectio. charitas (= ca- DLR дрягость. любовь). amor</i>
возлюбленнѣй	<i>dilectus. charus (= ca- DLR дрягiй. вoзьлюбленнѣй). carus. amantissimus. vita charior (= ca-)</i>
возна́къ, вoзовiкъ	<i>curulis (DLR вoзовѣй) equus</i>
вознѣй	(v. стругъ, ножъ ~); вoзнаго (v. шiна ~ колесѣ)
вoзовiкъ	(v. вoзна́къ)
вoзовѣй	<i>curulis</i> ; вoзовáя (v. кѣлня ~)
вои́нь	<i>miles. marsicola</i> ; вои́нь (v. оусарь ~); вои́нь (v. старýй ~); вои́новъ Г ³ (v. табóръ ~); вои́нь воднѣй <i>classarius. nau(i)garius</i> ; (= <i>naumachia-</i>); вои́нь вытрубленнѣй <i>exau(c)toratus miles</i> ; вои́нь доброволнѣй <i>voluntarius miles. evocarus(-atus) miles</i> ; вои́нь лѣгкiй <i>veles. miles levis armaturae</i> ; вои́нь нóвѣй <i>tyro. neoptolemus</i> ; вои́нь преднiи <i>antesignanus</i> ; вои́нь пѣняжнѣй <i>aerarius miles vel argentarius (= -atus)</i> ; вои́нь свободнѣй <i>immunis miles</i> ; вои́нь старýй <i>veteranus miles</i> ; вои́нь ху́дѣй <i>gregarius miles</i> ;
вои́нѣ А ¹	(v. подношу ~)
воинская	(v. нарамница ~)
воинственнѣй	<i>bellicosus. militaris. praerialis (= proelialis)</i> ; воинственнѣй (v. по́пись ~); воинственнáя (v. риза ~); воинственнóе (v. пописáлище ~)
воинство	<i>exercitus. militia bellica. vcitus (= velites²) armata hominum caterva</i>

воинствую	<i>bellum gero. infero. moueo. certo bello</i>
вóль	<i>bos</i> ; во́ль (v. прежува́еть ~; яремный ~); воло́вь Г ³ (v. пара ~; рыкъ ~; су- пругъ ~)
воле́нiе	<i>volitio</i>
волна	<i>lana. vellus</i> ; волна́ (v. ярина́); волну ро- блю <i>lanam tracto</i>
волный	(v. де́нь ~ от работы)
волняный	<i>lanens. velleus</i>
волна́рь	<i>lanarius. lanificus</i>
воло́къ	<i>verticulum</i> (= <i>verri-</i> DLR мрежа. сѣтъ) <i>piscatorum</i>
волока́	(v. ланъ ~)
воло́скiй	(v. орѣхъ ~); волоское (v. иглица, ~ зѣлiе)
волосто́ялице	<i>bovile</i>
волу́й	<i>bubulus</i> (DLR воловецъ. волопасъ). <i>bo-</i> <i>villus</i> ; волу́е iго <i>iugum boum</i>
волю́	<i>volo. aveo</i> (DLR похотѣваю. желаю)
во́ля	<i>voluntas. arbitrium</i>
во́нь	<i>foras. peregrè. longè. procul</i>
вонѣнiе	<i>odoratio</i>
вонное	(v. шипо́къ, яблоко ~)
воня́	<i>odor. odoramen. odoratus</i>
воня́ю	<i>olet bene. fragrat odor</i>
ворожу́	(v. повражую)
воскъ	<i>cera</i> ; воскъ (v. чермный ~); воскъ дѣ- лаю <i>cerifico</i> ; воскъ с' смолою <i>malbana</i> (= <i>-lth-</i>); воскъ чирво́ный <i>miltus</i>
воско́вая	(v. свѣща ~)
воскормля́ю	(v. живлю́)
восточный	(v. вѣтръ ~)
востяга́ю	(v. спина́ю)
восхо́ждý	<i>accedo. consce(n)do. superscando. scando</i>
вошь	(v. свина́я ~)
воща́нiе	<i>ceratura</i> (DLR навощенiе)
воща́ный	<i>cereus</i> (DLR восковы́)
вощи́ны	<i>facui</i> (= <i>favi?</i> DLR <i>favus</i> сотъ) <i>expressi.</i> <i>cera illota</i> (DLR <i>-tus</i> неомовень)
вощу́	<i>cero</i>
вѣгнѣждаюся	<i>nidifico. nidulo</i> (DLR гнѣждуся)

въдвореніе	<i>immoratio</i>
въдворяюся	<i>moror. immoror. demoror</i>
въдружаюся	<i>adigo</i> (DLR понуждаю. нужду. насиле- твую). <i>paugo</i> (= <i>paugo?</i> DLR водру- жаю. в' тыкаю. <i>del.</i> тырю) <i>claves</i> (= -os)
въдруженный	<i>infixus. impactus. depactus</i>
въдѣляю	<i>impono. iniijcio</i> (= <i>injicio</i>)
въжделѣваю	<i>desidero. cupio. concupio</i>
въжделѣніе	<i>desiderium. appetitus. cupiditas</i>
въжделѣнный	<i>desideratus. experitus</i>
въз	<i>loco. pro</i>
възбраненіе	<i>prohibitio. impedimentum</i>
възбранитель	<i>prohibitor</i>
възбранный	<i>bellicosus. pugnans. militiae gnatus</i> (= <i>gnarus?</i> DLR умѣтельны'. бѣглы')
възбраняю	<i>prohibeo. impedio. obsto. resisto</i>
възводеніе	<i>elevectio</i> (= -vatio). <i>exaltatio</i>
възводѣ	<i>levo. elevo. extollo. erigo. attollo. sublevo</i>
възвращаю	<i>revertor. redeo</i>
възвращаюся	<i>revertor. redeo. reambulo. reneo</i> (= -neo?)
възвращеніе	<i>reditio. reversio</i>
възвѣза сапожная	<i>corrigia</i> (DLR ремень). <i>lorum tenue</i>
възвѣщаю	<i>annuntio. denuntio. nuntio</i>
възвѣщеніе	<i>annuntiatio. denuntiatio</i>
възглавіе	<i>cervical(e)</i> DLR возглавіе. возглав'ница). <i>pulvinar</i> (DLR подушка, возглавіе)
възгласъ	<i>promulgatio. proclamatio</i>
възглашаю	<i>proclamo. promulgo. indico</i>
възгорѣваюся	<i>ardesco. incandesco. inflammor.</i>
възгорѣніе	<i>inflammatio</i>
въздаваніе	(<i>corr.</i> въздаваніе) <i>redditio. retributio, re-</i> <i>compensatio</i>
въздаваю	<i>reddo. retribuio. refero. rependo</i>
въздвиженіе	<i>elevatio</i>
въздвизаю	<i>elevo. extollo</i>
въздержаніе	<i>continentia. temperantia. abstinentia</i>
въздержаюся	<i>abstineo</i>
въдѣржники	<i>continens. temperans. abstinens</i>
въдѣухъ	<i>aer. aet(h)er</i>
въдѣушный	<i>aereus</i> (= -rius). <i>aet(h)ereus</i>
въдѣваніе	<i>elatio. erectio</i>

въздѣланіе	<i>operatio. molitio. opus</i>
въздѣлаю	<i>operor. laboro. molior (DLR смышляю. кую. зижду. коварствую)</i>
възлеганіе	<i>accubatio</i>
възлегаю	<i>accumbo. accubo</i>
възлетѣю	<i>subvolo (DLR подлѣтаю). pennis efferor</i>
възложеніе	<i>impositio</i>
възмагааніе	<i>recuperatio virium</i>
възмагаю	<i>convalesco. revalesco. resumo vires</i>
възмуцаю	<i>turbo. conturbo. tumultuor (DLR мятуса). tumultum excito</i>
възмущеніе	<i>confusio. conturbatio. perturbatio</i>
възмущённый	<i>turbidus. turbulentus. perturbatus</i>
възмѣряю	<i>metior. dimetior. mensuro</i>
възнѣкъ	<i>supinè. pronè (DLR -nus ниць. приклоненъ)</i>
възникаю	<i>exorior. emineo. appareo</i>
възношеніе	<i>elevatio</i>
възношю	<i>sublevo. extollo. erigo</i>
възражаю	<i>detrudo. decutio. deturbo. praecipio (DLR предемлю. научаю. повелѣваю; -pito?)</i>
възраженъ	<i>detrusus. praecipitatus</i>
възраженіе	<i>detrusio. praecipitatio</i>
възрастъ	<i>statura. status. proceritas. incrementum</i>
възрастаю	<i>cresco. augesco. adolesco. incrementum sumo</i>
възраченный	<i>ectypus (= ἔκτυπος 'рельефный'). efformatus</i>
възсияваю	<i>colluceo. praeluceo. splend(e)o</i>
възываю	<i>clamo. exclamo. clamito. attollo vocem</i>
въ истинну	<i>verè. reverà. verissime</i>
вълнненіе	<i>tempestas. procella. fluctus</i>
вълхвъ	<i>magus (DLR волхвъ. мудрецъ)</i>
вълхвованіе	<i>divinatio. vaticinatio</i>
вълхвую	<i>incanto. excanto</i>
вълчець	<i>tribulus</i>
вълшба	<i>pythmisma (= -thoni-? DLR pythonissa волшебница)</i>
вълшѣбникъ	<i>divinus. vaticinator. mantes</i>
вълшѣбница	<i>saga. venefica</i>
въоружаю	<i>oborto (= obarmo). munio armis</i>

въоружѣніе	<i>abarmatio (= ob-)</i>
въоружѣнный	<i>armatus. succinctus armis. armatus</i>
въпиеніе	<i>clamor. acclamatio</i>
въпїю	<i>clamo. acclamo. vociferor. voco. clamorem extollo</i>
въплощаю	<i>incarno</i>
въплощѣніе	<i>incarnatio</i>
въплощенный	<i>incarnatus</i>
въплъ	<i>fletus. ploratus. eiulatus</i>
въполчаюся	<i>castra loco. pono. colloco. castrametor (DLR оплечаюся)</i>
въполчѣніе	<i>castramentatio (= -metatio)</i>
въполчїтель	<i>metator. castrametator. castrorum praefectus</i>
въпросїтель	<i>percontator</i>
въпрошаю	<i>interrogo. percontor. inquiror</i>
въпрошеніе	<i>interrogatio. quisitio. percontatio</i>
въсклаблѣніе	<i>risus (DLR смѣхъ) lenis</i>
въсклабляюся	<i>subrideo</i>
въскланяюся	<i>inclino. propend(e)o</i>
въсклицаніе	<i>iubilatio. iubilum</i>
въсклицаю	<i>iubilo</i>
въсклонѣніе	<i>inclinatio</i>
въскормлѣніе	<i>altus. sagina (DLR пїща тучная)</i>
въскормляю	<i>nutrio. alo</i>
въскресѣніе	<i>resurrectio. suscitatio. excitatio</i>
въскрешаю	<i>excito. resuscito</i>
въскрыліе рїзъ	<i>fimbria vestium</i>
въскрилаю	<i>alas alicui ad volandum extendo; въскрѣляю (v. въперяю)</i>
въскрѣляюся	<i>alas mihi extendo</i>
въскую	<i>cur. quare. quam ob rem</i>
въслѣдованіе	<i>comitatio</i>
въслѣдованный	<i>investigatus. exploratus</i>
въслѣдую	<i>sequor. comitor. vestigijs insisto</i>
въспїсую	<i>adscribo (DLR приписую. причитаю)</i>
въспїтаю	<i>cibo. educo. nutrio. sustento. alo. pasco</i>
въспїщаю	<i>maemore (= moerore) afficio. contristo. infero alicui molestiam</i>
въсподвизаюся	<i>resisto. repugno</i>
въспоминаніе	<i>commemoratio. recordatio. reminiscentia</i>

вѣспоминанію	<i>commemoro. recordor. reminiscor</i>
вѣсприемлю	<i>recipio. suscipio. capio</i>
вѣспрїятіе	<i>receptio</i>
вѣспряновеніе	<i>expergefactio (DLR -facio бужу. от сна)</i>
вѣспряннїю	<i>expergiscor. evigilo. esomnio. surgo. excu- tior somno. expergefio</i>
вѣспяты	<i>retro. retrorsum</i>
вѣспящїю	<i>retro verto</i>
вѣспящїюся	<i>retro redeo. revertor</i>
вѣставленіе	<i>eversio (DLR разореніе. превращеніе)</i>
вѣставляю	<i>erigo. sublevo. suffultio</i>
вѣставляя (= -яю?)	<i>inverto (DLR превращаю)</i>
вѣстокъ	<i>oriens</i>
вѣсторгаю	<i>eruo. evello. eradico. extermino</i>
вѣстужаю	<i>immaetorem (= in moero-) co(n)ijcio. maesticiam alicui infero</i>
вѣствязю	<i>indago. inquiror, suscitor (= scissi-). expiscor</i>
вѣсхваляю	<i>laudo. laudibus orno. celebros. verbis effero. fero</i>
вѣсхищїю	<i>rapio. deripio. capio</i>
вѣсхищеніе	<i>captatio. comprehensio. rapina</i>
вѣсхлщаю	<i>inhibeo. sisto. reprimo. cohibeo (DLR во- збранїю. уставляю)</i>
вѣсхлщеніе	<i>constitio. cohibitio</i>
вѣсходница	<i>oecus (DLR -os дом. челяд). exedra (DLS лѣтнїй храмъ. сѣдальце) amplis- sima</i>
вѣщє	<i>inaniter. frustra. gratis. gratuitò</i>
вѣщарїюся	<i>regno. regis officio fungor</i>
вѣщеловѣченіе	<i>inhumanatio. humanitatis assumptio</i>
впадїю	<i>illabor. incido. irruo</i>
вперїю, вѣскрылїю	
впрягаю	<i>iungo equum currui</i>
врѣбїй	<i>passer</i>
врагъ	<i>inimicus</i>
врагую	<i>inimicitias cum aliquo gero</i>
вражбїтъ	<i>hariolus (DLR волшебникъ). vaticinator</i>
враждѣ	<i>inimicitia</i>
вражду	<i>capesco (= -sso) inimicitias. contraho</i>
вражебница	<i>fatidica anus (DLR баба. старица) фу- thonissa (DLR волшебница)</i>

вражені(є)	<i>vaticinatio. divinatio</i>
вражный	<i>inimicus. hostilis</i> (DLR вражий)
вражѹ	<i>divino. vaticinor</i> (DLR пророкую)
вразумляю	<i>doceo. do intellectum. intelligentiā imbuo</i>
в'разумляю	<i>doceo. instruo. imbuo. instituo. informo</i>
вранъ	<i>coruus</i> ; вранъ (v. ноцный ~); вранъ ноцный <i>nyctocorax</i> (= <i>-ti-</i>). <i>asio</i>
врана	<i>cornix</i>
врановый	<i>corvinus</i>
враска	<i>ruga</i> (DLR вреска. порокъ)
враскавый	<i>rugosus</i> (DLR зморщены'), <i>rugatus. corrugatus. contractus</i>
вратá	<i>ianua. fores. ostium. porta</i>
вратáрь	<i>ianitor. ostiarius</i> (DLR дверникъ)
вратило	<i>verticulum</i> (DLR орудіе. вертелo)
врачѣбница	<i>domus medicinae</i>
врачѣбная	(v. пигулка ~); врачѣбное искусство <i>ars medica</i>
врачеваніе	<i>sanatio. curatio</i>
врачевство	<i>medicina. medicamen. remedium. antidotum. pharmasum</i> ; врачество (v. оутрѣбное ~)
врачь	<i>medicus. doctor medicinae</i> ; врачá (v. пластырь ~); ко врачю (v. посѣль ~)
врачюю	<i>curo. sumo</i> (= <i>sano?</i>). <i>medeor</i>
вредъ	<i>vomica</i> (DLR ропа. струпная. жила сребра живаго)
вредъ, áбїе тцетá	<i>damnum, detrimentum. noxa. incommodum</i>
вредный	<i>noxius. nocivus. damnosus</i> ; вредный <i>ulcerosus</i> (= <i>ulcerosus</i> , DLR струпястый. вредный)
вреждáю	<i>noceo. damnum infero. officio</i> (= <i>af-</i>)
вреждáюся	<i>damnum contrago</i> (= <i>-traho</i>). <i>sum noxius</i>
временный	<i>temporalis. temporaneus</i>
время	<i>tempus</i> ; время (v. веснѣное ~); на время (v. отлагáю ~)
вреніе	<i>ebullicio</i> (DLR <i>ebullio</i> кипю. варю)
вретенó	(v. токарское ~)
врѣтище	<i>saccos</i> (DLR <i>-us</i> мѣхъ). <i>fero</i> (DLR обуца худая)
вру	<i>ferveo</i> (DLR кипю и пр:). <i>fervesco</i> (DLR возгаряюся. разпаляюся)

врутка	<i>fistula</i> (DLR пищаль. свирѣль)
вручѣніе	<i>commissio. commendo</i> (DLR хлалю = хвалю. вручаю). <i>trado</i> (DLR предаю. отдаю)
всадникъ	<i>essor</i> (DLR сидящій). <i>eques</i>
всаждаю	
всажденный	
всеблаженный	<i>beatissimus, a, um</i> ; всеблаженная <i>beatissima. omnis plena benedictionis</i>
всегда	<i>semper</i>
всегубительство	<i>perditio. perniciēs</i>
всез	(v. яко)
вселѣнная	<i>totus terrarum orbis</i>
вселю́тый	<i>ipsa malitia peior</i>
вселяюся	<i>inhabito</i>
всеми́рный	<i>totius mundi</i>
всемогу́тство	<i>omnipotentia</i>
всемогу́щій	<i>omnipotens</i>
всеобра́зный	<i>omniformis. omnimodus</i>
всеору́жіе	<i>omnis armatura</i>
всепло́діе. всесо́жженіе	<i>holocaustum</i>
всепречѣстный	<i>reverendissimus</i>
всеприятелѣще	<i>diversorium</i> (DLR обител. виталница). <i>hospitium</i> (DLR гостинница)
всеприятникъ	<i>hospes</i> (DLR гость. странень. gospodar)
всеравный	<i>omnipar</i>
всеродный	<i>omnigenus</i>
всесоверше́нный	<i>perfectus. absolutus. exastus (= exactus)</i>
всесо́жженіе	(v. всепло́діе)
всещѣль	<i>totus. plenus. integer</i>
вспять	(v. оглядаюся ~)
всѣ	<i>frustra. in vanum. in cassum</i>
всуществляюся	<i>consubstantior</i>
всякъ	<i>omnis. cunctus</i>
всякій	(v. звѣрь ~); всякое (v. зеліе ~); всякое (v. оловина питіе ~ развѣ вина)
всячески	(v. всема́)
всяческій	<i>omnigenus. omnimodus</i>
второ́нцєю	<i>altera vitae (= vice). secunda vice. secundo</i>
второзакóнный	
второй	<i>secundus. alter</i> ; второй (v. переть ~)

вѹжу	(v. сушѹ)
входѣ	<i>introitus</i>
вхождѹ	<i>intro. ingredior</i>
вчиняю	<i>inscribo in album. repono in numerum</i>
вѣ	<i>vos</i>
вымачком	(v. яице ~)
вѣну	<i>semper. assiduo. iugiter</i>
вырѣзанный	(v. изваянный)
высокій	(v. слюзъ ~ полный); высокая (v. ска- ла ~)
высокосѣрдый	<i>magnanimus. excelsi animi vir</i>
вѣспрныи	<i>altus. sublimis. excelsus</i>
вѣспрь	<i>altitudo. sublimitas. excelsitas</i>
выступѣ	<i>callicae (= caligae)</i>
вытлочѣный	(v. сокъ ~)
вытрубленный	(v. воинъ ~)
выходѣ	<i>latrina (DLR афедронъ). secessus (DLR</i> <i>отступленіе). cloaca</i>
вышше	<i>superius</i>
вѣя	<i>collum. cervix (DLR шѣя). szyja</i>
вѣденіе	<i>cognitio. intelligentia</i>
вѣдомъ	<i>cognitus</i>
вѣдь	<i>notitia. certitudo (DLR извѣствованіе)</i>
вѣжа	<i>eruditus. doctus. sapiens. prudens</i>
вѣжда	<i>palpebrae. tegumenta oculorum. cilia.</i> <i>orum</i>
вѣждество	<i>prudencia. intelligentia. experientia</i>
вѣжъ	<i>seculum. aenum (= aevum)</i>
вѣмъ	<i>scio. novi. exploratum habeo; не вѣмъ (v.</i> <i>не знáю)</i>
вѣнецъ	<i>sertum. corona. laurea; (v. венѣць)</i>
вѣно	<i>dos. donum; вѣно (v. записую ~)</i>
вѣнчаніе	<i>coronatio</i>
вѣнчаннии	<i>coronatus</i>
вѣнчаю	<i>diadema alicui impono. sertis redimio</i>
вѣра	<i>fides; вѣры Г¹ (v. научáю ~; отпадáю ~);</i> <i>дѣля вѣры (v. заклáдь ~)</i>
вѣрный	<i>fidelis</i>
не вѣрую	<i>fidem non adhibeo. nego fidem; не вѣрють</i> <i>мѣ non creditur mihi</i>
вѣстникъ	<i>nuncius. legatus. annunciator</i>

вѣсточка	<i>rumusculus</i> (DLR вѣстка)
вѣсть ёсть	<i>rumor est. serpit</i> (DLR <i>serpo</i> пресмикаюся. лажу). <i>fama est</i>
вѣтвія	(v. máю ~)
вѣтій	<i>orator. rhetor. eloquens</i>
вѣтръ	<i>ventus. spiritus. aeris fluxus</i> ; вѣтръ (v. югъ); вѣтръ восточный <i>subsolanus. solanus</i> ; вѣтръ естественный <i>flatus. crepitus ventris</i> ; вѣтръ западный <i>phavonius. zephyrus</i> ; вѣтръ противный <i>ventus adversus</i> ; вѣтръ сѣверный <i>septentrionalis. boreas</i> ; вѣтръ южный <i>auster. notus</i> (DLR югъ)
вѣтренный	<i>ventosus</i>
вѣтрило	<i>velum</i> (DLR завѣса. покров. вѣтрило)
вѣкя (= вѣтя)	<i>frons : dis. ramus. surculus</i>
вѣчность	<i>aeternitas</i>
вѣчный	<i>aeternus. aeviternus. sempiternus</i>
вѣщаніе	<i>sonus. clamor. enarratio</i>
вѣщаю	<i>sono. clamo. enarro</i>
вѣю	<i>ventilo. eventilo</i>
вѣяло, лопата	<i>ventilabrum</i> (DLR лопата)
вѣятель	<i>ventilator</i> (DLR вѣй)
вѣзю	<i>ligo. concateno. vintio. constringo</i>
вѣзщій	<i>maior. melior. praestantior</i> ; (v. бѣлій); вѣзще <i>maius. amplius. praestantius</i>
Г	
гагáть кáмень	<i>gagates</i>
гадáніе	<i>aenigma. quaestio</i> ; гадáніе (v. прикровѣніе)
гадáтелный	<i>aenigmaticus. aenigmatice dictus</i>
гадáтелствую	<i>aenigmatice significo. obscure vel obsculte (= occ-) innuo</i> (DLR помагаю)
гадина	<i>reptilis</i>
гаевый	<i>nemorosus</i> (DLR дубравны'). <i>nemorensis</i>
гаждáю	<i>convitior</i> (DLR досаждаю. укоряю). <i>contumelia afficio</i>
гаждéніе	<i>contumelia. ignominia. dedecus</i> ; гаждéніе (v. хулéніе)

газа	<i>gaza. aerarium publicum</i>
га́й	<i>nemus (DLR дубрава. лѣсъ). clavus uncinatus (= гак!)</i>
гаиворонъ	<i>cornix frugivora</i>
гаидукъ	<i>pedes (DLR пѣшій. пѣшаходящій)</i>
гакъ	<i>hamus (DLR удица). clavus uncinatus</i>
гаку́ю	<i>hamo (DLR накривляю. ужу)</i>
галабартъ	<i>amazonia securis. bipennis</i>
галабартникъ	<i>satelles (DLR дардоносець. слуга). securifer (DLR секироносець)</i>
галба́нь	<i>Cyperus babiloniis. halanga (= ga- «alpina officinarum»)</i>
галванъ дре́во	<i>stagonitis. metopium (DLR -ion галванъ. древо)</i>
галвановый со́къ	<i>halbanum(= ga-) succus ferulae syriacae (DLR galbanum халвани. риза бѣлая)</i>
галеда (= галера?)	<i>triremis (DLR тривесельный)</i>
га́лка	(v. мушкатовая ~)
галунъ	<i>alumen. apyrum (DLR сѣрка живая)</i>
галуні́стыи	<i>aluminosus</i>
галунованыи	<i>aluminatus (DLR галуновы')</i>
гарба́рь	(v. оусма́рь)
га́рть	<i>scotoma (= sto-)</i>
га́рту́ю	<i>induro (DLR ожесточаю). consolido (DLR исцѣляю. утвержаю. спояю)</i>
га́сло	<i>tescera (= tessera DLSP кость четвероугольная. под. знаменіе. жрѣбіи). lignum (= signum DLR знаменіе. печат. хоругов)</i>
га́сну	<i>ex(s)tinguor</i>
гачистый	<i>aduncus (DLR кривыи). uncinatus (DLR кручковатъ)</i>
гашѣная	(v. главня ~)
гашу́	<i>ex(s)tinguo</i>
га́ци	<i>caligae (DLR -ga остегны. надраги)</i>
гвозди́ки	<i>caryophyllum (DLR gariophyllon)</i>
гвозди́нныи	<i>clavatus (DLR пригвожденъ)</i>
гво́здъ	<i>clavus</i>
гдѣ́	<i>ubi; гдѣ́ (v. оуду)</i>
гебель	<i>runcina (DLR тожь (= пила). и гебель. оскордъ)</i>

геблюю	<i>runcino</i>
гева́нь	<i>hebenus. ebenum</i> (DLR -us еванъ. древо)
ге́рбъ	<i>insigne. signum. insignia</i> (DLR знаменія. титлы)
ге́рбовый	<i>gentilitius</i> (DLR языческій. родны')
ге́тма́нь	<i>campiductor. dux</i> (DLR князь. начальникъ. стратилат. статигъ. народоводитель)
ге́тманскій	<i>imperatorius. ducalis</i>
ге́тма́нство	<i>ducatus</i> (DLR вождоначаліе. княжество)
ге́тма́ню	<i>ducto exercitum</i>
гибе́ль	<i>pestis. pernicies. interitus. perditio</i>
глава́	<i>caput</i> ; Г ¹ главы́ (v. задъ ~), у главы́ (v. чашка ~); П ¹ главо́ю (v. кива́ю ~); во главѣ́ (v. струпы мелюща ~)
главизна	<i>summa. compendium. capitulus</i> (= -um)
главнѣ́й	<i>capitalis</i> ; главнѣ́й (v. заво́и, заворот ~); главнѣ́й (v. предѣ́ль ~)
главня́ гаше́ная	<i>ticio</i> (DLR главня); главня́ огне́стая <i>torris</i> (DLR главня. горящая)
главоболѣ́ніе	<i>capitis dolor</i>
главотя́жь	<i>capitis ligamentum</i>
главотяжа́ніе	<i>capitis gravamen. gravedo</i>
главча́тая	(v. капу́ста ~)
глаго́ль	<i>sermo. verbum. eloquium. dictio. oratio. loquela</i>
глагола́ніе	<i>dictio. locutio. pronuntiatio. sermotinatio</i>
глагола́теленѣ́	(v. окрестъ ~)
глаголю́	<i>loquor. dico. aio. pronuntio</i>
г(лаго)ле́тся	(v. вещь паки ~)
гладь	<i>fames</i>
гладкѣ́й	<i>laevis</i> ; гладкая́ (v. капу́ста ~)
гладко́сть	<i>laevitas. laevor</i>
гладный	<i>famelicus. fame enectus</i>
гладствую́	<i>fame enecor. conficior</i>
глажду́ся	<i>laevigor</i>
глаже́ніе	<i>politura. l(a)evigatio</i>
глаже́ный	<i>politus. expolitus. limatus</i> (DLR пилою претертъ)
гла́жу	<i>polio. l(a)evigo. laevo</i>
гласѣ́	<i>vox. sonus</i> ; гласѣ́ (v. подношѣ́ ~; от-

	біяется ~; а, ~ с'ѣтованія); глас ни- жаишій в п'ѣннїи (v. басъ)
гласицѣ	<i>vocula</i> (DLR гласецъ)
гласный	<i>sonorus. canorus. vocalis</i>
глашаю	<i>advoco</i> (DLR призываю). <i>accers(i)o</i>
глезнó	<i>crus</i> (DLR голень). <i>tibia</i> (DLR голень. ц'ѣвница. листъ)
глезносламаніе	<i>crurifragium</i>
гли́на	<i>argilla. lutum</i> . глина; глина чермна <i>rubrica</i>
гли́няный	<i>argillaceus. fistilis</i> (= <i>fict-</i>); гли́няный (v. скудель ~); гли́няный ко́нь (= конь!) <i>argillaceus equus</i> ; гли́няная (v. ско- рупá ~)
глипа́ніе ежъ есть с'ѣмо и онамо позира́ніе	<i>circumspectio</i>
глипаю	<i>circumspitio</i>
глиста́	<i>lumbricus</i> (DLR <i>-ci</i> глисты. червїе). <i>co- lubra caeca</i> (DLR <i>coluber</i> змяя); гли- сты имѣю <i>vermino</i>
глистні́къ веліе	<i>scirphium</i> (= <i>ser-</i>); глистні́къ морскій <i>corallina</i>
глогъ	<i>oxyacantha</i> (DLR <i>-thes</i>). <i>spina alba</i>
глубина́	<i>profunditas. gurges. altitudo gurgitis</i>
глубоко́й	<i>profundus. altus. penitus</i> (DLR в'нутрны')
глубоко	<i>altè. profundè</i>
глѹмъ	<i>risus. iocus. opprobrium. irrisio. irrisus</i>
глумитель	<i>irrisor. derisor</i> (DLR посмѣятел)
глумлю́ся	<i>derideo. illudo</i> ; глумлюся, поучаюся <i>exer- ceo me. exercitor</i>
глѹхъ	<i>surdaster</i>
глухій	<i>surdus. captus auribus</i>
глухотá	<i>surditas</i>
глушецъ птица	<i>tetrao : onis</i>
глушу	<i>exsurdo. surdum reddo</i>
глушѣю	<i>surdus fio</i>
глѣнь	<i>succus. liquor</i> ; глѣнь винный <i>faecula</i> ; глѣнь древя́ный <i>succus arboris</i> ; глѣнь медовый <i>melligo. melligenus (succus)</i>
гни́да	<i>lens : dis</i>
гнильїй	<i>putridus. putrefactus</i>
гни́тіе	<i>putror. facilitas putrescendi</i>

гнию́	<i>putresco. putreo. marcesco</i>
гноеніе	<i>stercoratio</i>
гноеточивый	<i>ulcerescatens (= -rescens). fluens</i>
гноище	<i>sterquilinium</i>
гно́й	<i>fmus. sordes. stercus; гно́й (v. ко́зій ~; оу́шный ~); гно́й мы́шій <i>muscerda</i>; гно́й сви́ный <i>suscerda (= succ-)</i>; гно́й скотскій <i>bolbitum</i></i>
гною́	<i>stercoro agrum. fimo saturo solum; гно́ю рану́ или́ стру́пь <i>emargino ulcus (= ulcus)</i></i>
гнуша́юся	<i>abhorreo. fastidio. aversor. abominor. nauseo (DLR мержуся. брижуся. гадитися)</i>
гнуше́ніе	<i>fastidium. nausea. aversatio; гнуше́ніе (v. гнюсь)</i>
гнѣ́вь	<i>ira. iracundia</i>
гнѣ́ваю	<i>contio iram. moveo stomachum alicui</i>
гнѣ́ваюся	<i>irascor. indignor. stomachor</i>
гнѣ́вливы́й	<i>iracundus. stomachosus. rabiosus</i>
гнѣ́ждене́іе	<i>nidificatio</i>
гнѣ́ждуся	<i>nidifico. nidulor</i>
гнѣ́здо	<i>nidus. cunabula ouium (= au-); гнѣ́здо (v. мрѣ́вieveв ~)</i>
гну́сь, гнуше́ніе	<i>nauseola</i>
гну́сность	<i>desidia. socordia. segnitie. ignavia</i>
гну́сный	<i>piger. ignavus. iners. signis (= seg-). deses. desidiosus</i>
гну́снѣ́ю	<i>torpeo. torpesco. marcesco. pigresco (= pigre-). tardesco</i>
гну́шливы́й	<i>excecrandus (= exse-). detestabilis. obscaenus</i>
гобжу́	<i>opulento (DLR убогащаю. удавляю = удо-!). excubero (= exu-)</i>
гобво́ра́ніе	<i>abundantia. copia. ubertas. affluentia</i>
гоба́ю	<i>abundo. redundo. affluo</i>
говѣ́ніе	<i>veneratio. reverentia. honor</i>
говѣ́нны	<i>honoratus. reverendus</i>
говѣ́ю	<i>honoro. colo. observo</i>
говя́до	<i>pecus : udis, : oris</i>
годѣ́, годи́ще	<i>annus. aetas; годѣ́ (v. лѣ́то); го́да Г¹ (v. лѣ́то, часть 4я ~)</i>

годище	(v. годъ)
голодность	(v. ненасыть)
голота, неосѣлый	<i>sine loco homo, ubi consistat non habet</i>
голотный	<i>glatialis</i>
голоть	<i>glaties</i>
голубь	<i>columbus</i>
голубинный	<i>columbinus</i>
голубица	<i>columba</i>
голубичищъ	<i>pipio. pullus columbinus</i>
голубникъ	<i>columbarium. peristerostrophium (=rotro-)</i>
голый	<i>nudus. inplumis</i>
гольмо	<i>summè. magnoperè</i>
гольмоый	<i>magnus. grandis</i>
гоненіе	<i>persecutio. vexatio</i>
гонецъ	<i>veredarius. pegasarius. nuncius celer</i>
гонзѡу	<i>fugio. in fugam me conijcio</i>
гонзѣніе	<i>fuga. effugium</i>
гонѣтва	<i>certamen. decurvis (= -rsus, -rsio DLR</i> ислеченіе. исходяще)
гонѣтель	<i>persecutor. vexator</i>
гончѣръ	<i>figulus (DLR горнчар. скудельникъ)</i>
гоню	<i>persequor. insequor. exagito. vexo</i>
гора	<i>mons; гора крущевая fodinae argenti.</i> <i>auri; гора (v. сребренная ~); Г¹ горы</i> <i>(v. верхъ ~); от горы (v. камень ~</i> <i>сѣченый); Н³ горы (v. Тѣтры ~)</i>
горбъ	<i>gibbus. tuber; горбъ над моремъ promon-</i> <i>torium</i>
горбѣтый	<i>gibbosus</i>
гордитель	<i>contemptor. spector (= spretor)</i>
гордослѡвіе	<i>superbiloquentia</i>
гордость	<i>superbia. iactantia. arrogantia; гордость</i> <i>(v. слагаю ~)</i>
гордый	<i>superbus. arrogans. tumidus</i>
горе	<i>vae</i>
горекъ	<i>amarus</i>
горестъ	<i>amaritudo</i>
горжѣу	<i>contemno. asperror. despecio (= -spicio)</i>
горжусѣ	<i>superbio. sup(er)bus fio</i>
гористый	<i>montosus</i>
горко	<i>amarè</i>

горнець	<i>olla</i> (DLR горнець. скудель); горнець мѣдяный <i>casabus aereus</i>
горнечный	<i>ollaris</i>
горница	<i>caenaculum. tabulatum supremum</i>
горный	<i>superus. supernus. montanus</i>
горня	<i>montosus locus. montana : orum</i> ; горня (v. подлива ~)
городъ	<i>castrum. conciliabulum. forum nobilitatis</i> ; городъ (v. осажáю ~)
горохъ	<i>pisum</i> ; горохъ пряженный <i>pisa frixa</i> ; горох (v. сланутокъ)
гортáнникъ	<i>gutturorusus</i> (= <i>gutturosus</i>)
гортанобѣіе	<i>gula</i>
гортáнь	<i>guttur. fauces</i>
горушица	<i>sinapi</i> (DLR горшица); горушица бѣлая <i>eruca</i> ; горушица сѣльная <i>erysimon</i> (DLR г-а полная). <i>gorczyca Irio (:o)nis</i>
горушный	<i>granum</i> (DLR зерно)
горчѣю	<i>amaresco. amarus fio</i>
горчю	<i>amarefico. amarum facio</i>
горѣлка	<i>vinum crematum</i>
горѣніе	<i>fervor. ardor. flagrantia</i>
горю	<i>ardeo. uror. flagro</i>
горячестъ	(v. пекъ; скваръ)
господу	(v. записую ~)
господáрскій	<i>familiaris</i>
господарую	<i>administro rem familiarem</i>
госпóдень	(v. храмъ ~)
господинъ дому	<i>hospes. pater familias</i>
господствую	<i>dominor. impero</i> ; господствую (v. обла- даю)
господь	<i>dominus. herus</i>
гостинница	<i>hospicium. diversorium. taberna diversoria</i>
гостінный	<i>hospitalis</i>
гóсть	<i>hospes</i>
готовáніе	(<i>ap</i>) <i>paratio. praeparatio</i>
готóвый	<i>paratus. expeditus</i>
готую	<i>paro. praeparo. instruo. apto</i>
гощѣніе	<i>convivium. comessatio. symposium</i>
гощю	<i>hospes diversor. hospitio tractor. convivio</i> <i>excipior</i> ; гощю (v. витáю)

грабáрь	<i>fossor</i> (DLR копатель). <i>lacunarius</i>
гра́брѣ́ (= граблѣ́)	<i>rastrum</i> (DLR граблѣ́). <i>rastri. rastra</i>
гра́дь	<i>grando</i> ; градъ идетъ <i>grandinat</i>
град	(v. столечный ~); Г ¹ гра́да (v. поло- жѣнiе ~)
градáрь	<i>hortulanus. olitor</i>
градежь, плот	<i>seps. sepes</i>
гражданiнъ и гражданка	<i>cives. municeps</i> ; граждáне (v. небеснiи ~)
гражданка	(v. гражданiнъ)
гражданскiи	<i>civilis. civicus. urbanus</i>
гражданство	<i>civilitas. urbanitas</i>
гражданствую	<i>adscribor civitati</i>
грамматикiй, дѣтоучител	<i>grammaticus. li(t)erator</i> (DLR писменник. книжник. грамотник)
грамматическiй	(v. слогъ ~)
гра́моты	(v. послáние ~); грамотъ Г ³ (v. писарь ~)
гранáтъ	<i>cucuta</i> ; гранатъ дрéво <i>malus punica</i> ; гранатъ сукно <i>purpura violacea aut</i> <i>caerul(e)a</i>
гранатовое яблоко	<i>malum punicum. malum granatum</i> ; гра- натовыхъ я́блокъ цвѣтъ <i>calaustium</i> (= ба-)
гранатокъ зѣлiе	<i>horminum</i> (DLR шалвея черная)
гранѣсь, стих	<i>venus</i> (= <i>versus</i>) <i>carmen</i>
грано	<i>angulus</i> (DLR уголь) қат, рог
грѣбень	<i>pecten</i> ; гребень у кура верхнiй <i>crista</i> ; гребень у кура исподнiй <i>palea</i>
грѣбець	<i>nauta. remex</i>
грѣблó	<i>remus</i> ; грѣбло кормiльное <i>gubernaculum</i> . <i>clavus</i> ; Г ³ грѣбли дѣланiе <i>remigatio</i>
(грѣбля)	A ¹ грѣблю (v. сыплю ~)
грѣбý	<i>remigo</i> ; грѣбý умѣрлаго <i>sepelio. homi-</i> <i>nem</i> (= <i>humo</i> ?) <i>condo terra</i>
грезно	(v грезновѣнiе)
грезновѣнiе, грезно	<i>racemus. botrus</i>
грiбъ	<i>fungus. tuber</i>
грiбóвый	<i>fungosus</i>
грива	<i>iuba</i>
гривна пѣнязей	<i>mna vel mina</i> ; гривна минцáрска <i>marca</i> <i>selibra</i>
гривястýй	<i>iubatus</i>

грызѣніе	<i>rosio. torsio stomachi</i>
грызуюся	(v. оухапляюся)
грибу (= гризу?)	<i>rodo. corrodo. derodo</i>
гримѣть	<i>tonat</i>
грифъ	(v. ногъ)
гробъ	<i>sepulchrum. monumentum. conditorium</i>
гробный	<i>sepulchralis. bustuarius. monumentarius;</i> гробный (v. камень ~)
гробокопатель	<i>sepulchri fossor</i>
грожу кому	<i>iacto minas. intendo minas. minor. minitor</i>
грозба	<i>minae. comminatio</i>
гроздь	(v. дерновый ~; винный ~)
гроздный	1. <i>racemus. botrus</i> ; 2. <i>racimosus (= race-). racematus</i>
грозный	<i>minax</i>
громъ	<i>tonitru(s) (-)us. (tonitru)um</i> ; громъ (v. тутно)
громáда	<i>conventus. caterva. cohors</i>
громáдный	<i>acervalis. numerosus</i>
громáжу	<i>congrego. congero. conglobo</i>
громовый	<i>tonitrualis</i>
гроноста́й	<i>mustella (DLR котъ. del. ласыца) alba. aspina (= Alpina) armellinus</i>
грохоть	<i>strepitus crepitus. fragor. cachinnus</i>
грохощу́	<i>catinno. catinnor (= cachinnor? DLR речуся. хлехощу. грохощу)</i>
грошь	(v. шоста́къ)
грубое	(v. яры́га)
груда земли	<i>concreta luti crusta</i>
груди	
грудова́тый	
груша	<i>pyrus</i>
грушка	<i>pyrum</i>
грѣза	<i>fmus (DLR гно'). materia (DLR вец. вещество)</i>
грѣхъ	<i>peccatus (= -um)</i> ; грѣхъ (v. первородный ~; смертный ~)
грѣхолобець	<i>amans peccati</i>
гряду́	<i>eo. gradior. tendo. idę</i>
гряду́щаго	(v. знаменіе ~ прѣщенія)

губа морская	<i>spongia</i> ; Г ¹ у губы (v. челюсть ~)
губаво	<i>eleganter. venuste</i>
губа́стый	<i>spungiosus</i> (= <i>spon-</i>)
губи́тельство	<i>pestis. clades. perditio. interitus. pernicies</i>
губи́тель	<i>perditor</i>
гуде́ние	<i>bombus</i>
гуде́ць	<i>fidicen. cytharista. cytharaedus</i>
гумно	<i>horreum. granarium</i> (DLR житница). <i>horreolum</i> (DLR гуменце)
гу́ня	<i>gausape</i> (DLR тожь = гуня. портище, коць)
гуси́нный	<i>anserinus</i>
гусли	<i>cythara</i> ; у гуслей (v. струна ~)
густви́на	(v. чясти́на)
гу́стость велій, дрэ́вь	<i>densitas</i> ; гу́стость (v. ча́стость); густость мягких вещей <i>spiscitudo</i> (= <i>spissi-</i>)
гу́стый	<i>densus. confertus</i> (DLR наткань. исполнъ); гу́стый от мокрых вещей <i>spissus. crassus. concretus</i> ; густо́е (v. сито ~)
густьё	<i>spisse(s)co. densor</i>
гута	(v. смоляная печь)
гъль пти́ца	<i>prithaeus</i> (= <i>eri-</i>). <i>rub(e)cula</i>

Д

да	<i>ut. quo</i>
давителы (= -тель)	<i>strangulator</i>
давлeнiе	<i>suffocatio. strangulatio</i>
давлю́	<i>strangulo. suffoco</i>
да́же	<i>donec. usque</i>
дакти́ль, овощ фи́никовый	<i>dactylus. palmula</i>
далекі́й	<i>longinquus. dictans</i> (= <i>distans</i>). <i>remotus</i>
дале́ко	<i>longe. longinque. peraeagrae. procul</i>
дале́кость	<i>longi(n)quum. longinquitas</i>
да́нникъ	<i>censitus. vestigalis</i> (= <i>vec.i-</i>) <i>homo. tributarius</i>
да́нный	<i>censualis. vestigalis</i> (= <i>veci-</i>). <i>censuarius</i>
да́нь	<i>census. tributum. pensio</i> ; да́нь (v. оу́ро́къ)
да́рь	<i>munus. donum</i>
да́рда	<i>lancea</i>
да́рмо	(v. ту́не)

дарованіе	<i>donatio. condonatio. largitio</i>
дарую	<i>dono. condono. muneror. largior</i>
датель	<i>dator. largitor</i>
даю	<i>do. largior. confero. tribuo. impertior. praebeo; даю (v. знаменіе ~ трубю; посягъ ~ дщери; тактъ ~; не даи того Бóже avertat hoc deus, absit</i>
двá (2x)	<i>duo. bini; два дни biduum; два фунта bilibra. bilibrè</i>
двадeсять	<i>1. viginti. bis decem; 2. duo decem</i>
двадeсятькратъ	<i>1. vicies; 2. duodecies</i>
двадeсятый	<i>vicenus. vigesimus</i>
дважди	<i>bis. duabus vicibus</i>
дванадeсятый	<i>duodecimus</i>
двекую, румингáю	<i>rumino. mando</i>
двёрникъ	<i>ianitor. ostiarius</i>
двёръ	<i>ianua. fores. ostium</i>
движеніе	<i>motus. agitatio. commotio attractio</i>
движимый	<i>mobilis</i>
двѣжу	<i>commoveo. moveo. cieo. concito</i>
двоглавный	<i>biceps</i>
двогласный	<i>duarum vocum</i>
дводушный	<i>iterum. rursus. secundo</i>
двоичный	<i>bimus. biennis</i>
дволѣтень	<i>bimenstris (= bimes-)</i>
двомѣсячный	<i>bipes</i>
двоногій	<i>(v. сáля)</i>
дворъ	<i>d(u)o puncta</i>
двосрочіе	<i>bipartior. divido bifariam. duplico</i>
двою	<i>bilinguis</i>
двоязычный	<i>crassitudo. crassamentum</i>
дебелость	<i>veteramentarium opus</i>
дебелохудожество	<i>veteramentarius. rudiarius</i>
дебелохудожникъ	<i>crassus. spissus. rudis</i>
дебелый	<i>convallis</i>
дѣбрь	<i>novem; девят (v. седмдесять и ~); дѣвять (v. тридесять ~)</i>
дѣвять	<i>nonaginta</i>
дѣвятьдeсять	<i>nonagenarius</i>
дѣвятьдeсятолѣтний	<i>nongenti</i>
дѣвятьсотъ	

декемврій	<i>december</i>
делва	<i>dolium. orca. cypa (= cypa)</i>
делѣя	<i>toga virilis. vestis clavata</i>
дѣнный	<i>diurnus</i>
дѣнь	<i>dies. diurnum spatium</i> ; дѣнь волный от работы <i>faeriae</i> ; дѣнь (v. задѣшный ~; судный ~; пѣдесѣтница ~ пѣдесѣт-ный; среда, 4 ~); дѣнь рождѣнѣя чѣго <i>natalis dies</i> ; дѣнь судебный <i>dies fastus</i> ; I ¹ дня (v. поравнянѣе ~ с нощію); пред днемъ <i>antelucano tempore. primo diluculo</i> ; H ³ дни (v. два ~; трѣ ~)
держава	<i>possessio. potentia. dominium. firmamen- tum</i>
державный	<i>possessor. dominator</i>
державствую	<i>dominor. possideo. guberno</i>
держатся	(v. кѣля, о неи ж ~ немощнѣи)
держѣю	<i>audeo. confido</i>
держкій	<i>invirecundus. impudicus. impavidus</i>
держкость	<i>audacia. impudetitia (= -dicitia)</i>
держновѣнѣе	<i>audentia. confidentia. praesentia. magnani- mitas</i> ; держновѣнѣе (v. смѣлость)
держновѣннѣ	<i>audacter. confidenter</i>
держокъ и держостень	<i>animosus. audax. confidus</i>
держостень	(v. держокъ и ~)
дѣрнѣ	1. <i>cornus</i> (DLR глогъ. древо), 2. <i>c(a)espes</i> (DLR дѣрнѣ)
дѣрнистый	<i>cesposus. cespit(it)us</i>
дѣрновый гроздь	<i>cornum</i> (DLR глоговная. ягода); дѣрно- вый лѣсъ <i>cornetum</i> (DLR глоговина)
дѣснѣца, дѣснѣя	<i>dextra. dextera</i>
дѣсный	<i>dexter</i> ; дѣснѣя (v. дѣснѣца); на дѣсно <i>dextrossum (= dextrorsum). dextra</i>
дѣсятословѣе	
дѣѣволъ	<i>diabolus</i>
дѣѣволскій	<i>diabolicus</i>
дѣѣдѣма	<i>diadema</i>
дѣѣаконъ	<i>diaconus</i>
дѣѣалогъ	<i>dialogus</i>
дѣѣвъ	<i>mirum. portentum</i>
дѣѣвій	<i>ferus</i> ; дѣѣвій (v. ѣнокъ ~; конь ~); дѣ- вѣа (v. козѣ ~); дѣѣвѣя (v. рѣдка ~)

дивлюся	<i>miror. admiror. demiror</i>
дивне	<i>admirabiliter. mirabiliter. mirifice. mire</i>
дивнострашный	<i>monstrosus. portentosus</i>
дивный	<i>mirus. mirabilis. mirificus; дѣвный (v. плодъ ~)</i>
дивость	<i>feritas</i>
дивство	<i>admirabilitas</i>
дидагма	<i>doctrina. documentum</i>
дѣкій	(v. вепрь ~); диких (v. черничіе, фигъ ~ древо)
дирка	(v. оушная ~ кривая)
дискось	<i>discus. quadra. orbis</i>
длань	<i>palma. explicata manus. длон</i>
длато	
дмѹ	<i>flo. perflo. follico. spiro</i>
дневность	
дневный	<i>hodiernus (= diurnus)</i>
днесь	<i>hodie. hodierno die</i>
днешный	(= <i>hodiernus</i>)
дно	<i>fundum; на дно (v. погружающа ~)</i>
Днѣпръ	<i>Borysthenes</i>
Днѣстръ	<i>Nester</i>
до	<i>ad</i>
доблественный	(v. доблій)
доблественнѣ	<i>firmiter. fortiter</i>
доблествую	<i>strenue dimico. pugno. constanti animo sum</i>
доблесть	<i>constantia. firmitas. fortitudo</i>
доблій, доблественный	<i>strenuus. constans. firmus. constans</i>
дѣбре	<i>bene. probe. perbelle. recte</i>
добровѣлно	<i>ultro. spontaneè. sponte. voluntarie</i>
добровольный	<i>voluntarius. ultroque; добровольный (v. воинъ ~)</i>
добродѣтель	<i>benefactor. maecenas. beneficus</i>
добродѣтельный	<i>virtuosus. probus. integer. virtute praeditus</i>
добродѣтель	<i>virtus. probitas</i>
добродѣяніе	<i>beneficium. beneficentia</i>
доброта	<i>pulchritudo. decor. elegantia. venustas</i>
дѣбрый	<i>bonus. probus. rectus. secundus; добрая (v. новина ~); Г¹ дѣбрыя (v. совѣсти ~); дѣброе (v. повоженіе ~)</i>
добытіе	<i>spolium. praeda. rapinae caesares (= castrenses)</i>

довлѣбеть	<i>sufficit. satis</i>
довлю	<i>satisfacio. lante</i> (= <i>laute</i> , DLR обилнѣ. чисто), <i>cranto</i> (= <i>crasse?</i> DLR толсто. дебело) <i>abunde convivio excipio</i>
доводъ	<i>argumentum. probatio. ratiocinatio</i>
доводный	<i>ratiocinati(v)us. argumentaris</i>
довожаю чего	<i>probo. convinco. argumentis colligo</i>
довожаю что гдѣ	<i>perveho. adveho</i>
довóлень	<i>lautus. suspiciens</i> (= <i>suffi-</i>). <i>copiosus</i>
довóлнѣ	<i>afatim. sufficienter. abundè</i>
довóлство	<i>sufficiencia. copia</i>
довтѣпъ	<i>ingenium. indoles solertia</i>
довтѣпный	<i>ingeniosus. industrius</i>
доѣнiе	<i>mulctus</i>
дождевый	(v. смерчь облачный ~)
дождить	<i>pluit. impluit. depluit</i>
дождный	<i>pluvialis</i>
до́ждь	<i>pluvia. imber</i> ; дождь великiй <i>nimbus</i> ; дождь (v. ка́менный ~ идетъ)
дозволенiе	<i>venia. permissio. facultas. licentia</i>
дозволяю	<i>concedo. permitto. indulgeo</i>
дозираю	<i>inspicio. curo. provideo</i>
дозоръ	<i>inspectio</i>
дозорца	<i>inspector. provisor. curator</i>
доилица	<i>nutrix</i>
доилице, доинный сосуд	<i>mulctra</i>
доинный сосуд	(v. доилице); доинная кр́ва <i>lactaria</i> (DLR - <i>ius</i> млечны') <i>bos. lactans</i>
доко́лѣ	<i>quousque. usque quo</i>
докосна	<i>ad vesperum. ad moram</i>
долъ, яма	<i>fovea</i>
до́лгъ	<i>debitum. creditum. pecunia credita</i> ; Г ¹ до́л- гу (v. отпу́щенiе ~); дол́гъ отдаю <i>exsolvo. dissolvo. expedio as alienum</i>
долгiй	<i>longus. diuturnus. diutinus. longinquus</i> ; долгая (v. риза ~)
до́лго	<i>diu. perdiu. longo spatio</i>
долговѣчность	<i>longaevitas</i>
долговѣчный	<i>longae(v)us. perdiuturnus</i>
долгодѣнствiе	<i>longitudo dierum</i>
долгодѣнствую	<i>longos dies numero</i>
долгоногiй	<i>longipes</i>

долгорукий	<i>longimanus</i>
долгота	<i>longitudo dierum</i>
долготерпеливый	<i>patiens. patibilis. tolerans</i>
долготерплю	<i>patior. perpatior (= перпе-). tolero</i>
долготерпѣніе	<i>aequanimitas. patientia</i>
должникъ	<i>debitor. aeratus homo</i>
должный	<i>obaeratus</i>
должуся	<i>aes alienum conflo. contrago (= -аго)</i>
дѣлняя	(v. оуѣа часть ~)
долото	(v. токарское ~)
дѣмъ	<i>domus. aedes. lar</i> ; домъ (v. отвѣрстъ ~); в домъ (v. приемлю ~); домъ стрѣю <i>rem familiarem administro</i> ; Г ¹ дому (v. господинъ ~; загорѣніе ~); на дѣмѣ (v. курѣкъ ~)
дѣмѣвникъ	<i>domesticus. familiarii (-ris.) vernaculus</i>
дѣмѣвство	<i>res familiaris</i>
дѣмѣвый	(v. вепрь ~); дѣмѣви (v. божки ~ по- гѣнстїи)
дѣмѣкъ	<i>aedicula. domencula (= domun-, DLR хра- мина); домѣк (v. нырїще ис пѣска ~ содѣланъ)</i>
домѣстроителство	<i>oeconomia. gubernatio domus</i>
домѣстроитель	<i>oeconomus</i>
домыслитель	<i>coniector</i>
домыслѣніе	<i>coniectura. coniectio</i>
домышляюся	<i>coniicio. coniectura assequor</i>
донележе	<i>quousque. donec</i>
доноситель	<i>delator</i>
доношенїе	<i>delatio</i>
доношѣ	<i>defero. perfero. asporto</i>
допиваю остатѣкъ	<i>ebibo reliquum. exhaurio</i>
дописую	<i>compleo. adscribo</i>
дополнѣніе	<i>supplementum. explementum</i>
дополняю	<i>adimpleo</i>
дораслый, съвершенный	<i>maturus</i>
дораствѣю	<i>accresco. immaturesco, assurgo</i>
дорочный	<i>annuus</i>
досада (, доса):ждѣніе	<i>iniuria. contumelia. dedecus. ignominia</i>
досадитель	<i>iniuriosus. contumeliosus. probrosus. con- viciator. contaminator</i> ; досадитель (v. отцу ~)

досаждаю	<i>(de)decoro. contumeliâ aliquem onero. insequor. vexo. contamino</i>
досаждѣніе	(v. досада)
доскакую	<i>assilio</i>
доселѣ	(v. оужь ~)
достигаю	<i>assequor. consequor</i>
достиженіе	<i>assecutio. consecutio</i>
достовѣрность	<i>fides idonea. fidei sufficientia</i>
достовѣрный	<i>fide dignus</i>
достѣинь	<i>dignus</i>
достоинство	<i>dignitas. amplitudo honoris; Г¹ достоинства (v. слаганіе ~)</i>
достѣинствую	<i>dignitate fungor</i>
достѣинный	(v. смѣху ~; отпушенія ~); достѣинным (v. оудостаю, творю ~)
достѣить	<i>decet. licet. convenit. comperit (= -etit)</i>
достотвореніе	<i>digna operatio</i>
достояніе	<i>haereditas. possessio</i>
дохѣдъ	<i>sensus (= ce-). reditus. proventus; Г³ дохѣдовъ (v. попись ~)</i>
дохожу	<i>convenio. adeo</i>
дочастный	<i>temporalis</i>
драгій	<i>pretiosus. carus. sumptuosus; драгій (v. опаль, камень ~); драгая (v. оутвореніе, шата ~); драгоѣ (v. ношеніе ~)</i>
драгопреданіе	<i>cara venditio</i>
драгость	<i>caritas</i>
дражненіе	<i>irritatio. exasperatio</i>
дражнитель	<i>vexator. irritator</i>
дражно	<i>irrito. aspero. exuliero (= -lairo, DLR развреждаю. прогнѣваю. разражаю). exacerbo. lacesso</i>
дратва	<i>acia (DLR нить) sutoris</i>
драхма	<i>drachma. pondus sex obolorum</i>
драчь	<i>dinus (= dumus)</i>
дрѣвле	<i>pridem. dudum. olim. div. iamdudum</i>
дрѣвность	<i>antiquitas. vetustas</i>
дрѣвный	<i>antiquus. vetustas (= -stus). pristinus. vetustus</i>
древнѣю	<i>arboresco</i>
дрѣво	<i>arbor; дрѣво (v. божіе ~; бѣзь ~; бре-</i>

	зелѣа ~; бросквіня ~; галванъ ~; гранатъ ~; загорѣлое ~; каштанъ ~; козій лепъ ~; лѣщина ~; маслина ~; мигдаль ~; осичіна ~; репина, яворъ ~; слива ~; питръ ~; черничіе, фигъ диких ~; насаждаю ~; пилую, тру ~; розвивається ~; щеплю ~); Г ¹ дрѣва (v. избѣрное ~; скробаніе ~; сокъ ~); у дрѣва (v. пупъ ~); Г ³ дрѣвъ (v. густость зелій ~; рѣждіе, лѣторасли винныя и иных ~; стосъ ~); дрѣвесь (v. клій ~; ость зѣлій и ~; опадаеть лїствіе от ~)
древодѣльный	<i>fabrilis</i>
древодѣлство	<i>ars fabrica. operatio fabrilis</i>
древодѣлствую	<i>artem fabricam exerceo</i>
древодѣля	<i>faber lignarius</i>
дрѣвца	(v. дрекѣли)
древянь	(v. сосудъ ~)
древяный	<i>arboreus</i> ; дрѣвяный (v. глѣнь ~); дрѣвянный (v. листъ ~); дрѣвяная (v. стѣна ~)
дрекѣль	<i>amazonia securis. bipennis</i> ; дрекѣли, дрѣвца <i>sarissa</i>
дресвяный	(v. камень ~)
дробъ	
дробный	
дровá	<i>ligna</i> ; дровá (v. исцѣпи ~)
дровникъ	<i>lignator</i>
дровняный	<i>lignosus</i>
дрождіе	<i>f(a)ex</i>
дрождный	<i>faecarius. faeculentus</i>
дроздъ	<i>turdus</i>
дротъ, златый, желѣзный	<i>stamen. filum ferreum</i>
дрохвá	<i>otitis (= otis). tarda</i>
дрѣгъ	<i>amicus. socius. sodalis. contubernalis</i> ; другъ пѣтний <i>comes</i> ; другъ рáтный <i>com-milito</i> : <i>onis</i>
другиня	<i>amica. socia</i>
друголѣбіе	<i>amicitia</i>
дрѣжба	<i>societas. familiaritas</i>

друкáрня	<i>typographium</i>
друкáрь	<i>typographus. impressor. excussor librorum</i>
друкую	<i>imprimo. exprimo. extrudo (= excu-)</i>
дряáковъ	<i>theriaca. dryakow (= -kiew)</i>
дрѣманіе	<i>sopor (= sopor). dormitatio</i>
дрѣмлю	<i>dormito. dormiturio. soporor</i>
дрясель, дряхль	<i>maestus. tristius (= -tis)</i>
дряселую	<i>maereo (= moe-). agnor (= angor). offligor (= aff-) maerore (= moe-). officior (= aff-); дряселуетъ nabilat (= nub-) tristitia. maestitudo (= moe-)</i>
дря(х)лость	(v. дрясель)
дряхль	<i>maeste (= moe-). tristius</i>
дряхло	<i>maestus (= moe-). tristis</i>
дряхлый	<i>arcus caelestis; дуга воровая vilex (= vibex)</i>
дугá	
дúдокъ	<i>урифа</i>
дуды	<i>tibia utricularis</i>
Дунай	<i>Danubius. Ister</i>
дúnчикъ	<i>Danus</i>
дусирія нéмощь	<i>dysenteria</i>
дúхъ	<i>spiritus; духъ святой spiritus sanctus</i>
духовая	(v. жила ~)
духовный	<i>spiritualis</i>
духовнѣ	<i>spiritualiter</i>
душá	<i>anima</i>
душéвный	<i>animalis. animasticus</i>
душе(в)ный	<i>animatus (DLR одушевленъ)</i>
душéние	<i>strangulatio. interclusio animae</i>
душú	<i>strangulo. intercludo</i>
дцёръ, дци	<i>filia(,) nata; Д¹ дщери (v. посягъ даю ~)</i>
дци	(v. дцёръ)
дщица	<i>asser. tabula sectilis. assula</i>
дѣва	<i>virgo. puella</i>
дѣвическій	<i>virginalis</i>
дѣвичество	<i>virginitas</i>
дѣвственникъ	<i>virgo</i>
дѣвствую	<i>virginalem vitam duco</i>
дѣдъ	<i>avus. senex. proavus; дѣдъ (v. прапра-дѣдовъ ~)</i>
дѣдич	(v. наслѣдникъ)

дѣйство	<i>efficacia. effic(i)entia. operatio</i>
дѣйствующую	<i>operor. ago. efficio. absolvo</i>
дѣланіе	(v. грѣбли ~)
дѣлательище	<i>officina</i>
дѣлательный	<i>operarius. effectivus</i>
дѣлаю	<i>fatio. molior. machinor</i> ; дѣлаю (v. во- скъ ~; медь ~; ноцію ~)
дѣлма, дѣля	<i>propter</i>
дѣло	<i>opus. factum. взыпек</i> ; дѣло (v. ночное ~)
дѣло что стрѣляют	<i>tormentum</i> ; дѣло (v. отливанное ~; пу- шка ~); с' дѣль (v. стрѣляю ~)
дѣлю	(v. равно ~)
дѣля	(v. дѣлма)
дѣра	<i>foramen</i>
дѣравлю	<i>pertundo. perforo. perfodio</i>
дѣравый	<i>foraminosus</i>
дѣравію	<i>fistulo</i>
дѣтелность	<i>effectus : us. effectum. eventus. exitus : us</i>
дѣтель	<i>operator. effector</i>
(дѣти) Г ³ дѣтѣй	(v. оспица, недугъ ~)
дѣтѣще	<i>puer</i>
дѣтищный	<i>puerilis</i>
дѣтиществу	<i>repuerasco. fio puer</i>
дѣтищъ	<i>puerulus. puellus</i>
дѣтоводитель	<i>p(a)edagogus</i>
дѣтоводствую	
дѣтоучител	(v. грамматикій)
дѣтство	<i>pueritia</i>
дѣю	(v. куплю ~)
дѣня	(v. меліонъ)

Е

егда	<i>cum. quum. quando. dum</i>
еда	<i>an. num. utrum</i>
едва	<i>vix</i>
едвабъ	(v. сирин)
единъ	<i>unus</i> ; Г ¹ одинаго (v. ярма ~); единыя (v. братъ ~ матере)
единаче	<i>solum. tantum</i>
единецъ	(v. инокъ дивій или ~ дивій)

единовластелѣнъ	<i>monarcha. principum princeps</i>
единовластіе	<i>monarchia. dominatio</i>
единогласіе	<i>univocatio. concordantia</i>
единогласный	<i>concordans. unius vocis. univocus</i>
единодѣнный	<i>dialis</i>
единожѣнный	<i>monogamus</i>
единожѣнство	<i>monogamia</i>
единомысленный	<i>unanymis (= -mus)</i>
единомыслѣ	<i>unanymitas</i>
единомыслѣнъ	<i>unanymiter</i>
единооубій	1. (-ω-) <i>monoculus. monoscelus</i> (единоногій?). <i>sciopedes</i> ; 2. (-o-) <i>cocles. monoculus. unoculus. luscus</i>
единоубій	<i>unicornis</i>
единоубійный	<i>unicus filius. unigenitus. unigena</i> ; единоубійный (v. единоубійный и ~ тожде; иноубійный)
единоубійнъ	<i>monoceros</i>
единоубійнъ	<i>unimanus. mancus homo</i>
единоубійнъ и единоубійный тожде	
еже	<i>quod</i>
ей	<i>certe. sane. equidem. vere</i>
елей	<i>oleum. oleamen</i> ; елей (v. маеранубійный ~; маслічнубійный ~); елей благоуханнубійный <i>unguentum</i> ; елей маслічнубійный <i>olivum. oliva</i>
елейнубійный	<i>oleatus. oleosus</i>
еленець червь	<i>scarabeus</i> (DLR кровка. еленецъ червь)
еленубійный	<i>cornutus</i>
еленубійный	<i>cervinus. cervarius</i> ; еленьнубійный корень, зеленубійный <i>seselis</i> ; еленьнубійный языкъ, зеленубійный <i>thillitis</i> (= <i>phyl-</i>) <i>lingua</i> ; еленьнубійный кожи <i>nebrides. cervinae pelles</i>
елень	<i>cervus</i> ; елень заморскубійный <i>rangifer. tarandus</i>
елеопомазаніе	<i>unctio</i> ; (v. остатнее ~)
елеопомазубіе	<i>ungo unguentis</i>
эли	<i>vix</i> ; эли живъ
элижубіе	<i>quocies. quot vicibus</i>
элико	<i>quantum. quam multum</i>
элици	<i>qui. quotquot. quicumque</i>

елмá	<i>cum. quia. siquidem. quandoquidem</i>
емелю́ха пти́ца	<i>turdus</i> (DLR дровдъ. птыца. и рыба)
емеля́	<i>viscum</i>
еме́ць	<i>vas. fidei (i)ussor</i> ; еме́ць (v. испору́чникъ)
емлѣ́мый	<i>captivus</i> (= <i>captivus</i>). <i>captus</i>
ѣмлемъ́	(v. оудобъ ~)
емлю́	<i>capio. apprehendo. capto</i> ; емлю́ (v. ви- но ~); емлю (v. клисте́ру ~)
емлю́ся	<i>capior. apprehendor</i>
емство́	<i>vadimonium. fideiussio</i> (= <i>-deius-</i>). <i>spen- sio</i>
емчу́	<i>fidei iubeo. (s)pondeo. fidem meam pro aliquo pignori pono</i>
(ерц) Л³ в ерцевах	(v. натрижнѣнiе)
есѣ́нный	<i>autumnalis</i>
ѣсень	<i>autumnus</i>
ѣсмь	<i>sum. existo</i> ; есмь (v. обидимъ ~); ѣсть (v. вѣсть ~; лѣпо ~; лѣтъ ~; мощно ~; сирѣчь то ~; скудно ми ~; требъ ~)
естѣ́ственно	
естествѣ́нный	<i>essentialis</i> ; естѣ́ственный (v. вѣтръ ~)
естество́ [2х]	<i>essentia</i>
естествосло́влю	
естествосло́вный	
ехи́дна	(v. ящерка)
ещѣ́	<i>adhuc</i>
Ж	
жа́ба	<i>rana. bufo</i> ; жабы (v. скрежещуть ~)
жагва тож и труд	<i>fungus aridus arborius</i> (= <i>-ris</i>)
жада́ю	<i>desidero. cupio</i>
жа́жду	<i>sitio. desidero</i>
жа́лостный	
жа́люю	<i>doleo. acerbo</i> (= <i>-be</i>) <i>firo</i> (= <i>fe-</i>)
жа́лю	<i>aculco</i> (= <i>-leo</i>) <i>stimulo</i>
жа́ль	<i>dolor. maeror</i> (= <i>moe-</i>). <i>poenitentia</i> (= <i>paе-</i>); жа́л ми <i>p(a)enitet me</i>
жа́тва	<i>messis</i>
жа́тель	<i>messor</i>
же́	<i>autem. vero</i>

жегáвица	<i>febris. febricula</i> ; жегáвицу имѣю <i>febricito. febrío</i>
жéзль	<i>virga. baculus</i> ; жезль (v. карбóвый ~; то́йгъ)
желáемый	<i>optatus. desideratus. expetendus</i>
желáнiе	<i>desiderium. optatum</i>
ж[ел]áтель	<i>studium</i> (DLR нау́ка. тцáнiе. о́пáство. о́бученiе). <i>cupiditas</i> (DLR тож = похот, вожде́ленiе)
желáю	<i>desidero. opto</i>
жéлвiй	<i>testudineus</i> ; жéлвiя скорупá <i>chelonium. tegumentum testudinis</i>
жéлвь	<i>testudo. animal in terra et aqua degens</i> жéлвь мóрскiй (v. червлени́ца)
желтяни́ца	<i>lactuca silvestris</i>
желу́дный	<i>glandarius</i>
желу́дь	<i>glans</i>
желча́ный	<i>felleus</i>
жéлчь	<i>fel</i>
желѣ́зный	(v. дро́ть златый, ~); желѣ́знаго (v. мѣхъ ко́вача ~); желѣ́зна (v. ши́на ~); желѣ́зная (v. ку́на ~); желѣ́зны (v. ногты ~ в' катовнѣ)
желѣ́зо	(v. магнетомъ натертое ~); Г ¹ желѣ́за (v. корчiй ~)
желѣ́нь	(v. желѣ́тба)
желѣ́тба, желѣ́нь, печало- ва́нiе	<i>maestitia</i> (= мое-). <i>solicitudo</i>
женá	<i>uxor. coniunx</i> ; женá (v. снохá); Г ¹ жены (v. зависть ~ или́ мýжа)
женáтый	<i>maritus. nuptus</i>
женíтва	<i>coniugium. matrimonium</i>
женíхъ	<i>sponsus</i>
женская	(v. на́рамница ~)
жéнству́ю	<i>fo uxor</i>
женю́	<i>do uxorem alicui. iungo connubia</i>
женю́ся	<i>nubo. uxorem duco. nupt(i)as celebros</i>
жератчéный	<i>ignitus. inflammatus. candeus</i> (= -ens)
жéрновъ	<i>mola(.) trusatilis. pistrinum. moletrina</i> (DLR млын. жерновъ); жерновъ ослий <i>lapis molaris</i>

жѣртва	<i>victima. hostia. sacrificium</i>
жѣртвецъ	<i>immolator. victimarius</i>
жертвую	<i>immolo. victimo. sacrifico. fatio sacrificium</i>
жѣртовникъ	<i>offertorium. ara divina</i>
жѣстокъ	<i>durus. solidus. adamantinus</i>
жестоковыиный	<i>obstipus. tetanicus. durae cervicis</i>
жестококóжій	<i>duricorius. duracinus</i>
жестóкость	<i>duricies. duritas</i>
жестѣю	<i>abduresco (= ob-)</i>
живѣ	(v. ёли ~)
живица	(v. сосновая ~)
живлю, воскормляю	<i>educio. alo</i>
живлюся	<i>sustento me. tolero vitam</i>
живописаніе	<i>pictura</i>
живописанный	<i>pictus</i>
живописателный	(v. шаръ ~)
живописателное	<i>ars pictoria</i>
художество	
живописую	<i>pingo</i>
живопись	<i>pictor</i>
животъ	<i>vita; в' животѣ (v. плодъ ~)</i>
животіна	<i>pecus</i>
животный	<i>vitalis. animans; животное animans</i>
живу, жителствую	<i>vivo. luce fruor</i>
живущій	(v. саямандра)
[живый] живая	(v. вода ~); живу A ¹ (v. мать ~ имущій); живое (v. сребро ~)
жидъ	<i>Iudaeus. sabbatarius. Hebraeus</i>
жидовскій	<i>Iudaicus. Hebraeicus; жидовская (v. манна ~)</i>
жидовствую	<i>iudaizo. sabbatizo</i>
жижденіе	(v. сьзданіе); в' жиждѣніи (v. связаніе ~)
жизнь	<i>vita</i>
жила	<i>vena; жила (v. флевá; флева в' персѣхъ); в' жилъ (v. пущаніе крови ~); жила в листвіи злáчномъ <i>fimbr(i)a vena</i>; жила в персѣхъ <i>ramex</i>; жила духовая <i>arteria nervi pulsatiles (= -lis)</i>; жила каменная <i>vena silicis</i>; жила кровотóчная <i>h(a)emorrhoides (= -rrho-) ve-</i></i>

	<i>nae</i> ; жила мѳчная <i>ureter</i> ; жила сухая <i>nervus</i> ; жила шийная <i>pisae</i> (?) <i>tenon-tes</i> (DLR жилы)
жилицѣ	<i>nervulus. venula</i>
жилицный	<i>nervosus. venosus</i>
жиловѳтость	<i>nervositas</i>
жирѳвный	(v. пѳстинный)
житѳрскѣ	<i>pistor. pinsor</i>
житѳрскій	<i>pistorius. piscrensens (= pistor-). piscrina- lis (= pistr-)</i>
житѳискій	<i>mundanus. s(a)ecularis</i>
жителство	<i>civilitas. urbanitas. policies. res publica</i>
жителствуѳ	<i>habito. maneo. versor</i> ; жителствуѳ (v. живѳ)
житѳе	(v. нарѳдное ~)
житница	<i>horreum</i>
житный	<i>siligineus. farreus</i>
житѳ	<i>siligo. frumentum. far ador(eum)</i> ; житѳ (v. пыро)
жнѳво	<i>messis. mescura (= messura)</i>
живѳ [= жну]	<i>meto. fatio messem. demeto arva</i>
жолнѳ	<i>merops. apiastra</i>
жолтавыѳ	<i>flavus</i>
жолтѳкѣ	<i>vitellus. luteum ovi</i>
жолтѳчѳрмый	<i>rutilus. subrutilus</i>
жолтѳю	<i>rutilesco. flaveo. flavesco</i>
жолтая нѳмощ	<i>icterus</i> (DLR -ros желтая болѳзнь). <i>mor- bus arquatus</i> (? DLR луковидный); жолтою болѳзную нѳмощю <i>ictero laboro</i>
жорѳвъ	<i>grus</i> ; жорѳвъ кладѳзя <i>to(l)lens (= -no)</i>
жорѳви птенцы	<i>vipiones</i>
жребѳй	<i>sors</i> ; жребѳй мѳщѳ <i>sortior. iacio sortem</i>
жребникѣ	<i>sorci(t)or. soralegus (= sortile-)</i>
жребя	<i>pullus equinus</i>
жребячѳй	<i>pullinus</i>
жрѳцѣ	<i>sacripheculus. sacerdos. liturgus. flamen</i>
жрѳчество	<i>sacerdotium</i>
жру	<i>macto. victimo. lito</i>
жрѳнѳе	<i>mactatio. oblutio (= -la-). sacrificium</i>
жужѳль	<i>scoria aeri(s). ferri</i>
жѳки	(v. мѳхрѣ или ~ на книгах)

жу́па	<i>salis fodinae</i> ; жу́па (v. со́льная ~)
жу́па́нь	<i>tunica talaros</i> (= <i>-ris</i> , DLR голѣн'ны')
жу́пелный	<i>sulphureus. sulphuratus</i>
жу́пель	<i>sulphur</i>
жу́пище	<i>bustum</i>
жу́пникъ	<i>salinator. salinarum pr(a)efectus</i>
жу́ю	<i>mando. mansieo</i> (= <i>-sito</i>)

З

за	<i>propter. ob. pro. loco</i>
забавле́нiе [= забвене́и?]	<i>oblivio. oblitteratio. praeteritorum immemoria</i>
забавля́ю	<i>occupo. retardo. disineo</i> (= <i>detineo; desideo?</i> DLR праздную. щавствую. сижую)
забвѣнь	<i>oblitus. iacens in oblivione</i>
забвене́и оби́ды	<i>amnesia</i> ; забвене́и творю <i>oblivionem induco</i>
заблужда́ю	<i>erro. oberro</i> (= <i>ab-</i>)
заблужде́нiе	<i>error. erratum. vagatio. aberratio. deviatio</i>
забобо́нный	<i>superstitiosus. superstitione imbutus</i>
забобо́ны	<i>superstitio. ficta religio</i>
забра́ло	<i>s(a)epimentum. castellamentum</i> ; забра́ло (v. ка́менное ~)
забра́ненiе	<i>prohibitio. denegatio</i>
забра́няю	<i>prohibeo. impedio. denego</i>
забыва́ю	<i>obliviscor. deleo memoriam alicuius</i>
зава́да	<i>impedimentum. obiectaculum</i> (DLR препо́на. зава́да. ставило)
заважа́ю кому́	<i>obsto. obsisto. impedio</i>
заваля́ю	<i>obruo. opprimo. obmolior</i>
заве́рть	<i>urbo</i> (= <i>tu-</i>). <i>procella</i>
зави́жу	<i>invideo</i>
завира́ю	<i>claudio. occ(l)udo. obsoro</i> (= <i>obse-</i>). <i>operio</i> ; зави́раю (v. за́ключаю зри ~)
зави́ство	<i>invidia. invidentia. livor</i>
зави́стникъ	<i>aemulus. rivalis</i>
зави́стный	<i>invidus. lividus. malevolus</i> ; зави́стное (v. насле́дованiе ~)
зави́сть жены́ или́ му́жа	<i>zelotypia. rivalitas</i>
заво́дъ	<i>cursus incitatus. curriculum</i>

заводникъ	<i>stadiodromus. cursor</i>
заводницкая	(v. натрижнѣніе, нагорода ~)
завѣи, заворот главный	<i>tiara. vertigo</i>
завѣра	(v. развѣра)
заворот главный	(v. завѣи)
завстыжаю	<i>infero alicui verecundiam</i>
завязованіе	<i>obligaculum. ligatura. connexus</i>
завязую	<i>obligo. ligo. colligo. connecto</i>
завѣдую	<i>praesum negotio. fungor munere</i>
завѣса	<i>catapetasma. velum. integumentum. sipharium. pendigo item cardo; I³ завѣсъ</i> (v. кѣльца ~)
завѣтъ	<i>testamentum. constitutio, mandatum</i>
завѣшую	<i>suspendo. affigo. aspendo (= афп-). figo</i>
завѣщаваю	<i>prohibeo. veto (= veto). interdico</i>
завѣщаніе	<i>prohibitio. interdictio</i>
загаждаю	<i>deleo. maculo. abstergo</i>
загараю от солнца	<i>exuror sole</i>
заглушаю	<i>obtundo(,) aures obstereo (= obstre-) alicui</i>
загонъ	<i>lira (DLR бразда). porca (DLR sulcus</i> бразда)
загорный	<i>transmontanus</i>
загорѣлый	<i>solatus. sole corruptus; загорѣлое древо</i> <i>retorrida. siderata arbor</i>
загорѣніе от солнца	<i>siriasis (DLR возгорѣніе) adustio; загорѣніе дрѣвъ sideratio (DLR плодовъ поврежденіе). sphacelismus (DLR вред и челѣвѣком и звѣрем общій); загорѣніе дому incendium</i>
заграждаю	<i>in(ter)s(a)epio. praes(a)epio. obs(a)epio. praeccludo. obturo; заграждаю устá os opprimo. obstruo funces (= fauces)</i>
загражденіе	<i>praecclusio. obsestio (= -sessio). obturano (= -ratio)</i>
загребенный огонь	<i>sopitus ignis</i>
загрѣбаю	<i>humo. inhumo</i>
загрѣваніе	<i>excalphactio (= -calpha-). focillatio</i>
загрѣвателный	<i>concalearfactorius</i>
загрѣваю	<i>calefacio. calefacto. concalearfatio</i>
загрѣваюся	<i>calefio. calesco. concalesco. intepeo. intepeesco</i>

задь	<i>tergum. dorsum</i> ; задъ главы <i>occiput. occipitium</i> ; в' заду (v. задй)
задавлию	<i>oblido. obtero</i>
задй, в' заду	<i>a tergo</i>
заднй	<i>posterior</i>
задолжаюся	<i>fanore (= fe-) laboro. a(e)s alienum contraho. tepeo (= teneo)</i>
задушнй день	<i>solennia funerum. feralia. inferiae</i>
задѣваю	<i>impono humeris aliquid. aggravo humera (= -ros?) alicuius</i>
за ёже	<i>quia</i>
заемленіе	<i>commodatio. mutuatio</i>
заемлю, заимствую	<i>mutuum fumo (= su-). mutuor</i>
заёмникъ	<i>mutui acceptor</i>
зазираю	<i>suspikor. suspicionem habeo. coniectoro (= -turo). arbitror. reprehendo</i>
зазлѣніе	(v. негодованіе)
зазоръ	<i>suspicio</i>
зазорно	<i>suspecte</i>
зазорнй	<i>suspectus. suspitiosus</i>
заимодавецъ	<i>creditor. commodator</i>
заимствую	(v. заемлю)
закалательнй	<i>lanignus. lanionius</i>
закалатель	<i>lanius. lanio. carnarius</i> ; закалатель, рѣзнокъ <i>macellarius</i>
закалаю	<i>macto. iugulo. lamo (= lanio). dello (= delico?)</i>
закладъ	<i>sponsio</i> ; закладъ положённый <i>pignus</i> ; закладъ п(р)ограваю <i>sponsione vincor</i> ; закладъ судебнй (<i>sacramentum, sportula</i>) <i>vadium</i> ; закладъ дѣля вѣры <i>obsidium</i>
закладаю руки за себѣ	<i>reiunio (= rejicio) ad te(r)gum manus</i>
закладаюся	<i>sponsionem facio cum aliquo. sponsione contendo</i>
закладникъ	<i>consponsor</i>
заклинаніе когó	<i>exsecratio</i> ; заклинаніе бѣса <i>exorcismus. exorcizatio</i> ; заклинаніе зміа <i>incantamentum</i>
заклинаніе	<i>obstructio per cuneum adactum</i>
заклинатель бѣса	<i>exorcista. exorcitator (= -cizator)</i> ; заклинатель

	натель змїа <i>incan(ta)tor serpentium</i> (= -tum)
заклинаю	<i>exclarionibus</i> (= <i>exsecrationibus</i>) <i>aliquem</i> (<i>devinco</i> ; <i>exorciso</i> ? DLR заклинаю); заклинаю бѣса <i>exorcisso. adiuro</i> ; заклинаю змїа <i>incanto</i>
заклиную	<i>cuneo</i> : <i>as. cuneis firmo</i>
заключаю зри завираю	
заключёнъ	<i>clausus. oclusus. obseratus</i>
заключёніе	<i>obseratio. occulsio</i> (= <i>occlusio</i>)
заколёніе	<i>mactatio. caesio</i>
зако́нъ	<i>lex divina. testamentum</i> (<i>vetus.</i>) <i>novum</i> ; зако́нъ чернёческій <i>religiosa vita. monastica vita</i>
зако́нне	<i>legitime. decenter</i>
зако́нный уста́въ	<i>religiosorum mores. leges</i>
зако́нникъ	<i>religiosus vir</i>
зако́нница	<i>virgo deo consecrata</i>
законодавецъ, законоположникъ, [законоположи]тѣль	<i>legislator. legem</i> (= -gum) <i>conditor</i>
законополагаю	<i>leges fero. constituo. condo. sancio</i>
законоположникъ, [законоположи]тѣль	(v. законодавецъ)
закопаніе	<i>defossio</i>
закопываю	<i>defodio. infodio. obruo</i>
зако́снѣваю	<i>moror. immoror. moras traho. duco moras</i>
зако́снѣніе	<i>mora. occupatio. dilatio</i>
закрадаюся	<i>furtim inrego</i> (= <i>irrefo</i>)
закрапляюся	<i>aspergo mihi sitienti modicum vinum. aquam etc.</i>
закривлёный	<i>recurvus. recurvatus</i>
закривляю	<i>curvo. incurvo</i>
закро́въ	<i>lanbulum</i> (= <i>lati-</i>). <i>antrum. specus</i> (DLR вертепъ. яма). <i>spelaeum</i>
закрываю	<i>tego. obtego. operio. obtexo. abscondo</i>
закрытіе	<i>integumentum</i>
закры́тый	<i>obtectus</i>
закупленіе	<i>auctoramentum</i>
закупаю	<i>praemercor</i>
залищный	<i>superfluus. luxuriosus</i>

залогъ	<i>offignoratio. permutatio. tegumen</i>
заложница, подложница	<i>consubina (= concu-)</i>
заметы снѣжніи	<i>nivales tumuli (DLR -lus гроб. могила. хлѣмъ). syrtis nivales (= -is)</i>
замовный [= заможный]	<i>praepotens opibus. praepollens</i>
заморскій	(v. елень ~)
зане́	<i>ideo. quia. quoniam</i>
занзаю	<i>pungo. ico. stimulo. fodio</i>
заногтица	<i>paronychia</i>
за́ нь	<i>pro illo</i>
за́падъ	<i>occasus. occidens</i>
западаю	<i>occido. obeo; западаетъ (v. ключка, за которую кламка ~)</i>
западаюся	<i>dehisco</i>
за́падный	<i>occidentalis. occiduus; западный (v. вѣтръ ~)</i>
запаленіе	<i>incensio. inflammatio</i>
запалитель	<i>incendiarius. incensor</i>
запалю	<i>i(n)ce(n)do. inflammo. suscendo (= succ-)</i>
запалюся	<i>exardesco. concipio flammam</i>
запина́тель [= -ня-]	<i>supplanctator (= -nt-). interpellator. obsurbator (= obtu-)</i>
запинаю [= -няю]	<i>supplanto. impedio. obsisto</i>
записую вѣно	<i>dico dotem. doti obligo bona; записую господу hospicium alicui inscribo. assigno</i>
записуюся кому́	<i>cautionem fatio</i>
за́пись	<i>inscriptio cautio</i>
заповѣдаю	<i>praecipio iubeo. mando</i>
заповѣдь	<i>praeseptum. mandatum. iussum; заповѣдь (v. приказаніе божіе)</i>
заправляю	(v. приправляю)
запрѣщаю	<i>prohibeo. vero interdico</i>
запрѣщеніе	<i>prohibicio. interdictum</i>
запрягаю коня	<i>iungo equum currui</i>
запускаю [= заущаю?]	<i>obstruo. obturo. opprimo fauces</i>
запѣстія	<i>dextrale. ornamentum manus</i>
зарастаю	<i>barbesco. pubesco</i>
зареченіе	<i>obdicatio (= ab-). abrenunciatio votum</i>
зарокъ	<i>prohibitio. interdictio</i>
зарослый мхомъ	<i>lanugi(o)nosus</i>
зарастаю	(v. оледѣнваю; хвостом ~)

заручаю	<i>desponso</i>
зарученіе	<i>sponsulia (= -salia)</i>
зарѣкаюся	<i>abdico. renuntio. votum fatio. voveo</i>
заря вечерняя	<i>crepusculum; заря утренняя aurora</i>
засвидѣлствованіе	<i>protestatio</i>
засвидѣлствую	<i>testor. protestor. contestor</i>
заслоняю	(v. остѣняю)
заслѣга	<i>meritum. promeritum</i>
заслугу	<i>mereor</i>
заслужонный	<i>meritus</i>
заслѣпленіе	<i>obcaecatio</i>
заслѣпляю	<i>obcaeco</i>
засмолю	<i>oppico</i>
засмущаю	<i>contristo. infero molestiam alicui</i>
засмущенный	(v. сѣклященный)
застановляю	<i>consisto. intersisto. reprimis</i>
застарѣюся	<i>inveterasco</i>
застарѣлость	<i>inveteratio</i>
застарѣлый	<i>inveteratus. veterosus</i>
заступаю	<i>defendo. protego. tutor. sucor (= tueor?</i> <i>DLR защищаю); заступаю (v. защи-</i> <i>щаю; предстателствую)</i>
заступленіе	<i>defensio. protestio (= -tectio). muni(u)m</i> <i>euictio</i>
застѣпникъ	(v. предстатель)
засылаю	<i>relego. amando. ablego; (v. затакаю)</i>
засыпаю	<i>aggero : as. obruo. superindueo (= -duco)</i> <i>terram</i>
засыпованіе	<i>agrestus (= agge-). aggeratio</i>
засѣваю	<i>consero. obsero</i>
засѣвомъ [= -окъ]	<i>consitura</i>
засѣдаю мѣсто	<i>capio. occupo locum</i>
за сѣ	<i>pro se</i>
затакаю зрѣ засылаю	
затвердѣлый	<i>durus. induratus</i>
затвердѣніе	<i>durities</i>
затворъ	<i>pessulus. repagulum. obex</i>
затщѣе	<i>frustra. inaniter. cassum</i>
заутра	<i>mane. diluculo. prima luce. primo mane</i>
заутрникъ	<i>tentaculum (= ie-)</i>
заутрникаю	<i>tecto (= iento) : as. tentaculum (= ie-)</i> <i>sumo</i>

заўтрны	<i>matutinus. antelucanus</i>
зауцаю	
захожденный	(v. норъ, нѣзу ~)
защитникъ	<i>defensor. tutor. patronus. curator</i>
защищаю зри заступаю	
заяць	<i>lepus</i>
збанъ	(v. скудель глиняный)
збоже	<i>frumentum. ador (DLR рожъ); Г¹ збó-жа (v. иманіе ~; прекўпникъ ~)</i>
збраняюся	<i>recuso. decrecto (= detre). denego</i>
збѣтная	(v. скваръ)
збѣтнѣ	(v. смѣюся ~)
збытокъ	<i>luxus</i>
збѣгъ	<i>profugus. fugitivus</i>
збѣгаю	<i>decurro</i>
звѣда	<i>lis. litigium</i>
звѣдливый	<i>litigiosus</i>
звѣждаю	(v. наваждаю)
звеню	<i>sono. persono. tintino (DLR бряцаю); зве-нiю (v. звѣцаю)</i>
звенящій	<i>sonorus. resonus. canorus</i>
звонъ	<i>campana; у звона (v. сердце ~)</i>
звоненіе	<i>pulsus aeris</i>
звонецъ	<i>campanula. tintinnabulum</i>
звонникъ	<i>tintinnaculus</i>
звонница	<i>campanarium. campanile</i>
звоню	<i>pulso campanam</i>
звощикъ	<i>auriga. vector</i>
звукъ	<i>clangor turbarum (= tub-). sonus. sonitus;</i> звукъ (v. трўбный ~)
звѣзда	<i>stella. astrum. sydus; Н³ звѣзды (v. бѣ-бы ~)</i>
звѣдозаконіе	<i>astronomia</i>
звѣдозаконникъ	<i>astronomus</i>
звѣдозорца	<i>astrorum inspector</i>
звѣдословъ	<i>astrologus</i>
звѣдословіе	<i>astrologia</i>
звѣринецъ	<i>therotrophium (= -rio-)</i>
звѣрокъ	(v. саламандра)
звѣрятко	<i>bestiola; Г³ у звѣрятъ (v. ядро ~)</i>
звѣрячій	<i>animalis. ferinus</i>

звѣряюся	<i>concredo</i>
звѣрь	1. <i>fera. bestia</i> 2. <i>fera. belua. bestia</i> ; звѣрь всякій <i>animal. animans</i> ; звѣрь (v. кроликъ ~); А ³ звѣри (v. ловлю ~); Г ³ звѣрей (v. ловленіе ~; лопата у ~; мѣшанецъ в розных ~; носъ у птицъ и ~)
звѣцаю или звяцаю, зри	
звеню	
звяцаю	(v. звѣцаю)
згонины	<i>glutae</i> (DLR -а кожица на житѣ)
здадѣча	(v. стою ~)
зданіе	<i>aedificatio. structura. fabrica. aedificium.</i> (здатель:) <i>structor</i>
здатель	(v. назидатель)
здѣ	<i>hic. huc</i>
здѣшный	<i>nostras. domesticus. praecens</i> (= <i>praesens</i>). <i>nativus</i>
здó	<i>tectum</i>
здравіе	<i>salus. incolumitas. valetudo</i> ; о здравіи (v. пію ~)
здраводатель	<i>sospitator. servator</i>
здравствую	<i>valeo. utor firma valetudine</i>
здравый	<i>sanus. insolu(mi)s</i> (= <i>inco</i>). <i>sospes. salutaris. salubris</i>
зѣгарь	(v. біѣтъ ~)
зѣльвь	<i>testudo</i> ; Н ³ зѣлви <i>lymaces. cochlea terrestris</i> ; Г ³ зѣлвѣй (v. скорупа ~ морских)
зеленічіе	<i>laurus. pinus</i>
зеленость	<i>viriditas. virana</i> (= <i>viridia? viretum</i> , DLR хвастіе. зеленое)
зелѣный	<i>viridis. viridans</i> ; зелѣная (v. капуста ~; стуракіна)
зѣліе	<i>herba. calamentum</i> (= <i>-metum</i> ; DLR <i>-mentha</i> уломки. трости); зѣліе <i>olera. legumen</i> ; зѣліе всякое <i>herba</i> ; зѣліе (v. бѣбка ~; василкі ~; глистнікъ ~; гранатокъ ~; еленьи корѣнь ~; еленьій языкъ ~; иглица, волóское ~; козїа брадѣ ~; козїа рука ~; кровѣв-

	никъ ~; лавенда ~; лимонія ~; лоникáмень ~; пивонія ~; полій ~; пщелникъ ~; рута ~; слюз ~; татарское ~; фиáлокъ ~; яринá ~); Г ³ зелій (v. густость ~; ость ~)
зелістый	<i>herbidus. herbosus</i>
зёлный	<i>herbarius. herbifer; зёлный herbidus. herbifer</i>
земледѣланіе	<i>aratio. cultio. subactio (= subaratio, DLR ораніе) agri. proscissio terrae</i>
земледѣлецъ	<i>agricola. costor (= cultor) agrorum. colonus</i>
земледѣлство	<i>agricultura. agricolatio</i>
земледѣтельный	<i>arabilis</i>
землемѣріе	<i>geometria</i>
землемѣрникъ	<i>geometra</i>
земля	<i>terra. humus. tellus; земля (v. ормянска ~; пруская ~; саская ~; сербская ~; словенская ~; татарская ~); земля чёрная rubrica terra; Г¹ земли (v. грудá ~); А¹ землю (v. навожью ~; рыю ~; оударью о ~); в' земли (v. копаніи вещи ~)</i>
землянінъ	<i>nostras (DLR нашестран)</i>
земноводный	(v. змїя ~)
земный	<i>terrenus. terrestris; земный (v. орѣхъ ~)</i>
земскій	(v. посёлъ ~)
зиданіе	<i>aedificatio. fabricatio. exstructio</i>
зидателскій санъ	<i>aedilitas. aedilitium munus</i>
зидителство	<i>fabrica. structura. machina</i>
зидитель	<i>aedificator. structor; зидитель (v. зодчій; съдѣтель; създатель)</i>
зіжду	<i>fabrico. aedifico. condo. construo; зіжду (v. съзидáю)</i>
зимá	<i>hyems. bruma; от зимы (v. зимный ~)</i>
зимніца	<i>febris. frugida (= fri-). quervera</i>
зимность	<i>frigiditas. frigus. algor</i>
зимный	<i>frigidus. delidus (= ge-). algidus; зимный от зимы brumalis. hyemalis. hybernus</i>
зимованіе	<i>hyematio</i>
зимородъ, морская птица	<i>halcedo. alcyon mis (= avis? DLR halcyon алкионъ птица. зимород)</i>

зимую	<i>hyemo. hiberno</i>
зіаніе	<i>inhiatio. oscitatio</i>
зіаю	<i>oscito. oscitor. inhio. hiasco</i>
злакъ, зрі	
златарь	<i>aurifex (= arti-). faber auri</i>
златица	<i>aureus hummus (= nu-)</i>
златництво	<i>argentaria. ars auraria</i>
злато	<i>aurum; злато істинное aurum electum (= elutum). obryzum; I¹ златом (v. оправляю ~)</i>
златоглавъ	<i>tela aurea. tela auro tecto (= -xta)</i>
златокрадець	<i>aurifur</i>
златородный	<i>aurifer</i>
златоустый	<i>aurea verba fundens. aurei oris vir</i>
златый	<i>aureus. aurosus; златый (v. дротъ ~); златый полскій florenus polonicus; златая горá aurifodina. auraria (,) arrugia; златая рудá aurarium metallum (v. жила в листвіи ~)</i>
[злачный] II ¹ злачномъ	
зло	<i>malum. pravum</i>
зlobá	<i>malitia. pravitas. malevolentia</i>
злобивый	<i>malinosus (= -litio-). sceleratus. nequam improbus. p(r)oteruus. malignus</i>
злбблюся	<i>saevio. facio me ferocem alicui</i>
злодѣй	<i>malefactor. maleficus; злодѣй великій trifur</i>
злодѣйство	<i>maleficium. malefictum (= -factum)</i>
злоимство	<i>(v. злоимѣнство)</i>
злоимѣнство, злоимство	<i>malus habitus. mala corporis constitutio incongrue. inconvenienter. indecore. indecenter</i>
злонарочно	
злонарочный	<i>indecens. indecorus</i>
злонравный	<i>perversus. malis moribus infectus</i>
злополученіе	<i>infortunium. adversa fortuna. calamitas</i>
злополучное	<i>(v. знаменіе ~)</i>
злпомнѣніе	<i>ira inveterata. mali recordatio</i>
злоразуміе	<i>mala intelligentia</i>
злорыканіе [= -рыста-?]	<i>malus cursus</i>
злорѣчіе	<i>maledicentia</i>
злославленіе	<i>diffamatio</i>
злослугіе	<i>infamia</i>

злостраданіе	<i>afflictio. calamitas</i>
злоумный	<i>malae mentis</i>
злохитрець	<i>perversus. depravatus</i>
злый, воля	<i>malus. pravus</i> ; злый (v. недобрый; политикъ ~); злая (v. новина ~); злое (v. наследованіе ~; слово латинское ~)
злѣ	<i>male. improbè</i>
змерзлость	<i>congelatio</i>
змерзлый	<i>congelatus. glatiatus (= -ciatus)</i>
змерзненіе	<i>congelatio</i>
змерзую	<i>congelò</i>
змій	<i>serpens. anguis. coluber</i> ; змій (v. падалецъ ~); змій великій <i>boa. bova</i> ; змій водный <i>hydrus</i> ; змія земноводный <i>cherydrus (DLR -ros змий. земноводны')</i> ; змій пестрый <i>cenchris. waz</i> накрапану <i>scythale (DLR scytala</i> мышъ британская. та'нописаніе); змій слепый <i>caecilia. caecus serpens</i> ; Г ¹ змія (v. заклинаніе ~; заклинатель ~; заклинаю ~)
змѣрникъ [= змѣнник?]	<i>proditor. fraudator. deceptor (DLR прельстител)</i>
знаменаніе	<i>signatio. significatio</i>
знаменателныи	<i>signatus</i>
знаменатель	<i>signator. obsignator</i>
знаменаю	<i>signo. designo. significo</i>
знаменитый	<i>insignis. notabilis. spectabilis</i> ; знаменитый (v. нарочитый)
знаменіе	<i>signum. nota. indi(c)um. argumentum</i> ; знаменіе благополучное <i>auspicium dextrum</i> ; знаменіе брани <i>vescillum (= vexi-). tessera</i> ; знаменіе грядущаго прѣщенія <i>prodigium. praemonstrum</i> ; знаменіе даю трубою <i>signum do buccinâ. cano classicum. cano tubae (= -ba)</i> ; знаменіе злополучное <i>omen malum. dirum. sinistrum</i> ; знаменіе неясности <i>praesagium futurae tempestatis. prognosticum. praestitum</i> ; знаменіе природное <i>naevus(.) insigne naturae</i>

знаменонóсець	<i>vixillifer</i> (= <i>vex-</i>). <i>signifer</i>
знаменую	<i>significo. certioreм facio. nuncio. denun-</i> <i>cio</i> ; знаменую (в. цехую)
знаю	<i>nosco. cognosco. agnosco</i> ; не знаю, не вѣ- мъ <i>non nosco. ignoro. non novi. inco-</i> <i>gnitum habeo. nescio</i>
знесла кóкошь яиць	<i>edidit. peperit gallina ovum</i>
знóй	<i>aestus (-)us</i>
зноюся	<i>aestuo</i>
зобъ птíчій	<i>cibarium. esca callinarum</i> (= <i>ga-</i>)
зобáю	<i>colligendo</i> (= <i>celliendo</i>) <i>edo. singula grana</i> <i>ori indo</i>
зобу́	<i>voco. invoco. nomino. appello</i>
зодчій, зиждїтель тож	
золь	(в. злыї)
зрáкъ	<i>imago. forma. exemplar. idea</i>
зрастáнїе	<i>concretio</i>
зрастáюся	<i>coalesco. concreresco</i>
зрáчный	<i>exemplarius. formalis</i>
зрjú	(в. весéло ~; рáдносно ~); зрїй (в. рáдносно ~)
зубъ	<i>dens</i> ; зубы кутнїи <i>genuini</i> ; зубы пред- нїи <i>primores dentes. mordites</i> (= <i>-ices</i>); зубы пуцаю <i>dentio</i> ; зубы черевóвїи <i>dentes moxillares</i> (= <i>ma-</i>). <i>molares. co-</i> <i>lumellares</i>
зубатый	<i>dentatus</i>
зубóкъ	<i>denticulus</i>
зубрїна	<i>caro bisontis</i>
зубрь	<i>bison (-)ontis. urus</i>
зыбанїе	<i>fluctuatio. vacillatio. agitatio</i>
зыбаюся	<i>fluctuo. titubo. vacillo. labasco. nunc</i> (= <i>nuto, moveo?</i>)
зѣлность	<i>vehementia. impetus. violentia</i>
зѣлный	<i>vehemens. impetuosus. violentus</i>
зѣлнѣ	<i>impetuosè</i>
зѣлó	<i>valde. vehementer. magnopere</i>
зѣница	<i>pupilla. pupula. zrzenicá</i>

И

и	<i>et. autem. vero; и ѹбо quamvis. aeciamsi enim. etenim</i>
ѹбо	
идѹ	<i>eo. gradior. incedo. perdo (= pergo); иду по кóмъ sequor aliquem. consequor. sestor (= sector). conestor (= -sec-); иду пѣшь iter pedibus facio. incedo pedes. ingredior pedibus; ѹдетъ (v. градъ ~; кáменный дождь ~); иди́ до ката, прѣтча à (= i) in rem malam. abi hinc in malam crucem; иди з' богомъ vade in pace. perge auspiciis bonis; иди по негó ito accersitum eum</i>
идѣже	<i>ubi. quoriam. quo in loco</i>
игла́	<i>acus</i>
иглица, волоское зѣліе	<i>russus (= ruscus). russum (= ruscum)</i>
игляное ѹхо	<i>foramen acus</i>
иго	<i>iugum; ѹго (v. волѹе ~)</i>
игóлка	<i>acicula. acuncula</i>
игóльникъ	<i>acicularius</i>
ѹготъ	<i>mortarium</i>
игра́	<i>(v. шаховáнь ~)</i>
игралице	<i>ludi : orum; игралице творю ludos edo</i>
игра́нiе	<i>(v. бирокъ ~); Г¹ игра́нiя (v. кóстка до ~)</i>
игра́ю	<i>ludo. lusito. alludo; игра́ю (v. ша́хи ~)</i>
иждивáю	<i>facio sumptum. impensam или impensas(,) impe(n)do alicui. erogo pecuniam; иждивáю (v. прииждивáю)</i>
иждивѣнiе	<i>impensa. sumptus. erogatio; иждивѣнiе (v. изнуренiе виждь ~; накладъ)</i>
ѹже	<i>quis. aliquis; иже, котóрый qui. quae. quod; ѹже quae; А¹ ю. ѹже quam. quae; я. котóрыи quae; v. за ѣже; зá нь hypocaustum. hypocaustis; изба (v. столовая ~); изба черная fumarium</i>
изба́	<i>salvator. servator. vindex. adsertor (= asse-). liberator</i>
избавитель	
избавленiе	<i>vindicatio. vindiciae. salvatio hominum</i>
избавляю	<i>salvo. vindico. servo. libero. redimo</i>

избиваю	<i>occido. interficio. decollo. iungulo</i>
избиѣніе	<i>caedes. internec(t)io. occisio. interfe(c)tio</i>
избираю	<i>eligo. seligo. lego; паки consentio(,) sufflagor (= -fra-)</i>
изборный	(v. медъ ~); изборное дрѣва <i>medulla arboris</i>
избранъ	<i>electus</i>
избраніе	<i>electio</i>
избранноизмѣненный	<i>electus qui est redemptus</i>
избытіе	<i>evasio. fuga. effugium</i>
избытнѣй, излишнѣй	<i>superfluens. supervaxaneus (= -vaca-). effusus; избытнѣй (v. излішнѣй зри ~)</i>
избытокъ	<i>copia. abundantia. superfluum. luxus; избытокъ (v. излишество зри ~); от избытка ex abundantia</i>
избыточествую	<i>abundo. superfluo. affluo. redundo. exundo</i>
извааніе	<i>excavatio. sculptura</i>
извааю	<i>cavo. ex(s)culpo</i>
извааннѣй, вырѣзаннѣй	<i>ex(s)culptus. excavatus. excisus. exesus</i>
извергъ	<i>abortivus faetus. abo(r)tus : us</i>
извергаю	<i>aborno (= -rito DLR изверещи нехотя). abortior (= -tio, DLR изверга рожду); или abortum patior</i>
извиняюся	<i>innocens a culpa sum. careo culpa. vaco culpa</i>
извитіе	<i>ars. stratagema. astitea (= astutia); извитіе словѣсъ aenigma</i>
извѣдство	<i>productio. effectus. efficacita</i>
извожду	<i>produco; извожду в' позоръ ignominia affitio. nota(m) ignominiae inuro. in spectaculum produco</i>
изволѣніе	<i>consensus : us. assensus. approbatio</i>
изволяю	<i>assentio. concedo. annuo. comprobo</i>
извѣствованіе	<i>certitudo. fides et constantia promissi</i>
извѣствую	<i>certiorem reddo. me facio. pro certo aliquid affirmo. dico; извѣствую (v. извѣщаваю зри ~)</i>
извѣстно сіе	<i>deliberatum est. certum. definitum. constitutum</i>
извѣстнѣй	<i>certus. exploratus. fidelis. authenticus; извѣстнѣй чегó securus. certus alicuius rei</i>

извѣстнѣ	<i>certe. sine dubio</i>
извѣтъ	<i>argumentum. causa. occasio</i>
извѣтованіе	<i>argumentatio</i>
извѣщаваю зри извѣствую	
изганяю	<i>expello. extermino. exturbo. propulso; изганяю на изгнаніе relego. afficio multo exilio</i>
изгнаніе	<i>expulsio. exterminatio; изгнаніе (v. изганяю на ~)</i>
изгнатель	<i>expulsor</i>
изгрѣби	<i>quisquiliae(,) sordes</i>
изждиваю	(v. изнуряю зри ~)
иззираю [= избираю?]	(v. намѣстника ~)
изливалница	<i>infundibulum. trulla; изливалница до ручки gutturnium (DLR наливка. наливал). aqualis. trulleum</i>
изливаніе	<i>infusio. infusus</i>
изливателъ	<i>infusor. pocillator (DLR виночерпателъ)</i>
изливаю	<i>fundo. infundo</i>
излишество зри избытокъ	
излишіе	<i>superfluum. non necessarium</i>
излишне попечителный	<i>summae anxius. maerens</i>
излишний зри избытнѣй;	(v. избытнѣй)
излишнѣй	
излишше	<i>plus. maius</i>
изліяю	<i>effundo : is</i>
измѣна	<i>permutatio. mutatio. commercium</i>
измѣняю	<i>muto. commuto. permutationem fatio</i>
измѣняюся	<i>liberor. redimor. vindicor</i>
изнемаганіе	<i>infirmitas. debilitas</i>
изнемагаю	<i>infirmor. debilitor. enervor</i>
изницаю	<i>emico. erumpo. emergo</i>
изнуреніе виждь иждивеніе	
изнуряю зри изждиваю;	(v. истрошаю)
изнуряю	
изобилно	<i>abunde. copiose</i>
изобилнѣй	<i>surgus (= lar-). liberalis. affluens. abundus (= -dans? DLR обилны'. изобилны')</i>
изобилость	<i>abundantia</i>

изобилую	<i>abundo</i> ; изобилую (v. преизбыточествую
изобличаю	<i>arguo. reprehendo. castigo</i> (= ca-)
изобличёне	<i>reprehensio. vituperatio. correctio</i>
изображённе	<i>figura. figura. io. imago. effigies</i>
изображённая	(v. стопа ~)
изобразую	<i>figuro. efformo. effigio</i>
изриновёнъ	<i>detrusus. deiectus. deturbatus</i>
изрядёнъ	<i>eximius. excellens. singularis. praestans</i>
изрядность	<i>excellencia. singularitas. praestantia</i>
изряднѣ	<i>eximie. apprime. praecclare. insigniter</i>
изсякаю	<i>guttatim defluo. destillo</i>
изсякновённе	<i>guttatim defluxus. congelatio</i>
изсякнүю	<i>congelato</i>
изумлёнъ	<i>demens. vecors. furiosus. amens</i>
изумлённе	<i>dementia. delirium. vertigo capitis. amentia</i>
изумляю	<i>demento. desiporere</i> (= -siperere). <i>delirare</i>
	<i>facio</i>
изумляюся	<i>desipio. deliro</i> (,) <i>mentecaptus fio. obstupesco</i>
изявительный	<i>indicativus. manifestativus</i>
изявляю	<i>indico. declaro. manifesto. manifestum fatio</i>
изящество	<i>praestantia. singularitas. dignitas. ampli-</i>
	<i>tudo</i>
изящный	<i>singularis. praestans</i>
икона	<i>imago. effigies. icon. simulachrum</i>
иконникъ	<i>pictor</i>
иконный	<i>pictorius</i>
иконописанне	<i>pictura. graphis</i> (DLR сеннописанне. на-
	чертанне)
иконопищу	<i>pingo. depingo. imag(in)o. effigio</i>
икра́ рыбя	<i>ova piscium</i>
икродный	<i>oviparus</i>
или́	<i>sine</i> (= sine). <i>seu. aut. vel</i>
ималный	<i>collectitiis</i>
имамъ	<i>habeo. teneo. obtineo. occupo. possideo</i> ;
	имамъ (v. имѣю); имамъ (v. сухоты
	~); имать <i>debet</i>
иманне вина́	<i>vindemiario</i> (= -tio? <i>vindemia uvarum</i>);
	иманне збѣжа <i>frumentatio. collectio fru-</i>
	<i>menti</i> ; иманне плодѣвъ <i>perceptio fruc-</i>
	<i>tuum</i>
иматель	(v. винный ~)

имаю	(v. масличія ~)
имелникъ	<i>aucēps. aucupator. venator</i>
имѣлництво	<i>venatio</i>
имелническій	<i>aucup(ator)ius</i>
имелническое орудіе	<i>aucupii instrumentum</i>
именітый	<i>insignis. notabilis. luculentus</i>
именованіе	<i>ap(p)ellatio. nominatio. vocatio</i>
имену́ю	<i>appello. incipio (= nunc-). nomino</i>
имовіть	<i>dives. locuples. opulentus</i>
имство, имѣнство	<i>habitus. complexio. constitutio membrorum corporis. consuetudo</i>
имущій	(v. матеръ живу ~; сухоты ~)
имѣніе	<i>possessio. bona copia. substantia. facultates; имѣніе (v. пуцаю ~ кому́); Г³ имѣней (v. пуцаніе ~)</i>
имѣнійлюбець	<i>avarus. cupidus. appetens</i>
имѣнство	(v. имство)
имѣю зри ймамъ паки	<i>debeo; имѣю (v. глисты ~; жѣгавицу ~); не имѣю careo. non habeo</i>
имѣющій	(v. топыриско ~)
імя	<i>nomen. паки fama. gloria. amplitudo nominis</i>
[ин] Г³ иных	(v. лопата у звѣрей ~; рождіе ~)
інако	<i>aliter. secus. alio modo</i>
іногд́а	<i>aliquando</i>
інодушествоу	<i>discrepo. dissidio (= -deo). dissono. discentio (= dissentio). discordo</i>
інодушіе	<i>discordia. dissensio. discrepantia</i>
інодушно	<i>dissonè</i>
інодушный	<i>dissors (= discors). dissonus. dissentaneus</i>
інокъ	<i>monachus. religiosus. solitarius; інокъ дивій, или́ единаць дивій aper sylvestris</i>
інокіня	<i>monacha. religiosa. solitaria. monialis. sanctimonialis (DLR -les инокинѣ)</i>
іноколѣбникъ	<i>alienagena (= -nigena). extraneus (DLR странны́); іноколѣбникъ (v. иноплемѣнникъ)</i>
іноколѣбница	<i>peregrina (= -rina). alienigema (= -gena)</i>
інообразно	<i>alio modo. alia forma</i>
іноплемѣнникъ зри іноколѣбникъ	

инокорогъ	<i>monoceros. unicornis</i>
инокородый зри единокород- ный	
иночество	<i>monachatus. status. regula religiosorum</i>
искидаются [= -ае-]	<i>de(i)icitur. deturbatur</i>
исконі	<i>in principio. ab initio</i>
искръ	<i>prope. proxime</i>
искренный	<i>proximus. propinquus</i>
искупъ	<i>precium. cyprum (= cup-)</i>
искупитель	<i>redemptor</i>
искупленіе	<i>redemptio</i>
искупую	<i>redimo</i>
искусь	<i>probatio. experientia. periculum</i>
искусавлатная	<i>aurum probatum. obryzum (DLR золото чисто. женмчюг). aurum def(a)ecatum</i> (v. браку ~)
искусимая	
искуситель	<i>testator (= ten-). probator. examiner</i>
искусный	<i>doctus. sapiens. expertus. probatus; иску- сный (v. браку ~; камень ~)</i>
искуство	<i>sapientia. scientia. experientia. exploratio. tentatio; искуство (v. искушеніе)</i>
искушаю	<i>probo : as. experior : ris. tento. usu exploro</i>
искушеніе зри искуство	
испасаю	<i>depasco</i>
исперва	<i>a principio. ab initio</i>
испирваю	<i>lavo. abluo</i>
исповѣданіе	<i>confessio</i>
исповѣдаю	<i>consentio. consensum praebeo. fateor. non nego</i>
исповѣдаюся	<i>confites (= -fiteor.) fateor</i>
исподній	(v. гребень у кура ~)
исполнѣ	<i>gigas</i>
исполненіе	<i>completio. ex(se)cutio (DLR исполненіе. доконченіе. навершеніе)</i>
исполняю	<i>expleo. impleo. observo</i>
испоручникъ зри смѣць	
исправитель	<i>corrector. emendator</i>
исправленіе	<i>correctio. emendatio</i>
исправляю	<i>corrigo. emendo. correctione(m) adhibeo. ca- stigo</i>
испраждняю	<i>exinatio (= -anio). evasco (= evasuo). exo- nero</i>

испразнёніе		<i>exoneratio. exinanitio</i>
испрятáюся		<i>vito. devito. subterfugio. vchodzę. chronię</i> się
испуцáю		(v. клáсы ~)
испытáніе		<i>interrogatio. requisitio. suscitatio (= scis-)</i>
испытослóвлю,	испытую	<i>sciscitor. requiro. interrogo. disco</i>
тоже		
испытую		(v. испытослóвлю)
иссёлникъ		<i>relegatus. ablegatus</i>
исселáю		<i>amando. relego. ablego</i>
иссучáніе		<i>digestio. concoctio cibi</i>
иссучáю		<i>concoquo. digero. conficio cibum</i>
иставáніе		<i>liquefactio</i>
иставáю		<i>liquefacio. resolvo</i>
истаебáю		<i>liquefio. dissolvor. consumor</i>
истёсы		<i>lumbi (DLR -bus лядвiя. чресла)</i>
íстинна		<i>veritas. veriloquium. verum</i>
íстинно		<i>vere. verissime. revera</i>
íстинный		<i>verus. verax. veritatis cultor</i>
истинствую		<i>verum dico. vera loquo(r)</i>
истлѣніе		<i>corruptio. destructio (= -ructio). labefactio</i>
истнѣнь		<i>contritus. contusus. pertenuis</i>
истнѣніе		<i>contritio. contractio</i>
истнѣвáю		<i>contero. contundo. dissero (= -ste-) con-</i> <i>fringo. conmolio (= -lo)</i>
íстово		<i>caput. summa. sors</i>
истóвый		<i>proprius. genuinus. permanus (= ger-). peculiaris</i>
истовѣ		<i>proprie. genuine. essentialiter</i>
истомлѣнный		<i>lassus. fessus. defatigatus</i>
исторгáю		<i>exello (= eve-). eruo. explanto. vello</i>
исторгнѣніе		<i>evulsio</i>
истóчникъ		<i>fons</i>
истощавáю		(v. истоцáю)
истоцáю		<i>exonero зри истощавáю</i>
истощевáніе		<i>exoneratio. evacuatio. effusio</i>
истощевáю		<i>evacuo. exinanio. exonero</i>
истребитѣльный		<i>exterminabilis. debilis. tollendus</i>
истреблѣніе		<i>exterminatio. sublatio</i>
истреблáю		<i>extermino. tollo. deleo. euscero (= evis-); истреблáю</i>

истрезвѣніе	<i>exaporatio</i> (= <i>eva-</i>). <i>crapulâ</i>
истрошáю зри изнуряю	
истрясаю	<i>solvo. compenso</i>
истукáнь	<i>effusus</i>
истуканіе	<i>effusio</i>
истукáю	<i>effundo</i>
истязáніе	<i>interrogatio. praestio</i> (= <i>quaestio?</i> DLR вопрошеніе. изысканіе. испытаніе. во- прос). <i>sciscitor</i> (DLR <i>id.</i> = розумѣю. извѣствую, и испитаю. изслѣдую)
истязáтельный	<i>interrogabilis</i>
истязáтель	<i>interrogator. sciscitator. inquirer</i> (= <i>-qui-</i> <i>sitor</i>)
истязáю	<i>sciscitor. scrutator. rimor. indago. expiscor</i>
истязáюся	<i>inquiror. iudicor</i>
исходъ	<i>egressus. exitus. processio</i>
исходáтаю	<i>concilio</i> (= <i>consi-</i>). <i>intercedo. compono di-</i> <i>scordias</i>
исходище тож исхождѣніе	
исходникъ	<i>speculator</i>
исхождѣніе	(v. исходище)
исхождѣ	<i>exeo. egredior. prodeo. procedo</i>
исцѣпи дровá	<i>scipit</i> (= <i>stipes?</i> DLR <i>scipio</i> палица. жезль; <i>schidiae</i> трѣски. утинки). <i>ligna</i> <i>faectus</i> (= <i>faetus</i>). <i>soboles. proles. partus</i> <i>dispareo. evanesco</i>
исчáдіе	(v. оудобный ~)
исчезáю	<i>numero. dinumero. computo</i> ; исчитáю (v. числѣ)
исчестіся	
исчитáю	
италійскій	(v. копръ ~)
ищѣ	<i>quaero. inquiero. investigo</i>

К

къ	<i>ad</i> ; к томѣ <i>plus. ultra. iam. ne ultra</i>
кáвка	<i>gracus. graculus. monedula</i>
каділница	<i>thuribulum. acerra</i>
каділо	<i>thus</i>
кадь	<i>cadum</i>
кажѣніе	<i>suffitus. suffitio</i>
каженикъ	<i>eunuchus. exectus</i> (= <i>exse-</i>). <i>castratus</i>

кажѹ	<i>thus ince(n)do. adoleo. sufflo (= -fio)</i>
кажѹ	<i>conci(o)nor. praedico</i>
казáлница	<i>suggestum</i>
казáніе	<i>concio</i>
казáтель	<i>concionator. praedicator</i>
казнѣніе	<i>animadversio. castigans disciplina</i>
казнітель	<i>corrector. obiurgator. punitor</i>
казнѹ	<i>animadverto. punio. castico (= -igo). poe- n(i)o. corripio</i>
ка́ко	<i>quomodo. qui. qualiter</i>
каковѹй	<i>qualis. cuiusmodi</i>
ка́ль	<i>caenum. lutum. palus. limus</i>
календáрь	<i>calendarium</i>
калелѣніе [= калѣніе]	<i>incrustatio. trullissatio (DLR trullissare повапити). loriciatio (DLR в' броня = -ню облеченіе. повапленіе) pavimenti sanbucus (= sam-) sylvestris. platanus (DLR репина. древо) aquatica ventrale (DLR одѣяннѣ. чревное)</i>
калі́на	<i>lutosus. caenosus. palidosus (= -lud-)</i>
каліта	<i>trul(l)isso. incrusto gypso. lorico parietes</i>
ка́лный	<i>luto. limo. lutolo (= -tulo)</i>
калѹ	<i>conclave. cubiculum (DLR клѣт. ложница)</i>
калѹю	<i>iniquilinus (= iniqui- DLR сельникъ. съ- домникъ). proletaneus. proletarius. cu- bicularius (DLR постельникъ. куви- куляри')</i>
камара́	<i>cubicularis</i>
камáрникъ	<i>destillatio</i>
камáрный	<i>lapidosus. saxosus. calculosus</i>
ка́меніе [= капле-?]	<i>domus lapidea. domus caemen(t)ita (?)</i>
камені́стый	<i>lapidarius. marmorarius</i>
камені́ца	<i>lapideus. saxeus; каменный дождь ідетъ lapidat. lapideo imbre pluit; каменная (v. жїла ~; стѣна ~); ка́менное за- брáло maceria. maceries; ка́меннїи го- ры lapicidinae. lamiae</i>
ка́менникъ	<i>lapidatio</i>
ка́менный	<i>lapido. peto saxis</i>
каменова́ніе	<i>lapis; ка́мень (v. ахáтисъ ~; амевість ~; гагáтъ ~; кровáвникъ ~; ломлю ~;</i>
камену́ю	
ка́мень	

магнесь ~; рубинъ ~; опаль ~ драгій; сардоній ~; топázъ ~; туркусовый ~; шафиръ ~); камень в алектóръ *alectoria gemma*; камень вёрхній *catillus. mola superior*; камень грóбный *sarcophagus. assius lapis*; камень драгій *gemma. lapil(l)us preciosus*; камень дресвяный *tophus*; камень искýсный *lapis heraclius(,) lydiae* (= *-ius*); камень млы́нный *molaris. m. subst.*; камень млы́нный низкій *meta. mola inferior*; ка́мень московскій, слýда *phongites*; ка́мень незгорістый *lapis amianthus*; ка́мень немощь *calculus*; ка́мень орлі́й *actytes. m. plur.*; ка́мень от горы сѣченый *caementum. saxum*; ка́мень с пѣны морскія *funex* (= *fumex*); ка́мень четвероугольный *lapis quadratus*; ка́меней собра́ніе *acervus lapidum*

ка́мо	<i>ubi. quorsum. quo</i>
камыкъ	<i>lapillus. calculus</i> (= <i>-culus</i>)
канáрь вино́	<i>vinum Canarium</i>
кано́нь	<i>regula. canon. amussis</i>
ка́нцлѣрь	<i>cancel(l)arius. scriba regis</i>
ка́ня	<i>mil(v)us. milvius</i> ; ка́ня (v. пилю́къ)
ка́пище	<i>delubrum. fanum</i> (DLR идолослужилище)
каплу́нь	<i>capus. capo. gallus castratus</i>
ка́пля	<i>sumplacidium</i> (= <i>simpullum, simpruvium?</i>). <i>gutta</i>
капу́ста	<i>caulis</i> ; капу́ста главча́тая <i>caulis lacuturris</i> ; капу́ста гла́дкая <i>lea. brassica l(a)evis</i> ; капу́ста зеле́ная <i>brassica. caulodes faxa</i> (?); капу́ста че́рная <i>crambe. coramb(l)e</i>
кара́сь	<i>coracinus</i> (= <i>cora-</i>)
ка́рпъ [= карб]	<i>incisio</i> (DLR нарѣзаніе)
карбо́вый же́зль	<i>tessera</i>
карбу́ю	<i>incido lignum. piscem</i> ; карбу́ю (v. на-рѣзу́ю)
карвунку́ль	<i>carbunculus</i>

ка́рель	<i>pumilio. homuncio. nanus</i>
ка́рита	<i>pilentum. carpentum</i>
ка́рлица	<i>nana. pumilio</i>
ка́рловатый	<i>pumili(u)s. nanus. adiec.</i>
ка́рмазинъ	<i>coccum. coccinum</i>
ка́рмазиновый	<i>cocuneus (= cocci-, DLR червлены')</i>
ка́рпъ	<i>cyprinus. carpio</i>
ка́рты косты́рскіе	<i>chartae lusoriae</i>
ка́ртникъ	<i>aleator. aleo</i>
ка́рукъ	<i>inchyocolla</i>
каса́ніе	<i>contrectatio. tactus</i>
каса́юся	<i>tango. atnugo (= attingo). attrecto. contrecto</i>
ка́тъ	<i>carnifex. torsor (= -rtor); Г¹ ката (v. иди́ до ~, прѣтча)</i>
катафа́лкъ	<i>mausoleum. pegma. fastigium (= fasti-)</i>
катова́ніе	<i>carnificina. lamiatus (= lani-)</i>
[катовня] Л ¹ в' катовнѣ	(v. ногты желѣзны ~)
кату́ю	<i>carnifico</i>
ка́чество	<i>qualitas</i>
ка́ша	<i>puls. pulmentum</i>
ка́шель	<i>tussis. tussedo</i>
ка́шлевый	<i>tussicularis</i>
кашта́нъ дре́во	<i>castanea; кашта́нъ оwoць castanea nux. balanus</i>
каштанова́тый	<i>castaneus</i>
каштеля́нъ	<i>castellanus</i>
[кварти] Г ¹ кварта	(v. пол ~)
квасное	(v. млекó ~)
кваше́ніе	(v. слану́токъ 2)
квогчет	(v. коко́шь ~)
квоканіе	<i>singultus</i>
ке́дръ	<i>cedrus</i>
кедрова́ый	<i>cedrinus; кедровый оwoць cedris</i>
ке́лбъ	<i>gobio. gobius : ii. kiélb</i>
ке́лихъ	<i>calix. poculum</i>
кели́шекъ	<i>caliculus. pocillum. ciathus</i>
ке́лня мура́рска	<i>trulla (DLR уполовникъ. сосуд del. винный); ке́лня вoзoвѣя loculamentum (DLR -nta преграда гдѣ) rhedae posticae</i>
керемида, це́гла	<i>later</i>

керемідный	<i>laterinus</i> (= <i>-icius</i>)
керно́зь	<i>verres</i> (DLR <i>вепрь</i> <i>нескоплен</i>)
керно́сѣй [= -озѣй]	<i>verrinus</i>
кесаре́ва	<i>imperatrix</i>
ке́сарь	<i>caesar. imperator</i>
кива́ніе главы́	<i>nutatio capitis</i>
кива́ю главо́ю	<i>innuo. annuo capite</i>
кидаю́ся на когó	(<i>v.</i> оустремляю́ся)
кѣй	<i>qui; Ī¹ коеялибо</i> (<i>v.</i> оусяцáлница); <i>ко́е</i> <i>quod</i>
кѣла болѣ́знь	<i>haernia</i>
кѣловаты́	<i>enterocelicus. ramicosus. herniosus</i> (DLR <i>киловаты́. препу́клы')</i>
кинсо́нь	(<i>v.</i> плáта)
кипѣ́ніе	<i>ebullitio</i>
кипю́	<i>bullio. ebullio. effervesco</i>
кѣръ	<i>pannus vilis</i>
кирѣ́сникъ	<i>catafractus</i> (DLSP <i>броне́ю вооружѣніи</i> <i>вои,)</i> <i>loricatus</i>
кирѣ́сь	<i>armatura totum corpus tegens</i>
кисѣ́ло	<i>acidum</i>
кѣслѣ́ый	<i>acidus</i>
кѣсну́	<i>fermentesco</i>
кист	(<i>v.</i> стручѣ́ць)
кѣсѣ́ль	<i>farina melle et fermento subacta</i>
кѣта у шлѣ́ма	<i>crista</i>
киче́ніе	<i>tumor infractus. superbiae inflatio; (v. пре-</i> <i>возноше́ніе)</i>
кичу́	<i>intumesco. tumeo. supe(r)bio. insolesco</i>
кише́нія	(<i>v.</i> чпáгъ)
кишкá	<i>intestinum; кишка начинѣ́ная</i> <i>farcimen</i> (DLR <i>ятръ. натканы́. колбаса</i>); <i>ки-</i> <i>шка то́нкая</i> <i>ile. hil(l)a</i> (DLR <i>ятра</i>)
кля́да	<i>numella. robur. soleae lignae. ciprus</i>
кладя́знь	<i>putealis. puteanus</i>
кля́дязь	<i>puteus</i>
кля́няюся	<i>inflecto genu. submitto genu. curvor toto</i> <i>corpore; кля́няюся от когó</i> <i>salutem ali-</i> <i>cui ab aliquo defero. perfero. nuntio. dico</i>
кля́сь	<i>spica; Ī¹ кля́са</i> (<i>v.</i> ости у ~); <i>класо́въ</i> <i>собра́ніе</i> <i>spicilegium; кля́сы испу́цаю</i> <i>spico</i>

клася́нный	<i>spiceus</i>
клеветá	<i>obtrectatio. sugillatio</i> (DLSP синотворѣнїе. гаждѣнїе. понос)
клеветни́къ	<i>obtrectator. detractor. obstrigillator</i>
клевецъ́	<i>obloquor. detrecto. detraho. rodo absentem</i>
клеврѣ́тъ	<i>socius. sodalis. contubernalis</i> ; клеврѣ́тъ воѣнный <i>commilito. turmalis. contur-</i> <i>malis militiae</i> ; клеврѣ́тъ в' пути́ <i>comes</i>
клѣ́почка [= -отка?]	<i>crepitaculum. crotalum. croton</i>
клѣ́нь	<i>acer</i>
кленовы́й	<i>acernus</i>
клену́ся	<i>iuro. adiuro. iuramentum facio. obsoringo</i> (= <i>obstr-</i>) <i>me iure iurando</i> ; клену́ся (v. рочю́ся)
клепа́ло	<i>crepitaculum</i>
клепе́ць	(v. оскóрдъ)
клеплю́	<i>pulso</i> (DLR колочю. в'біяю). <i>quatio</i> (DLR трясу. движу. толку)
клевщѣ́	<i>forceps</i> (DLR <i>-cipes</i> клещи). <i>formicaepes</i>
клѣ́й	<i>bitumen. glutinum. gluten</i> ; клѣ́й древѣсь <i>gummi. gutta</i> ; клѣ́й рыбный <i>strigmen-</i> <i>tum piscium</i>
клѣ́нь	<i>cuneus</i>
клинѣ́стый	<i>cuneatus</i>
клері́къ	<i>clericus</i>
клизтѣ́ра	<i>clister : eris. klistera. clysterium</i> ; клистѣ́ру емлу <i>clystere purgor</i>
кличѣ́	<i>clamor. vociferatio</i>
клию́	<i>conglutino. glutino. bitumino</i>
клокочю́	(v. хлохощу́)
клопо́тъ	<i>solicitudo. angor. cura</i>
клопототвѣ́рникъ	<i>solicitudine afficiens</i>
клóснень, хро́мый	<i>claudus</i>
клóтъ, утокъ до тка́нїя	<i>subtegmen</i> (DLR утокъ). <i>subst(r)amen</i> (DLR подстиланїе)
кля́кость	<i>condylus</i> (gr. хóνδυλος « <i>articulus</i> ; <i>pu-</i> <i>gnus</i> »)² DLR чланокъ)
кля́тъ	<i>cubile</i> (DLR ложе). <i>conclauis</i> (DLR ка- мора. чрѣтогъ). <i>penetrabile</i> (DLR со- кровище. упокоєнїе. мѣсто)
кля́щики до орѣ́ховъ	<i>nunci(tr)angibula</i> (= <i>nuci-</i>) : <i>orum</i>

кльщъ, червь	<i>ricinus</i> (DLR риза четвероугольная. клѣщъ. червь). <i>redivius</i>
клюся	<i>equus. equa</i> (DLR кобыла)
ключаемый	<i>accommodatus. aptus. appositus. idoneus</i>
ключаемо	<i>conveniens. expediens</i>
ключаюся	<i>aptus sum. idoneus. habilis sum</i> ; ключается <i>accidit. enenit</i> (= <i>euenit</i>). <i>obtingit</i>
ключикъ	<i>clavicula</i>
ключимость	<i>aptitudo. commoditas. habilitas</i>
ключка за которую кляма ка западаетъ	<i>dens vestem aut repagulum forium cohibens</i>
ключникъ	<i>clavicularius</i>
ключъ	<i>clavis</i>
ключю	<i>ferio rostro</i>
клямка	<i>vestis</i> или <i>obex parvus foribus affixus</i> ; клямка (v. ключка)
клямпа [= клямра?]	<i>ansa ferrea. uncus. cuneolus</i>
кляпина	<i>omnis arbor incurvata</i>
кляпышь	<i>amygdala</i> (DLSP орѣшіе. кляпышь. амутдал)
клятва церковная	<i>excommunicatio. separatio</i>
кмѣнь	<i>cuminum</i>
[книга] А ¹ книгу	(v. приписую кому ~); Г ³ книгъ (v. оправа ~; писарь ~); А ³ книги (v. связую ~); на книгах (v. мѡхрѣ или жѹки ~)
книгочій	<i>scriba. notarius. cancellarius</i>
кнотъ	<i>ellyphnium</i> (DLR к'нотъ. въ лампадѣ); кнотъ к' язвамъ <i>penicillum</i> ; Г ¹ кнота (v. оустрижныны ~ от свѣщъ)
князь	<i>princeps. dux</i>
кобель	<i>modius. mensura</i>
кобець	<i>falco arborarius</i>
кобза	<i>pandura</i>
кобыла	<i>equa</i>
кобылій	<i>equinus</i>
кобылины	<i>praetenturae</i>
ковъ	<i>tumultus. seditio. dissidium</i> ; ковъ (v. ра- скѡль)
ковалня	<i>incus</i>
ковалскій	<i>fabrilis</i>

КОВА́ЛСТВО	<i>ferrea fabrica</i>
КОВА́ЛЬ	<i>faber ferrarius</i> ; коваль (v. корчій же- лѣза)
КОВА́РНЫЙ	<i>astu(tu)s. vafer. versutus. callidus. argutus</i>
КОВА́РСТВО	<i>astus. astutia. calliditas. vafrities</i>
КОВА́ЧЬ МѢДИ	<i>fafer (= faber aeris) aerarius</i> ; Г ¹ ковача (v. мѣхъ ~ желѣзнаго; пїлня ~ мѣди)
КОВЕ́РЬ	<i>tapes. tapete</i> ; коверъ аджамскій <i>tapete</i> <i>Persicum</i>
КОВНИ́КЪ	<i>turbator. incensor turbarum</i> ; (v. скѳвникъ)
КОВЧЕ́ГЪ	<i>arca. navis</i> ; (v. корáбль зри ~)
КОЕСТРА́НЪ	<i>cuius nationis</i>
КО́ЖА	(v. лисиа ~; свиная ~; ящеръ); Н ³ ко- жи (v. елѣнии ~); кожѣ <i>pellicul(ae)</i> ; кожею одѣваю <i>tego pelle</i> ; кожей одѣ- тый <i>pellitus. corio tectus</i> ; кожа на ово- щїях <i>cutis uvae. cortex. tunica</i> ; кожа на телесї <i>cutis</i> ; кожа на хлѣбе <i>cru- sta panis</i> ; кожа овчая <i>mollestra. pel- lis ovilla</i> ; кожа одерта <i>pellis. corium</i> <i>animantium</i>
КОЖА́НЪ	(v. нетопырь)
КО́ЖДО	<i>quilibet. quisque. quispiam</i>
КОЖЕРѢ́ЗАТЕЛЬ	(v. оусморѣзатель)
КО́ЖНИКЪ, ОУСМА́РЬ	<i>coriarius</i> ; кожникъ (v. скѳрникъ)
КОЖУ́ХЪ	<i>pellis manicata. rheno</i> (DLR -ones милот. овчины) <i>arnacis : dis</i> ; кожухомъ одѣ- ный <i>pellitus</i>
КОВА́	<i>capra</i> ; коза дивїа <i>dama. dorcas</i>
КОВА́ЦСТВО	<i>levis armaturae equites. velites</i> (DLR <i>veles</i> воинъ. козакъ. запороэ(к)їй) <i>eque- stres</i>
КОЗЕ́ЛЬ НЕСКОПЛЕ́НЫЙ	<i>haedus</i>
КОВЕ́ЛОКЪ	<i>capreolus</i>
КОЗЛѳ́ВЫЙ	<i>haedinus. hircinus</i>
КОЗЛѳ́	<i>haedulus</i>
КОЗНСТВУ́Ю	<i>insidior. technas struo. stratagemate utor</i>
КОЗНЬ	<i>insid(i)ae. stratagema. techna</i>
КОВОДО́Й	<i>caprimulgus</i> ; ководѳй, птица <i>strix</i> или <i>strinx</i>
КОВОЛѢ́ПОВЫЙ СО́КЪ	<i>ladanum</i>

кѡзѣй	<i>caprinus. caprilis</i> ; кѡзій гнѡй <i>fumus</i> (= <i>fi-</i>) <i>caprinus</i> ; кѡзій лепъ, древо <i>lada ledum</i> ; кѡзіа брадá, зѣлїе <i>tragopogon</i> ; кѡзіа ру(т)ка, зѣліе <i>onobrichis</i>
кѡзѣрня -	<i>caprile. haedile</i>
кѡкошій	<i>gallinaceus. gallinarius</i>
кѡкошка	<i>gallinula. pullustra</i> (= <i>pullas-</i>)
кѡкошуся	<i>facio teme magnum. fero seni</i> (= <i>ferocem</i>)
кѡкѡшь	<i>gallina</i> ; кѡкошь (v. знесла ~ яиць; на- сажáю ~; сѣдитъ ~); кѡкошь квѡг- чет <i>glictit</i> (= <i>glucitit; glocit?</i> DLR <i>glo-</i> <i>cio</i> квѡкаю. квѡчю). <i>gluccidat</i> (= <i>glu-</i> <i>cidat, glocidat, DLR -ido</i> кудкудакаю. кричю. глашу). <i>singul(t)it</i> (DLR <i>-lito</i> стеню. икаю); кѡкошь сѣдѣющая на яицех <i>gallina incubans</i>
кѡль	<i>palus</i> ; кѡль острый <i>stylus. tonsilla</i>
кѡлáчекъ аптекарскій	<i>trochiscus</i> (DLR кружокъ. цига). <i>es-</i> <i>(c)ligma</i> (DLR колачикъ въ устѣх истаемы')
кѡлáчь	<i>striblita</i> (= <i>scri-</i> , DLR хамонъ. колáчь). <i>sphaerita</i> (= <i>-rica</i> , DLR колáчь нѣ- кїй). <i>farreum</i>
кѡленіе чїмъ ѡстрымъ	<i>punctus. punctura. punctio. punctum</i>
кѡлеснїкъ	<i>plaustrarius. rhedarius. carpentarius faber</i>
кѡлеснїца	<i>currus. vectabulum</i> ; кѡлеснїца накрыта <i>plaustrum rusticum(,) arcera</i>
кѡлеснїцство	<i>carpentaria fabrica</i>
кѡлесѡ	<i>rota. currus</i> ; Г ¹ колесѡ (v. шїна воз- наго ~); в' колесї (v. лѡпáтка ~ млын- ском)
кѡлиба	<i>scenopegia. scenoma</i>
кѡлїкїй	<i>quantus</i>
кѡлїко	<i>quot</i> ; кѡлїкокрáтъ <i>aliquoties</i>
кѡлїтва	<i>mactatio</i>
кѡлїчество	<i>quantitas</i>
кѡлкрáтъ	<i>quoties. quot vicibus</i>
кѡлмї	<i>quanto</i> ; кѡлмї пáче <i>quanto plus. magis</i>
кѡловѡрѡтъ	<i>vertibulum. verticulum</i>
кѡлѡкъ	<i>pascillus</i> (= <i>phaxi-</i>)
кѡлѡколъ	<i>campana. cymbalum</i>

колпáкъ	<i>pileus</i> (DLR шапка) <i>turbinatus</i> (DLR вихроватый. оконченъ)
колцáнiе	<i>gemitus</i> (DLR воздыханiе. стенанiе). <i>t(a)edium</i> (DLR туга. унiнiе)
колцо, колце	(v. притóкъ); кóльца завѣсь <i>annuli velares</i> ; кóльца у брóни 1. <i>hami loricae</i> . 2. <i>hami lori</i> ; колца у рiзы <i>armilla. fibula. spinter</i> (DLR нарамникъ женскiй)
колысáнiе	<i>oscillatio. iactatio in petauro</i>
колысáтель	<i>cinarum</i> (DLR <i>cinnae</i> яслы) <i>motor</i> (= <i>motor</i> , DLR двизатель)
колы́шка	<i>petaurus</i> (DLR -ит колисательница. обручъ). <i>oscilla : orum</i>
колышу когó	<i>iacto aliquem petauro</i>
колѣно	<i>genu</i> ; Г ³ колѣнъ (v. преклонѣнiе ~; преклонiтель ~); А ³ колѣни (v. прекланяю ~)
кóль	<i>quam</i>
колю́	<i>pungo. compungo. ico</i>
кóлющiй	<i>aculeatus. sentus</i>
колядá	<i>strena</i> (DLR даръ)
колядую	<i>strenam capto. posco</i>
комáръ	<i>culex. centrines</i>
комедiйный	<i>comicus. scaenicus</i>
комедiя	<i>comoedia. scaena. spectaculum</i> ; комедiю творю <i>com(o)ediam ago. fatio hist(ri)oriam</i> (= <i>-oniam</i>)
коминъ	<i>caminus. spiraculum vitae</i> (= <i>fumi</i> ?)
комкáнiе	<i>communicatio. participatio</i>
комкáю	<i>communico. sumo. particeps eucharistiae sacrae fio</i>
кóмпасъ	<i>horoscopum vas. scaphium</i> ; компасъ мóрскiй <i>piscis</i> (= <i>pyxis</i>) <i>nautica</i>
комя́га	<i>claudicaria</i> (= <i>cau-</i>) <i>navis</i>
конáю	<i>e(x)spiro animam. linquor animo</i>
конѣць	<i>finis</i>
кóникъ	<i>equulus</i>
конникъ чѣрвь	<i>cicada</i> (DLR сверщъ. коникъ)
кóнный	<i>equestris</i>
конóбъ	<i>lebes. cuscuma</i>

конобикъ	<i>cucumella. cuculum (= coc-). coquulum</i>
коновъ	<i>cantharus. capis. canella</i>
коноваль	<i>veterinarius. equarius medicus</i>
коновальство	<i>veterinaria dedicina (= me-)</i>
конскій	<i>equinus; конскій (v. копръ ~); конское (v. стадо ~; стааніе ~)</i>
кончасты	<i>cuspidatus. mucronatus. cacuminatus</i>
кончаю	<i>finio. concludo. termino</i>
кончина	<i>conclusio. clausula. finis</i>
конь	<i>equus. sonipes. quadrupes; конь (v. носатый ~; плѣснѣвыи ~; подкованный ~; стадникъ 2; шпаковатый ~); А¹ коня (v. броздаю ~; запрягаю ~; подковую ~); Г³ коней (v. пара ~; чапракъ у ~); конь біющій <i>calcitro. calcitrosus equus</i>; конь верховый <i>veredus</i>; конь дѣвій <i>equiferus</i>; конь кормный <i>equus saginarius</i>; конь поводный <i>decursorius (= desuit-) equus</i>; конь потыкающіися <i>equus suffosus. cernuus (DLR приниклы'. приклонен)</i>; конь скидающій <i>sternax equus</i>; конь с ослицы <i>hinnus</i>; конь твердоустый <i>equus duri osus (= oris)</i>; конь тяжконосный <i>succussator. succussor</i>; конь упещрѣнный <i>equus phaleratus</i>; конь худый <i>equus strigosus</i></i>
конь	(v. глиняный ~)
конюшіи	<i>magister stabuli. tribunus stabuli</i>
копа пѣнязей полская	<i>sexageni nummi. sexagena</i>
копа сѣна	<i>meta faeni</i>
копаніе	<i>fossio. fossura</i>
копаніи вещи в' земли	<i>fossilia</i>
копатель	<i>fossor</i>
копаю	<i>fodio</i>
копервасъ	<i>chalcant(h)um (DLR черніло). vitriolum</i>
копецъ [= копоть]	<i>vapor flammae. exhalatio flammae fumida</i>
копецъ на нѣвѣ	<i>terminus. scopelus; А³ копцы (v. сыплю ~)</i>
копие ратное	<i>hasta</i>
копѣдѣлатель	<i>hastarum artifex</i>
копѣиникъ	<i>hastatus miles</i>

копнó или полукопockь копoшаюся	<i>dimidium saxagenaе</i> (= <i>sexa-</i>) <i>frico</i> (DLR копошаю. драпаю. натираю). <i>scalpo caput</i>
копрь	<i>anethum</i> ; копрь италійскій <i>faeniculum</i> <i>marat(h)rum</i> ; копрь конскій <i>hypfomat-</i> <i>rathrum</i>
копысаю	<i>fodio terram ungula</i>
копысьть	<i>spatha lignea</i>
копытникъ	<i>azarum</i> (= <i>asa-</i>). <i>nardus sylvestris</i>
копыто: копыто нераздво- ённое	<i>ungula solida</i> ; копыто раздвоенное <i>un-</i> <i>gula bisulca</i> ; копыто скóтское <i>ungula.</i> <i>unguis bovis</i> ; копыто шевское <i>formula.</i> <i>modulus</i>
корá	<i>lonex</i> (= <i>cortex</i>)
корабелное	(v. ядрило ~)
корáбль зри ковчэгъ	
корáвь, коровáтый	<i>corticosis</i>
корáль	<i>coralium. corallum</i>
корвáнь	<i>corban seu donum</i>
кордь	<i>mach(a)era</i>
корёние	<i>radicatio</i> ; корёние аптёкарское <i>aromata</i>
коренистый	<i>radicosus</i>
кореннопродáтель	<i>aromatopola</i>
корёнь	<i>radix. stirps</i> ; (v. еленьи ~ зёліе)
коренюся	<i>ago radices. radico</i>
корёць	(v. спудъ, мѣра)
корица	<i>cinnam(o)rum</i> (= <i>-atum</i>)
кормь	(v. прежувáю ~ отрочáти)
кормилное	(v. гребло ~)
кормило	<i>clavus. gubernaculum</i>
кормлю	(v. сосцемъ питаю)
кóрмникъ	(v. кормчій)
кóрмный	(v. вепрь ~; конь ~)
кормчій, кóрмникъ	<i>gubernator navis. nauclerus</i>
корнь	<i>simus. nasutus</i>
корнетъ	<i>cornu</i>
корниціста	<i>cornicen</i>
коровáтый	(v. корáвь)
корóна	<i>filum coccineum</i>
коронный	(v. стóлникъ ~; маршалокъ ~)
коруна́тва	(v. ря́бка; куропа́тва)

корчій желѣза зри коваль	
коры́стую	<i>lucror. lucrum facio. in lucro aliquid pono</i>
коры́сть	<i>lucrum. praeda</i>
ко́сь, ко́сь птица	<i>merula. merulus</i>
ко́са	<i>falx</i>
ко́са́тый	<i>falcatus</i>
ко́смáтины	<i>capillamenta radicum. fibra(e) herbarum.</i> <i>lanugo frondium</i>
ко́смáтость	<i>hirsutia (= hir-)</i>
ко́смáтый	<i>villosus. hirsutus. hispidus. fibratus. co-</i> <i>matus. capillatus</i>
ко́смáтъю	<i>hirsutus fio</i>
ко́снѣніе	<i>mora. retardatio. occupatio. tarditas. lenti-</i> <i>tudo; (v. медлѣніе; мудненіе)</i>
ко́сно	<i>lente. tarde. cunctanter</i>
ко́сноязы́чный	<i>haesitans. titubans (= titu-). tardiloquus;</i> ко́сноязы́чный (v. медленноязы́чный; мудноязы́чный)
ко́сною	<i>commoror. duco moras. tardo; (v. медлю;</i> оуко́сноѣваю)
ко́стка	<i>ossiculum; ко́стка до игра́нїа alea. tes-</i> <i>sera; ко́стка мѣртвая sciripus (= scir-</i> <i>rhus; stirps? DLR колено. племя. ро-</i> <i>дь. стебель); ко́стка у но́ги talus</i> <i>scirpio (DLR палица. жезль)</i>
ко́стуръ	(v. кáрты ~)
ко́стырскіе	<i>os : ossis. genit.; ко́сть (v. слонова ~)</i>
ко́сть	<i>ossuarium</i>
ко́стяница	<i>osseus</i>
ко́стя́ный	<i>anchora. ancora</i>
ко́тва	<i>anchorarius. anchoralis; котвяное у́же</i> <i>anch(or)ale</i>
ко́твя́ный	<i>rixa. contentia (= -io). iurgium. lis</i>
ко́тора	<i>rixosus. litigiosus. iurgiosus</i>
ко́торли́вый	<i>rixor. iurgo. iurgor. verbis delicigo (= -li-</i> <i>tigo)</i>
ко́торуся	(v. іже; я); Г ¹ ко́торыя (v. ящеръ, ко́-
ко́то́рый	жа ~)
ко́ха	<i>myrmecia (DLR брадавка. ко́ха)</i>
ко́четъ	(v. ку́ръ)
ко́шѣніе	<i>f(a)enisecium</i>

ко́шница		1. <i>plecta. sporta. canistrum. cophinus</i> ; 2. <i>loricae. loracula</i> ; кошница в' склѣпе <i>incumpra</i> (= <i>incumba</i> ? DLR подлога. столпъ. подпора); кошница млынская <i>infundibulum</i> (DLR наливало. наливка); кошница процѣженія <i>hiscus</i> (= <i>fi-vimineus</i>)
кошничка		<i>sportula. canistellum. corbula</i>
кошú		<i>deseco prata. falco</i>
кощунникъ		<i>scurra. sannio. morio. ioc(ul)ator</i>
кощúnный		<i>facetus. iocosus</i>
кощунство		<i>nugae. inaeptiae. iocus</i> ; (v. смѣхотворство); кощунство безчестное <i>triscurria. lepos s(c)urrilis</i> ; кощúnство честное <i>urbanitas. festivitas sermonis</i>
кощунствую		<i>iocor. ludo. ineptias fatio</i> ; (v. радостотворю)
кра́ва		<i>vacca. bos. vaccula</i> ; (v. доиная ~); крава неплодная <i>taura</i>
краве́ць		<i>sartor. sarcinator</i> ; кравецъ (v. кроитель)
кравѣй		<i>vacuinus</i> (= <i>-cci</i> -)
крагу́и		<i>nisus. accipiter minor</i>
крадство	сокровища	<i>peculatus</i>
	об-щаго	
крадú		<i>furor. substrago</i> (= <i>-traho</i>). <i>suffiror</i> (= <i>suffu-</i>). <i>surripio</i> ; крадú царскія вещи <i>peculiarum</i> (= <i>-atum</i>) <i>fatio. depescolor. compilo aerarium</i>
[краеписец]	Г ³ краеписцевъ	(v. мапа ~)
кра́и, крайна		<i>regio. ora. plaga caeli</i> ; край (v. осажajú пустýй ~; полунощный ~)
крайна		(v. кра́и)
краинный		<i>extremus. ultimus</i>
кракánіе		<i>crocatio. crocitus</i>
кра́каю		<i>crocito. cornicor</i>
кра́мъ		<i>institoria taberna</i>
кра́марка		<i>institrix</i>
крамарскій		<i>institorius</i>
крамарство		<i>institorium</i>
кра́марь		<i>institor</i>
крамолá		<i>factio. rebellio</i>

крамóлникъ	<i>turbator</i>
крамóлный	<i>sediciosus. fastiosus (= fact-). turbulentus. turbidus</i>
крамолую	<i>turbo. agito plebem seditio inbus (= -onibus,) excito tumultum</i>
крамолóся	<i>tumultuor. rebello. turbo</i>
крáнїево мѣсто	<i>calvaria</i>
красá	<i>venustas. nitor. decor</i>
красноглаголáнїе	<i>eloquentia. facultas oratoris. ars oratoria. ars rhetorica</i>
красноглаголатель	<i>orator. rhetor. eloquens</i>
красноглагóлный	<i>oratorius</i>
крáсный	<i>formosus. venustus. floridulo ore nitens. conspicuus formâ</i>
красовáнїе	<i>hilaritas. amaenitas (= amoe-). delectatio; пáки fucus</i>
красотá	<i>decor. pulchritudo. ornamentum</i>
красуюся	<i>glorior. oblector. delector. voluptate affitior</i>
крáга	<i>concelli (= can-)</i>
кратїрь	<i>calix. poculum</i>
крáтка	<i>craticula. craticulum</i>
краткїй	<i>brevis. curtus</i>
краткоглаголáнїе	<i>breviloquentia. laconismus</i>
краткоглаголю	<i>uno verbo complector</i>
краткоглаголющїй	<i>breviloquus (= -quens)</i>
кращýся	<i>ornor. condecoror. exproior. comor</i>
крáю	<i>sundo (= scin-). concido</i>
крéглѣ	<i>ludus pyramidum</i>
кременїстый	<i>siliceus</i>
кремéнь	<i>silex</i>
крéсь	<i>meta</i>
кресїво	<i>igniarium. ignitabulum</i>
крескá	<i>linea. lineamentum; (v. спокá)</i>
креслю	<i>lineas duco</i>
крéсть	<i>cruх; крестъ в телесї чловѣчскомъ lumborum ossa</i>
крестїлница	<i>baptisterium</i>
крестины	<i>nominalia. repotia (v. хрїстины)</i>
креститель	<i>baptista</i>
крешý	<i>elicio ignem. elido. excudo</i>
крещéнїе	<i>baptisma : tis. salutare lavacrum. baptismus</i>

крещённый	<i>baptizatus</i>
крещу́	<i>baptizo</i> : <i>as. tingo. intingo</i>
кривина́	<i>curvatio. curvatura. obliquitas. anfractus</i>
кривлю́	<i>incurvo. curvo</i>
кривогу́бый	<i>valgus</i> (<i>DLR</i> кривоустый. кривоглазый). <i>valgiter abrosum labellum</i>
кривокленуся	<i>periuro</i>
кривоклену́щийся	<i>periurus. periuriosus</i>
кривонóгий	<i>scaurus. scauripeda</i>
кривы́й	<i>curvus. flexuosus. obliquus. anfractus. sinuosus. distortus. procurvus</i> ; Г ¹ криваго (v. носа ~); крива́я (v. оушная дирка ~)
кринь	<i>lilium</i>
кринный	<i>liliaceus</i> ; кринный оград <i>lilietum</i>
крóвь	<i>tectum. contignatio</i> ; кровь полагаю <i>imbrico</i>
кравáвлю	<i>cruento. cruore (in)ficio. sanguino</i>
кравáвникъ зéлье	<i>herba sanguinaria. strationes (= -otes)</i> ; крававникъ ка́мень <i>haematites</i>
крававый	<i>sanguineus. cruentus</i> ; крававая (v. бѣгунка ~); Г ¹ крававою (v. бѣгункою ~ болѣзнующій)
кровоу́сть	<i>chirurgus</i>
кровопустная	(v. ба́нка ~)
кровото́чная	(v. жи́ла ~)
крово́ь	<i>sanguis. sanguem (= -em). cruor</i> ; кровь (v. пу́щаю ~); Г ¹ крови (v. пу́щаніе ~; пу́щаніе ~ з' жилъ)
кровь соло́мяная	<i>culmen</i>
кроёніе	<i>incisto (= -cisio). delineatio</i>
кроитель зри кравецъ	
крокодиль	<i>crocodilus</i>
кро́косъ	<i>cnicus. cnecus</i>
кро́ликъ звѣрь	<i>cuniculus</i>
кроликъ пти́ца	<i>trochilus</i>
кромá	<i>frust(r)um panis</i>
кромство	<i>remotio. separatio</i>
кромѣ́	<i>sine. absque</i> ; кромѣ́ (v. освѣнь; свѣне)
кромѣ́шный	<i>exterior</i>
кромѣ́ша	(v. ствóліе)

кропілница	<i>aquiminale</i> (DLR умывалница)
кропіло	<i>aspergillum</i>
кроплѣніе	<i>aspersio. irrigatio</i>
кроплістый	<i>gustatus</i> (= gutta-). <i>guttis grandibus fluens</i>
кроплка	<i>guttula</i>
кропліо	<i>aspergo. rigo. humecto</i>
кросна	<i>tela. ligna telam extendentia</i>
кроста	<i>pustula. pusula</i>
кроставый	<i>pustulosus</i>
кроставѣю	<i>pustulae mihi corpore surgunt</i>
кротокъ	<i>mitis. mansuetus. placidus</i>
кроторыя	<i>talpa</i>
кротость	<i>mansuetudo. placiditas. mititas</i>
крощѹ	<i>abbrevio. contraho. decurto</i>
крѹги	(v. кружилія)
круждуся [= тру-?]	<i>a(e)groro</i> (= -oto). <i>infirmor. doleo. decumbo</i>
кружилія, крѹги	<i>orbes. circuli</i>
кружъ	<i>corvus</i>
крушникъ	<i>polentarius. pultificus</i>
крушный	<i>polentarius. krupnik</i>
крушпоядецъ	<i>pultisagus</i> (= -ipha-)
крушп	<i>polenta. far hordei</i>
крушина	<i>tumor. hydropes</i> (DLR -ops пухлина. трудъ водны). <i>hydropicis</i> (= -pisis). <i>superbia</i>
крушинюся	<i>intumesco. cristus</i> (= -tam) <i>erigo. inflor.</i> <i>inascor</i> (= ira-? DLR гнѣваюся)
крушѹ	<i>confringo. frango in micis. comminuo. contero</i>
крушцевая	(v. гора ~)
крѣпкій	<i>fortis. robustus. stabilis</i>
крѣпко	<i>valenter. immobiliter</i>
крѣплюся	<i>nixurio. firmo gradum. roboror</i>
крѣпость	<i>fortitudo. robor</i> (= -bur). <i>stabilitas</i>
крѣсель	<i>sedes. sellum. solium. seāicula</i>
кто	<i>quis</i> ; на когó (v. важду ~)
кубокъ	
кѹдесъ, кѹдесникъ	<i>praestigiator. daemon</i>
кѹдесникъ	(v. кѹдесъ)
кузнецъ	(v. мѣдный ~)
кѹкаю	<i>cиссузо</i> (= co-; DLSP соссух кукáвица. птїца). <i>cuculo. cuculi vocem edo</i>

куколица, чернѹха	Icaia 28 (= <i>pseudomelanthion?</i>)
куликъ птица	<i>larus</i> (DLR лыска. птица) <i>cinereus</i>
кѹля	(v. оловяная ~); кѹля навязаная <i>aclis plumbata</i> ;
	кѹля огнистая <i>globus ignita(n)s</i> (= <i>-tus?</i>);
	кѹля о неи ж держатся немощнии <i>fulcrum subalare</i> ; кѹля до стреланія <i>glans</i>
кумь	<i>compater</i>
кумиръ	<i>idolum. simulachrum. statua. signum</i>
куна желѣзная	<i>collare. columbar</i>
куница	<i>martes</i>
кѹпа	<i>acervus. congeries. cumulus. strues</i> ; (v. тошнѧ)
купѣць	<i>mercator. negotiator</i>
купецкѣй	<i>negotiatorius. emporeticus</i> ; купецкѣй (v. складъ ~)
купецство	<i>mercatura</i>
купилище	<i>forum</i>
купедѣлство	<i>negotiatio. mercatio</i>
купленіе	<i>emptio</i>
купленнѣй	<i>emptus</i>
купля	<i>merx. mercimoniam</i> (= <i>-nium</i>); куплю дѣю <i>mercor. negotior. mercaturam fatio simul. una. pariter</i>
купно	<i>emptitius. mercenarius</i>
купнѣй	<i>piscina</i>
купсель	<i>emo. mercor pretio. nundi(n)or. empturio</i>
купую	<i>gallus. gallinaceus</i> ; куръ, кочеть <i>gallus. gallinaceus</i> ; Г ¹ кура (v. гребень у ~ верхнѣй; гребень у ~ исподнѣй)
куръ	<i>pulveratio</i>
курѣнѣ	<i>gallinarium. chors</i>
курникъ	<i>triton</i> ; курокъ у рушницѣ <i>igniarium bombardae</i>
курокъ на домѣ	<i>gallinarius. curator gallinarum</i>
курокормитель	<i>perdix</i> ; (v. корупѧтва)
куропѧтва	<i>moveo pulverem. pulvero : as</i>
курю	<i>volvitur pulvis</i> ; курится в рѣкѣ <i>vaporant aquam</i> (= <i>-ae</i>). <i>exhalantur humo nebulae</i>
курится	

куря	<i>pullus gallonaceus</i> (= <i>galli</i> -)
кусáюся	(v. оухаплѣюся)
куситель	<i>tentator. molitor rerum novarum</i>
кутасъ	<i>nodus villosus</i>
кутніи	(v. зубы ~)
кухен[н]ая	(v. стручѣць)
кухня	(v. щегнѹша)
куша военная великаа му- ровáная	<i>ballista. catapulta</i> ; кѹша ручнáя <i>manu- ballista</i> ; к' (= съ) куши стрѣлѣю <i>bal- lista iacio tela</i>
кушаю	<i>gusto. comedo</i>
кушніи стрѣлцы	<i>ballistarii. catapultarii</i>
кушнѣръ	<i>pellio. fellarius</i>
кѹца	<i>tabernaculum</i> ; A ¹ кѹцю (v. потыкáю ~)

Л

лаáніе	<i>latratus</i>
лаáтель	<i>lactrator</i> (= <i>lat</i> -)
лаáю	<i>latro</i>
лаáва	<i>scamnum. scabellum</i>
лаветда [= лавенда] зѣліе	<i>casia. lavandula. lavendera</i>
лáвникъ	<i>assessor. assedo</i>
лагóдный	<i>affabilis. benignus. mitis. lenis</i>
лáданъ	<i>thus</i>
ладія	<i>navicula. scapha. phaselus. liburna</i> ; A ¹ лодію (v. ладую ~)
ладѹнокъ	<i>missilia bombardarum</i>
ладую лодію	<i>saburro (onero) navem. onero frumento na- vem</i>
лазѣбная	(v. ячáице)
ламлію	(v. примирѣніе ~)
ланъ, волока́	<i>mansus(,) laneus. modus</i> (= <i>-dum</i>) <i>agri</i>
ланіта	<i>maxilla. facies</i>
[ланцух] Г ¹ с' ланцухá	(v. спущáю пса ~)
ланцушóкъ	(v. треснá)
лáсица	<i>mustel(l)a</i> ; ласица лѣсная <i>vinerra</i> (= <i>vi- ue</i> -). <i>iltis</i> (= <i>ictis</i>), (<i>-idis</i>)
лáсичка	<i>mus asaneus</i> (= <i>ara</i> -). <i>mus cae(c)us</i>
ласкáніе	<i>adulatio. assentatio. palpatio</i> ; (v. лщеніе)

ласка́тель	<i>assentator. adulator. palpator. palpo. colax;</i> (v. притрапéзникъ)
ласка́ю	<i>adulor. assentor. blandior. lenocinor. palpor;</i> ласка́етъ <i>blanditur. vulpinatur</i> (DLR -inor кознствую. лужду)
ласка́чю	(v. скокта́ю)
ласкосе́рдіе	<i>titillatio. scalpurigo</i>
ласкосе́рдный	<i>luxuriosus. insolens. incontinens. gurges.</i> <i>gurgulio. eāx. ingluviosus</i>
ласкосе́рдство	<i>gula. ingluvies</i>
ла́таный	(v. скорпéнный)
лати́на	<i>latinitas. latina lingua</i>
лати́ннигъ	<i>latinitatis au(c)tor. scriptor</i>
лати́нский	<i>latinus. latiniensis;</i> латинское (v. слóво ~ злое)
ла́шгъ	<i>achanè</i>
лв́ица	<i>leaena</i>
лв́ий	<i>leoninus</i>
лв́я	<i>scymnus</i>
лебедевы́й	<i>cygneus. olorinus</i>
лебе́дь	<i>cygnus. olor</i>
ле́вь	<i>leo;</i> Г ³ лвовъ (v. рыкъ ~)
лева́рь	<i>vectis. organum vectorium</i>
ле́гкiй	<i>levis. leviusculus. futilis. miser. abiectus.</i> <i>contemptus;</i> ле́гкiй (v. воинъ ~); ле́гко <i>leviter. leniter</i>
ле́гкотá	<i>levitas. futilitas</i>
ле́гцѣ	(v. поверха́)
леже́нiе	<i>cubitus. accubatio</i>
леж́у	<i>iaceo. discubo. recubo. decumbo</i>
ле́нъ	<i>linum. semen lini;</i> ле́нъ (v. мну ~); Г ¹ лну (v. щотка до ~)
ле́пъ	<i>viscum;</i> ле́пъ (v. ко́вий ~, дрéво)
лесте́ць	<i>circulator. circumventor. fraudator. deceptor.</i> <i>nebulo</i>
лестивы́й, лестный тоже	<i>dolosus. fraudulentus. subdolos. perfidiosus</i> (v. лестивы́й)
ле́сть	<i>dolus. fraus. deceptio</i>
леч́ю	(v. парю́)
ле́щю	<i>decipio. fallo. defraudo. deludo. supplando</i> (= -anto). <i>eludo</i>

лжá	<i>mendatium. mentitio</i>
лжý	<i>mentior. mendatium fatio (= mendacio fallo?)</i>
лижý	<i>lambo. lingo. delambo. lambero</i>
лизáнiе	<i>linctus</i>
лiкъ	<i>chorus cantorum</i>
ликовáнiе	<i>choreuma</i>
ликователница	<i>saltatrix</i>
ликовáтель	<i>saliator. choreutes</i>
ликоствую	
ликýю	<i>choreas duco. celebros. salto. saltito</i>
лимóнiя зéлие	<i>lemonium (DLR лимонъя)</i>
линъ	<i>tinca (DLR линъ)</i>
лiпа	<i>tilia</i>
липовый	<i>tiliaceus. tiligneus</i>
липецъ мѣсець	<i>quin(c)tilis iulius</i>
липéць, мед прѣсный	<i>anthinum mel</i>
лiсь, лисiца	<i>vulpes. vulpecula</i>
лисiца	(v. лiсь)
лисiй	<i>vulpinus; лисиа кóжа pellium (= -is) vulpina</i>
листь дравянный	<i>folium. comae</i>
листва к' стенѣ прибiта	<i>pluteus</i>
листвiе	(v. опадаеть); Л ¹ в листвiи (v. жи́ла ~ злáчномъ)
листопадъ мѣсяць	<i>november</i>
литвá	<i>Lituania</i>
литвинъ	<i>lituanus</i>
лiхва	<i>usura. feneratorio. fenus; лiхва (v. растъ)</i>
лихоiмець	<i>fenerator; лихои́мець (v. мшелои́мець)</i>
лихоiмный	<i>feneratorius. danisticus</i>
лихои́мство зри лихои́мѣ- нiе	(v. лишней́мство)
лихои́мствую	<i>do fenori pecunias. fenerator pecuniam. decipio или avare congero divicias; ли- хои́мствую (v. мшелои́мствую)</i>
лихои́мѣнiе	<i>avaritia. avarities; лихои́мѣнiе (v. ли- хои́мство)</i>
лицé	<i>vultus. facies. persona; лицé (v. бѣлю ~; трупiе ~; оупадаю на ~); Л¹ лицéмъ (v. тать с ~); Л¹ на лицы́ (v. ягода ~)</i>

лицемѣрїе	<i>hypocrisis. simulatio. discimulatio</i> (= <i>dis-si-</i>). <i>fallaciloquentia</i>
лицемѣрный	<i>simulator. hypocrita. discimulator</i> (= <i>dis-si-</i>); (v. лицепрїемникъ)
лицемѣрствую	<i>simulo. dissimilo</i> (= <i>-tu-</i>). <i>decipio</i>
лицеобиновѣнїе	<i>respectus personarum</i>
лицепрїемникъ тож [= ли- цемѣрный]	
ли[ч]маный	<i>abaculi. ca(l)culi supputatorus</i> (= <i>-rii</i>)
лишаеватый	<i>impetiginosus</i>
лишаемое	<i>deficiens</i>
лишай	<i>mentagra. impetigo</i>
лишаюся	<i>careo. privor</i>
лишенъ	<i>inops. egenus. pauper</i>
лишенїе	<i>inopia. defectus. penuria. egestas</i>
лишше	<i>abundè. superfluè. largè</i>
лишше паки	<i>non necessario</i>
лишшеимство зри лихоим- ство	
лишшеимѣнїе	<i>acquisitio bonorum</i>
лишшїй	<i>exceptus. selectus. superfluus</i>
лобзанїе	<i>osculum. suavius</i>
лобзаю	<i>osculator. suavior. do alicui suavius</i>
лободá	<i>atriplex</i>
ловѣць	<i>venator. piscator. auceps</i> ; Г ³ ловцѣвъ (v. тáистра ~)
ловленїе звѣрей	<i>venatio. venatus</i> ; ловленїе птицъ <i>auscipatio</i> ; ловленїе рыбъ <i>piscatus</i>
ловлю	(v. оудицею ~ рыбы); ловлю звѣри <i>sector. venor. capto feras</i> ; ловлю птицы <i>auscipor</i> ; ловлю рыбы <i>piscor. venor pisces</i>
ловный	(v. песъ ~)
лоевая	(v. свѣща ~)
лóже	<i>lectus. cubile. lectulus</i>
ложеснá	<i>matrix. vulva</i>
ложница	<i>cubiculum. conclave</i>
ложная [= лужная?]	(v. совá ~)
лóжь	<i>mendax. falcidicus</i> (= <i>falsi-</i>). <i>expers veritatis</i>
лозá	<i>vitis</i> ; лозá (v. винная ~); А ¹ лóзу (v. подвязýю ~)

ЛОКОТЬ	<i>cubitus</i> ; лóкоть мѣра <i>cubitum</i>
ЛОКТѢВЫЙ	<i>cubitalis</i>
ЛОМЪ	<i>ramale</i> (DLR вѣтвь. отсѣченная)
ЛОМИКАМЕНЬ	<i>saxifragus</i> (DLR -um ломикамень); лó- микáмень зеліе <i>saxifragum. polyt(h)ri-</i> <i>chon</i> (DLR ряса слюдовая. тр.)
ЛОМИКОСТЬ	<i>ossifragus</i> (DLR костоломны')
ЛОМЛЮ	<i>frango. confringo. perfringo</i> ; ломлю кá- мень <i>caedo. seco lapides</i> ; ломлю устá- вы <i>violo. frango leges</i>
ЛОМНЫЙ	<i>fragilis</i> (DLR ломительны'. ломимы')
ЛОНИ	<i>praeterito anno</i>
ЛОНО	(v. нáдро); лоно в тѣле імже что со- держимъ <i>gremium</i> ; лоно под чревомъ <i>pecten. pubes</i> ; лоно у ризъ <i>sinus la-</i> <i>cinia(e)</i> ; DLR -nia кра' ризы. омета)
ЛОПАТА	(v. вѣяло); лóпата <i>batillum</i> (DLR погре- бало) <i>ligneum. ferreum</i> ; лопáта у звѣ- рей иных <i>scapula. coxendix. armus</i> ; ло- пáта хлѣбовая <i>pala(,) infurnibulum</i>
ЛОПАТКА В' КОЛЕСИ МЛЫН- СКОМ	<i>pinna</i> ; лопатка мяса <i>armus</i> (DLR рамо) <i>vitali</i> (= <i>-tuli</i> ; DLR <i>vitulus</i> телець); лопáтка в' тѣле человѣческомъ <i>oto-</i> <i>plata</i> (= <i>otoplatae</i> , DLR лопатка. кост лопатковая)
ЛОСОСЬ	<i>salmo. salar</i>
ЛОСЬ	<i>alces. alx. alce</i> (DLR лось). <i>tachlis</i>
ЛОТЬ	<i>semuntia</i>
ЛОТЫГ[И], марнотрáвцы	<i>decoctores. degulatores. comedones</i>
ЛОТОВЫЙ	<i>semuncialis. semunciarius</i>
ЛУГЪ	<i>lixivium</i> (DLR -via лугъ. вода с' пе- пелом). <i>livis</i> (= <i>cinis</i>) <i>lixivium</i> (= -ius; DLR <i>lixivius</i> луговы')
ЛУДЬ	<i>amens. demens. decipiens</i>
ЛУДЯЧІЙ	<i>decipiens. fraudans</i>
ЛУЖДЕНІЕ	<i>deceptio. defraudatio</i>
ЛУЖДУ	<i>decipio. defraudo. fallo</i>
ЛУЖЬ	<i>arcus</i> ; лужь (v. спущáю ~); Г ¹ лука (v. стрѣляю з ~); лúку (v. туль до ~)
ЛУЖЬ, чеснокъ лѣсный	<i>allium sylvestre. c(a)epe silvestre</i> ; лужь (v. червленый ~)

лукавство	<i>malitia. calliditas</i>
лука́вый	<i>malus. callidus. versutus</i>
луна	<i>luna</i>
луна́щийся	<i>lunaticus</i> (DLR -ici месячныи)
лу́пина	<i>siliqua</i> (DLR рожець. плевы. отребы)
луча́ю, луча́ю [= луча́ю]	(v. намѣряю)
луч́ший	<i>melior</i> ; луч́шій (v. оу́ншій)
лу́шча	<i>can(na? - DLR трость; lancea?)</i> . <i>hasta velitaris</i> (DLR козацкій. вoснны'). <i>rhomphaea</i> (DLR мечь. ножь. ору́жїе)
лщєніє зри ласкáніє	
лщу	
лы́жка	<i>cochlear. cochleare</i> (= -ris)
лы́сина	<i>calvicium</i> ; лы́сина (v. плѣшь)
лы́сть	<i>crus : ris. tibia</i> (DLR голень. цѣвница. листь)
лы́сый	<i>calvus. calvatus</i>
лы́сью	<i>calveo. calvesco</i> ; (v. плѣшью)
лычань	(v. ситовый ~)
лѣ́кью	<i>sano. curo. medico. medeor</i>
лѣ́ннѣый	<i> piger. tardus. segnis. asino pigrior</i>
лѣ́нность	<i>tarditas. cunctatio. mora</i> ; лѣ́нность (v. ослушаніє); I лѣ́нностію (v. отягощаюся ~)
лѣ́нюся	<i>aggravor. pigror</i>
лѣ́по, [по]дoбoлѣ́пно	<i>egregie. merito. convenienter</i> ; лѣ́по ёсть <i>deceat. convenit</i>
лѣ́пoтá	<i>decor. pulchritudo</i> ; в лѣ́пoтy <i>convenienter. decenter. merito</i>
лѣ́пoтнѣый	<i>decorus. pulcher. mundus</i>
лѣ́сь	<i>sylva. arboretum</i> ; лѣ́сь (v. дерновѣй ~; рєпннѣй ~; стурáкнoвѣй ~)
лѣ́скoвѣый	<i>colurnus</i> ; лѣ́скoвѣый (v. oрѣ́хъ ~)
лѣ́снѣый	(v. лукъ, чеснокъ ~; слюз ~ велі́кїй); лѣ́снáя (v. мáслинa ~; смóквa ~; ягoдa ~ вїннáя)
лѣ́ствнцá	<i>scala</i>
лѣ́тáвєць	<i>incubo. incubus</i> (DLR недугъ въ нощє душáцїй). <i>innuus</i> (= <i>innuus</i>)
лѣ́тáніє	<i>meatus. volatus</i>
лѣ́тáю	<i>volo. volito. meo. pervolito</i> ; (v. перу́)
лѣ́тєплъ, тoж тєплoхлáдєн, (тєплo)студєн	<i>tepidus</i>

лѣтнѣй	<i>aestivus. annosus</i>
лѣто, годъ	<i>annus</i> ; лѣто, часть дня года <i>aestas</i> ; лѣто (v. милостивое ~ у римлянъ; преступное ~); Н ³ лѣта (v. три ~); Г ³ лѣт (v. тридцать ~); І ³ лѣты (v. старшій ~)
лѣторасль	(v. отрасль); лѣторасли (v. рождіе)
лѣтую	<i>aestivo</i>
лѣтъ ест	<i>convenit. decet. fas est</i>
лѣхъ, мурáва	<i>planities</i> (DLR лядина. равнина) <i>graminola</i> (= -osa)
лѣчбá	<i>sanctio</i> (= -na-). <i>curatio. medela. medicatio</i>
лѣщина древо	<i>corylus</i>
лѣщнь	<i>cuprinus</i> (DLR карпъ. карас. карпъ) <i>latus. prasmus</i>
любъ	<i>quamvis. etri</i> (= <i>etsi</i>). <i>etiamsi</i>
любѣмый	<i>dilectus. amabilis. charus. gratus</i>
любленіе	<i>dilictio</i> (= -lectio). <i>amabilitas</i>
люблю	<i>diligo. amo. amore prosequor</i>
любовь	<i>charitas</i> (= ca-, DLR дрягость. любовь). <i>amor</i>
любодѣаніе	<i>adulterium. stuprum. probrum</i> (DLR поношеніе. блудъ. студъ. поносъ)
любодѣй	<i>adulter. stuprator. maechus</i> (= мое-)
любодѣиствую	<i>adulteror. moechor. stupro</i>
любодѣица	<i>adultera. succuba alieni lecti. pellex</i> (DLR положница. блудница)
любодѣичиць	<i>spurius. nothus. e furto genitus. illegitimus</i>
любоимѣніе	<i>amor ãivitiarum</i>
любомудръ	<i>philosophus. amator sapientiae</i>
любомудріе	<i>philosophia</i>
любомудрствую	<i>philosophor</i>
любоподателнѣишій	<i>liberalissimus</i>
любопочитаюся	<i>affluenter larg(i)or(,) munifice</i> (= muni-dono(,) impertior)
любопрѣніе	<i>rixa. lis. controversio. disseptatio</i> (= -sert-). <i>disputatio</i>
люботрудіе	<i>desiderium laborandi</i>
любочестенъ	<i>ambiciosus</i>
любочестіе	<i>ambitio</i>
людь	<i>populus. plebs</i>

людіє	(v. подвѣмни ~); Г ³ людій (v. осужде- ніє пред совѣстію ~)
людінь	<i>plebeius. laicus</i>
людянінь	<i>simplex</i> (DLR простъ. правдивы')
лютобсть	<i>crudelitas. atrocitas. saevitia</i>
лютый	<i>crudelis. severus. atrox. trux. truculentus</i>
лядвія	<i>lumbia</i> (= -bi; -bus, DLR лядвія. чресла)
лядіна	<i>campus</i> (DLR поле. лядина)
лящя, сочевица	<i>lens. lenticula</i>
лящяный	<i>lenticularis</i>

М

мааніє, мánіє, мановеніє	<i>nutus. continentia</i> (= <i>connive-</i>). <i>consensus.</i> <i>complacentia. voluntas</i>
мааю	(v. помаваю)
магнѣсь кáмень	<i>magnes</i> (DLR магнетъ)
[магнет] магнетомъ натер- тое желѣзо	<i>ferrum vivum</i>
магнѣтовый	<i>magneticus</i>
маерáнь	<i>amaracus. amaracum</i>
маерáновый елѣй	<i>amaracinum</i>
мазніца	(v. смолніца)
маій мѣсяць	<i>Maius. Maiæ Calendæ</i>
макъ	<i>papaver</i>
маковка	<i>caput papaveris</i>
макологва птица	<i>papaverina</i>
малакія, мяк'кость	<i>mollicies. mollitudo. lentor</i> ; пáки <i>malacia</i> (DLR малакія. тишина морская). <i>con-</i> <i>taminatio corporis</i> ; малакія <i>malacus.</i> <i>spurcus</i> (DLR нечїсть. сквернавы'). <i>effaeminatus</i>
малѣсенкій	<i>pusillus. parvulus. minusculus</i>
малина	<i>mora rubi idaei</i>
малиновый [жуц?]	<i>rubus</i> (DLR купинá малины. ожины) <i>idaeus</i>
малмавія	<i>vinum arvisium. malvaticum</i>
мáло	<i>parum. modicum</i> ; máло на томъ <i>parum</i> <i>refert</i> ; máло не прїйде к тому <i>prope</i> <i>sedicionem ventum. vix hoc non eveniet</i> ; мáло спїть <i>somni brevissimi est</i> ; máло ясть <i>cibi minimi est</i>

маловѣрїе	<i>incredulitas. modica fides</i>
маловѣрный	<i>incredulus. modicae fidei homo. infidus</i>
малоглаголаніе	<i>pauciloquium. echemythia (DLR молчаніе)</i>
малодушествую	<i>pusillanimitas sum. formido. metuo (DLR боюся)</i>
малодушіе	<i>timiditas. abiectio animi. pusillanimitas</i>
малодушный	<i>pusillanimitas. timidus. timidi cordis. meticulosus</i>
маломощный	<i>imbecillis. impotens. debilis. infirmus</i>
малоногій	<i>struphorus (= -tho- gr. στρουθόπους «з гороб'ячими лапками = з малими ніжками»)</i>
малоокій	<i>ocella (DLR -ae малоокіи)</i>
мáлость	<i>parvitas. paucitas. exiguitas. exilitas</i>
мáлый	<i>parvus. emodicus (= mo-). exiguus</i>
мáль	(v. цѣль)
мáлюся	<i>parvus fio. minoror</i>
мамѣніе	<i>praestigiae (DLR словоловленіе. чародѣніе. волхвованіе)</i>
мáмка	<i>nutrix (DLR питательница)</i>
маніть (= -ню?)	<i>ficum (= fu-) facio alicui. demento aliquem</i>
маніе	(v. мааніе); маніе божественно <i>nutus divinus. virtus divina</i>
манна жидовская	<i>manna; мánна пол'скáя semen orixae (= -zae; DLR -a рыжь) minoris</i>
	(v. мааніе)
мановѣніе	<i>tabula geographica</i>
мáпа краеписцевъ	<i>spectrum. larva umbratilis</i>
мáра, облуда	<i>marmor; мáрморъ (v. мрáморъ)</i>
мáрморъ	<i>marmoreus</i>
марморóвый	<i>marmoro</i>
мармурую	(v. лотыг(и))
марнотрáвцы	<i>Martius</i>
мартъ	<i>Martóвый; мартовое пѣво cerevisia martia</i>
мáртовый	<i>marcipanis. panis saccharites</i>
марципáнь	<i>crustaslaris (= -tularis; DLR хамонникъ. колачникъ). dulciarius (DLR сладостотворный) pistor</i>
марципáнникъ	<i>virgam fero. anteambulonem ago</i>
маршалкúю	<i>irenarcha (DLR -ches мироначальникъ).</i>
маршалокъ коронный	<i>marschalcus (= maresca-) magnus; маршáлокъ общій anteambulo (DLR предходитель)</i>

мáры	<i>feretrum</i> (DLR одръ. носило). <i>sandapila</i>
маслина древо	<i>oliva</i> ; мáслина лѣсная <i>oleaster</i>
маслинный	(v. елѣй ~)
масличень хлѣбъ	<i>panis oleo tinctus</i>
масличѣ	<i>fructus olivae</i> ; масличія имаю <i>olivo</i> : <i>as</i>
масличный	<i>olivarius</i> ; масличный елѣй <i>olivum. oleum</i>
	<i>cibarium</i> ; масличный садъ <i>olivetum.</i>
	<i>oletum</i> ; масличное плодоносіе <i>olivitas</i>
мáсло	<i>butirum. spuma lactis</i>
маслѡкъ турецкій	<i>maenomenon</i> (DLR мед отравны')
мáслинка	<i>lac serosum. oxigala</i> (DLR млеко уси-
	ренов)
мáсль	<i>ungue(ntu)m (unguen?)</i> . <i>melagma</i> ; масть
	(v. стуракинова ~); масть борющихся
	<i>ceroma</i> (DLR вле'. страдалчест(в)у-
	ющихъ); масть целѣбная <i>marcocolla</i>
	(= sa-)
мáта	<i>matta scirpea</i> (DLR кошница). <i>storea</i>
	(DLR рогажа. мата)
маталіна [= -ани-?]	<i>tricae</i> (DLSP власы. нѣти. изгребія)
мáтва	<i>menta. mintha</i> ; мáтва (v. мятва)
матерáць, тюшáкъ	<i>culcitxa</i> (= -ta). <i>culcitra</i> (DLSP пости-
	лáло. матерáц). <i>substramen</i>
мáтерный	<i>maternus</i>
мáтерь	<i>mater. genitrix</i> ; мать живу имущій
	<i>matrincis</i> (= -rimus) <i>puer</i> ; матери по-
	дражаю <i>martesco</i> (= <i>matresco</i>)
мáти	(v. прапрадѣдова ~; пщелъ ~); Г ¹ ма-
	тере (v. баба ~; братъ единыя ~)
матица	(v. бѣсерна ~)
матня	<i>sinus</i> (DLR нѣдро. лоно. пауха). <i>nussa</i>
	(= <i>nyssa</i> , DLR замѣреніе. гонитвы)
мáтухна	<i>matercula</i> (DLR матица. матухна)
машкарá	<i>persona. larva</i> (DLR -ae облюды. ноцныя
	страшилища)
маштъ, шѡгло	<i>malus</i> (DLR постав корабленны')
мáю вѣтвѣя	<i>fronde do signum</i>
мгновѣніе ѡка	<i>nictus. nictatio. momentum</i>
медъ	(v. липѣць; страдовный ~; подбираю ~);
	Г ¹ мѣду (v. пластырь ~); мѣда (v.
	подбираніе ~); мѣдъ дѣлáю <i>mellifico</i> ;

	медъ избѣрный <i>acaeton</i> (= <i>acapton</i>) <i>mel</i> (DLR недимны' мед), (<i>acoeton mel?</i>); медъ пит(н)ый <i>hydromelis</i> (= <i>-li</i> DLR медъ пити). <i>mulsum</i> (DLR пи- тiе от меду и вина); медъ прѣсный <i>mel(,)</i> <i>nectar</i> ; меду подемлѣнiе <i>mellatio</i>
медвѣдокъ	<i>ursulus. pullus. catulus ursi</i>
медвѣдокъ червь	<i>scorpio. scorpius</i>
медвѣдица	<i>ursa</i>
медвѣдковый	<i>scorpionius. similis scorpioni</i>
медвѣдникъ	<i>mansuetarius</i> (DLR <i>-rii</i> укротителiе)
медвѣдь	<i>ursus</i>
медвѣжій	<i>ursinus</i>
медлѣнiе зри коснѣнiе	
медленноязычный зри ко- сноязычный	
медлю зри косню	
медовникъ	<i>libum(,)</i> <i>mellitum. mellita bellaria</i>
медовый	<i>mellarius</i> ; медовый (v. глѣнь ~; сокъ ~; цукоръ ~)
медокъ	<i>melliculum</i>
междá	<i>limes</i> (DLR предѣлъ. междá. стезя)
мелѣнiе	<i>molitura</i> (= <i>moli-</i>)
мелзю млекó	<i>mulgeo</i> (DLR дою. мелзю)
мелiонъ, дýня	<i>pepo. melopepo</i> (DLSP <i>-pones</i> медина- мента)
мѣлникъ	<i>molitor</i>
мѣлничка	<i>molitrix</i>
мелió	<i>molo. commolo. emolo</i>
мелюцiа	(v. струпы ~ во главѣ)
ментýсъ рыба	<i>mustel(l)a</i> (DLR котъ. del. ласыца) <i>flu-</i> <i>sciaticis</i> (= <i>fluvia-</i>)
мѣншiй	<i>minor</i>
меншина	<i>minor natus</i>
мерзѣнiе	<i>fastidium. displicentia</i>
мѣрзнеть	<i>congelascit</i>
мѣрзость	<i>aversatio. detestatio</i>
мертвѣю	<i>obligesco</i> (= <i>obri-</i>). <i>obtorpeo</i>
мертвый	<i>mortuus. emortuus. exanimis</i> ; мѣртвый <i>mortalis</i> ; мѣртвая (v. кóстка ~)
мескъ	<i>mulus</i> ; Л ³ о мсках (v. прилежáй ~)

мѣстникъ	<i>vindex. ultor. vindicator</i>
мѣсть	<i>vindicta. ultio; мѣсть (v. мщеніе; отмщѣніе)</i>
мѣсть	<i>mustum (DLR вино младое. мѣсть. мощь)</i>
меченосецъ	<i>ensifer</i>
мѣчикъ	<i>ensiculus. gladiolus</i>
мѣчка	<i>ursa (DLR медведица)</i>
мѣчникъ	<i>mach(a)eropoetus</i>
мечтаніе	<i>falsa visio. phantasma; мечтаніе (v. покусъ; привидѣніе; призракъ)</i>
мечтаюся	<i>somn(i)o aliquid. in somno video fantasmata</i>
мечь	<i>gladius. ensis; I¹ мечемъ (v. слагаяюся ~)</i>
мещу	<i>(v. жребій ~)</i>
мещуся	<i>ulciscor. vindico</i>
мжѧ	<i>1. connivens (DLR -veo помизаю); 2. inumtorata (= inumbrata; DLR -atus осѣненъ) quies</i>
мжаніе	<i>conniventia (DLR презрѣніе). compressio oculorum</i>
мжу	<i>(v. смѣжаю); мжитъ в' ѡчахъ plurit (= pluit; DLR pluo дождю) oculus. vibrat. palpitat. dissultat. micat; мжит ми ся semicomnis (= semisom-) sum</i>
мздѧ	<i>merces. praemium. retributio. recompensatio</i>
мздовоздааніе	<i>solutio stipendij</i>
мздовоздѧтель	<i>recompensator. retributor</i>
мздовоздаю	<i>solvo alicui quod debeo. reddo. pendo. numero precium</i>
мигдаль дрѣво	<i>amygdala; мигдаль овощъ amygdalum</i>
мигдаловый	<i>amygdalinus</i>
мизаніе, помиваніе	<i>nictus. nictatio</i>
мизаю	<i>nictor. nicto (DLR смѣжаю. мизаю)</i>
миліонъ	<i>centum myriades. mille millia. millies mille</i>
милосѣрдіе	<i>misericordia</i>
милосердный	<i>misericors</i>
милосердную	<i>misereor. commisereor. condoleo</i>
милостивый	<i>misericors. condolens; милостивое лѣто у римлянъ iubileus. iubileum</i>
милость	<i>miseratio. cordolium (DLR сердоболіе)</i>
милоть, овчина	<i>melota. melotes. pellis ovina</i>

мілкую	<i>amo. misereor</i>
мілий	<i>charus (= ca-). incundus</i>
міля	(v. поприще)
мимо	<i>praeter</i>
мимоиду́	<i>praetereo. transeo. divio (= de-, DLR соб- люждаю. безпутствую)</i>
ми́нцáрска	(v. гривна ~)
ми́ръ	<i>pax. foedus. otium. quies</i>
миръ, свѣтъ	<i>mundus. orbis terrarum. universum. uni- versitas rerum</i>
мире́нїе	(v. мировáнїе)
ми́рный	<i>pacificus. pacifer</i>
мировáнїе, мирéнїе, миро- творéнїе	<i>pacificatio</i>
миродéржець	<i>mundirector</i>
миротворéнїе	<i>munđi creatio</i>
миротворéнїе	(v. мировáнїе)
миротворецъ	<i>creator mundi</i>
мирую	<i>pacifico. pango pacem. compono. fav(e)o (= facio?) pacem</i>
ми́тра	(v. оувя́сло)
младéнецъ	<i>adolescens. iuvenculus. adolescentulus. ephē- bus</i>
младенствую	<i>iuvenor. adolescent(i)or : aris. adolescen- turio</i>
младéнческїй	<i>iuvenalis</i>
младéнчество	<i>iuventa. iuventus. iuvenilitas</i>
младнѣ́ю	<i>iuvenesco</i>
младѣ́й	<i>tener. iuvenis; младá iuventio (= -nca?). tenera</i>
млатъ	<i>malleus</i>
млатобіецъ	<i>malleator (DLR млатобіецъ. млатникъ)</i>
млатобію	<i>malleo. malleo tundo</i>
млато́къ	<i>malleolus</i>
млачéнїе	<i>tritura</i>
мла́чнїкъ	<i>a tritura famulus</i>
млачю́	<i>tribulo. tero fruges. trituro. flagello fru- mentum</i>
млекó	<i>lac; млекó (v. мелзю ~); млеко квáсное oxygala (DLR млеко усиренов)</i>
млечкó	<i>lactaria : orum</i>

млечный	<i>lactarius. lacteus</i>
млынъ	<i>mola. molendinum</i> ; млынъ водный <i>hydraula</i> (DLR -los органъ водны')
млынница	<i>moletrina</i> (DLR млын. жернов)
млынный	(v. камень ~; камень ~ низкій)
млынскій	<i>molaris</i> ; П ¹ млынском (v. лопатка в' колесі ~); млынская (v. кошница ~)
мльвá	(v. молвá)
мнѣмый	<i>putativus</i>
мнится	<i>videtur</i>
мнихъ	<i>monachus</i>
мнѣшескій	<i>monachalis</i>
мнѣшествую	<i>monachalem vitam ago</i>
многажды	<i>multoties. saepe. saepe numero. frequenter. identidem</i> ; многажды (v. множицею)
много	(v. стоить за ~)
многоглаголаніе	<i>multiloquium. loquacitas. garrulitas</i> (DLR суесловіе. глумленіе)
многоглаголивый	<i>multiloquus. multiloquax</i>
многожѣнный	<i>polygamus</i>
многожѣнство	<i>poligamia</i>
многѣицы	<i>passim. ubique</i>
многонѣгій	<i>multipes</i>
многообразный	<i>multiformis. multifarius</i>
многѣи	<i>argus. centoculus</i>
многѣпечаліе	<i>magna cura. sollicitudo</i> (= soli-)
многѣплѣтный	<i>corpulentus</i>
многѣпѣнность	<i>caritas</i>
многѣпѣнный	<i>carus. praeciosus. magni preti(i)</i>
множае	<i>plus. ampl(i)us</i> ; множае пáче <i>multo plus</i>
множаишій	<i>plurimus</i>
множицею зри многажды	(v. на мнѣѣ)
мнѣ ленъ	<i>pedibus calco linum</i>
мнѣніе	<i>opinio. existimatio. arbitratus. opinatus</i> ; (v. нещевáніе)
мнѣ	<i>arbitror. puto. existimo. opinor. censeo</i> ; мнѣ (v. нещѣую)
могѣ	<i>possum. valeo</i> ; не могѣ <i>non possum. nequeo</i>
могѣтство	<i>potentia. potestas</i>
мождаиъ, оумѣченъ	<i>saginat. pinguefactus</i>
могѣ	<i>cerebrum. cerebellum</i>

мозговáтый	<i>cerebrosus</i>
мой	<i>meus</i>
мóкнy	<i>madeo. madesco. madesco</i>
мокротá	<i>humor. mador</i>
мóкрый	<i>humidus. madens. madidus; Г³ мокрых</i> (v. густýй от ~ вещей)
молвá, мльвá	<i>tumultus. conturbatio; молвá (v. мятéжь;</i> <i>мятéнiе)</i>
молвió	<i>tumult(u)or (DLR мятyся). turbo. fluctuo</i>
молéнiе	<i>precatio. obsecratio. adoratio. postulatio</i>
моли́тва	<i>oratio. supplicatio</i>
моли́твенникъ	<i>orator. supplicator</i>
мо́лнiе	<i>fulgor (= -gur, DLR молнiя)</i>
[молотило] Г ¹ молотила	(v. бiлень y ~)
молочió	(v. вершy)
молчали́вый	<i>taciturnus</i>
молчали́въ	<i>silentio. clancalo (= -culo)</i>
молчáнiе	<i>taciturnitas. silentium; молчáнiе (v. на-</i> <i>вы́шее ~; сѣтовáнное ~; трублю</i> <i>на ~)</i>
молчió	<i>sileo. obticeo. taceo</i>
мо́ль	<i>ticosus (= tineosus, DLR егг. мо́ль. тля).</i> <i>blatarius (= blattarius, DLR мо́лиа</i> <i>исполнъ; blatta мо́ль у́линыи. пче́-</i> <i>льныи)</i>
мо́лю	<i>precor. rogo. oro. expostulo</i>
мо́люся	<i>oro. adoro. supplico. apprecor. exproscio</i>
монастырь	<i>monasterium. caenobium (= coe-). clau-</i> <i>strum</i>
мо́ре	<i>mare. pelagus. aequor. fretum (DLR море</i> <i>узкое. взеро); море (v. пу́щаюся на ~);</i> <i>Г¹ моремъ (v. горбъ над ~)</i>
морскiй	<i>маринусъ (= marinus). pelagius; мо́рскiй</i> (v. брéгъ ~; гли́стникъ ~; ко́мпасъ ~; ото́къ ~; плавъ ~; ракъ ~; червле- ни́ца, желвь ~); мо́рская (v. губа ~; зиморóдъ, ~ птiца; отнóга ~; ото́къ; свинiя ~; стонóга ~); Г ¹ морскiя (v. ка́мень с пѣны ~); Г ³ морских (v. ско́рупá зельвiй ~)
Москва́	<i>Moschovia</i>

МОСКВѢТИНЪ	<i>Moschus</i>
МОСКОВСКІЙ	<i>moschoviticus</i> ; московскій (v. кáмень ~)
МОСТЬ	<i>pons</i> ; мость на паляхъ <i>sublicius pons</i>
МОСТОВОЕ МЫТО	<i>vectigal ponti reficiendo institutum. pontalia</i>
МОСТÓКЪ	<i>fonticulus</i> ; мостокъ у скотá <i>pectusculum</i> (DLR перси. груди)
МО́СЯЖЪ	<i>orichalcum</i> (DLR орихалкъ); мосяж (v. прудъ)
МОТОВИЛО	<i>modulupnia</i> (= <i>-lus?</i> DLR мѣрило) <i>quo</i> <i>fila convolvuntur. girgillum</i> (DLR <i>-us</i> мотовило)
МОТОКЪ НІТОКЪ	<i>spira</i> (DLR колáчь спира) <i>filorum</i>
МОТЫ́КА	<i>ligo : nis m.</i> (DLR мотика. серпъ), <i>sca-</i> <i>phium</i> (= <i>scalprum?</i> DLR долото; <i>sca-</i> <i>phium</i> чаша. сосуд. конобець); мотыка оградная <i>bidens. bifalcum(,) pastinum</i> (DLR нива оранна. мотыка двозубая)
МОТЫ́ЛЬ	<i>papilio</i> (DLSP мотыль. храмъ. скінія)
[мох] I ¹ МХО́МЪ	(v. зарóслый ~)
МО́ХРЪ или жу́ки на книгахъ	<i>umbilici</i> (DLR <i>-cus</i> пупъ. среда. мохръ) <i>librorum</i> ; мохръ на поясахъ <i>bullae lin-</i> <i>guli</i> (= <i>ci-</i>)
МО́ЧНАЯ	(v. жила ~)
МО́ШНА ПѢ́НЯЗЕЙ	<i>crumena. marsupium</i> (DLR ковчежець. мѣшок. мошна). <i>pera</i> (DLR пирá. то- болець)
МО́ШНОРЪ́ЗЕЦЪ	<i>praecisor marsupii</i>
МО́ЩИ	<i>reliquiae sanctorum</i>
МО́ЩНЫЙ	<i>firmus. potens. valens</i> ; мощно есть <i>pos-</i> <i>sibile est. potens</i>
МО́ЩЬ, СИ́ЛА	<i>potentia. virtus. fortitudo</i>
МРА́ВІЙ	1. <i>formica</i> ; 2. <i>formicosus</i> (DLR мравя- сты'); мравіевъ гнѣздо <i>formicarum</i> <i>nidus</i>
МРА́ЗЪ	<i>gelu. frigus. delapidium</i> (= <i>ge-</i>); мраз (v. спущáетъ ~)
МРА́ЗНЫЙ	<i>gelidus. graciens</i> (= <i>gla-</i>)
МРА́КЪ	<i>nebula. caligo</i> (DLR мгла. мракъ. сум- ракъ)
МРА́МОРЪ зри ма́рморъ	
МРА́ЧНЫЙ	<i>nebulosus. calig(i)nosus. tenebrosus</i>

мрѣжа	(v. сѣтъ); мрѣжа птицъ <i>tendacula</i> (DLR сѣтъ. тенета); мрѣжа рыбъ <i>retis</i> (= -te, DLR мрѣжа. сѣтъ)
муднѣнiе зри коснѣнiе	
мудръ	(v. худогъ)
мудрованiе	<i>sapientia. prudentia</i>
мудноязычный зри косно- язычный	
мудрствую	<i>sapio. habeo mentem</i>
мудрый	<i>sapiens. prudens. persapiens. stitus</i>
мужедоблестiе	<i>virilitas. strenuitas</i>
мужескiй	<i>virilis. strenu(u)s. fortis</i> ; мужеска (v. ри- за ~)
мужь	<i>vir</i> ; мужь (v. хлѣстый ~); Г ¹ мужа (v. зависть жены или ~)
мука	(v. семидаль)
мурь	<i>murus. maenia</i> (= мое-); мурь (v. стѣна каменная)
мурѣва	(v. лѣхъ)
мурѣрска	(v. кѣлня ~)
мурованый	<i>saxo structus</i> ; мурованая (v. куша воен- ная великаа ~)
муровый	<i>muralis</i>
мурую	<i>muro(s). maenia</i> (= мое-) <i>constituo</i>
мусикъ	<i>musicus. simphonicus</i>
мусикiйскiй	<i>musicalis</i>
мусикiя	<i>musica</i>
мучѣнiе	<i>cruciatu. tormentum. supplicium</i> (DLR казнь. мука)
мученикъ и мученица	<i>martir</i>
мученица	(v. мученикъ)
мучитель	<i>tortor. speculator</i>
мучю	<i>crucio. torqueo. cruciatu afficio. torto. tor- mentis cogo</i>
муха	<i>musca</i>
мушкѣтовый	<i>balalinus</i> (= <i>balaninus</i> каштановый. му- шкѣтовый); мушкѣтовый цвѣтъ <i>macis</i> (DLR мушкѣт). <i>macis : dis</i> ; мушкѣ- товая гѣлка <i>nux myristica</i>
мшелоимецъ зри лихон- мецъ	

мшелоимствую зри лихо-
имствую

мшель	<i>vas</i> (DLR сосудъ) <i>domesticum</i>
мшіца	<i>vermiculus brassicam et olera depascens.</i> <i>cens</i> (= <i>lens</i>)
мщеніе зри мечь	
мыларь	<i>saponarius. сапопороeus</i>
мылины	<i>spuma</i> (DLR пѣна) <i>caustica</i>
мыльня	<i>balneum. lavacrum</i> (DLR баня. мыльня); мыльня (v. сухая ~)
мыло	<i>smegma</i> (DLR мыло. смещеніе). <i>сапо</i> (= <i>sa-</i>) : <i>onis</i>
мылю	<i>imbuo aliquid smegmate</i>
мыслный	<i>intellectualis. rationalis</i>
мысль	<i>cogitatio. mens. animus. mentis agitatio.</i> <i>cogitas</i> (= <i>-tatus</i>)
мыслю	<i>cogito. intendo animum ad aliquid. medi-</i> <i>tor. verso mente</i>
мытарь	<i>publicanus. vectigaliarius. manceps</i> (DLR мытар. на'мател)
мыто	(v. мостовое ~)
мытоимецъ	
мышатый	<i>murinus</i>
мышій	(v. гной ~)
мышца	<i>brachium. humerus</i> (DLR рамо. мышца)
мышь	<i>mus</i>
мыю	<i>abluo. eluo. lavo</i> ; мыю (v. перу; оумѣр- шаго ~)
мыюся	<i>lavo</i>
мѣдница	<i>pelvis</i> (DLR ногоумывальница) <i>aqualis.</i> <i>pollubrum. malluvium</i> (DLR умываль- ница)
мѣднолічный	<i>effrons</i>
мѣдный кузнецъ	<i>faber aerarius</i>
мѣдь	<i>aes</i> : <i>eris</i> ; I ¹ мѣди (v. ковачь ~; пилня ковача ~)
мѣдяный	(v. горнецъ ~)
мѣль, вапнó	<i>calx</i>
мѣра	<i>mensura. mediocritas. amussis</i> ; мѣра (v. лóкоть; спудъ); I ¹ мѣры (v. вѣрхъ ~); A ¹ мѣру (v. стрыхую ~)

мѣрень	<i>tempensans</i> (= <i>-perans</i>). <i>mediocris</i>
мѣрило	<i>libra</i> (DLR литра. вага). <i>pondus. lanx</i> (DLR <i>-nces</i> широкое блюдо или дискос); мѣрило рѣвное <i>aequilibrium. aequilibratas</i> (DLR равномѣрство)
мѣрный	<i>mensurabilis</i>
мѣрю	<i>mensuro. dimecior</i>
мѣсто	<i>locus</i> ; мѣсто (v. валянія ~; засѣдаю ~; крѣпче ~; прудное ~; сенаторское ~; танѣчница; трізнище; хожденія ~); Г ¹ мѣста (v. положеніе ~; оуступую кому с ~)
мѣстодѣтель на вечерах	<i>locarius</i>
мѣстце	(v. хлябь)
мѣсяць	<i>mensis</i> ; мѣсяць (v. май ~); мѣсець (v. липець ~; наставѣтъ ~)
мѣсячный	<i>menstruus</i> ; мѣсячный обрѣкъ <i>menstruum. demensum</i>
мѣтелка до рѣзь	<i>scopulae vestiariae</i>
мѣтла	<i>scopae</i>
мѣхъ	<i>saccus</i> ; мѣх (v. ярига); мѣхъ ковача желѣзнаго <i>follis</i> (DLR мѣх кожаный)
мѣховникъ	<i>saccariam</i> (DLR <i>-ia</i> мѣхопроданіе) <i>faciens</i> ; (v. оусмошвѣць)
мѣховництво	<i>saccaria</i>
мѣшаю	<i>misceo. confundo. glomero</i> (DLR свиваю. согромаждаю)
мѣшанецъ з розныхъ звѣрей рожденъ	<i>hybrida</i> (DLR <i>-ris</i> лилыкъ птица)
мѣшаніна	<i>mistura</i> (= <i>mix-</i>). <i>permistio</i> (= <i>-mix-</i>). <i>miscellanea. farrago. (c)haos</i>
мягкій	<i>mollis. edurus. tener. lentus</i> ; Г ³ мягких (v. густость ~ вещей)
мяк'кость	(v. малакія)
мяккотѣ	<i>mollicia. mol(l)ities. mollitudo. teneritas</i>
мясній	<i>carnarius</i> ; Н ³ мясній (v. ятки ~)
мясо	<i>caro</i> ; Г ¹ мяса (v. лопатка ~)
мясопусть	<i>bacchanalia. liberalia. hilaria</i> (DLR равнонощенственны' весенны' праздни-къ)

мясопúстникъ	<i>bacchanalia celebrans</i>
мясопустный	<i>bacchanalibus aptus</i>
мясопустую	<i>bacchanalia cerebro</i>
мятва зри мáтва	
мятѣженъ	<i>conturbatus</i>
мятежникъ	<i>seditionus (DLR крамолникъ. ковникъ). tumultuosus</i>
мятѣжъ зри молвá; мятежъ	(v. мятѣнiе)
мятѣнiе тóже [= мятѣжъ, молвá]	
мятý	<i>terreo. perterrefacio. conturbo</i>
мятуся	<i>turbor. conturbor. contremisco</i>

Н

на	<i>in. super. adversus</i>
набывáю	<i>comparo. consequor. acquiror; (v. стяжáю)</i>
набытiе	<i>comparatio. adquisicio</i>
набѣгáю на кого	<i>incurro in aliquem</i>
навадникъ	<i>litigator (DLR принослов. тяжущiйся). sator litis</i>
навадница	<i>litigatrix</i>
наваждаю, зваядую	<i>lites sero. discordias facio. persuadeo</i>
наваждаюся	<i>litigo (DLR прюся. тяжуся. сварюся). contendo cum aliquo. exerceo discordias. digladiator</i>
наваждѣнiе	<i>lis (DLR свар. пря. распря). licigium</i>
наваждѣнный	<i>licigiosus. pugnaх. rixosus</i>
навершáю	(v. наполнáю)
навершѣнiе	(v. накончевáнiе)
навоженiе	<i>accumulatio. congestio</i>
навожý на путь	<i>deduco. induco. in viam congero</i>
навожýю зѣмлю	<i>accululo terram. asservo (= ace-)</i>
навóвъ	<i>congestus. aggestum (DLR -us усыпанiе)</i>
навыцáнiе	<i>assuetudo. consuetudo (DLR обыча'. на- выкъ. нрав). mos. usus; навыцáнiе (v. налогъ)</i>
навыцáю	<i>assuesco. assuefio. exenio (= exerceo?) me. experior</i>
навы́шшее	(v. сѣтовáнное молчáнiе)
навѣтъ	<i>subornatio. instigatio. (su)ggestus. instinc- tus. insusur(r)atio</i>

навѣтникъ	<i>insusur(r)ator. subornator</i> (DLR науцау- щий)
навѣтую	<i>instimulo ad aliquid. face(m) addo. subdo stimulos</i>
навязаная	(v. кѹля ~)
навязованіе	<i>ligatura</i> (DLR -ae опоясаніе. союзы). <i>nudus</i> (= <i>nodus</i> ? DLR сук. узол. союзъ). <i>apertus</i> (DLSP отверзтъ); v. нагій
навязую	<i>intendo vincula alicui(,) alligo</i>
нагавицы	(v. остѣгны; ногавица)
нагій	<i>nudus</i> (DLR нагъ. голы'). <i>apertus</i> ; v. навязованіе
на́глость	<i>extemporalitas</i>
на́глый	<i>repentinus. repens. subitus</i> ; на́глый (v. нагрáсный)
нагноеный	<i>stercoratus</i>
нагорода	(v. натрижнѣніе)
нагота	<i>nuditas</i>
наготую	<i>nudus sum. nudus incedo</i>
нагрóбное пѣніе	<i>threni. lugubris cantus</i>
нагрóбокъ	<i>epitaphium. elogium</i> (DLR похвала. тѣ- тла. епитафія. надгробный напис) <i>se- pulchri</i>
надъ	<i>supra. ante. ultra. extra</i>
надвязую	<i>pronecto</i>
наддааніе	<i>additio. appositio</i>
надъдаю	<i>appono. addo. attribuo</i>
наддверняя	<i>superliminaria</i> (DLSP -re надпразіе. над- дверіе)
надежда	(v. надѣа)
надменный	<i>turgidus</i> (DLSP надутый. надмѣный. гор- дый). <i>tumidus. inflatus</i> ; надмѣный (v. напыщенный)
надóбный	<i>infernus. imus. infernalis</i> (DLSP подзѣм- ный. адскій)
надписаніе	<i>inscriptio. titulus. epigrapha</i> (DLR над- пись. :аніе). <i>epigramma</i> (DLR напи- саніе. стихъ)
надъписую	<i>inscribo. praescribo nomen</i>
надрáги	<i>caligae. femoralia</i> (DLSP femu- остѣгны)
надрáстаю	<i>adnascor</i>
надстою	<i>insto</i> (2x). <i>ad tendo</i> (= <i>atte-</i>)

надыманіе	<i>tumor</i> (DLR киченіе. надменіе)
надымаю	<i>inflo. sufflo</i> па́ки <i>induo</i> (= <i>imbuo</i>) <i>aures alicuius. inspiro</i>
надымаюся	<i>intumesco. tumeo. superbio</i>
надѣлательнѣ	<i>remisse</i> (DLR слабо. лагодно). <i>oscitanter</i> (DLR нерадивѣ)
надѣа, надежда	<i>spes. fiducia</i> (DLR держновеніе. упова- ніе)
надѣюся	<i>spero. spem in aliquem colloco. confido</i>
наединѣ	<i>seorsim</i> (= <i>-sum</i>). <i>separatim</i>
наёмникѣ	<i>mercena(rius)</i> DLR наёмникѣ)
назиданіе	<i>fabricatio</i>
назидатель зри здатель	
назидаю	<i>superaedifico. fabrico. struo</i>
назиратель	<i>inspector. spectator</i>
назираю	<i>inspicio. comprehendo visu</i>
назнаменовую	<i>silentio noto. observo. item aenigma propono</i>
называю	<i>appello. nuncipho. cognomino. nomen im- pono</i>
наиматель кому́	<i>locator</i> ; наима́тель у когó <i>conductor</i>
на́ймно	<i>solarium</i> (= <i>sa-</i>). <i>stipendiarium</i> (DLR об- рокѣ. мито). <i>merces</i>
наимую кому́	<i>loco : as alicui</i> ; наиму́ю у когó что <i>con- duco apud aliquem hospitium</i>
наипа́че	<i>praesentim</i> (= <i>-ser-</i>). <i>maxime. atque</i>
наказаніе	<i>disciplina</i> (DLR ученіе). <i>correctio. admo- nitio</i>
наказатель	<i>admonitor. corrector. praeseptor</i> (DLR учи- тель. наставникѣ)
наказую	<i>corrigo. instruo item irrogo. indico de- cerno</i> ; (v. оуноминаю)
накиновеніе [?]	<i>nictus</i> (DLR помаянніе). <i>nictus oculi</i> (DLR <i>nicto</i> смѣжаю. мизаю)
накладъ зри иждивеніе	
накланяюся	<i>inclino. propend(e)o. incumbo. item assue- sco. consuesco</i>
наклоненіе	<i>inclinatio. inductio animi. declinatio</i>
на́ковалня	<i>incus : dis</i>
наколѣнки	<i>genualia : orum</i> (DLR подколѣнокѣ. под- вязка). <i>genium ornamenta</i>
наконецъ	<i>ad extremum. denique. extremo. ultimo. quod superest</i> ; (v. напоследокѣ)

пакончіваніє, навершєніє	<i>supplementum. explementum</i>
накончєваю	<i>finio. suppleo. expleo</i>
накрываю	<i>operio (= -rito). tego. cooperio</i>
накрывка	<i>operculum. cooperculum</i>
накривлєніє	<i>incurvatio. dictortio (= dis-)</i>
накрывляю	<i>incurvo. detorqueo. (inc)lino (= lino?)</i>
накрѣта	(v. колесніца ~)
налаганіє	<i>impositio</i>
налагаю	<i>impono. ingero. indo</i>
належай	<i>urgens (DLR понуждающій)</i>
належаніє	<i>instantia (DLR нападеніє. опаство). im-</i> <i>portunitas. eflagitatio (DLR умоленіє.</i> <i>получєніє). commelatio (= compella-)</i>
належѣ	<i>urgeo. flagito. incumbo. premo. sollicito</i> (= soli-)
наливаніє	<i>infusio</i>
наливаю	<i>infundo</i>
наливка	<i>infundibulum. trulla (DLR уполовникъ.</i> <i>сосуд del. винный)</i>
налогъ зри навѣщаніє	
налѣжничѣ	<i>concupinus</i>
налѣжница	<i>concupina (DLR -nae подложницы). pellex</i>
наломѣю	<i>infringo. perfringo. interfringo</i>
наляцаніє	<i>intensio</i>
наляцатель	<i>intendens</i>
наляцаю	<i>intendo (DLR наляцаю. натягаю. в'ну-</i> <i>шаю. в'немлю)</i>
намазаніє	<i>perunctio. unctura. illitus</i>
намазанный	<i>delibitus (= -but-). obunctus. unctus</i>
намазую	<i>ungo. perungo. inungo. illinio. illino. su-</i> <i>perillino; намазую мертвого pollincio.</i> <i>luto</i>
намалѣ	<i>raro. ferraro</i>
наметодѣлатель	(v. скиннотворецъ)
намнозѣ зри множицею	<i>item care</i>
намѣненіє	<i>mentio (DLR наѣненіє. помянутіє) ali-</i> <i>cuius rei</i>
намѣреніє	<i>intentio. meta. scopus (DLR цѣль. намѣ-</i> <i>реніє). locus perficus (= -fixus? DLR</i> <i>пронзєнь)</i>
намѣряю, лучаю [= лу- чаю?]	<i>scopum praefic(i)o. collimo. intendo</i>

намѣстникъ	<i>vicarius. in locum alterius cooptatus; намѣстнина иззираю (= избираю?) substituo. suppono vicarium. suffitio(,) suble-go aliquem in colum (= locum) alterius</i>
намѣстникъ	(v. царскій ~)
намѣстный	<i>domesticus (DLR домашны'). indihena (= indigena) huius loci</i>
напошую	<i>infero. importo. ingero</i>
напаваніе	<i>aquatio (DLR водочерпаніе). aquarium (DLR поилище. поило). impingo (DLR приражаюся. водружаюся); v. нападаю</i>
нападаю [= напаваю]	<i>adaquo. do potionem alicui</i>
нападаю	<i>incido in aliquem. incurro; v. напаваніе</i>
нападеніе	<i>occursus. incurtio. offensus : us</i>
напаствую	<i>tribulo (DLSP оскорбляю. печалю). persequor. vexo</i>
напастъ	<i>tentatio. tribulatio</i>
напѣрстокъ	<i>digitale</i>
наполняю зри наверхаю	
напоминаніе	<i>admonitio. admonatio (= -hortatio). monitio</i>
напоминаю	<i>admoneo. hortor. commoneo. commonefatio; напоминаю (v. оупоминаю)</i>
напоследокъ зри наконецъ	
направляю	<i>refitio. redintegro. reconcin(n)o. idem dirigo; направляю когó на когó submitro (= -tto). suborno. instruo aliquem dolis</i>
направный	<i>reparabilis</i>
напрáнь	<i>compunctus (DLSP сколот. начертанъ. умилѣнь)</i>
напрáніе	<i>punctus. punctura. punctio</i>
напрáсивъ	<i>contumax (DLSP непокоривъ. жестокъ). pertinax. item subitaneus. praesepe</i>
напрáсно	<i>subito. derepente. extempore</i>
напрáсство	<i>vis. vehementia. impetus. percipitatio (= prae-, DLSP речѣніе. и неразмышлѣніе)</i>
напрáсный зри наглый	
напутіе	<i>viacicum (DLR напутіе. дорожны' харчь. del. путное брашно)</i>

напущаю	(<i>instillo</i>) <i>humorem</i> (,) <i>irroro. inebrio radices</i> ; напущаю ядомъ <i>inficio. veneno : as. spargo venenum</i>
напущённый ядом напыщаюся	<i>venenatus. delibutus</i> (= -ba-) <i>veneno intumeo. intumesco. idem inflor fastu. superbiae</i> (= -bio)
напыщёнїе	<i>tumor. tumiditas. inflatio</i>
напыщенный зри надмённый	
напѣль	<i>cantus</i>
нарамница воинская	<i>armilla</i> (DLR запястїя). <i>brachiale</i> (DLR нараменникъ); нарамница женская <i>spinther</i>
нарастаю	<i>increasco. succresco. subnascor</i>
нарекованный	<i>nominatus. assignatus. determinatus. praefixus</i> (= <i>productus</i> ?)
наречёнъ	<i>cognominatus. nominatus</i>
наречёнїе	<i>nominatio. d(en)ominatio. appellatio. cognominatio</i> ; (v. нарицанїе)
нарицанїе то́же [= наречёнїе]	
нарицаю	<i>voco. appello. nomino. cognomino. nuncio</i>
наро́дь	<i>natio. gens</i> (DLR родъ. дом. племя. языкъ). <i>genus. gentilitas</i> (DLR язычество. сродство)
наро́дный	<i>popularis. plebeius. vulgaris. trivialis. publicus</i> ; надодный (= народный?) (v. писарь ~); народное (v. съкрóвище ~); народное житїе <i>res publica. communitas</i> ; Г ³ народных (v. тать сокрóвищъ ~)
наро́днѣ	<i>publice</i>
наро́дованїе	<i>divulgatio. fama. publicatio</i>
наро́довый	<i>genticus</i> (DLR народовы'). <i>gentilis. gentilitius</i> (DLR языческой. родны')
наро́доводитель	<i>dux. ductor gentium</i>
наро́доводство	<i>praepositura. praefectura</i> (DLR старѣшинство. начальство)
наро́доводствую	<i>principatum gentis teneo. impero genti</i>
наро́довѣщанїе	<i>plebis annuntiatio</i>
наро́дослóвлю	<i>contionor. concionem ad populum habeo. praedico. proclamo. divulgo</i>

нарождѣніе	<i>nativitas editio</i> ; народженіе Христова <i>Nativitas Christi Natales Christi feriae</i> ; народженія чіега часъ <i>horoscopus he-</i> <i>nitalis</i> (= <i>ge-</i>) <i>hora. natalis hora</i>
нарѣкъ	<i>tempus praefinitum. pensum</i> ; с' нарѣка (v. оумьѣнѣ)
нарочитый	<i>praestans. optimus. excellentissimus</i> . зри знаменитый
нарочное	<i>omne quod exusto (-us DLR со жженъ) datur</i>
нарѣзаніе	<i>incisura. incisio. nota</i> (DLR знаменіе)
нарѣзанный	<i>serratus. denticulatus</i>
нарѣзую, карбую	<i>incido : is</i>
насадѣ плуговой	<i>dentale</i> (DLR насад. ралѣ). <i>buris. bura</i> (DLR рукоятіе плужное. лемеш)
насадитель	<i>insator</i> (= <i>-sit-</i>). <i>in(o)culator</i>
насаждаю кокошь	<i>suppono</i> или <i>supicio</i> (= <i>subji-</i>) <i>ova gal-</i> <i>linis</i>
насаждаю древо	<i>planto. insero. sero. vestio hortem</i> (= <i>-tum</i>) или <i>vineam arboribus</i>
насажденіе	<i>plantatio. insitio arborum</i>
насиліе	<i>vis. violentia. tyrannis</i> ; насиліе (v. на- силованіе; нужда); насиліе творю <i>cogo.</i> <i>adigo. commello</i> (= <i>compe-</i> , DLR по- нуждаю)
насилованъ	<i>coactus. invitus. violentus. vi oppressus</i> ; насилованъ (v. нужный)
насилованіе тоже [= на- силіе]	
насилствую	<i>violo. prophano. tyrannidem exerceo. vi</i> <i>impero</i> ; насилствую (v. нужду)
наскаканіе	<i>impetus. insultus</i>
наскакую	<i>insilio. invado. irruo</i> (DLSP нападаю). <i>impetum facio</i> ; (v. нахожѣ)
наслаждаюся	<i>deliciose vivo. voluptuosam vitam duco.</i> <i>suavior</i>
наслажденіе	<i>voluptas. deliciae. delectatio. incunditas</i>
наслажденный	<i>voluptarius homo. delicatus. mellitus</i>
наслугованіе	<i>obsequela. obsequium</i> (DLR послуга. : ша- ніе. служба)
наслужую	<i>inservio. subservio</i>
наслѣдіе	<i>haereditas. possessio</i>

наслѣдникъ, дѣдич	<i>haeres : dis. possessis (= -ssor); наслѣдникъ (v. снаслѣдникъ); наслѣдникъ secutor. sequax. imitator. assectator. item aemulator. aemulus; наслѣдникъ, буй cacozelus (DLR злоподражателъ. злоревнивъ). simiolus (DLR пификъ)</i>
наслѣдова	<i>iure. haereditatio (= -tarie; -rius DLR наследническiи). successive</i>
наслѣдованiе	<i>imitatio. imitaten (= -tamen). imitamantum; наслѣдованiе завiстное aemulatio; наслѣдованiе злое cacozelium (= -lia). mala affectatio</i>
наслѣдую или подражаю	<i>imitor. sequor. comitor. consequor; (v. наслѣдова)</i>
наслѣждаю	<i>haeredito. possideo iure haereditalis. possideo aliquid</i>
насмолѣнiе	<i>picatura. gummitio</i>
насмолюю	<i>impico. pisco. vaso (= -sa) linio. lino picem (= -ce)</i>
насолюю	<i>sale condio. sal(l)io</i>
насочаю	<i>defero aliquem. accuso</i>
наставаетъ мѣсець	<i>exoritur nova lune (= -na)</i>
наставляю	<i>duco. instruo. erudio. imbuo. rego; наставляю бочѣкъ pono. expono multa dolia. pocula. calices</i>
наставникъ	<i>dux. praepositus. praceptor. rector. cory(p)haeus. antesignatus (= -nanus); наставникъ (v. настоятель)</i>
настѣгавы	<i>ocrea : orum (DLR обуща. скорни). calcei (DLR -eus сопог)</i>
настою	<i>insto. urgeo</i>
настоятельство	<i>praepositura. officium</i>
настоятель зри наставникъ	
настоящiй	<i>praesens. instans. temporalis. temporarius</i>
наступаю	<i>insto. consequor. insequor. succedo. ambulo; наступаю на чiе мѣсто succedo alicui. subeo in culum (= locum) alicuius</i>
наступникъ	<i>successor. postpartor (DLSP -res наслѣдницы)</i>
наступный	<i>successorius. consecrarius</i>
наступованiе	<i>consecutio. consequium. consequentia</i>

наступающій рокъ	<i>subsequens. insequens annus</i>
насущественный	(v. насущный)
насущный, насуществен- ный	<i>consubstantialis. supersubstantialis. quoti- dianus</i>
насыланіе	<i>immissio</i>
насылаю	<i>immitto. submitto</i>
насыпаю	<i>impleo vas flumento (= fru-)</i>
насыщаю	<i>saturo. exsaturo expleo. satio; насыщаю</i> (v. оупитаю)
насыщаюся	<i>sator. saturor</i>
насыщеніе	<i>savies cibi. saturitas. expletio. saties; на- сыщеніе (v. пресыщеніе)</i>
насыщенный	<i>satur. saturatus</i>
натертое	(v. магнетомъ ~ желѣзо)
намканіе (= натканіе)	<i>fartura (DLR натканіе)</i>
намканный (= натканный)	<i>fartus. confertus (DLR натканъ. испол- нъ). refertus</i>
натокую (= натыкаю)	<i>confertio (DLR натыкаю). infarcio (= -fer-)</i>
натресканный (= натре-) языкъ (= язвы?), близ- ны	<i>cicatrices (DLSP -ix язва натрескана); натрескана (v. язва ~)</i>
натриженіе, нагорода за- водницкая в ерцевах	
натыкаю	(v. стрыхую)
натыкаюся	<i>compleo me. saburro me. saburror</i>
натѣсненіе	<i>pressio</i>
натѣсняю	<i>premo. pressius tango</i>
наука, наученіе	<i>ars. doctrina. disciplina. documentum. prae- ceptio</i>
науцаю	<i>doceo. instruo instituo. erudio; науцаю</i> вѣры <i>cathechito (= -izo). elem enta chri- stiana trado</i>
науцаюся	<i>disco. mando memoriae aliquid</i>
наученіе	(v. наука)
научитель	<i>doctor. magister. institutor</i>
наушница	<i>inauris. stalagmium; наушница (v. оусе- рязь)</i>
наушчаю, подушчаю	<i>incito ad aliquid. facem addo. subdo sti- mulos</i>
нахилию зри на(клон)яю	(v. прикланяю)
нахожю зри наскакую	

нахрамую	<i>claudico paululum</i>
начáльникъ	<i>primarius dux. princeps</i>
начáло	<i>principium. initium. origo. exordium. primordia : orum; начало учéнія (!) elementum. tyrocinium. rudimentum (= -ta) militiae</i>
началоводитель	<i>primarius dux</i>
начáлство	<i>imperium. dominatus. principatus praesum (= началствую!)</i>
начáлствую зри владѣю	<i>praesum magistrat(ui). fulgor (= fungor); (v. началство!)</i>
начáстѣ	<i>saepissime. saepenumero. frequenter</i>
начáтокъ	<i>primitiae (DLR начатокъ. первый плод всякъ) frugum primogenit(ar)um</i>
начертаваю	<i>delinio : as. adumbro. primas lineas duco. scribo</i>
начертáнiе	<i>delineamentum. adumbratio designati operis</i>
начинáнiе	<i>incaeptum. inven(t)io. excogitatio. tentatio (DLR искушенiе)</i>
начинаю	<i>incipio. adinvenio. indago. investigo. instituo</i>
начинéная	(v. кишка ~)
нашестрáнъ	<i>nostras. indigena</i>
нашь	<i>noster</i>
небесный	<i>caelestis. superus. aethereus; небеснiи граждáне caelites. caelicolae. superi</i>
неблагоразумный	<i>stultus. insipiens</i>
неблазнéнный	<i>tutus. securus. non errabundus</i>
небо	<i>caelum</i>
небó	<i>non enim</i>
небрéгiй	(v. небрэжникъ)
небрегý	<i>non curo. negligo. non laboro. nulla me cupiditas tenet; небрегу (v. неражу) negligentia. remissio et dissolutio animi. iniuria (= incu-). oscitatio; небрежéнiе (v. нерадѣнiе; пренебрежéнiе)</i>
небрежéнiе	<i>negligens. piger. indiligens. oscit(ans?); небрежникъ (v. нерадiвъ)</i>
небрéжникъ, небрэгiй	(v. пренебрегаю; небрегý)
небрежу	<i>invisibilis. invisus</i>
невидiмый	<i>irrevocabilis. irredux</i>
невозвращен	

невоздержаніе	<i>incontinentia. insolentia</i> (DLR необыкновеніе. безчинство. гордость. киченіе). <i>luxuria</i> (DLR тож = преизбитокъ. преизлишество, плотоугодіе. блудодѣ'ство)
невоздержливъ	<i>incontinens</i>
невозможно	<i>difficile. impossibile</i>
невредный	<i>illaesus. intactus. innocuus</i>
невредящъ	<i>innocens</i>
невреждѣніе	<i>illaesio</i>
неврежденный	<i>illaesus</i>
невывыкланный	<i>inexplicabilis</i>
невѣгласъ	(v. невѣжа)
невѣденіе	<i>inscitia. imprudentia etc.</i>
невѣжа, невѣгласъ	<i>simplex homo</i>
невѣждеству	<i>rudis et idiota sum</i>
невѣжество	<i>simplicitas. ruditas. ignorantia</i>
невѣрный	<i>infidus. incredulus. perfidus. infidelius</i> (= -lis)
невѣрство	<i>incredilitas</i> (= -dul-). <i>incredibilitas</i>
невѣста	<i>faemina. mulier</i> ; Г ¹ невѣсты (v. пѣрси ~); невѣсть болѣзнь <i>haemorrh(o)is</i> (DLR кровотокъ. недугъ жен). <i>menstrua</i> : -orum
невѣствую	<i>effeminor. enervor delitiis</i>
невѣстникъ	<i>thalamus. torus</i> (DLR ложе. опона)
невѣстникъ (= -ный)	<i>muliebris</i> (DLR невѣстны')
невѣстюх	<i>effeminatus</i> (DLR оневѣстенный). <i>mulierosus</i>
негли	<i>forte. vix. fortassis</i>
негодованіе, зазлѣніе	<i>indignatio. ira</i>
негодователь	<i>indignatus. irascens</i>
негодую	<i>indignor. irascor. offendor</i>
негостинность	<i>inhospitalitas</i>
негостинный	<i>inhospitalius</i> (= -lis)
неготовость	<i>inapparatio</i>
неготовый	<i>imparatus</i>
недавно	<i>nuper. nuperrime</i>
недавный	<i>nuperus. recens</i>
недобитый	<i>semimortuus. item inexpugnabilis</i> (= -lis) <i>urbs</i>

недобрый	<i>malus</i> , зри злый
недоварённый	<i>incoctus</i>
непроводный	<i>improbabilis</i>
недовѣдомый	<i>abditus. occultus. remotus a conspectu</i>
недозрѣлый	<i>immaturus</i>
недокончанный	<i>infectus. semifactus (= -tus). semiperfectus. informatus</i>
недомыслимый	<i>imperceptibilis. inexcogitabilis</i>
недопечённый	<i>semiassus</i>
недопускаю	<i>prohibeo. impedio. denego</i>
недорослый	<i>immaturus. impubes</i>
недослышаніе	<i>gravitas aurium</i>
недослышу	<i>graviter audio</i>
недостаётъ ми	<i>deest mihi. deficit mihi. desideratur</i>
недостатокъ	<i>inopia. egestas. indigentia. defectus. defectio</i>
недостаточный	<i>inops. egens. egenus. indigens</i>
недоступный	<i>inaccessus. (in)accessibilis; недостѣпный (v. неприступный)</i>
недоумѣваюся	<i>dubito. stupeo. haereo</i>
недоумѣніе	<i>dubium. difficultas. stupor</i>
недоумѣтельный	<i>dubius. abstrusus (DLR сокровенны')</i>
недоумѣю	<i>ignoro. dubito. latet me. fugit me</i>
неодяченіе	<i>reliquiae caenae(,) ciborum</i>
недугъ	<i>morbis. invaletudo. aegror. languor; недѣгъ (v. нѣмощь; оспаца ~ дѣтей; отпадѣю в' ~; отпаденіе в ~); Г¹ недѣга (v. оустрабляюся от ~); Д¹ недѣгу: недѣгу подлежащій <i>morbidus. morbosus</i></i>
недугую	<i>aegroro (= -oto). morbo afficio. cubo; недѣгую (v. нѣмощствую); недѣгую ногѣми, оутрѣбою <i>labor(o) ex pedibus. ex renibus</i></i>
недѣжный	<i>aeger. aegrotus. infirmus. languidus; недѣжный (v. нѣмощный)</i>
нѣже, нежели	<i>quam</i>
нежели	(v. нѣже)
независтный	<i>non invidus. syncerus. candidus</i>
незгорістый	(v. кѣмень ~)
незлѣбіе	<i>innocentia. candor. synceritas</i>

незлѡбѣвыѣ	<i>innocens. innocuus. syncerus. candidus</i>
незмѣрлыѣ	<i>incongelatus. incongelabilis</i>
незнáемый	<i>incognitus. ignotus</i>
незнѡсный	<i>intolerandus. intolerabilis</i>
неизбранныѣ (= несоб-?)	<i>illectus</i>
неизвѣство	<i>incertitudo. incertum</i>
неизвѣстно	<i>incerto. per caliginem. per nebulam stio</i>
неизвѣстный	<i>incertus. dubius. ambiguus</i>
неизглаголаннѣй, неизреченнѣй	<i>inenarrabilis. ineffabilis. inedifertus (= indisser-)</i>
неизмогаю	<i>non infirmor. bene valeo. valetudine utor</i>
неизнуреннѣй	<i>non erogabilis. parcus (DLR скупы'. щадящій)</i>
неизслѣдованныѣ	<i>haud investigabilis. imperscrutabilis (= imp-)</i>
неискусенъ	<i>inexpertus. imperitus. nescius (DLR невѣжа. невѣдающій)</i>
неискусимый	(v. браку ~)
неискуство	<i>imperitia. simplicitas. insc(i)entia</i>
неисправленъ	<i>inemendatus. incorrigibilis</i>
неисглѣбннѣй	<i>incorruptus. i(n)teger. (im)mobilis. salvus</i>
нейстовъ	<i>stultus. demens. ut luna mobilis. insanus</i>
нейстовъ (= -вѣ)	<i>dementer. insane. furiose</i>
нейстовлюся	<i>deliro. desipio. dementia. mente captus sum</i>
нейстовство	<i>dementia. stultitia</i>
неищетнѣй	<i>innumerabilis. innumeratus</i>
неказненіе	<i>impunitas. inemendabilis pravitas</i>
неказненѣй	<i>impunitus. incastigatus</i>
некичѣвыѣ	<i>non superbus. non elatus. non tumidus</i>
неключимо	<i>non oportet. non expedit</i>
неключимѣй	<i>inutilis. infructuosus. inhabilis. non necessarius</i>
некрѡтокъ	<i>immansuetus. non mitis</i>
некупленнѣй	<i>non (in)emptus(,) absque do(no?). non fraudulentus</i>
немáло	<i>haud parum</i>
немилостивѣй	<i>crudelis</i>
немилость	<i>immisericordia. crudelitas</i>
немовую	<i>traulisso. balbutio (DLSP нѣмую. косяязычствую. шепечю). per nares loquor</i>

немовующій	<i>blaesus. per nares loquor (= -quens?). traulus. balbus (DLR нѣмующій. момотъ). balbitiens (= balbu-)</i>
немовятко	<i>infans. infan(t)ulus</i>
немоцный зри недужный;	I ³ немоцных (v. ногъ ~ человекъ); H ³ немоцнїи (v. кўля о неиж держатся ~)
немоцествую. недугую	
немоць зри недугъ; немоць	(v. дусїрїя ~; жолтая ~; камень; ногъ ~); I ¹ немоцю (v. жолтою бо-лѣзную ~)
немужатая	<i>innuba. innupta</i>
немужескій	<i>parum virilis</i>
нему́тнй или тихій	
нему́рнй	<i>immoderatus</i>
ненави́жу	<i>odio aversor. ex(s)ecror. abhorreo; ненави- дятъ мя odio sum apud omnes</i>
ненавистный кому	<i>odiosus. invidiosus. exosus. odibilis alicui</i>
ненавистнѣ	<i>odiose</i>
нена́висть	<i>odium. invidia. rancor (DLR смрадъ. согнитїе)</i>
нена́добность	<i>inconvenientia</i>
ненадобный	<i>deformis. indicens (= -dec-)</i>
неакрытый	<i>intectus. patulus. apertus</i>
ненасыть, голо́дность	<i>insatiabilitas</i>
ненасыщеннй	<i>insatiabilis. inexplebilis. insaturabilis</i>
неначаанно	<i>praeter spem et opinionem</i>
ненача́емый	<i>inopinabilis. insperatus. inexpectatus. pro- digiosus. paradoxus (= para-)</i>
неначаянный тоже (= не- начаемый)	
необиновѣнъ	<i>audax. confidens. audaculus. animosus</i>
необиновѣнїе	<i>audatia. audentia. licentia</i>
необроснѣнъ	<i>irrasus. intonsus</i>
необрѣзанный	<i>incircumciscus. irresectus</i>
необузданъ	<i>indomitus. effrenis. effrenatus. incontenens (= -tin-). obstinatus</i>
необузданїе	<i>incontinentia. feritas</i>
необученный	<i>rudis. impolitus. mercicatus (= inexerci- tatus? DLSP необученъ)</i>
необыкновѣнъ	<i>inusitatus. insuetus. abusivus</i>
необыча́иность	<i>rusticitas. morositas</i>

необычайный	<i>inurbanus. incivilis. infacetus</i> (= -fic-). <i>inalemoratus</i> (= <i>inornatus?</i> <i>inelaboratus?</i>) <i>DLSP</i> несодѣланный художнѣ)
неогражденный	<i>inceptus</i> (= <i>inse-</i>). <i>inobseptus</i>
неокаянный	<i>non miser</i>
неопредѣленный	<i>illimitatus. inæfinitus. aoristus</i>
неосѣлый	(v. голота)
неосязимый зри непости- жимый	
неосязанъ	<i>intactus</i> (<i>DLSP</i> неприкосновенъ. непо- роченъ)
неписанный	<i>inscriptus. illiteratus. inscriptilis</i>
неплачливый	<i>illechrymabilis</i> (= <i>illacri-</i>)
неплодность	<i>sterilitas. infaecunditas agrorum</i>
неплодный	<i>infaecundus. sterilis</i> ; неплодная (v. кра- ва ~)
неповин(н)ость	
неповинный	<i>irreprehensibilis. inculpatus. insons. inde- bitus</i>
неповиннѣ	<i>impune. innocenter</i>
непогодіе	<i>tempestas (saeva). intemperies caeli</i>
непогодный	<i>turbidus. tempestuosus</i>
непогребенный	<i>insepultus. inhumatus. inconditus. intu- mulatus</i>
неподвижный	<i>immotus. inconcussus</i>
неподобный	<i>dissimilis. absimilis. absurdus</i>
непокой	<i>inquietudo. inquietus</i>
непокореніе	<i>inob(o)edientia. parendi delignatio. contu- macia</i> ; непокореніе (v. непослушен- ство)
непокоривый	<i>non obsequens. inob(o)ediens. pertinax. con- tumax</i> ; непокоривый (v. непослушный)
непомѣшанный	<i>impromiscuus</i>
непоправный	<i>incorrectus</i>
непорочный	<i>incontaminatus. impollutus. in(m)aculatus. intactus. intemeratus</i>
непорядный	<i>inordinatus. indispositus</i>
наposлушаніе	(v. преслушаніе)
неposлушенство	тáмже
(= непокореніе)	
неposлушный зри непоко- ривый	

непослѣдній	<i>non postremus</i>
непостижимый	<i>incomprehensibilis. indeprehensibilis; (v. неосязимый)</i>
непостоянный	<i>mobilis. levis. futilis. pusillanimis (= fusi-, DLSР малодушный)</i>
непошествіе	<i>immobilitas</i>
неправдá	<i>iniustitia. factum iniustum</i>
неправдоуáніе	<i>iniuria</i>
неправдуу	<i>laedo. iniuria afficio. infero alicui iniuriam</i>
неправедный	<i>iniustus</i>
непразднь нѣкая	<i>negotium aliquod. occupatio</i>
непраный	<i>illotus</i>
непреборимый	<i>inexpugnabilis. invincibilis. insuperabilis</i>
непредвидѣнный	<i>impr(a)evisus. non pr(a)ecognitus</i>
непрелестный	<i>evitans. evadens dolos et fraudes</i>
непреложный	<i>immutabilis. inconvenibilis</i>
непреподобный	<i>impius. nefandus</i>
неприемность	<i>iniucunditas. insulsitas</i>
неприемный	<i>iniucundus. ingratus (= -tus)</i>
неприкосновенный	<i>intactus. intactilis. incontiguus</i>
непримирительный	<i>inconciliabilis. immitagabilis (= -tig-). insulsus</i>
непристойность	<i>indecentia. inconven(ien)tia (DLSР неприличная)</i>
непристойный	<i>indecens. dedecorus. indecorus</i>
неприступный зри недо- ступный	
непріязнь	<i>inimicitia. hostilitas</i>
непріяť	<i>insusceptus (= -susc-)</i>
непрошѣный	<i>invocatus. non invitatus</i>
непрощѣнь	<i>anathemate percussus. ab ecclesiae caetu (= coe-) fidelium segregatus</i>
нещевáніе зри мнѣніе	
нещевáтель	<i>arbiter. opinator</i>
нещую зри мню	
нерáвный	<i>impar. dispar. inaequalis</i>
нерадівъ зри небрежникъ	
нерадѣніе зри небрежѣніе	
неражу зри небрегу	
нераздвоѣнное	(v. копыто ~)

нераздѣльность	<i>individuitas. indivisio</i>
нераздѣльный	<i>indivisibilis. insolubilis. individuus. indivisus</i>
неразневѣнный	<i>adiaphorus. indifferens. indiscretus</i>
неразрѣшёнъ	<i>indissolubilis. irresolubilis</i>
неразсмотрѣливъ	<i>improvidus. incustoditus. incuratus</i>
неразуміе зри безуміе	
неразумный зри безумный	
нерозвитый цвѣтъ	<i>silens (DLSP молчащій) flos. conivovius (= convolutus?)</i>
нерозмысленный	<i>inconsideratus. incogitarius. incogitatus. incogitabilis</i>
нерозмысленность	<i>temeritas. praecipitatio</i>
нерозсуждённый	<i>indiscretus. inconsideratus</i>
несвѣжій	<i>non recens. inveteratus</i>
нескоплённый	(v. козёлъ ~)
неслава зри безчестіе	
неславный зри безчестный	<i>inglorius. ignobilis. infamis</i>
несладкій	<i>insuavis</i>
несладостный	<i>insipidus. abominabilis. amarus. tristis saporis</i>
несладость	<i>insulsitas. abominatio. insipiditas. taedium</i>
неслааность	<i>insulsitas</i>
несланый	<i>insuisus. salis expers</i>
несломителный	<i>infractus</i>
неслышанъ	<i>inauditus</i>
несмысленъ зри буй	
несовершенъ	<i>imperfectus. mutilatus. mancum (= -cus)</i>
несовершенство	<i>imperfectio</i>
неспаніе	<i>insomnia. pervigilatio. vigilia (DLR бденіе)</i>
неспящій	<i>insomnis. pervigil</i>
нестатѣчность	<i>inconstantia. volubilitas. instabilitas. levitas mentis</i>
нестатѣчный	<i>inconstans. volubilis. ventosus. vacillans. ambiguus. mobilis. levis</i>
нестравность желудка	<i>cruditas stomachi</i>
нестроеніе	<i>perturbatio ordinis. permutatus ordo. inordinatio</i>
нестроинный	<i>inordinatus. perposterus (= praep-)</i>
несу	<i>fero. perfero. patior. tolero. baiulo (DLR ношу. обремѣняюся)</i>

несу́щій	<i>absens. distans</i> (v. нѣсу́щій)
несѣ́комый	<i>distans</i> (= несу́щій!). <i>insectus</i>
нега́нный	<i>qui latere non potest. apertus</i>
негѣ́ннѣ	<i>incorruptibilitas</i>
негѣ́нный	<i>incorruptus. incorruptibilis. immunitas</i> (= -tus) <i>a corruptione</i>
негопни́стый	<i>non liquescens</i>
непопы́рь, кожанъ	<i>vesperilio. nycteris(,) animil</i> (= -mal) <i>volucres biforme. avis non avis</i>
непя́гъ	<i>figer</i> (DLR лѣнивъ. гнѣсны'). <i>deces</i> (= <i>deses</i>). <i>asinus</i>
непя́жестный	(<i>alacer</i>). <i>alachris. facilis. promptus</i>
нео́у	<i>non dum</i>
неублагáнный	<i>implacabilis</i>
неувѣ́рителный	<i>incredulus. infidus</i>
неувѣ́тливъ	<i>impersuasus</i>
неугашѣ́ный	<i>inextinctus. inextinguibilis</i> (= -ngui-)
неудобъ	<i>difficulter. laboriose</i>
неудобно	<i>difficultas</i> (DLR неудобство. трудност). <i>negotium</i> (DLR вещь. упражненіе. дѣло. труд)
неумы́тный	<i>non corruptus pecuniis. integer</i> (DLR цѣль. совершенъ. в'вѣс)
неумы́тый	<i>illotus. illutus. illantus</i> (= illau-)
неуствáнѣ, безпредѣ́лне	<i>sine lege. illimitate. indefinite</i>
неутѣ́шный	<i>iniucundus. insuavis</i>
неухшурѣ́нно (?)	<i>non elucubratum. non elaboratum</i> (DLR <i>elaboro</i> дѣлаю. тщуся). <i>absque illo ingenii specimine editum</i>
неучѣ́нъ	<i>indoctus. illiteratus. ineruditus. imperitus</i>
неуязвѣ́тельный	<i>invulnerabilis</i>
неча́яніе	<i>non ex(s)pectatio. desperatio</i>
неча́янный	<i>non ex(s)pectatus</i>
нечестѣ́вый	<i>impius. sceleratus</i>
нечесті́е	<i>impietas. infamia</i>
нечистотá	<i>impuritas. spurcitia. immundities. faeditas</i> (= fo-)
нечистый	<i>impurus. immundus. faedus</i> (= fo-). <i>turpis</i>
нечу́вственъ	<i>insensibilis. insensatus</i>
нечу́вствіе	<i>insensibilitas. insensatio</i>
нещáднѣ	<i>dapsiliter</i> (DLR преизлишнѣ. по премногу). <i>liberaliter. dure. fere</i>

неядѣніе	<i>inedia. abstinentia</i>
(неясность) Г ¹ неясности	(v. знаменіе ~)
нѣва	(v. нѣкнущая о себѣ ~); А ¹ нѣву (v. преорываю ~; оуправляю ~); Л ¹ на нѣвѣ (v. копецъ ~)
нѣварь	<i>rusticus</i> (DLR хлопъ. сельникъ). <i>rusticanus. paganus</i> (DLR нѣвар. селянин)
нѣвочтоже	(v. обращаю ~)
нѣгдѣже	<i>nusquam. necubi</i>
нѣжаишій	(v. глас ~)
нѣзбрѣгъ	<i>praecipitium</i>
нѣзвержѣнь	<i>deiectus. detrus(us)</i>
нѣзводжѣ	<i>deduco. descendere facio</i>
нѣзинѣ	<i>demissa loca. depressior locus</i>
нѣзкѣй	<i>humilis. depressus. submissus. imus</i> ; нѣзкѣй (v. кáмень млынный ~)
нѣзлагáю	<i>depono. deicio. detrudo. deturbo</i>
нѣзлежѣ	<i>humi iaceo. cubo</i>
нѣзложѣніе	<i>deiectio. depositio. deturbatio</i>
нѣзложитель	<i>depositor. deturbator</i>
нѣзоплѣжно (= -пѣлно ?)	<i>humiliter</i> (DLR смиреннѣ). <i>humi serpendo</i>
нѣзу	(v. норъ, ~ захожденный)
нѣзшій	<i>inferior. humilior</i>
нѣкакѣже	<i>nequaquam. minime</i>
нѣкнущая о себѣ нѣва	
нѣкогдѣже	<i>nunquam</i>
нѣкто	<i>nemo. nullus</i>
нѣмáла	<i>minime. neminimum</i>
нѣногъ, рѣба	<i>mur(a)ena</i> (DLR угор морскѣй. рѣба) <i>fluviatilis</i>
нѣспáдаю	<i>cado animo. despondeo animo. delabor. decito</i> (= -cido)
(нитка) Г ³ нѣтокъ	(v. мотокъ ~; пасмо ~)
нѣтованный	<i>ferro iunctus. coagmentatus</i>
нѣтѣю	<i>ferrumino</i> (DLR нѣтую. спояю)
нѣчтоже ко мнѣ	<i>hoc ad me non pertinet</i>
нѣчѣ, нахилѣюся	<i>incurvor. deprimor</i>
нѣщѣтá	<i>pauper. egestas. inopia. ponuria</i> (= pen-). <i>item consumptio. exterminatio</i>
нѣщѣтнѣишій	<i>pauperculus. perpauper</i>

нищій	1. <i>pauper. tenuis. inops. egestus</i> (= <i>egenus</i>); 2. <i>consumptor. extinctor. exterminator</i>
нищѣю	<i>redigor in paupertatem. egestate premor. tenuis fio. vanesco. evanesco</i>
но	<i>sed. ast</i> (= <i>autem</i>). <i>verum. at</i>
новáкъ	<i>novitius. tyro</i> (DLSP младый воїнъ)
новенкій	<i>novellus</i>
новина добрая	<i>nuntius bonus</i> ; новина злая <i>nuntius infelix</i>
новина пólная	<i>novale</i> ; новинú орю <i>novello. repastino agrum</i>
новинарь	<i>rumorum novorum fctor. rumorum auceps</i>
ново	<i>neoterice. novoter</i> (= <i>-vi-</i>). <i>novum in modum</i>
новожéнецъ	<i>novus maritus. sponsus</i> (DLSP обящанъ. обрúченъ. женихъ)
новокрáтный	<i>recens</i>
новокрещенъ	<i>neophitus</i>
новомѣсячiе	<i>novilunium. neomaenia</i>
новорождёнъ	<i>recens natus</i>
новость	<i>novitas</i>
новосѣченiе, новотворенiе	<i>nova sectio</i>
новотворенiе	(v. новосѣченiе)
новоумерщвлённый	<i>recenter (necatus?)</i>
нóвый	<i>novus. novatus</i> ; нóвый (v. воїнъ ~; се-кратъ; строи ~)
ногъ, грифъ	<i>hryph</i> (= <i>gryps</i>) : <i>phis</i>
ногá	<i>pes</i> ; нога у столá <i>fulmentum. fulcrum. pes mensae</i> ; Г ¹ ногí (v. кóстка у ~; пришва у ~); П ¹ ногою (v. бiю ~); Г ³ ногъ (v. плёсница ~); ногъ немощъ <i>podagra</i> ; ногъ немощных чело-вѣкъ <i>podagricus</i> ; ногъ сломленiе <i>crurifragium</i> ; А ³ ноги (v. верiга нá ~); Г ³ ногáми (v. босыми ~ хожу; недугую ~)
ногавица	<i>faemorale. usu</i> (= или) <i>tibiale</i> (v. нага-вицы)
ноговлекiй	<i>lonpes</i> (= <i>lori-</i> DLSP нóги влекущiй. хромый). <i>anguipes</i> (DLR <i>-pedes</i> змiе-ножныи)

но́готь	<i>unguis</i> (= <i>-guis</i>). <i>unguiculus</i> ; ногты желѣзны в' катоиѣ <i>ungul(a)e</i>
ногѹтъ	(v. сланѹтокъ)
ножѣвникъ	<i>cultrarius</i>
ножикъ	<i>cultellus. machaerionri</i> (= <i>-on</i> , gr. μαχαίριον); но́жикъ до перъ <i>scalper scriptorius. scalprum lābrarium. smila</i> (= gr. σμίλη « <i>culter; caelum</i> »). <i>scriptorius cu(l)-tellus</i>
но́жицы	<i>forfex : cis</i> (DLSP <i>-fices</i> но́жицы). <i>faeni</i> (= <i>falx?</i>)
ножички	<i>forficula(e)</i> , DLSP но́жички
ножны́	<i>vagina cultri</i> ; но́жны (v. похва́)
ножная́	(v. плесна́ ~; стопа́ ~)
ножь	<i>culter</i> ; но́жь (v. стругъ)
ноздря́	<i>nares : ium(?)</i> ; Л ³ в ноздря́хъ (v. власы́ ~)
норь, нѣзу захожденный	<i>ad occasum vergen si</i> (= <i>-ns</i> ; DLR <i>vergo</i> приклоняюся. иду)
нось	<i>nasus</i> ; носъ (v. Оусяцáлица); носъ у птицъ и звѣрей <i>rostrum. rostellum</i> ; носъ утираю <i>emungo nares. mungo</i> ; Г ¹ нѣса (v. хустка до ~); носа криваго <i>silo : onis. silus. silenculus</i> ; носа плоскаго <i>simus. subsimus</i>
носáль	<i>nasutus. nasatus</i>
носáтый конь	<i>equus flumone</i> (= <i>fluxione</i>) <i>narium laborans</i>
носи́ло	<i>ferculum. feretrum</i> (DLR одръ. носило)
носи́тель	<i>gestor. gestorius. gerulus. gero : onis</i>
носоро́жець	<i>rhinoceros : otis</i> (DLR единорождъ)
нося́щій	(v. туль ~)
ноше́нїе	<i>gestatio. portatus. deportatio</i> ; ноше́нїе драго́е <i>monile. viricae : arum. viriolae</i>
ношѹ	<i>fero. gesto. gero. porto. baiulo</i> ; ношѹ óкресть <i>circumfero. circumgesto etc.</i>
нощевáю	(v. ноществѹю)
ноществѹю, нощевáю	<i>nocto. pernocto</i>
нощлѣгъ	<i>nocturna quies</i>
нощница́	<i>occursaculum noctum. lamia</i> (DLR пес морскій. нощница). <i>empusa</i> (DLR мечтанїе. страшилище. бѣсъ полуденны')

нощный	<i>nocturnus. noctivagus</i> ; нощный (v. вранъ ~); нощный вранъ <i>nictocorax</i> (= <i>-tic-</i>). <i>asio : nis</i> ; нощное (v. покуса, мечтаніе ~); нощное дѣло <i>lucubratio. lucubratiuncula</i> ; Н ³ нощніи (v. страхи ~)
нощь	<i>nox : octis. noctornum</i> (= <i>-tur-</i>) <i>spatium</i> ; нощь темная <i>nox illunis</i> ; I ¹ нощію (v. поравняніе дня с ~); нощію дѣлаю <i>lucubro. nocte</i> (= <i>-tu</i>) <i>aliquid ago</i>
нравъ	<i>mos : oris. consuetudo. institutum. assuetudo</i> ; нравъ такóвъ <i>mos est. consuetudo patitur. consuetudo assolet. more fit</i> ; нравы благиі <i>mores(,) ingenium</i> (DLR розум. остроуміе)
нравный	<i>moralis. consuetus. usitatus</i>
нравоизображеніе	<i>ethiologia</i> (= <i>etho-</i>). <i>morum et affectu(u)m aeffictio</i>
нраволѣпіе	<i>morum elegantia. civilitas. suavitas</i>
нравоученіе	<i>morum institutio. philosophia moralis</i>
нравоухленіе	<i>satyra. censura</i> (DLR разсужденіе. нравоуправленіе)
ноу иди	<i>age. age</i>
нудитель	<i>compulsor</i>
нужда зри насиліе	
нуждный зри насилóванъ	
нужднѣ	<i>necesse. violenter. impetu</i>
нужду зри насилствую	
нукокъ (= нурокъ) птица	
нурóкъ человекъ	<i>vrinator. urinandi peritus</i> ; нуркóмъ плаваю <i>vrinor : aris</i>
нуряніе	<i>mersio</i>
нуряю	<i>mergo. i(m)merso</i> (= <i>-rgo</i>). <i>mersito</i>
нуряюся	<i>mergor. urinor. inurino lacui</i>
нѣ	<i>nos</i> ; А ² нѣю <i>nos duos</i>
нѣдѣю	(v. нѣю)
нынѣ	<i>hodie. nuper. modo</i>
ныра	<i>rhen</i> (= <i>ren</i> ; DLR <i>-nes</i> утроба. бубреги)
нырище ис пѣска домокъ	<i>domicilium</i> (DLR обиталище. жилище)
содѣланъ	
нѣю, нѣдѣю	<i>t(a)edet me. taedium me t(a)edet</i>

нѣгую	<i>honoro. observo. veneror</i>
нѣдро	<i>sinus. gremium (DLR лоно. нѣдро), v. нѣдро</i>
нѣкій или нѣчто	<i>quidam. aliquis. nonnullus; нѣкая (v. неправднѣ ~)</i>
нѣсть	<i>non est</i>
нѣсущій	<i>absens; (v. несущій)</i>
нѣчто	<i>aliquid; (v. нѣкій)</i>
нѣдро	<i>sinus зри лоно; (v. нѣдро)</i>

О

оба	<i>ambo. uterque</i>
обава, обавленіе, вабѣ	<i>illectus. item incantatio (= -tatio). praestigiae</i>
обаватель, чаровникѣ	<i>incantator. veneficus</i>
обаваю	<i>incanto. excanto. praestigias exerceo. divincio (= de-). ex(s)ecratione exorcizo (v. обава)</i>
обавленіе	<i>demolitio. deiectus. ruina</i>
обаленіе	<i>demolitor. eversor</i>
обалитель	<i>evertio. demolior. deiicio. sterno</i>
обалію	<i>ruo. procumbo. cado</i>
обаліюся	<i>reflecto (DLSP зачинаю = заги-. закривляю). erigo (DLSP воставляю. воздвигаю) mentem</i>
обаче	<i>tamen. attamen</i>
обачю	<i>adverto. animadverto. conspicio. observo. adnoto</i>
обваждаю, оцыжаю (= обтяжаю?)	<i>accuso. defero. facio alicui invidiam. abduco (= ad-; DLSP привожу) in fastidium</i>
обвинаю (= обвиваю?)	<i>circumvolvo. involvo. circumplico</i>
обвиненѣ	<i>reus. delatus. citatus</i>
обвиненіе	<i>accusatio. delatio. criminatio</i>
обвиняю	<i>culpo. reum facio. accuso. accerso (DLSP арcesso позываю. обвиняю)</i>
обвѣдѣ	<i>obductio (DLSP обведеніе)</i>
обвождѣ	<i>circumduco. obduco (DLSP окрываю. застѣняю. обвождѣ)</i>

обвѣщаю	<i>nuncio. denuncio. obnuncio</i>
обвязую	<i>alligo. obligo. obstringo; обвязую circum- ligo. deligo. circumligo. circumnecto</i>
обезчествую	<i>dehonesto. diffamo. opprobrio afficio. con- tumelia afficio</i>
обезчествованный	<i>dehonestatus (= -nes-). honore spoliatus. ignominiosus</i>
обезязычити	(v. язЫчный)
обетшáлый	<i>obsoletus. detustus (= ve-). inveteratus</i>
обетшáю	<i>inveterasco</i>
обещникъ	<i>particeps. compos. consors (DLSP соо- бѣщникъ. с'причастникъ. съдруг)</i>
обида	<i>iniuria. damnum; Г¹ обиды (v. забвѣнiе ~)</i>
обидимъ есмь	<i>iniuria laboro. affligo</i>
обидѣнiе	<i>iniuriae illatio. offensio. laesio</i>
обидящiй	<i>iniuriosus</i>
обиджу	<i>infero alicui iniuriam. affligo. laedo</i>
обилiе	<i>abundantia. copia. affluentia. vbertas</i>
обилный	<i>abundans. copiosus. largus. largifluus. lo- cuplos (= -les)</i>
обиновѣнiе	<i>verecundia. diiudicatio. periculum</i>
обинуюся	<i>non audeo. pudet me. diiudico. vereor; не обинуюся audeo. audacter loquor</i>
обитáнiе	<i>habitatio. domicilium</i>
обитáю	<i>habito. maneo. vico (= vivo,) inhabito</i>
обiаю бляхоу	<i>laminis cingo (DLR поясаю. препоясаю. оключаю). tego. operio; обiаю стѣны vestio parietes tapetibus</i>
обладáемый	<i>subditus. subiectus</i>
обладáю зри господствую	
облакъ	<i>nubes. nubilum</i>
обламую	<i>circumfringo</i>
область	<i>potestas. dominatio. imperium</i>
облачный	(v. смерчь ~)
облáшскiй, простáтскiй	<i>simplex. ignarus</i>
облáшь, простáкъ	<i>rudis. simplex. idiota (DLR простецъ. невѣгласъ)</i>
об(легáю)	<i>nocto. pernocto; (v. обнощевáю)</i>
облекáю	<i>ināno : is. superinduo</i>
обливаю	<i>circumfundo. perfundo. circumluo</i>
облизую	<i>circumlambo</i>

обличаю	<i>arguo. obiurgo. redarguo. increpo. castigo</i>
обличёніе	<i>obiurgatio</i>
обличникъ	<i>obiurgator. castigator. reprehensor. corrector</i>
облобызание	<i>amplexus. complexus. circumplexus</i>
облобызаю	<i>amplector. amplexo(r)</i>
облуда	(v. ма́ра)
облѣпляю	<i>circumlinio (= -no). oblino</i>
облягаю (= -ла-)	<i>circumpono</i>
обнажаю	<i>nudo. denudo. devestio</i>
обновитель	<i>novator. reparator. reformator</i>
обновление	<i>restauratio. redintegratio. renovatio</i>
обновляю	<i>renovo. innovo. instauro. redintegro. re- pago (= -aro)</i>
ободъ зри кругъ	<i>circulus</i>
обоестранный	<i>indiferens(,) in utra(m)que partem (valens)</i>
обозъ	<i>castra : orum; обозъ (v. ополчаюся); обó- зъ ставлю castra pono. colloco</i>
обозный	<i>castrametator. зри ополчение; обозный (v. свозникъ ~)</i>
оболганіе	(v. оглаголаніе)
оболгатель	<i>obtrektor. detractor (DLR ославител. оболгатель). obstrigillator; (v. оглагол- никъ)</i>
оболгаю	<i>obloquor. obtrecto (= obtr-). detraho. de- irecto</i>
оболѣзнію	<i>infligo alicui morbum. etc</i>
обоняніе	<i>odoratus. odoratio</i>
обоняю	<i>olfacio. olfac(i)to. traho odorem. obodoro</i>
обора	<i>stabulum pecorum non tectum. pecuaria loca</i>
обониваю (= обориваю)	<i>circumaro. obaro</i>
оборучный	<i>aequimanus. ambidexter</i>
общряю, подушаю	<i>incito. suborno. instigo. instimulo. in- flammo</i>
обоюду	<i>ex utraque parte</i>
образъ	<i>modus. mos. exemplum. forma; образъ imago. figura. forma. specimen</i>
образный	<i>moralis. exemplaris. formalis</i>
образнѣ	<i>figuraliter (= -anter?)</i>
образованіе	<i>effigies. icon. simulachrum</i>
образописание	<i>pictura</i>

образую	<i>effingo. imagino. figuro. formo. efformo</i>
обрастаю	<i>pubesco. imbarbesco. pilosus(,) hirsutus fio; обрастаю (v. власами ~)</i>
обращаю	<i>verto. obverto; обращаю нивчтоже redigo ad nihillum (= -illum); обращаю что окрестъ contorqueo. roto. volvo</i>
обращаюся хрептом до ко- го	<i>obverto alicui terga</i>
обращение	<i>conversio</i>
обри(ю ?), обросную	<i>detondeo. tondeo. abrado</i>
обрóвъ, бритва	<i>novacula</i>
обрóкъ	<i>cibus diurnus. diarium; обрóкъ (v. мѣсячный ~)</i>
обросение	<i>tonsura. rasura</i>
обросную	<i>(v. обрию)</i>
обростаю	<i>(v. періемъ ~)</i>
обрóчный	<i>cibarius</i>
оброщаю	<i>capistro. capistrum iniicio ori(,) freno. frenum impono ori equi</i>
оброщаю	<i>rubrico(,) purpuro. rubeo colore или murice tingo</i>
обращение	<i>rubedo. rubor (2x)</i>
обрусь	<i>тапра (DLR убрूसъ). mantile (DLR ручкомыиникъ. ручник)</i>
обручаю	<i>desponso</i>
обрученный	<i>despon(s)atus</i>
обрѣзанъ	<i>circumcisis. circumsectus</i>
обрѣзание	<i>circumcisio. circumcisura</i>
(обрѣзанный) Г ³ обрѣзанныхъ	<i>(v. оушесъ ~)</i>
обрѣзую	<i>circumciso (= -ido). circumseco</i>
обрѣтаю	<i>invenio. reperio</i>
обрѣтение	<i>inven(t)io</i>
обрѣтословецъ	<i>disertus. solers. adinventor verborum</i>
обрѣща	<i>inventum</i>
обстою	<i>circumsisto</i>
обстояние	<i>circumstantia. obsessio</i>
обсыпаю, опсыпаю	<i>aggero : as. adobruo</i>
обсѣваю	<i>circumfero (= -sero)</i>
обсѣвины	<i>excretum</i>
обсѣдаю	<i>obsideo. obsido</i>

обтычу, оптычу (= -те- чу ?)	<i>circumcurro. decurso</i> (= -rro)
обумерлый	<i>intermortuus</i>
обумираю	<i>intermior</i>
обуреваніе, буря	<i>tempesta marina. procella. fluctus</i>
обуреваюся	<i>fluctio</i> (= -tuo). <i>procello</i> (= -a?) <i>f(l)uc-</i> <i>t(u)or</i>
обутрѣваю зри оутренюю	
обухъ	<i>securis aversa</i>
обучаю	<i>exerceo. erudio. inst(it)uo. imbuo. assue-</i> <i>facio. cicuro</i>
обученіе	<i>exercitium. exercitatio. eruditio. institutio</i>
обушіе	<i>ora auris</i>
обуца	<i>ocrea</i> (DLR обуца. скорни). <i>calceamen-</i> <i>tum. calceamen</i> (DLR настегавіе. о- буца)
обушаю	<i>calceo. induo calceum</i>
обущеніе	<i>calceatio. calceatus</i>
обходъ	<i>circumitio</i>
обхожду	<i>obeo. obambulo. peragro</i>
обшїваю	<i>circumsuo. obsuo. praesuo</i>
обшлягъ, колнѣръ	<i>focale</i> (DLR обшляг. вы'ная обвязка теплоты ради). <i>collare</i>
общій	<i>communis. unanimitas. concors</i> ; общій (v. маршалокъ ~); обще (v. слаганіе ~); обще пиршеств(о) <i>communia convivium</i> <i>etc</i> ; Г ¹ общаго (v. крадетво сокро- вища ~)
община	<i>communitas. unanimitas</i>
обыкаю	<i>assuesco. consuesco</i>
обычай	<i>mos. consuetudo. habitus</i>
обычный	<i>solitus. assuefactus. usurpatus</i>
обѣдъ	<i>prandium</i> ; обѣдъ (v. обѣдованіе)
обѣдаю	<i>ambedo. abedo. obedo</i>
обѣдаюся	<i>ingurgito me. impleo me</i>
обѣдникъ	<i>pransor. pransorius</i>
обѣдованіе зри обѣдъ	
обѣдную	<i>prandeo. pransito. prandium sum(o)</i>
обѣтъ	<i>votum. promissio. pollicitum</i>
обѣтую	<i>voueo. votum facio</i>
обѣщатель	<i>promissor</i>

обѣщаю	<i>polliceor. promitto. do fidem</i>
обязало	<i>facua (= fascia). ligamen</i>
обьясненіе	<i>declaratio</i>
обятель	<i>possessor. complexor (= complexor?)</i>
обятіе	<i>circumplexus. possessio</i>
овъ	<i>ille</i>
овамо	(v. тамо и ~)
овѣнъ	<i>aries</i>
овѣсъ	<i>avena. brom(us); овѣсъ avena. bromus</i>
овечка	<i>ovicula</i>
овній	<i>arietinus</i>
овощникъ	<i>potarium. hortus (DLSP вертоградъ. ог- радъ. вертъ)</i>
овощный	<i>fructuosus; овощное хранилище potorum custodia</i>
овощъ	1. <i>fruges : is (DLSP жито). fructus; 2. fructus. potum. fruges. adorea : ae (DLSP слава);</i> овощъ (v. дактіль; каштáнъ; кедрóвый ~; мигдáль; сли- ва; цитринъ ~; черничіе); П ³ на ово- щїях (v. кóжа ~)
овсяный	<i>avenaceus</i>
овуду	<i>hac. ecce</i>
овца, овца	<i>ovis (2x)</i>
овча	<i>ovicula</i>
овчарня, овчарня	<i>ovile. caula (2x) (DLSP хлѣвъ. дворъ овчїй)</i>
овчарь	<i>opilium (= -lio). vfilio; овчарь opilio. vfilio</i>
овчїй	<i>ovinus. ovillus; овчїй гной opicerda. fimus (= -um) ovillus (= -um); овчая (v. кóжа ~); овчее (v. рыканіе ~); овчее стадо oviaria : ae. lanicium</i>
овчїна	(v. мїлотъ)
огáнка	<i>flagellum (= flabe-; DLSP flagella розги. бичъ. молотїло)</i>
оганяю прóсо	<i>abigo aves a milio</i>
огáръ песь	<i>canis leporarius</i>
оглавлѣніе	<i>capitulum. summa. index rerum. regestrum (= -tum); (v. сýмма)</i>
оглаголáніе зри оболгáніе	
оглабóлникъ зри оболгá- тель	

оглаголюю	<i>obloquor. detraho. rodo absentem</i>
оглашаю	<i>instituo. doceo cathechismo (= -ismo?) orthodoxae fidei. item inter catechumenos numero</i>
оглашаюся	<i>informo (de) cathechis(m)i (= -simo?) orthodoxa(e) (fidei)</i>
оглашёние	<i>institutio fidei orthodoxae</i>
оглаше(нный)	<i>pri(ncipia) fidei recipiens. или catechumenos</i>
оглухую	<i>obsurdesco</i>
оглушúю	<i>exsurdo</i>
оглядáние	<i>inspectus. inspectio</i>
оглядáю	<i>inspicio. perlustro</i>
оглядáюся вспять	<i>circumspecto. respecto</i>
огнёвáя	(v. огни́ца ~)
огни́во	<i>circulus catenae (2x)</i>
огни́стый	<i>igneus; огни́стая (v. главня ~; куля ~; руда ~)</i>
огни́ца огнёвáя	<i>febris ardens</i>
огни́ще	<i>focus</i>
огнушаю	<i>pigrum reddo. segnem facio</i>
огнь	<i>ignis; огонь (v. загребённый ~; под(д)ымаю ~; раздымаю ~); огонь пекёльный ignis sacer; огонь поднебёсный ignis aethereus; огонь притвóрный ignis artificialis; Г¹ огня́ (v. оупаляюся от ~); Л¹ огни́ (v. пеку что прі ~; салямандра во ~)</i>
огнюсаю	<i>torpeo. torpesco. marcesco (DLSP тож = увядáю. сохну, гнию). macresco (= marceo?). pigresco. tardesco (DLSP коню. медлю. лѣньюся)</i>
оголёный	<i>ab(r)asus. rasus</i>
огорѣ́лый	<i>praeustus. solatus</i>
оградъ зри вертоградъ; оградъ	(v. кри́нный ~; огурко́вый ~)
ограда	<i>s(a)epimentum. s(a)eptum. s(a)eptio</i>
оградная	(v. моты́ка ~)
ограждаю	<i>circummunio. obs(a)eptio</i>
огуренство	(v. ослушáние)
огурко́вый оград	<i>cucumerarium</i>

огурóкъ	<i>cucumis. cucumer</i>
огустѣваю	<i>condenso. conspisso</i>
огустѣти	<i>crassessere (= crassescere)</i>
одежда́	<i>vestis. tunica</i> зри рíза
одержáние (= соде- ?)	<i>complexio. capacitas (DLSP вмѣстѣлице. пріáтелище)</i>
одержую (= соде- ?)	<i>complector. comprehendo (DLSP съдер- жаю)</i>
одерта	(v. кóжа ~)
одоли́тель	<i>victor. debellator. dominator (= domitor)</i>
одолѣ́ваю	<i>vinco. supero</i>
одолѣ́ние	<i>victoria. troph(a)eum</i>
одръ́	<i>cubile. grabatus. lectus. lectulus</i>
одѣ́ваю	<i>vestio. veste induo; одѣ́ваю (v. кóжею ~)</i>
одѣ́яніе	<i>vestitus. indumentum. vestimentum; одѣ́- ніе (v. скутъ); П¹ в одѣ́яніи \ v. стрóн нóвый ~)</i>
одѣ́ный	(v. ко́жухомъ ~)
одѣ́тый	(v. ко́жею ~)
оже́реліе	
оже́стѣваю	<i>obduresco. induo duritiem</i>
оже́щаю, затвержаю	<i>obduro</i>
ожи́вленіе	<i>animatio. vivificatio</i>
ожи́вляю	<i>vivi(fi)co. arcimo (= animo). revivisco (DLR оживую)</i>
ожи́вляющій	<i>vivificus</i>
ожи́лый	<i>redivivus</i>
ожо́гъ	<i>pertica obu(s)ta</i>
оза́ряю	<i>illustro. collustro. illumino</i>
озими́на	<i>hiberna : orum (DLSP зимовáніе). se- mentiva (= -ina?, DLSP -inus, -icus сѣ́менный) siligo (DLSP ж́ито. мука́. ро́жь)</i>
озлоб́итель	<i>afflictor</i>
озлоб́леніе	<i>afflictio. pressura</i>
озлоб́ляю	<i>affligo. vexo. impedio. angō. divexo</i>
озлоб́ляюся	<i>vexor. angor. affligor etc.</i>
озя́баю	<i>refrigero</i>
озя́блый	<i>frigidus. gelidus</i>
озя́бнѣти	<i>frigesco. refrigesco</i>
окаме́няю	<i>induro. induco duritiem</i>

окаявѣю	<i>lugubriter deploro. plango. defleo</i>
окаѣнный	<i>miser. calamitosus. infelix</i>
окаѣнство	<i>miseria. calamitas. infelicitas</i>
оклеветаніе	<i>calumnia. contumelia. criminatio</i>
оклеветникъ	<i>calumniator. conviciator</i>
оклеветую	<i>calumnior. criminor. cavillor</i>
окно	<i>fenestra; окно творю fenestro : as. illumino cellam; Г³ оконъ (v. рамы у ~) oculus; Г¹ ока (v. мгновеніе ~); Л¹ во оцѣ (v. бѣлмо ~; бѣлокъ ~); Л³ в' оцахъ (v. мжитъ ~)</i>
окованъ	<i>circumdatus catenis</i>
окову	<i>circumdo ferro. perfigo (= praef-). indo catenas. impringo (= -pingo) compedes foriculae fenestrarum</i>
оконница	<i>fossa (DLSP ровъ. яма. прѣкопъ)</i>
окопъ	<i>circumfossor</i>
окопатель	<i>fumosus. niger fuliginæ</i>
окопѣлый	<i>circumfodio. fossulas facio</i>
окопую	<i>directio. gubernatio</i>
окормленіе, управленіе	<i>campilatus (= com-). suppilatus (= suppi-)</i>
окраденный	<i>circum. circumcirca; окрестъ (v. ношú ~; обращаю что ~; стою ~); окрестъ глаголателнѣ descriptive. paraphrasticæ (= peri-)</i>
окрестъ	<i>(v. точю ~)</i>
округло	<i>ambio. circumeo; окружаю что словы circuicione utor. circumloquor</i>
окружаю	<i>ambitus. circumrotundatio</i>
окруженіе	<i>navis. cyb(a)ea</i>
окрутъ	<i>velo. operio</i>
окрываю	<i>acclamatio</i>
окрыкъ	<i>conspicillum. ocularium specillum. ocularia</i>
окуляры	<i>perca; окунь (v. перкъ)</i>
окунь	<i>lytrum (gr. λύτρον 'pretium redemptionis'). redemptio</i>
окупъ	<i>ah. heu. hei. eheu</i>
оле	<i>congelasco</i>
оледѣваю	<i>fruticesco. заростаю хворостом</i>
оледѣвваю	<i>sicera (DLSP сикѣра. всяко пѣаное питіе)</i>
оловина, питіе всякое раз- вѣ вина	

óлово	<i>plumbum</i> ; оловомъ соединѣнiе <i>plumbatura</i> ; оловомъ соединяю <i>plumbo : as. applumbo : as</i>
оловя́нный	<i>plumbatus. plumbosus</i> ; оловя́ная куля <i>plumbea. plumbata</i>
о́лтарь	<i>altare. ara</i> ; о́лтарь <i>altarae. ara</i> ; о́лтарь вели́кий <i>altare magnum</i>
о́лха	<i>alnus</i> . прилаг(ательный) <i>alneus</i> . олшина
олши́на	<i>alne(t)um</i> ; олшина (v. о́лха)
о́лѣй	<i>oleum</i>
омака́нiе	<i>intinctus</i> (= <i>-tin-</i>). <i>tinctura. maceratio</i>
омака́ю	<i>tingo. intingo. macero. maderacio</i>
оме́тины	<i>pollis : nis</i> (DLSP цвѣтъ рóжный. жит- ный)
оméты, подóлки	<i>fimbriae vestium. peripseumata</i> (= <i>-psem-</i>). <i>quisquiliae</i>
о́мража́юся	<i>abhorreo. nauseo. fastidio. respuo</i>
о́мражѣнiе	<i>fastidium. nausea. aversatio. detestatio</i>
о́мываю́	<i>eluo : is. abluo : is. lavo : as</i>
о́мыля́юся	<i>hallucinor. erro. fallor</i>
о́мытый	<i>lautus. lotus</i>
о́мѣтатель	
о́мѣтаю́	<i>verro circumcirca</i>
о́нь	<i>ille. ipse</i> ; A ¹ негó (v. идѣ по ~); на нь <i>in illum</i> ; нѣмъ <i>illo. per illum</i> ; Г ² от нѣю <i>ab illis duobus</i> ; v. за нь
о́нде	<i>illic. ibi</i>
о́нощевáю зри облега́ю	
о́ньсица	<i>ille</i>
о́нѣмѣти, о́нѣмѣваю́	<i>(ob)mutesco. immutesco</i>
о́падаетъ лiствiе от дре- вѣсь	<i>decidunt arboribus folia</i> ; о́падають власы <i>defluunt mihi capillae</i> (= <i>-lli</i>)
о́паки	(v. отвѣрнѣ)
о́палѣнiе	<i>ustio</i>
о́палѣнный	<i>ambustus. praeustus. ustulatus</i>
о́падъ (= о́паль), ка́мень драгiй	<i>opalus</i>
о́пала́юся (= о́паса́юся), стрегу́ себѣ	<i>cameo</i> (= <i>caueo</i>) <i>mihi. circumspicio</i>
о́пасѣнiе	<i>providentia. circumspectio. consideratio ac- curata</i>
о́пасно	(v. размощрѣннѣ)

опáсный	<i>providus. circumspectus. cautus. perdilige(ns)</i>
опáшь, хвостъ	<i>cauda</i>
опека	<i>tutela. curatio</i>
опекунъ	<i>tutor. curator. patronus; опекуна́ подáю instituo tutorem</i>
опекунство отлагáю	<i>abdico me tutela</i>
опечалáю	<i>contristo. infero molestiam alicui</i>
опечалáюся	<i>tristor. maereo. sollicitor (= soli-)</i>
опíлство	<i>ebriositas. vinolentia. tenulentia (= vinol-). crapula</i>
опíлый	<i>ebriosus. bibax (DLSP пiица). vinosus</i>
описáние	<i>descriptio. limitatio</i>
описáнный	<i>descriptus. definitus. limitatus</i>
описую́	<i>describo. praescribo. depingo. designo; опи- сую что стихáми mando ver(si)bus ali- quid</i>
оплазiвъ	<i>astutus (DLSP хитеръ. коваренъ). vafer. callidus (DLSP хитръ. лукавъ. раз- умный). callitiosus (= malitiosus; fal- laciosus? DLSP прелéстникъ)</i>
оплазiвъый	<i>curiosus (DLSP оплазiвъый. любопыт- ный)</i>
оплазство	<i>astutia. curiositas. inquisitio mimia (= ni-). indagatio nociva</i>
оплакáнный	<i>flebilis. lachrymabilis</i>
оплакати	<i>defleo. deploro</i>
оплева́ю	<i>conspuo alicui</i>
оплóть	<i>s(a)eps. saepes</i>
оплошáю	<i>(v. охуждáю)</i>
оплѣснáемый	<i>obsitus (DLSP накры́тый. зарóслый) situ</i>
оповѣдáтель	<i>praecor (= -co?). declarator. nunciator. nuncius</i>
оповѣдáю	<i>praedicio (= -co). significo. praenuncio. nuncio</i>
опознáтель	
опознáюся	<i>postero : as. tardo. postvenio</i>
ополчáюся	<i>instruo aciem. ordino milites зри обов стáвлю</i>
ополчéние	<i>castrametatio. acies. exercitus. acies ins- tructa; (v. обóзный)</i>

опѡна	<i>aulaea : orum. textile. tapetia belluata</i> (DLSP b.t. звѣрозрачній ковръ); опѡна на <i>aulaea aul(a)eorum. textile. tapetia</i> <i>belluata</i> (= <i>belu-</i>)
опончѡ	<i>penula</i> (DLSP skutъ рѣва)
опрѡва книгъ	<i>integumentum scorteam</i>
оправдѡнїе	<i>iustificatio. iudicium. lex</i>
оправдаю	<i>iustifico</i>
оправлѡнїе	<i>iustum</i> (DLSP -us праведный) <i>factum</i> (DLSP дѣло)
оправляю златѡмъ что	<i>circumdo aliquid auro</i>
опредѣлѡнїе	<i>finitio. terminatio. limitatio</i>
опредѣлѡнный	<i>terminatus. infinitivus</i> (= неопредѣлен- ный?)
опредѣляю	<i>sancio legem. termino. limino</i> (= -ito) : <i>as. finio</i>
опровергаю	<i>euerto. perverto. detrudo</i>
опрѣснокъ	<i>panis azymus. panis</i>
опрѣтно	<i>modeste. mansuete</i>
опрягаюся	<i>abscondo me. celo. subterfugio. vito</i>
опухлый	<i>tumodus</i> (= -mi-). <i>intumescens. tumore</i> <i>inflatus</i>
опушающая пища	<i>inflans cibus</i>
опущѡ	<i>praetermitto. omitio. postmitto. relinquo</i>
опущѡнїе	<i>relictio. derelictio. omissio. desertio</i>
орѡло	<i>aratrum in superficie agrum proscindens</i>
орѡнїе	<i>aratio. cultio. cultura agri</i>
органодѣлатель	<i>faber organarius</i>
органогрѡдатель	<i>organarius. organicus</i>
орѡвъ, стадникъ	<i>armenti rex. dictator</i> (= <i>duc-</i>) <i>gregis</i>
орѡль	<i>aquila. regalis avis. fonic</i> (= <i>Jovis</i>) <i>ales</i>
орлїй	<i>aquilinus. aquilus</i> ; орлїй (v. камень ~); орлїе перѡ <i>myriophyllum</i> (DLSP -on копръ водный)
орлїя	<i>pillus</i> (= <i>pu-</i>) <i>aquilae</i>
ормїанїнъ	<i>Armen(i)us</i>
ормїанска земля	<i>Armenia</i>
оролѡй	(v. бїетъ зѡгарь или ~; стоїтъ ~)
орудїе удокъ	<i>instrumentum. organum</i> (= <i>organum</i>). <i>vas</i>
оруженѡсець	<i>armiger. hastifer. ensifer</i>
оружїе	<i>arma : orum. armatura</i>

оружникъ	<i>armatus miles. provocator</i> (DLSP призыватель. раздражатель). <i>ex(c)ursor. emissarius</i>
орѣхъ	<i>nux</i> ; орѣхъ вѣднй <i>castanea nux cornuta</i> ; орѣхъ волоскй <i>inglans</i> : <i>dis</i> ; орѣхъ земнй <i>astragalus</i> ; орѣхъ лѣсковй <i>avellana. nux coryli</i> ; Г ³ орѣховъ (v. клѣщики до ~)
орѣховый сокъ	<i>caryopus</i> (DLSP -os кинамонъ)
орѣшина	<i>nucetum</i>
орю	<i>aro. colo agrum. subaro. peraro</i> ; орю (v. новину ~)
оса	<i>vespa</i>
осада	<i>colonia</i>
осажая городъ	<i>firmiter arcem praecidiis (= praesi-);</i> осажая пустой край <i>compleo colonias regionem. coloniam in agro impono</i>
освѣнь, кромѣ	<i>praeter. sine. absque</i>
освѣняяся	
осѣка или	<i>uncus. harpago</i> (DLSP крукъ. гакъ. вѣлицы)
осѣль	<i>asinus. onager. asellus</i>
осѣлка	<i>coticula</i>
осѣть полный	<i>carduus sylvestris</i>
осиротѣлость	<i>orbitas. orbitudo</i>
осиротѣлый	<i>orbatus. orphanus</i>
осичина древо	<i>populus</i> (DLSP тополь) <i>nigra</i>
оскверняю	<i>inquino. depurgo. faedo (= fo-) etc.</i>
осклабленіе	<i>risus lenis</i>
осклабляюся	<i>subrideo</i>
оскѣминость	<i>stupor(em) dentium habeo</i> (= маю!)
оскорбляю	<i>premo. vexo. divexo. opprimo</i>
оскѣрдъ, клепѣць	<i>dolabra</i> (DLSP оскѣрдъ. сѣчиво)
оскѣрины	<i>raimentum</i> (DLSP оскѣрины. лупины. пѣсок златый)
оскѣрую	<i>circumrado. derado. circumfrigo</i>
оскѣдѣваю	<i>deficio. careo. laboro inopia. inops. egenus sum</i>
оскѣдѣніе	<i>defectus. inopia. penuria</i>
осла	<i>cos : tis</i>
ослаба	<i>remissio. venio</i> (= -ia). <i>indulgentia</i>

ослаблѣнь	<i>debilitatus. labefactus. debilis</i>
ослаблѣнїе	<i>debilitatio. labefactio. infirmitas</i>
ослабляю	<i>debilito. labefacio. infirmo. relaxo. extendo</i>
ослабѣваю	<i>debilitor. lassesco. lassor (DLSP утруждаюся)</i>
ославленъ	<i>infamatus (= infa-). diffamatus. notatus. item depraedicatus. celebratus</i>
ославленїе	<i>diffamatio. depr(a)edicatio</i>
ослабляю (= ославляю)	<i>infamo. diffamo. detraho</i>
ослїй	(v. жѣрновъ ~); ослее (v. рыканїе ~)
(ослица) Г ¹ ослицы	(v. конь с ~)
ослушанїе, лѣность зри о- гуренство	
ослѣплѣнїе	<i>eluxatio (= elusca-, DLSP eluscare на едино око ослѣпїти). excaecatio</i>
ослѣпляю	<i>caeco. excaeco. exoculo</i>
основа	<i>stamen (DLSP нить. нїтка. основа. пря- дѣнїе); Н³ основы (v. тривѣрхнїя ~)</i>
основанїе	<i>fundamentum. basis</i>
основатель	<i>fundator. conditor. auctor</i>
основаю	<i>fundo. condo. iacio fundamentum. primum lapidem impono</i>
особъ	<i>seorsim. si(n)gillatim. separatim</i>
особа	<i>persona</i> зри собство
особный	<i>singulari(u)s. unicus. speciaris. separa- tus. seiunctus</i>
оспалство	<i>somnolentia. oscitatio (DLSP прозїаванїе)</i>
оспалый	<i>somniculosus. somnolentus (DLSP сонлї- вый. лѣнївый). oscitans. dormitator</i>
оспица, недугъ дѣтїей	<i>papulae. pituitae. eruptiones. variolae</i>
оставаю	<i>remaneo. maneo</i>
оставленїе зри отпушенїе	
оставляю таможде зри (=	
отпуцаю)	
останокъ	<i>reliquiae. extremum. reliquum. analecta : orum</i>
остатнїй	<i>novissimus. extremus. postremus. ultimus; остатнїй (v. перстъ); остатнее елео- помазанїе extrema unctio</i>
остатокъ	(v. допиваю ~)
остѣгны, нагавицы	<i>caligae. feminalia (= femoralia). sarabara</i>

остѣнь	<i>stimulus</i>
остерегаюсь	(v. охабляюся)
острижѣнный	<i>tonsus. circumtonsus</i>
острога́	<i>calcar</i>
остро́жность	<i>cautio. circumspectus. observatio</i>
остро́жный	<i>cautus circumspectus</i>
остро́сть	<i>acies acumen. acrimonia. acritudo</i>
остроуміе	<i>acumen ingenii. solertia. perspi(ca)cia. intellectus</i>
острый	<i>acutus. acer. praeacutus; острый (v. колъ ~); I¹ острымъ (v. колѣніе чимъ ~)</i>
острю́	<i>asio. exasio. praeasio</i>
ость зѣлій и древѣсь	<i>spina. aculeus; ость рыбарская tridens. tricuspis telam (= -lum); ости у клѣса arista. apex. ather (гр. ἀθήρ 'arista')</i>
остѣннѣю, заслонѣю	<i>obumbro. obvelo. obtendo alicui velum</i>
осуждаю	<i>iudico. condemnno</i>
осуждѣніе	<i>iudicatio. condemnatio. decretum; осуждѣніе предъ совѣстию людій praeiudicium</i>
осязимый	<i>tactilis. palpabilis. concrectabilis (= contre-)</i>
осязаніе	<i>tactus. concrectatio (= -re-)</i>
осязаю	<i>tango. attingo. palpo. attrecto. contrecto</i>
от	<i>a. abs. ab</i>
отѣй	<i>clam</i>
отбираю	<i>recipio. repeto. recupero</i>
отбѣю	<i>repeto. retundo. retorqueo. rejitio</i>
отбѣяется гласъ	<i>recantat echo</i>
отважаю	<i>expendo</i>
отвергаюся	<i>abnego. nego. denego. ab dico. abnuo. renuncio</i>
отверженіе	<i>abdicatio. abnegatio. renunciatio</i>
отверзаю	<i>asperio (= ape-). patefacio. resero</i>
отверзѣніе	<i>apertio</i>
отвѣрнь, опаки	<i>perperam. praepostere</i>
отвѣрсть	<i>apertus. patens; отвѣрсть домъ patet domus. patescit ianua</i>
отвлагаю	<i>humesco (= -ecto). udo : as</i>
отвлачаніе	<i>procrastinatio. cunctatio. dilatio</i>
отвлачаю	<i>retraho. item procrastino. differo</i>
отвождѣніе	<i>abductio. avocatio</i>

отвождү	<i>abduco. revoco. avoco</i>
отвоженіе	<i>revectio (= revocatio)</i>
отвожую	<i>reveho. asporto</i>
отвратъ	(v. трублю на ~)
отвращаю	<i>averto. aversor</i>
отвращеніе	<i>aversio</i>
отвѣтъ	(v. отвѣщаніе)
отвѣщаваю	<i>respondeo. responsum do</i>
отвѣщаніе, отвѣтъ	<i>responsio. responsum; отвѣщаніе на поздравленіе resalutatio</i>
отвѣщатель	<i>responsor. dator responsi</i>
отганяю	<i>repello. repudio. propello</i>
отгинаю	<i>recurvo</i>
отгнаніе	<i>repulsio. depulsio</i>
отгнатель	<i>propulsator. depulsor. prohibitor</i>
отгризаюся	<i>remordeo. repeto morsi aliquem</i>
отгрѣбаюся	<i>abstineo. detineo me. cohibeo animus (= -um)</i>
отдаю	(v. долгъ ~)
отребіны	(v. отребіе)
отесую	<i>dedulo (= dedo-) : as. deascio. circumdolo. deruncino (DLSP -are опиловати. стѣр-ти)</i>
(отец) Г ¹ отца	(v. баба ~); Д ¹ отцу досадитель <i>patris illusor. irredens (= -ri) patrem</i>
отѣчество зри отчѣство	
отздѣ	<i>abhinc. hinc. ināe. ex hoc loco</i>
отимаю	<i>reglutino. deglutino</i>
отираю	<i>abstergo. tergo. detergo</i>
откровеніе	<i>revelatio. relectio (= de-). apocalypsis</i>
открываю	<i>revelo. aperio. develo. detego</i>
откүду	<i>unde</i>
откупитель	<i>redemptor. vindex</i>
откупленіе	<i>redemptio</i>
откупю	<i>redimo. v(i)ndico. libero</i>
отлагаю	(v. опекунство ~); отлагаю на время <i>differo. procrastino. prorogo; отлагаю на странү sepono. semoveo. removeo</i>
отлег(аю ?)	<i>disto. disiungor</i>
отлѣглость	<i>intervallum. distantia. longinquitas</i>
отлѣглый	<i>distans. dissitus. remotus</i>

отливаный	<i>conflatus. fusilis. solidus</i> ; отливанное дѣло <i>conflatum vas(,) fustum</i>
отливаю воду	<i>eliquo aquam</i>
отложѣніе	<i>prorogatio. dilatio</i>
отлучаю	<i>separo. seiungo. segredo (= -go). disiungo</i>
отлучѣніе	<i>separatio. segregatio</i>
отмладнѣти	<i>reviresco. repubesco. puellasco</i>
отмщевая	<i>ulcissor (= -scor). vindico. propulso iniuriam</i>
отмщѣніе зри мѣсть	
отмѣна	<i>mutatio. permutatio. immutatio</i> ; отмѣна пѣнязей <i>collybus</i>
отмѣнность	<i>mutabilitas. vicissitudo</i>
отмѣнный	<i>mutabilis. permutabilis</i>
отмѣною, переменяю	<i>mutō. permuto</i>
отмѣнюю пѣнязи	<i>cambio : is : ire (DLR измѣняю. пѣнязѣ)</i>
отмѣряю	<i>remetior. demetior</i>
отмѣтаюся зри отрицаюся	
отнелѣже	<i>ab hoc tempore</i>
отного морская	<i>brachium maris. sinus : us</i> ; отного (v. отокъ)
отношеніе	<i>reportatio. relatio</i>
отношү	<i>refero. reporto. retrofero</i>
отнюдѣ	<i>omnino. penitus. omnimode</i>
отокъ морскій зри отного морская	
отпадаю	<i>relabor. recido</i> ; отпадаю в' недугъ <i>recido</i> <i>in morbum</i> ; отпадаю вѣры <i>apostato.</i> <i>abiicio fidem</i>
отпадѣніе	<i>relapsus. apostasia</i> ; отпадѣніе в' недугъ <i>recidi(v)us morbus. reversio febrium</i>
отпечатлѣю	<i>resigno. resolvo li(t)teras</i>
отпинаю	<i>refibulo</i>
отписую	<i>rescribo</i>
отпись	<i>rescriptum. contrascriptum</i>
отпочиваніе	<i>quies. requies. otium</i>
отпочиваю	<i>requiesco. quiesco. levo membra toto (= toro)</i>
отправляю	<i>exequor. otheo negotia. expedio. perago. con-</i> <i>ficio. item dimitto. absolvo</i>
отпуцаю	(v. оставляю); отпуцаю <i>ignosco. parco.</i> <i>condono. remitto. tribuo veniam aliqui</i> (= -icui)

отпущеніе	(v. оставленіе); отпущеніе долгу <i>remissio pensionis. ignoscentia</i> ; отпущенія достойный <i>venialis. ignoscibilis</i>
отрава	<i>venenum. toxicum</i>
отравляю	<i>veneno. toxico eneco</i>
отравца	<i>venenarius. veneficus</i>
отрада	<i>indulgentia. levamen. lenimentum (= levam-)</i>
отрадиѣ	<i>tolerabilius. lenius</i>
отражаю	<i>alieno. disiungo. amoveo. repello</i>
отраждаю	<i>regenero. regigno</i>
отраждаюся	<i>renascor. recrescor (= -co)</i>
отраженіе	<i>abalienatio</i>
отрасль зри лѣторасль	
отрѣби	<i>furfur. peripseuma (= -ema, гр. περίψημα 'lutum, expurgamentum'). purgamenta. quisquiliae</i>
отрѣбіе, отеребіны	<i>ramentum. proiectitium. purgamentum</i>
отреченіе	<i>abnegatio. renunciatio</i> ; отреченіе (v. судо́вь ~)
отрыцаніе, отрицаніе	<i>abnegatio</i>
отрицаю	(v. отрѣ́каю)
отрицаюся	(v. отмѣ́таюся)
отрокъ	<i>puer. famulus</i>
отроча	<i>infans</i> ; Д ¹ чи Г ¹ отрочати (v. прежуваю кормъ ~)
отрочищный	<i>iuvenalis. tener. puerilis</i>
отрочищъ	<i>iuvenis</i>
отрываю	<i>abripio. avello. divello. abstraho</i>
отрыганіе	<i>eructatio</i>
отрыгаю	<i>eructo</i>
отрыкаю	<i>remugio</i>
отрыновеніе, отриновеніе	<i>reiectio. remotio. repulsio. detrusio</i>
отрѣваю	<i>detrudo. depello</i>
отрѣ́каю зри отрицаю	
отрѣ́ніе, от(т)рученіе	<i>repulsio. reiectio</i>
отрясую	<i>ex(c)ucio</i>
отсви́няюся	<i>abstineo. seiungor. separor</i>
отска́кую	<i>resilio. absilio</i>
отслугу́ю	<i>refero gratiam. regratificor. retribuor. recompenso</i>

отстою	<i>disto. amoveor. alienor</i>
отстрашую	<i>deterreo. absterreo</i>
отступую	<i>recedo. digredior. avertor. evagor</i>
отсыла́ние	<i>relegatio. ablegatio</i>
отсылаю	<i>relego. ablego. remitto</i>
отсѣ́цаю	<i>reseco. rescindo</i>
от(т)ручѣ́ние	(v. отрѣ́нiе)
отхождѣ́ние тож (= отше- ствiе)	
отхождѣ́	<i>abeo</i>
отчаява́юся	<i>despero. abiicio spem</i>
отчая́нiе	<i>desperatio. proiecta audacia</i>
отчая́нный	<i>desperatus. perditus homo</i>
отчество́	<i>paria. solum natale. patrimonium; отче- ство (v. отечество)</i>
отчимъ	<i>vitricus</i>
отчюждаю	<i>abalieno : as. separo etc. emantipo</i>
отчюждѣ́ние	<i>abalienatio. separatio</i>
отшествiе	<i>recessus. abitus. abitio. discessus (= di- sce-). decessus; (v. отхождѣ́ние)</i>
отщѣ́тваюся	<i>damnum patior. damnum contraho. capio incommodum. accipio iacturam; отще- тѣваюся зри о(т)щѣ́тваюся</i>
о(т)щѣ́тваюсь	(v. отщѣ́тваюся)
отщѣ́чаю	<i>detrimentum fatio. infero. noceo alicui. affero damnum</i>
отяготѣ́ти	<i>gravesco. onustus sum</i>
отягощаю	<i>aggravo. onero. coonero. grauo</i>
отягощаю́ся лѣ́нностiю	<i>tergiversor. cunctor. detrecto. causor</i>
отягощё́нъ	<i>gravis. onustus. onerosus</i>
охабля́юся, остерега́юсь	
охла́да	<i>refrigeratio</i>
охо́та	<i>alachritas. alacris animus</i>
охотный	<i>alacris. alacer. vegetus (DLR оживлен. здравъ)</i>
охриняю (= охраняю)	<i>consulo alicui. praesto aliquem saluum. substraho aliquem invidie(,) prohibeo ali- quem detrimento. caveo alicui</i>
охрипля́ю	<i>irraucesco. rauceo. ravo : is</i>
охудѣ́нiе	<i>humiliatio. depressio</i>
охуджа́ю, оплоша́ю	<i>villesco. abiectus fio. diffamor. deprimor</i>

оужденіе	<i>diffamatio. abiectio</i>
оыжяю (= обтяжяю?)	(v. обваждяю)
очистілище	<i>propitiatorium. altare. purgatorium</i>
очиститель	<i>purgator. purificator</i>
очицало	<i>emunctorium. emunctoria forcipes</i>
очицаяю	<i>purgo. expurgo. depurgo. abluo : is. tollo : is. purifico. mundo</i>
очищеніе	<i>purificatio. mundatio. propitiatio</i>
ошааваяюся или ошааяюся, воздержаяюся	<i>abstineo. contineo me. abhorreo</i>
ошааніе	<i>continentia. abstinencia. moderatio</i>
ошааяюся	(v. ошааваяюся)
ошибъ, хвостъ	<i>cauda. item extremum</i>
ощепъ	(v. сулица)
ощуцаяю, почуваяю	<i>sentio. attendo; ощуцаяю (v. чувствую)</i>

П

павъ	<i>pavo. Iunonia avis</i>
пагорокъ	<i>colliculus (DLR хл'микъ); пагорокъ (v. холмъ)</i>
пагуба	<i>perditio. interitus. pernities. exitium</i>
пагубный	<i>pernitiosus. pernitialis</i>
падалецъ змій	<i>seps : pis</i>
падаю	<i>cado. prolabor</i>
падѣжъ, паденіе	<i>casus. lapsus</i>
паденіе	(v. падѣжъ)
пажить	<i>passus (= -stus). pabulum</i>
паки	<i>iterum. rursus. deintegro; паки (v. вещь ~ глаголется)</i>
пакостникъ	<i>obturbator. interventor. interpellator</i>
пакость	<i>impedimentum. praepedimentum. incom- modum; пакость (v. спона)</i>
пакощеніе	<i>impeditio. interturbatio</i>
пакощу	<i>obsto. impedio. interpello. praepedio</i>
паленіе	<i>flagrantia. aestus. aestuatio. item crematio vini. ustio</i>
паленая	(v. водка ~)
палица	<i>baculus. scipio. fustis; I¹ палицею (v. бю ~; подпираюся ~)</i>

пáличникъ (паль) Л ³ на паляхъ палю	<i>baculo percussor. verberator</i> (v. мость ~) <i>uro. ustalo</i> (= -tu-). <i>cremo</i> ; палю (v. смолу ~); палитъ солнце <i>feruet</i> (= -vit) <i>sol</i>
пáмятный памятую	<i>memor. memorabilis</i> <i>memini. retineo. memoria recordor. reminiscor</i>
пáмьятъ	<i>memoria. monumentum. monumentum</i> ; пá- мьятъ (v. поминáнiе; оучюся на ~)
пáнвица	<i>chydrops</i> (= <i>chytrops</i> ; <i>hydria</i> ? <i>DLSP</i> почерпáло. вѣдрó). <i>lebes</i> (<i>DLSP</i> ко- нóбъ) <i>trepes</i> (= <i>tri-</i> , <i>DLSP</i> тринóгъ) <i>ansatus</i> (<i>DLSP</i> ушáтый)
паница	<i>patella</i> (<i>DLSP</i> блюдо)
пáпа	<i>papa Romanus. pontifex</i>
пáпоротъ	<i>filix</i>
папоротина	<i>filicium</i>
пáпоротка	<i>polypodium. filicula</i>
пáппа	<i>cibus puerorum</i>
папýга	<i>psittacus</i> (<i>DLR</i> 1. папуга. птица. 2. пу- пуга'. птица)
папужáстый	<i>psittacinus</i>
папѣръ	<i>papyrus. charta</i> ; папѣръ (v. пребиаеть ~); папѣръ пробивáющий <i>charta bibula</i>
папѣрникъ	<i>chartarius</i>
папѣрня	<i>officina chartaria</i>
папѣровая	(v. трýбка ~)
пáра	<i>vapor. halinus</i> (= -itus)
пара чего	<i>par. taesco</i> (= <i>n. subst.</i> ?); пара волóвъ <i>iugum boum</i> ; пара коней <i>biuges equi</i> ; пáра (v. супрýгъ; супругъ волóвъ; таи- стра; пира)
паражиль (= парализъ ?)	<i>paralysis. recolatio</i> (= <i>resolu-</i>) <i>nervorum</i>
паралитикъ	<i>paraliticus</i>
паргáмънъ	<i>membrana</i> (<i>DLSP</i> кóжа) <i>pergamena. char-</i> <i>ta</i> (<i>DLSP</i> хартiя. бумага)
парéнiе	<i>volatus. meatus</i>
пармезáнъ, сырь чюже- земскiй	<i>careus</i> (= <i>cas-</i>) <i>Parmensis</i>
паргачество	<i>veteramentarii ars</i>

партáчь	<i>veteramentarius</i> (DLR швец. сапогола- тател)
пару(с)	<i>velum</i> (DLR завѣса. покров. вѣтрило). <i>dolon</i> (= -lo) м., <i>acatium</i> (DLR вѣ- трило)
парю, лечю	<i>volo. volito. meo</i>
пасѣніе	<i>pastio. pabulatio</i>
пасмо нѣтокъ	<i>triginta fala</i> (= fi-) <i>unius voluminis</i> ; па- смомъ <i>tractu</i> (,) <i>longoferor</i> (= <i>longiter</i> ?)
пáства	<i>pasqua : orum. passua : ae</i> (= -stio?); (v. паствѣна)
паствѣна тоже (= пáства)	
пáстинный, жирóвный	<i>pasualis</i>
пастернáкъ	<i>pastinaca</i>
пáстырскій	<i>pastoralis. pucolicus</i> (= bu-). <i>pastorius</i>
пáстырство	<i>pastoralis</i> (res). <i>pastoritia ars pastoria</i>
пáстырь	<i>pastor. pecuarius</i>
пасу́	<i>pasco</i>
пасуся	<i>pascor. pasco. pabulor</i>
патрїа(р)ха	<i>patriarcha. pater patrum</i>
паукъ	(<i>araneus, araneolus, phalangius</i>)
пáче	<i>quam. supra</i> ; пáче (v. колми ~; мно- жáе ~)
пекъ зри горячестъ	
пекáрка	<i>pistrinx. panifica. coquula</i>
пекáрня	<i>artopt(a)eum. pistrinum</i>
пекáрскій	<i>pistorius. pistrinensis. pistrinalis</i>
пекáрство	<i>furnaria. panificium</i>
пéкаръ	<i>pistor. pinsor. panifex</i>
пекéльный	(v. огонь ~)
пéкло	<i>pix</i> (,) <i>ignis inextinguibilis</i> (= -is)
пекý	(v. хлѣбъ ~); пекý хлѣбъ <i>pinso panem</i> ; пекý что прї огнї <i>torreo aliquid igni- bus. uro flamma. asso</i>
пекуся	<i>curo</i> ; (v. печалуюся)
пелены́	<i>fasciae. incunabula : orum</i>
пелесы́(й)	<i>flavus</i> (DLSP желтáвый). <i>flavidus. ceri- nus. cereus. heluolus</i> (DLSP плѣснѣ- вый). <i>melleus</i> (DLSP медовый) <i>color</i>
пелы́нное вино́	<i>absinthiacum</i> (= -atum) <i>vinum</i>
пелы́нь	<i>absinthium</i> (DLSP пелынь)

пень	<i>truncus</i>
пепелі́стый	<i>cineralis. cinereus. cineraceus</i>
пепелица	<i>mus ponticus</i>
пепелі́чный	<i>murinus. murinae pelles</i>
пéпелъ	<i>cinis</i>
первородный	<i>primigenitus</i> ; первородный грѣхъ <i>primigenium peccatum. nativa labes. originale crimen</i>
перворóдство	<i>primoge(ni)tum ius. primogenia : orum</i> (= <i>primi-</i> ; DLSP - <i>ius</i> первородный)
первство	<i>primatus. prima dignitas</i> ; пёрвство (v. старѣшинство)
первствую	<i>primas</i> (DLSP <i>primae</i> пёрвства) <i>teneo</i>
пéрецъ	<i>piper</i>
пéрје	<i>plumae. pennae. plumatum</i> ; періемъ обростáю <i>plumesco. pluto : as</i>
пері́на вёрхняя	<i>instratum</i> (DLSP постéля. покрывало). <i>instragulum</i> (DLSP тож. и поволока). <i>opertorium. plumatium</i> ; перина сподняя <i>substratum plumatum</i> (DLSP - <i>us</i> перна́тый)
перкъ, окунь	<i>perca</i>
пёрла зри б́исеръ	
перна́тъ	<i>plumatus. plumosus. pennatus</i>
перó	(v. орлее ~); Г ³ перъ (v. нóжикъ до ~)
пёрси	<i>pectus. thorax</i> ; пёрси невѣсты <i>mamana</i> (= <i>mamma</i>). <i>tam(m)illa</i> (DLSP соща). <i>uber</i> ; Г ³ пёрсами (v. сосцемъ питаю); Л ³ в' пёрсѣхъ (v. ж́ила ~; флевá ~)
перс́ида	<i>Persia. Persis</i>
пёрсинъ	<i>Persa</i>
перс́истый	<i>pectorosus. mammosus</i>
персть	<i>digitus</i> ; персть великі́й у руки <i>pollex</i> ; персть вторій <i>digitus demonstratorius</i> ; персть средній <i>medius digitus. famosus</i> ; персть остáтній (= <i>digitus auricularis!</i>); <i>digitus medicus. medicinalis</i> (= палець передостанній!)

перстѣнникъ	<i>annularius</i>
пѣрстень	<i>annulus. annellus. condulus. condalus. condalium</i>
пѣрстный	<i>terrestris. terrenus</i>
перстóвый	<i>digitalis</i> ; перстовыя рукавицы <i>digitalia : um</i>
персть	<i>fulvis (DLSP прахъ). terra</i>
перý, мбю	<i>lavo. abluo</i>
перý, лѣтáю прудко	<i>meo. volito</i>
перýнь	<i>fulmen</i> ; перуномъ бѣеть <i>fulminat</i> ; перуномъ удáрень <i>fulmine tactus. fulminatus</i>
перунóвый	<i>fulmineus</i>
песъ	<i>canis</i> ; песъ лóвный <i>canis venaticus</i> ; песъ (v. скомлѣнцй ~); A ¹ пса (v. спущáю ~); I ³ пса́ми (v. щюю ~)
пестрѣнїе	<i>textilis pictura (DLSP шарописáнїе. иконописáнїе). segmentum (DLSP -ta стружины. сѣ́чная)</i>
пестрѣнный	<i>segmentalis (= -atus). plumatilis (DLSP пѣрный). variegatus (DLSP преиспещрѣнь)</i>
пестрый	(v. змѣй ~)
пестрѣю	<i>variego. plumo : as. intecto (= -texo) genimas (= gemmas) filis inmitto aurum</i>
песѣй	<i>can(i)nus</i>
песя́	<i>catulus. catellus</i>
петѣль	<i>nodus. nodulus argenteus. sericeus (= -cus) etc.</i>
печалѣнь	<i>ancius (= -nxius). tristis</i>
печаловáнїе	<i>anxietas. angor</i> ; печаловáнїе (v. желѣ́тба; печáль)
печалюся зри пекуся	<i>consexagitor (= convexor, agitor?). vexor</i>
печáль зри печаловáнїе	<i>cura</i>
печáры	<i>cryptae (DLSP -a вертѣпъ. пещѣра). favissae (DLSP пещѣры подзѣмныя)</i>
печатарская	(v. праса ~)
печáтарь	<i>obsignator. signator</i>
печатлѣю	<i>obsigno. sigillo. obsi(gi)llo : as</i>
печатовáнїе	<i>consignatio</i>

печать	<i>signum. sigillum. annulus sigillaris</i>
печеный	<i>assus. assatus. tostus</i>
печёня	<i>assatura</i>
пещепалникъ	<i>fornacator. fornacarius</i>
пещёра	(v. вертѣпъ)
пѣщный	<i>fornaceus; пещнаѣ (v. чѣлюсть ~)</i>
пещрѣніе	<i>variegatio. mas (?)</i>
пещрѣнны(й)	<i>discolor. discolorius. multicolor</i>
пещрѣ	<i>vario. variego. distingio (= -guo) vario colore(,) inoculo : as</i>
пещь	<i>fornax; пещь хлѣбная furnus (= fu-) Cl(i)banus; пещь (v. смоляная ~) (v. пивнѣца ~)</i>
пивная	<i>cella vinaria; пивнѣца пивная cella cer- visiaria</i>
пивнѣца винная	
пивнѣчный	<i>cellarius</i>
пѣво	<i>cerevisia. cervisia. potus e fruge. zythum; пѣво (v. мартовое ~)</i>
пивоваръ	<i>factor cervisiae. cervisiarius</i>
пивонія зѣліе	<i>paonia. pentorobon</i>
пигулка врачѣбная	<i>pil(l)ula. catapotium</i>
пѣла	<i>serra. serrula. runcina</i>
пѣлня ковача мѣди	<i>lima. scobina. serraculum</i>
пилованіе	<i>sciscio (= -ssio). fissio quae fit serra</i>
пилую, тру древо	<i>ferro (= se-) ligna</i>
пилѣкъ, каня	<i>milvus. milvius</i>
пиляръ	<i>pilecrepus (= -li-)</i>
пиръ	<i>convivium. epulum. simposium. comfo- tatio. consaenatio (= -ncoe-); пиръ (v. брачный ~; пиршество)</i>
пира	<i>pera. saccus (DLSP мѣхъ). гостра (v. пара)</i>
пиргъ	<i>turris (DLSP пиргъ. твёржа. твер- дѣня). carcer (DLSP узница. узѣ- лице)</i>
пиритель	<i>conviva. convivator</i>
пиршество, пиръ зри	пиршеств(о) (v. обще ~)
пиряне	<i>convivae discumbentes</i>
писало	<i>stylus</i>
писаніе	<i>scriptura. scriptio. scriptum; писаніе (v. свѣдѣтельное ~); писанія ученіе or- thographia</i>

писанный	(v. руко́ю власно́ю ~); писаная (v. хартіа ~)
писарскій	<i>scriptorius. li(t)terarius</i> ; писарская шка- туля <i>thesa calamiria (= -maria). gra-</i> <i>phiarium</i>
писарь грамотъ	<i>amanuensis scriba</i> ; писарь книгъ или творецъ <i>scriptor. autor operis</i> ; писарь надодный (= народный?) <i>notarius.</i> <i>scriptuarius. tabularius</i>
писеръ	<i>calamus ad scribendum</i>
пискорь	<i>ophidion (DLSP оугорь. пискорь). ala-</i> <i>bates (= -bet). muscella (= mustela,</i> <i>DLSP ласица) fluviatilis</i>
писмо́	<i>nota. character. litera. alphabetum (= -ta)</i> <i>a b c d e f g h ch i k l t m n o p q r s t</i> <i>u v w x y z z</i>
пита́ние	<i>nutri(ca)tio. cubatio (= cib-). saginatio</i>
пита́тельница	<i>nutrix</i>
пита́тель	<i>nutritor. altor</i>
пита́ю	<i>pasco. nutricor. cibo : as. nutrio : is;</i> пита́ю сосца́ми <i>alo foetum (= fe-)</i> <i>ubere</i> ; пита́ю (v. сосцемъ ~)
пита́е	(v. оловина; приправляю ~)
пит(н)ый	(v. медъ ~)
питоме́цъ	<i>alumnus. merendarius</i>
пито́мый	<i>altilis. saginatus</i>
пи́тый	<i>potulentus et potu(lentus)</i>
пишу́	<i>scribo. scripto. exaro</i>
пи́ща	<i>victus. cibus. cibaria : orum. alimonia.</i> <i>alimentum</i> ; пи́ща (v. опушающая ~)
пища́льная	(v. соплъ ~)
пища́льникъ	<i>fistulator</i>
пища́ль	<i>fistula. calamus. canna</i>
пищу́	<i>pipio : is. gannio : is</i>
пи́ю	<i>bibo. poto. aquor (DLSP водочерпаю);</i> пи́ю к' кому́ <i>propixo (= propino) ali-</i> <i>cui. invito aliquem poculo</i> ; пи́ю о здра́- вїи <i>pro salute bibo</i>
пья́нївъ	<i>potator. bibo : onis</i>
пья́нство	<i>ebrietas. ebriositas. vinolentia. temulen-</i> <i>tia. crapula</i>

плáвъ вóдный	<i>concha. cham(a)e : es. conch(a)e oleares. aquatilia; плавъ морскій ostrea : orum. murex</i>
плавáніе	<i>natatus. supernatatus</i>
плáватель	<i>natator. fluctuagus</i>
плáваю	<i>nato. no. pr(a)enato. perfluo; плáваю (v. нуркóмъ ~); плáваю по верху supernato. innato</i>
плáдне	<i>meridies</i>
плазъ	<i>planum (DLSP -us равный. гладкій)</i>
плазýю	<i>plano gladio percutio</i>
плакáніе	<i>ablutio</i>
плáкатель	<i>plorator</i>
плакáю, плáчу	<i>fleo. lachrymo. plango. ploro; плакаю (v. плáчу)</i>
плакáю, полощý	<i>lavo. obluo (= ab-). emundo</i>
планита	<i>planeta</i>
пласконóсый	<i>(v. тупоносый)</i>
пластовый	<i>(v. страдовый медъ)</i>
пластырь врачá	<i>splenium; пластырь меду favus (DLSP сотъ)</i>
плáта, кинсо́нъ	<i>trulutum (= tribu-). census. vestigal (= vec-) item solutio. exsolutio; плáта (v. превозная ~)</i>
плата́ю рыбу	<i>ex(en)tero piscem</i>
платно	<i>mapra. mantile item платно; платно́ carbasus (DLSP платно тонкое)</i>
платня́никъ	<i>linto : onis. linifio : onis</i>
платня́ный	<i>linteus. lineus</i>
плахта	<i>(v. скуть)</i>
плачл́ивый	<i>lachrimosus. lachrimabundus. flebilis</i>
плачю́	<i>solvo. persolvo alicui quod debeo. reddo. pendo. numero pretium; плачю́ (v. превóзь ~)</i>
плачю́ зри плáкáю	<i>плачю́ (v. плакáю ~)</i>
плащáни́ца	<i>(v. понява)</i>
плащени́ца	<i>syndon. linteum. linteam (= -ea)</i>
плеве́ль	<i>lolium; (v. плевелѣю: = zizania : ae. zizanium)</i>
плевелѣ́ю	<i>in lolium denegero (= degenero). zizania : ae. zizanium (v. плевелѣ!)</i>

племя	<i>proles. soboles. progenies. propago</i>
пленѣніе	<i>captivitas. captivatio</i>
пленица	<i>laqueus (DLSP сѣть пругло). tendicula (DLSP сѣть. тенѣта)</i>
плескѣніе	<i>plausus (DLSP плескѣніе. радость). crepitus (DLSP трѣскъ. звукъ. шум. плищъ). ille sesanus (?)</i>
плесна́ ножна́я	<i>superior pars volae pedis</i>
плесни́ца	<i>solum. fulmenta : ae. sandal(i)um; плѣсница ногъ planta vola (DLR длань) pedis</i>
плетѣніе	<i>plicatura. textus : us</i>
плетѣный	<i>textilis. nexilis. plexilis (= plecti-)</i>
плету́	<i>plecto. connecto. sirpo : as (DLSP плѣту́. оплѣтаю)</i>
плещи́	<i>scapulae. interscapilium</i>
плещу́	<i>complodo. collido manus. plaudio manibus</i>
плинѣа	<i>later. laterculus</i>
плинѣникъ	<i>laterarius</i>
плинѣяный	<i>lateritius; плинѣяный (v. цегля́ный)</i>
плинѣяря	<i>lateraria : ae</i>
плищъ	<i>tumultus. clamor. acclamatio</i>
плѣдъ	<i>(v. бросквѣнный ~); плодъ дѣвный monstrum. forientum; плодъ в' животѣ conceptus(.) par(tu)s. faetus. proles; Г³ плодѣвъ (v. имѣніе ~)</i>
плѣдность	<i>faecunditas. fertilitas. feracitas</i>
плодный	<i>fructifer. praefaecundus. ferax</i>
плодонѣіе	<i>(v. маслі́чное ~)</i>
плодопріемлю́	<i>colligo fructus item auge(o). amplifitio (= -fico)</i>
плодствую	<i>faetifico. faeto : as. propago : as</i>
(плоскѣй) Г¹ плоскаго	<i>(v. носа ~)</i>
плотъ	<i>s(a)eps. s(a)epes; плот (v. градежь)</i>
плотица	<i>alburnus. rubeoculus. ruboculus</i>
плотно	<i>tela. linteum. pannus lin(t)eus</i>
плотный (= площадь?)	<i>platea (DLSP стѣгна. халуга. плѣщадь)</i>
плотскѣй	<i>carnalis. corporeus. corporalis</i>
плоть	<i>caro. corpus</i>
площадь	<i>platea</i>
плѣщадь	<i>angifortus (DLSP стѣгна уская); плѣщадь (v. стѣгна, ѹлица); плѣщадь тѣсная без прешѣствія fundula</i>

плугъ	<i>aratrum</i> (DLSP рало)
плуговой	(v. насáдъ ~)
плѣвникъ	<i>palaearium</i>
плѣвный	<i>acerosus. aceratus</i> (DLSP плевѣльный). <i>paleosus</i> (= <i>paleatus</i>)
плѣвы	<i>acus</i> (DLSP : us иглá). <i>n. exis</i> (= <i>acer</i> , <i>-eris</i> , DLSP плевá). <i>palea</i>
плѣжý (= плѣзу ?)	<i>serpo</i> : <i>is. repo</i> : <i>is</i>
плѣнь	<i>manubriae</i> : <i>arum. praeda corporum quae</i> <i>capta sunt ut iumenta etc.</i>
плѣнителъ	<i>captivator</i>
плѣнникъ	<i>captivus. mancipium</i>
плѣннiю	<i>captivo</i> (= <i>capio</i> ? DLSP берý. вмлiю. ловлiю). <i>in captivitate redigo</i>
плѣска	<i>motacilla</i> (DLSP плиска птица). <i>codatremula</i>
плѣснiвыи конь	<i>equus spadix. spadiceus</i>
плѣснь	<i>micor. caries</i> ; плѣснь, венѣць священ- нiческiй <i>tonsura. rasura. corona</i>
плѣснiбю	<i>micco. micesco. situm dico. traho</i>
плѣшевáтый	<i>calvus. calvatus</i>
плѣшь, лысiна	<i>calvitium</i>
плѣшiбю, лысiбю	<i>calveo. calvesco</i>
плювáчь	<i>sputator</i>
плiодры	<i>braccae laxae. follicantes caligae</i>
плюновѣнiе	<i>expluitio</i> (= <i>exspu-</i>). <i>sputu(m). sputisma.</i> <i>oris excrementum</i>
плiота	<i>tempestas (saeva). intemperies</i>
плiотный	<i>turbidus. tempestuosus. percellusos</i> (= <i>procelo-</i>)
плюца	<i>pulmo</i> : <i>onis. spiramenta animae</i>
плiою	<i>spuo. edo sputum. sputo. sputator sum</i> ; плiою на когó <i>conspuo. conspuito.</i> <i>inspuito alicui</i>
плясалище	<i>gesticulatio. chironomia</i>
пляшý	<i>gesticulator</i> (DLSP плещý. пляшý. дѣй- ство рiторское исполнiю). <i>corvito</i>
пнуся	<i>nitor. contendo. enitor per ardua</i>
по	<i>post. iuncta</i> (= <i>iuxta</i>). <i>secundum</i>
побарáю	<i>defendo. propugno. patrocinator. protego.</i> <i>tueor. tutor</i>

побіаю бочку	<i>cingo dolium circulis; побіаю кровь con- tego domum scandulis</i>
поблажа́ніе	<i>blandimentum. blandities. indulgentia</i>
поблажа́ю	<i>indulgeo. blandior alicui</i>
поборѣ	(v. оуpо́къ)
поборѣніе	<i>defensio. protectio. tutamen</i>
поборѣникъ	<i>defensor. propugnator. patronus</i>
побѣда	<i>victoria. trophaeum</i>
побѣдительный	<i>triumphalis. victoriosus</i>
побѣдитель	<i>victor. domitor. debellator</i>
побѣдная пѣснь	<i>paean. epinicion. rallistica (= ba-) car- mina</i>
побѣдоносная	(v. pиза ~)
побѣждаю	<i>vinco. supero. debello</i>
побѣжденный	<i>victus. superatus. debellatus</i>
побѣленіи сосуди	<i>gypsata vasa</i>
побѣленіе сосу́довъ	<i>incrustatio</i>
побѣлячь сосу́довъ	<i>crustarius</i>
побѣляю зри бѣлю	
повапленіе зри бѣлило	
поварѣ	<i>cocus; повар (v. ва́рникъ)</i>
поварня	<i>culina</i>
повелитель	<i>imperator. mandator</i>
повелѣваю	<i>iubeo. impero. praemando. mando</i>
повелѣніе	<i>mandatum. iustio (= -ssio). iussum. praecceptum. imperium; без повелѣ- нія sine iussu. non iussus</i>
поверха́, легца́	<i>supra superficie(m). tenuis</i>
поверхность	<i>superficies. tergum (DLSP хребѣтъ. ко- жа) terrae(,) aequotius (= aequoris)</i>
поверхный	<i>exterior. extrarius. superficiarius</i>
повиваю	<i>fascio : as. fasciis involvo. pannis (!) contego</i>
повиненъ, виновный	<i>accusatus. delatus. reus. inculpatus</i>
повинный	<i>debitus</i>
повиновѣніе	<i>subiectio. submissio</i>
повинуюся	<i>subiicior. submittor. obtempero; не по- винуюся non ausculto. non obtempero. non pareo. (non) subiicior</i>
повлачаю	<i>superinduco (DLSP засыпаю. наво- жу). superinduo (DLSP облекаю)</i>

повло́ка	<i>integumentum. involucrium</i>
пово́дь	<i>occasio</i> (DLSP благовреме́нїе. вина́. причина. пово́дь). <i>ansa</i> (DLSP рукоя́тїе. ухо сосуда)
поводи́е	<i>inundatio</i>
поводит́ся	<i>succedit. cedit res</i>
пово́дный	(v. конь ~)
повоже́нїе дѣброе	<i>successus. sors bona</i>
повожу́	<i>aurigor. aurigo</i>
пово́й	<i>vincula. ligamina. nexus</i>
пово́лыбаю когѠ	<i>traho aliquem in crimen</i>
повражители́	<i>hariolus. vaticinator. fatidicus</i>
повража́ю, ворожу́	<i>divino. vaticinato</i> (= -nor)
повраз	<i>funis. restius</i> (= -is); повра́зь ягренїй <i>reticulum iecoris</i>
повре́да	<i>noxa. offensa. laesio</i> ; повре́да (v. поврежде́нїе)
поврежда́ю	<i>noceo. laedo. offendo</i>
поврежде́нїе зри повре́да	
поврозо́къ, шнуро́къ	<i>futiculus</i> (= <i>funi-</i>). <i>resticula</i>
повто́ре	<i>secundo. iterum</i>
повто́рянїе	<i>iteratio. duplicatio. reiteratio verborum</i>
повто́ряю	<i>repeto. itero. duplico</i>
повѣ́даю	<i>narro</i>
повѣ́сть	<i>narratio. historia. declaratio</i>
погани́нь	<i>ethnicus</i> (DLSP язы́чникъ). <i>paganus</i> (DLSP нива́рь. селя́нїнь). <i>gentes</i> (DLSP <i>gens</i> род. домъ. племя́. язы́къ)
пога́нскїй	(v. по́пъ ~); НЗ поганстїи (v. бо́жкїй домо́вїи ~)
пога́нство	<i>gentilitas</i>
поганя́ю	<i>fugo. pello. persequor(,) ago</i>
погиба́ю	<i>pereo. intereo. dispereo. deperdor</i> (= -reo)
поги́бель	<i>interitus. exitium. pernicies. perditio</i>
погла́вїе	<i>exactio capitum. capitatio. tributum in singula capita imperatum</i>
поглаща́ю	<i>devoro. absorbeo. deglutio</i>
поглоще́нїе	<i>devoratio</i>
поглядя́ю	<i>circumspicio. aspicio. intueor</i>
погѠжїй	<i>conveniens. habilis. utilis</i>

поголо́ю	<i>abrado</i>
погорѣлище	<i>bustum</i> (DLSP огнище. жупеліще. гробъ)
пограничіе	<i>confinium. colliminius</i>
пограничный	<i>limitaneus. confinis</i>
погребъ	(v. провѣдъ, похоронъ; погрѣбъ)
погружаю	<i>demergo. immergo. mergo. degravo navigium</i>
погружаюся на дно	<i>sido in aqua. pessum eo. mergor. submergor</i>
погруженіе	<i>immersio</i>
погрѣбъ или похоронъ тво- рю	<i>parento : as. iusta alicui facio</i>
погрѣбалище	<i>rutabulum. batillum. hama</i>
погрѣбаніе	<i>funus. sepultura. e(x)sequiae. iusta funebria : orum. fun(e)brium</i>
погрѣбателный	<i>sepulchralis. funebris. ex(s)equialis. inferialis; погрѣбателная пѣснь epicedium. naenia. elegia</i>
погрѣбаю	<i>sepelio. humo. (con)tumulo</i>
погрѣбенный	<i>consepiltus (= -pul-). conditus. humatus</i>
погрѣшаю	<i>erro. devio. dilinguo (= delinquo) : is</i>
погрѣшеніе	<i>erratum. delictum. error</i>
погубленіе	<i>orbitas. perditio</i>
погубляю	<i>perdo. amitto. iacturam facio. orbor</i>
подъ	<i>sub. subter</i>
подааніе право	<i>ius patronatus. ius praesentandi</i>
подаваніе	<i>traditio. datio</i>
подаваю	<i>trado. porrigo. confero</i>
подаль	<i>longius</i>
подаю	(v. опекуна ~)
подбираніе рѣки	<i>alluvio. alluvies; подбираніе мѣда metallatio. exemptio favorum. vindemia mellis</i>
подбираю мѣдъ	<i>castro alvearia. favos eximo. demoto (= -moveo) favos</i>
подвечерокъ	<i>merenda. anteaenium</i>
подвивка (= -вика ?)	<i>calyptra</i> (DLSP покрывало женское). <i>calamica</i> (= -antica, DLSP покрывало главное женское)
подвигъ	<i>certamen. praelium (= proe-). cursus. palaestra; подвигъ (v. страдательство)</i>

подвигаю	<i>erigo. moveo. summoveo</i>
подвигоположникъ	<i>iudex certaminum</i>
подвиженіе	<i>motus. excitatio. incitamentum</i>
подвижникъ	<i>palaestrita. pugil. gladiator</i>
подвижюу	<i>molesto. facesco (= -esso) negotium alicui</i>
подвизаніе	<i>pugilatio. concertatio</i>
подвизаюся	<i>certo. pugilo : as. praelior (= proe-). consero manus; подвизаюся (v. страдалчествюу)</i>
подвода	<i>cursus (= -rrus, DLSP возъ. колесница) publicus. fiscalis cursus (= -rrus)</i>
подвоеводій	<i>aedilis. curator. praefectus annotae (= -onae; DLSP -ona обрѣкъ. доходъ годовый)</i>
подвои	<i>ponis (= postes, DLSP подвои). antae. anta</i>
подворіе	<i>area. propatulum aedium</i>
подвѣзка	<i>fasciola</i>
подвѣзую	<i>subligo. subnecto. substringo; подвѣзюу лѣзю pedo : as</i>
подгражданінъ	<i>suburbanus civis</i>
подгрызюу	<i>subedo. (подвѣзюу) impedo : as. vites marito : as. adiugo : as (? DLSP припрягюу)</i>
поддыманіе	<i>sufflatio</i>
под(д)ымѣю огонь	<i>sufflo. conflo (= conflo). ventuo (= -tilo, DLR вѣю. скон'чаю) ignem</i>
подемленіе	<i>(v. меду ~)</i>
подзѣмни людіе	<i>antipodes. anticht(h)ones</i>
подкасуюся	<i>substringo sinus</i>
подкова	<i>solea. ungula equi ferrata</i>
подкованный конь	<i>ferro obductas habens ungula(s)</i>
подковка у сапоговъ	<i>rotulae quae basi pedum subiiciuntur. semicirculus ferreus calceorum</i>
подковую коня	<i>calceo solea equum. induco soleas equo</i>
подколѣнокъ	<i>poples gen. : itis</i>
подкованіе (= подкопаніе)	<i>suffossio. fossura. cuniculus</i>
подкопую	<i>suffodio. cuniculos ago</i>
подкупъ	<i>pretii contra aliquem auctus (= auctus)</i>
подкупникъ	<i>emptor contra alium emptorem augens pretium</i>

подкупное	<i>auctarium contra alium emptorem oblatum</i>
подкупую	<i>liceor contra aliquem. augeo pretium. plus liceor</i>
подкурёние	<i>suffitus (DLSP кажёние)</i>
подкурюю	<i>suffio : is (DLSP кажу). suffumigo : as (DLSP подкажую. подкурюю)</i>
подлагание	<i>suppositio. subiectio. subiectus</i>
подлагаю	<i>suppono. supiicio (= sub-)</i>
подламую	<i>suffringo</i>
подле	<i>iuxta. penes; подле (v. сѣдѣнїе ~; сѣжѹ ~ когó)</i>
подлежащій	<i>(v. недугу ~)</i>
подлива горня (= чорная)	<i>ius nigrum</i>
подливание	<i>suffusio</i>
подливаю	<i>suffundo; подливаетъ рѣка fluit (= alluit) flumen (litora)</i>
подлога	<i>(v. подложёние)</i>
подложёние, подлога	<i>subiectum. causa</i>
подложница	<i>(v. заложница)</i>
подлѣгание	<i>subiectio. subditio</i>
по(д)лѣгаю	<i>subiaceo. subiicior alicui</i>
подмазую	<i>sublino</i>
подмуровую	<i>substruo fundamentum</i>
подмываю	<i>subiuro</i>
поднебёсие	<i>subdialis locus. caelum oris</i>
поднебёсный	<i>(v. огонь ~)</i>
поднебёе	<i>palatum</i>
подножье	<i>scabellum</i>
подношѹ	<i>sublevo. extollo. erigo. elevo; подношѹ воинѹ suscito. suscipio. inchoo. conflo bellum. indo (= infero?) alicui bellum; подношѹ гласъ intendo. excito. tollo vocem. exclamo</i>
подобá	<i>v(i)su(s?)</i>
подобáетъ	<i>deceat convenit spectat. attinet</i>
подобáюся	<i>placeo. placito; не подобаюся displiceo; подобáет ми ся placet mihi. perplacet. collibitum est</i>
подобáющій	<i>conveniens. pertinens</i>

подобенъ	(v. точенъ)
подобіе ко увѣрѣнію	<i>probabilitas</i>
подобникъ	<i>imitator</i>
подобно	<i>elegantanter</i> (= -gan-)
подобный	<i>similis. assimilis. consimilis</i> ; подобный к' увѣрѣнію <i>verisimilis. credibilis.</i> <i>probabilis</i>
подобнѣ	<i>similiter. simili tudo</i> (= modo). <i>facto</i> (<i>ratione</i>)
(по)доболѣпно	(v. лѣпно)
подобострастенъ	<i>similis passibilitas</i> (= -tate?)
подобразіе (= подбрадіе ?)	<i>mentum</i> (DLSP подгортаніе)
подобство	<i>similitudo. proportio. ammutio</i> (= as- <i>similatio?</i>)
подолки	(v. ометы)
подпаленіе	<i>succensio</i>
подпалю	<i>succe(n)do. subiicio alicui ignem</i>
подпашіе	<i>ala. axilla. subbrachia : orum</i>
подперсіе	<i>untilena</i> (= an-, DLSP подперстникъ). <i>phalerae</i> (DLSP подперстникъ кон- скій. украшеніе). <i>postela</i> (?)
подпираю	<i>fulcio. sustineo humeris. suffulcio</i>
подпираюся палицею	<i>innitor. incumbo baculo</i>
подписаніе	<i>subscriptio</i>
подписокъ	<i>notarii (publici) aductor</i> (= adiutor). <i>vi-</i> <i>carius publici notarii</i>
подписую	<i>subscribo. subsigno. subnoto libellos</i>
подписуюся	<i>subscribo nomen meum</i>
подпіаю	<i>subbibio. plus paulo bibo</i>
подпѣра	<i>fulcrum. ful(c)mentum</i> (DLSP подпѣ- ра. утверждѣніе). <i>fulura(,) admiteu-</i> <i>lum</i> (= <i>adminiculum</i> , DLSP под- пѣра)
подражанъ, (подраж)ател- ный	<i>assimilatus</i>
подражаніе, (подраж)ател- ство	<i>imitatio</i>
(подраж)ателный	(v. подражанъ)
(подраж)ателство	(v. подражаніе)
подражатель	<i>collator. traditor</i>
подражаю	<i>imitor. sequor. assimilor alicui</i> ; подра- жаю (v. матери ~; наслѣдую)

подрастаю	<i>adolesco sensim. quandesco (= gran-?). grandiusculus (DLSP привеликъ) fio</i>
подрѹгъ	<i>socius. familiaris. vicinus</i>
подрѣзѹю	<i>subseco. succido</i>
подскакую	<i>subsulto. subsilio</i>
подскарбій	<i>quaestor. rationarius (DLSP числительный). thesaurarius (DLSP сокровищный)</i>
подскарбство	<i>quaestura. thesaurarii munus</i>
подскарбую (= подскубую)	<i>aliquantum vello ex plumis</i>
подслушаю	<i>suba(u)sculto. ausculto</i>
подсолнечный	<i>subso(lanus). soli expositus</i>
подставка	<i>basis statuae. spira</i>
подстароста	<i>subpraefectus. vice capitaneus</i>
подстелюю	<i>substerno</i>
подстѳлий	<i>subdapifer. vicarius scrutorius (= structoris)</i>
подсѹдокъ	<i>vicarius iudicis. subiudex</i>
подсыхаю	<i>subsiccor. incipio siccari</i>
подушка	<i>pulvinar</i>
подушчаю	(v. наушчаю); подущаю (v. обошряю)
подшевка	<i>subucula. subtegmen</i>
подшиваю	<i>subsuo</i>
подѣлїе	<i>non praemeditata operatio</i>
подѣлнѣ	<i>non cogitato</i>
подярѣмникъ	<i>pullus asinae</i>
подятїе	<i>susceptio</i>
поединокъ	<i>duellum. monomachia; Г¹ поединка (v. трїзнице, мѣсто ~)</i>
поемленїе	<i>citatio. accusatio. acceptio</i>
поемлю	<i>accipio. accuso. cito : as</i>
поѣмникъ	<i>citator. accusator (DLSP клеветникъ. винитель)</i>
пожатый	<i>demessus</i>
пожинаю	<i>demeto</i>
позднѹй	<i>serus. serotinus</i>
поздравленїе	(v. отвѣщанїе на ~)
поздѣ	<i>sero. serius. tarde. tardissime</i>
поземлі (= поземкї ?)	<i>fraga : orum (DLSP поимки ягоды, DLR позимыи ~)</i>
позиранїе	(v. глипанїе)

позлащаю	<i>auro. inauro. deauro</i>
позлащеніе	<i>inauratio. deauratio</i>
позлащённый	<i>inauratus. deauratus. abauratus (= ob-)</i>
познаваю	<i>cognosco. agnosco. recognosco. nosco</i>
познаніе	<i>cognitio. agnitio (DLSP знаніе. вѣденіе)</i>
познательный	<i>cognoscibilis. intelligibilis</i>
познатель	<i>cognitor. agnitor</i>
позна́тися	(v. оудобный ~)
позовъ	<i>citatio. in ius vocatio. libellus forensis. dica : ae; (v. сказнь)</i>
позоръ	<i>spectaculum. ostentatio. ostentus. theatrum; в' позоръ (v. извождý ~)</i>
позоритель	<i>explorator. speculator. lustrator</i>
позорище	<i>amphitheatrum(,) ludi : orum</i>
позосталый	(v. прѳчій)
позываю	<i>cito per pr(a)econem. in ius voco</i>
пойло	<i>aqualiculus. canalis. linter (DLSP ладія. корыто). alveus (DLSP улій. рвеніца. ўстие рѣчное)</i>
показаніе	<i>declaratio. monstratio. item iactatio</i>
показую	<i>ostendo. monstro. declaro. ostendo (= -nto). commonstro; показую что тебѣ, по себѣ prae me fero</i>
показуюся	<i>venio in conspectum. committo me in conspectum; показуется apparet. comparet. videtur</i>
покаряюся	<i>subiicior. subdor</i>
покаяніе	<i>p(a)enitentia. dolor. satisfactio pro delictis suscepta; покаяніе творю p(a)enitentiam ago. persolvo poenam sceleris</i>
покладъ	<i>depositum(,) fidei commissum</i>
покланяюся	<i>adoro. inflecto genu. submitto genu. prosterno me alicui</i>
поклѳнъ	<i>adoratio</i>
поклѳй	(v. почиваніе)
покоюще	<i>quies. reliquies (= requies). pax</i>
поколѳніе	<i>stips. progenties (= -nies). propago. profapia (DLSP колѳно. дом. род)</i>
покрѳра зри смиреніе	
покрѳвъ	<i>tectum. tegmen</i>

покропленіе	<i>aspersio. aspersus. irrigatio</i>
покроплюю	<i>aspergo. conspergo. spargo. rigo. humecto</i>
покрываю	<i>operio. contego. cooperio</i>
пóкрывка	<i>operculum. integumentum</i>
покрѣпляю	<i>recreo. refocillo. confirmo. erigo</i>
покрѣпляюся	<i>reficio me. renovo animum</i>
покуса зри мечтаніе нó- щное	
поль: пол кварты (= кварты)	<i>octans congii; пол пѣнязя semiobolus</i>
полагаю	<i>pono. repono. loco : as. colloco; полагаю (v. кровь ~)</i>
полата	<i>palatium. basilica. augustale</i>
полáтный	<i>campus. ager (= поле!)</i>
полбратъ	<i>uterinus frater</i>
пóле	<i>campus (= campus). ager</i>
поледвица	<i>lu(m)bulus (DLSP лядвица) suis. im- brex (DLSP токъ. корыто. кровь) porci</i>
полезный	<i>utilis</i>
пóлза	<i>utilitas. fructus. emolumentum. commo- dum</i>
ползockъ	<i>lubricus (DLSP ползкій. ползockъ). la- bidus item instabilis (DLSP непо- стоѣненъ)</i>
пóлзую	<i>prosum. utilitati sum</i>
ползуюся	<i>caepio (= capio? carpo?) fructum item emendor. corrigor</i>
поливáніе	<i>infusio. superfusio</i>
поливаю	<i>proluo. perfundo. superfundo</i>
поливка	<i>ius. gris (= iuris). iusculum. iuscum. sorbillum</i>
полизáніе	<i>catillatio</i>
полизачъ блóдoвъ	<i>catillo : onis. sublingio (= -go)</i>
полизую	<i>catillo : as</i>
политикъ	<i>(vir) civilis politicus; политикъ злый pseudopoliticus</i>
полища	<i>repositorium</i>
полій зеліе	<i>polegium (= pul-) blechum (DLSP -chon струее перó. полій зеліе). semis congii (= *пол гарнца?)</i>

полкъ	<i>agmen. legio. phalanx : gis. femi (= femininum?) castra (DLSP плѣкъ о-полчѣнїя); полкъ (v. четá)</i>
полковникъ	<i>chiliarchus. tribunus militum</i>
полковный	<i>legionarius</i>
полкружникъ	<i>sedile. sedes. solium. sella</i>
полма́	<i>semi</i>
полный	<i>campester. agrestis; полный (v. слюзъ высокїй ~; осѣтъ ~); полная (v. новша ~; рожа ~)</i>
половъ рыбъ	<i>captura. piscatus. captus piscius (= -ium)</i>
пологъ	<i>puerperium</i>
положеніе мѣста	<i>situs loci; положеніе града positio urbis</i>
положѣный	<i>(v. заклáдъ ~)</i>
полóжница	<i>puerpera. parturiens</i>
полощú	<i>(v. плака́ю)</i>
полпѣвняжный	<i>semiobolaris</i>
Полская	<i>Polonia; полская (v. копá пѣвнязей ~)</i>
пол'ская	<i>(v. мánна ~)</i>
полудѣнный	<i>(v. югъ)</i>
полúдне	<i>meridies</i>
полудневый	<i>meridianus. meridialis</i>
полукопокъ	<i>(v. копно́ или ~)</i>
полукокошь (= полукошь)	<i>virgea capsa</i>
полунощный	<i>(v. сѣверный); полунощный край aquilonaris. septentrionalis</i>
полунощь	<i>meridia (= media) nox. septentrio</i>
получаю	<i>consequor. obtineo. acquirō. comparo</i>
получѣнїе	<i>acquisitio. consecus (= consecratio)</i>
полчище	<i>cohors. turma militum. copia</i>
полцизна	<i>polonismus. sermo Polonicus. idioma polonicus (= -um)</i>
полютеваю	<i>exacerbor. irritor</i>
помава́льная	<i>(v. стручѣцъ, кистъ ~)</i>
помаваю зри мааю	<i>annuo. innuo</i>
помаганіе	<i>opitulatio (DLSP защищѣнїе). suffragatio</i>
помагаю кому́	<i>iuvo. adiuvo. subvenio. suffragor alicui; помагаю за кѣмъ adstipulor. patrocinor (= -ric-); помагаетъ ми prodest. iuvat. proficit. confert. condu(cit); помагаю (v. споспѣшествую)</i>

помаза́нецъ	<i>unc(tus). christus</i>
помаза́нiе	<i>unctio</i>
помаза́нный	<i>oblitus. unctus</i>
помазу́ю	<i>ungo. inungeo (= -go); (v. помаща́ю)</i>
пома́лу	<i>paulatim. sensim. lente; пома́лу что тво- рю tardo : as. tardius oblinio (= -li- vio?) moveor</i>
пома́ранча	<i>malum aureum. aurantium</i>
помаща́ю зри помазу́ю	
помелó	<i>scoepae (DLSP мѣтлá) pistoris</i>
помен	<i>mentio. commemoratio</i>
помиза́нiе	<i>nictatio. nictus : us; (v. миза́нiе)</i>
помиза́ю	<i>nictor. nicto : as</i>
помилова́нiе	<i>misericordia. commiseratio</i>
поминáнiе, память	<i>memoria. re(c)ordatio</i>
помножа́ю	<i>augeo. augmento</i>
помножа́юся	<i>augesco. locupletor</i>
помножи́тель	<i>auctor</i>
помо́рие	<i>maritima ora. Pomerania</i>
поморе́кiй	<i>maritimus</i>
помо́рчикъ	<i>pomeranus</i>
помо́щникъ	<i>adiutor. adstipulator. suffragator; (v. спо- спѣшникъ)</i>
помощный	<i>auxiliaris. adiutorius</i>
по́мощь	<i>auxilium. adiumentum. adiutorium. sub- sidium</i>
по́мпа	<i>ostentatio. pompa. iactantia</i>
помыва́льница	<i>lavacrina (= -var-). vrnarium (DLR сто́ль. водосто́ятельный)</i>
помыва́ю сосу́ды	<i>mundo vasa</i>
помышле́нiе	<i>cogitatio</i>
помышля́ю	<i>cogito. intendo animum. ruminor</i>
по́не	<i>etiamsi. quamvis(,) licet. silte (= saltem)</i>
понево́ли	<i>non sponte. necessarie (= -io)</i>
понево́льный	<i>invitus. coactus</i>
понеде́локъ	<i>dies lunae. feria secunda</i>
по́неже	<i>quandoquidem. siquidem. quoniam</i>
понижа́ю	<i>deprimo. deicio. moveo aliquem de sta- tus (= -tu)</i>
поно́сь	<i>contumelia. cavillatio; поно́сь (v. оуни- чиже́нiе)</i>

поноша́ю	<i>cavillor. contumelia aliquem onero. inse- quor. vexo. dedecoro</i>
поноше́нїе	<i>probrum. opprobrium</i>
поношú	<i>suffero. sustineo. supporto</i>
понужда́юся	<i>nitor. innitor. conor. contendo</i>
понужде́нїе	<i>conatus. coactio. co(n)amen</i>
поныря́ю	<i>incurvo me. irruo. invado</i>
понява зри плаща́нїца	
понявица	<i>mantile (DLSP рукомы́къ. ручникъ). mantitulum (= -llum). mantelium</i>
попъ	<i>sacerdos; попъ погáнскїй fora. victi- marius</i>
попече́нїе	<i>cura. studium. sol(l)icitudo</i>
попечѣ́тельный	(v. излишне ~)
попира́ю	<i>calco. conculco</i>
пописа́лище воинственное	<i>diribitorium (DLSP дѣлителище пѣ- нязе' воев). logisterium</i>
попису́ю	<i>conscribo exercitum</i>
попись воинствéнный	<i>delectus militum. descriptio peditum. e- quitum; попись доходовъ census. re- censio. censitio. recensitio</i>
пополза́юся	<i>labor in lubrico</i>
поползнове́нїе	<i>lubricum. perlapsio (= prol-) in glacie</i>
попра́ва	<i>correctio. emendatio</i>
поправѣ́тель	<i>corrector. emendator</i>
поправля́ю	<i>emendo. corrigo. correctionem cohibeo (=</i> <i>adh-)</i>
попра́нїе	<i>conculcatio. calcatus</i>
попреизлиха	<i>eo maius (= magis)</i>
попремно́гу	<i>abundanter. vehementer (= vehe-). ma- xime</i>
поприще зри мѣля	
попруга	<i>cingula (DLSP препояса́нїе). zona (DLR поясъ. хружелець = кр-)</i>
попущаю	<i>permitto. sino. remitto. relasco (= -laxo). indulgeo</i>
попыха́ю	<i>pertrudo (= prot-). propello</i>
пора́	<i>tempus. hora</i>
порабоща́ю	<i>subiicio. in servitutem redigo. item ob- stringo. obligo</i>
порабощéнный	<i>subiectus</i>

поравня́ніе дня с но́щію	<i>aequinoctium</i>
порадова́ніе	<i>ludibrium. derisio. irrisio. item l(a)etitia. delectatio</i>
поража́ю	<i>profligo. prosterno. protelo. sterno</i>
пораже́ніе	<i>internetio. strages (DLSP пораже́ніе. сѣчь). clades</i>
поре́кло	<i>cognomen. agnomen. pronomen (= prae-)</i>
порече́нь	<i>suspiciosus. maculatus. reprehentibilis (= -nsi-). vituperabilis</i>
порече́ніе	<i>accusatio. oblocutio. criminatio</i>
порица́ніе	<i>obtrectatio</i>
порица́ю	<i>accuso. obloquor. obtrecto. cor(ri)ph(i)o (= culpo?). convitior. criminor; (v. порѣ́каю)</i>
поро́да	<i>patria. natale solum. patrimonium</i>
порожде́ніе зри рожде́ніе (порожній) Г ¹ порожного	(v. оупражня́ю)
поро́къ	<i>suspitio. reprehensio. macula</i>
пору́тъ	<i>panniculus. peripsema : tis (= peripetasma? DLSP -ata коври. опоны. завѣсы)</i>
пору́тище	<i>pannus</i>
пору́ганъ	<i>irrisus. delusus</i>
пору́ганіе	<i>irrisio; поруганіе (v. посмѣ́аніе)</i>
пору́гаюся	<i>ludo. illudo. irrideo</i>
пору́бваю	<i>trudo. protrudo. propello</i>
пору́бкаю зри порица́ю	
пору́ю	<i>dissuo. resuo. perstringo terram (= поору́ю!)</i>
посу́гъ	(v. прика; посу́гъ)
посу́яцаю	<i>consecro. dedico; посвяща́ю на священство initio aliquem sacris. creo sacerdotem</i>
посу́ященіе	<i>consecratio. sacratio. sanctificatio</i>
посу́ященній	<i>consecratus. sacratus. iniciatus sacris</i>
посу́ель	<i>legatus. nuncius. orator; посу́ель земекій nuntius territorii; посу́ель ко врачу socialis adversator (?)</i>
посу́ельскій	<i>nuntius. tabellarius</i>
посу́ельство	<i>nuntium. legatio. nuncius</i>
поселствую	<i>oro. obsecro. supplico; поселствую до</i>

	кого <i>legationem ad aliquem mitto</i> ; по- сѣлствую от кого <i>expono. explico</i> <i>mandata. perago. perfero mandata. ago</i> <i>legationem</i>
поселянинъ	<i>rusticus. agrestis</i>
послѣнецъ	<i>nuntius. internuntius</i>
послѣніе	<i>missio</i> ; послѣніе грѣмоты <i>epistola lit-</i> <i>(t)erae : arum</i>
послѣный	<i>missus</i>
послѣга	<i>ministerium. obsequium. ministratio</i>
послѣгую	<i>ministro. operam alicui ... (= navo)</i> <i>obsequium. officium praesto. exequor</i>
послѣхъ	<i>testis</i>
послѣшаніе	<i>ob(o)edientia. obtemperatio. obsequium.</i> <i>obsequentia. obsequela</i>
послѣшаю	<i>obsequor. obsequens sum. ob(o)edio. ob-</i> <i>tempero. obsecundo. ausculto</i>
послѣшество	<i>testimonium</i>
послѣшный	<i>ob(o)ediens. obsequiens (= -quens). pa-</i> <i>rens dicto</i>
послѣдній	<i>posterior. ultimus</i> ; послѣдній хлѣбъ <i>pa-</i> <i>nis acerosus (DLSP тѣже = пле-</i> <i>вѣльный, плевистый хлѣбъ)</i> ; послѣд- <i>няя posteriora</i>
послѣдованіе	<i>imitatio. sequela</i>
послѣдователно	<i>consequenter. successive</i>
послѣдую	<i>imitor. sequor. vestigiis insisto. inh(a)e-</i> <i>reo. accido : is</i>
послѣжде	<i>postremo</i>
посмражаю	<i>inquino. faedo (= foe-) : as. sordido</i>
посмраженіе	<i>inquinatio</i>
посмѣаніе зри поруганіе	
пособствую	<i>subvenio. opitulor. adiuvo</i>
посока	<i>sanies : ei. talo (= tabo)</i>
посохъ	(v. тоягъ)
посочістый	<i>saniosus</i>
поспѣхъ	(v. спѣхъ)
поспѣшаюся	(v. спѣшюся)
посрамленіе	<i>verecundia. pudor. pudicitia</i>
посрамленный	<i>pudendus. erudiscendus (= elu-? DLSP</i> <i>eludo посмѣваюся. лицу)</i>

посрамляю	<i>infero verecundiam. confundo. incutio pudorem</i>
посребренный	<i>deargentatus. inargentatus</i>
посребряю	<i>deargento. inargento</i>
постъ	<i>ieiunium. inedia; постъ великій quadragesima. quadraginta dialis; постъ сухой victus aridus</i>
постáвъ сукна́	<i>volumen panni. lenteum (= li-, DLSP лентіонъ. плащаница)</i>
поставленіе	<i>collocatio. positio</i>
поставляю	<i>constituo. sancio. corroboro. firmo. item figo. colloco</i>
постѣля	<i>stratus. substratus. torus plumeus. lectisternia : orum</i>
постизаю	<i>assequor. apprehendo. pertingo (DLSP досязаю)</i>
постничѣствую, пощѹ	<i>ieiunio (= -no). a cibis vetitis abstineo. ieiunium celebrc</i>
постоянный	<i>immobilis. fixus</i>
пострада́вый	<i>qui accepit</i>
пострѣкало	(v. стрекало)
пострига́ніе	
пострига́тельный	<i>tonsilis</i>
пострига́тель сукна́	<i>tonsor panni</i>
постригаю	<i>tonsi(t)o. tondeo (DLSP стригу́. сѣкѹ. жну)</i>
пострѣка́тель	<i>stimulus. calcar</i>
пострѣкаю	<i>stimulo. calcar addo. item signo. consigno</i>
пострѣль	<i>adacta sagitta. spiculum affixum</i>
пострѣблю	<i>ferio (DLSP бію. толкѹ) iaculo (DLSP -lum стрѣла. кѹля)</i>
пострѣтъ	(v. срящя)
поступѹю	<i>progredior ultra(,) pergo ire. tendo ad reloqua (= reliqua); поступую в чемъ procedo. profitio. facio progressum in aliquo</i>
посты́дный	<i>pudore suffusus. reprehensus. vituperatus</i>
посылаю	<i>mitto. mando</i>
посыпаю	<i>offundo cibum avibus; посыпаю прахомъ respergo. conspergo. perspergo pulvere</i>

посыпую	(v. пѣскóмъ ~)
посѣваніе	<i>superseminatio</i>
посѣваю	<i>supersemino. supersero</i>
посѣдаю кого	<i>praecedo aliquem loco. prior sedeo. ante omnes sedeo. priorem locum occupo</i>
посѣкаю	<i>concido (DLSP разсѣцаю. дроблю) virgis. proseco : as (DLSP пресѣкаю)</i>
посѣтитель	<i>visitor. recifor (= revisor?)</i>
посѣщаю	<i>visito. inviso. reviso. interviso</i>
посѣщеніе	<i>visitatio. lustratio</i>
посягъ	<i>dos; посягъ даю дочери doto filiam. do filiae dotem; (v. посагъ)</i>
посягаю	<i>nubo</i>
посяговыи	<i>dotalis. dotalitiis</i>
потъ	<i>sudor</i>
потáемный	<i>clandestinus. arcamus (= -nus). abditus</i>
потвáрца	<i>(= calumniator, conviciator) torrens(,) fluentum (= поток!)</i>
потвердитель	<i>confirmator. corroborator</i>
потвержаю	<i>affirmo. confirmo. corroboro</i>
потверженіе	<i>confirmatio. approbatio. corroboratio</i>
потиръ	<i>calix. poculum</i>
поткнуся зри потыкаюся	<i>c(a)espito : as (DLSP приражаюся). labor. offendo (= -nso)</i>
потовый	<i>sudatorius. sudorem eliciens</i>
потóмъ	<i>posthac. postea. postmodum</i>
потóмность	<i>posteritas. posterii nepotes</i>
потóмный	<i>posterus</i>
потóмокъ	<i>progenies. proles</i>
потопъ	<i>catacly(s)mus. diluvium</i>
потопляю	<i>mergo. immergo</i>
потрава	<i>ferculum (DLSP носило. ношеніе яствы пѣщи). esculentum. obsonium (DLSP ~ myrtatum пѣща миртомъ устроеная)</i>
потреба	<i>necessaria. requisita; не потреба non oportet</i>
потребенъ	<i>necessarius. pernecessarius</i>
потребникъ	<i>euchologium</i>
потребно	<i>necessario. coactem (= -te). invite</i>
потребствую	<i>egeo. indigeo. requiro. opus habeo aliquo (= -qua re)</i>

потребующій	<i>indigus</i> (DLSP недостаточный) <i>ofis</i> . <i>indigens</i> (DLSP оскудный. недостаточенъ)
потрутенъ (= потрібенъ путь)	<i>via trita. iter : itineris</i> (DLSP путь. потріенъ путь)
потрясаніе	<i>quassatio. aspersion. conspersio</i>
потрясаю	<i>quatatio. quasso. inspergo. superspergo</i>
потрясую	<i>concutio. percutio. mensuram moveo</i>
потчѣніе сѣни	<i>scaenopodia. festum tabernacul(or)um</i>
поты	<i>hactenus</i>
потыкаю (= попыхаю ?)	<i>protrudo. propello : is; попыкаю кущу</i> <i>infigo tabernaculum. figo tentorium.</i> <i>pelles</i>
потыкающіися	(v. конь ~)
потяжники	<i>citator. actor</i>
потягаю, влеку на суд	<i>traho ad ius</i>
поуверзѣніе	<i>iactura. lapsus. contritio</i>
поучаю	<i>erudio. doceo. informo. instituo</i>
поучаюся	<i>meditor. exerceo me. institutor; (v. глумлюся)</i>
поучѣніе	<i>meditatio. exercitium. doctrina. disciplina</i>
по(д)ущаю	<i>instigo. instimulo. incito (= inci-). inflammo</i>
по(д)ущѣніе	<i>instigatio. suggestus. incitatio (= inci-)</i>
похвѣ, ножны	<i>vagina</i> (DLR ножна). <i>theca. scamae ae</i> (<i>scamma row, szránki, Knapski DLP</i>)
похвалѣніе	<i>collaudatio. comprobatio</i>
похвалитель	<i>laudator. approbator. attestator</i>
похваляю	<i>collaudo. approbo. aliaudo. comprobo</i>
похиблѣніе	1. <i>evasio. evitatio. cautio; 2. frustratio.</i> <i>deviatio. aberratio a scopo</i>
похибляю	<i>aberro a regula. devio. item fallor</i>
похибный	<i>fallax. lubricus</i>
похнѣхъ, бурштінъ	<i>succinum (= suci-)</i>
похождѣніе	<i>ortus. processus. derivatio</i>
похожистый	<i>prodavis (= procli-). dedivis (= decli-),</i> DLSP приклоненъ. походный. стромнителен)
похожѣ	<i>orior. provenio. procedo. procreasco</i>
похоронъ	(v. погрѣбъ; провѣдъ)
похотствую	

пóхоть	<i>concupiscentia. cupiditas. desiderium. cupido</i>
похулѣнiе	<i>blasphaemia (= blasphem-). obtrectatio sacrilega</i>
похулiтель	<i>blasphaemus</i>
похуляю	<i>blasphaemo. maledico. sacrilego. obstringo. ex(s)ector (= -cror)</i>
почермняю	<i>erubesco. rubore suffundor</i>
почерпáло	<i>urna. situla</i>
почествовáнiе	<i>reverentia. honor. observantia</i>
почествую	<i>reveor (= vereor). honoro. observo. colo. honore prosequor</i>
пóчень	<i>bravium (DLSP почеть побѣдная. на-триженiе). praemium</i>
почѣть	(v. четá)
почивáнiе зри покой	
почивáю	<i>quiesco. requiesco. quiete utor. conquiesco</i>
почювáю	(v. ощущáю)
пощý	(v. постничѣствую)
пою	<i>cano. canto. concinno (= -cino)</i>
поядáю	<i>decomedo. consumo. depasco. devoro</i>
поясь	<i>zona. cingulum (= -us); (v. оубрусецъ); Л³ на поясах (v. мохрѣ ~)</i>
поясаюся	<i>cingo. praecingo. succingo aliquem</i>
поясникъ	<i>zonarius</i>
прáбаба	<i>proavia</i>
прáвда	<i>iustitia. aequitas</i>
праведный	<i>iustus. iustitiae tenax. aequus</i>
прáведнѣ	<i>iuste. aequiae (= -que). iure. merito</i>
прáвило	<i>libella. regula. perpendicularum. amissis (= amussis). canon. norma</i>
правинá	(v. правотá)
правлѣнiе	<i>ordo. series. gubernatio. regimen. administratio</i>
прáвлю	<i>rego. guberno. moderor</i>
прáвнукъ	<i>pronepos : ptis</i>
правнучка	<i>proneptis</i>
прáво	<i>recte. directe; прáво (v. праволучно)</i>
(право) Г ¹ прáва	(v. преводъ ~; оуступую ~ своего)
правовѣрiе	
правовѣрный	<i>orthodoxus</i>

праволучно тожде (= пра- во)	
правоправлю	<i>ad libellam. ad regulam. ad perpendi- culum colloco. dirigo</i>
правотá, правина	<i>rectitudo. directio. rectum</i>
правый	<i>dexter. rectus. planus; право (v. по- да́ние ~)</i>
прагу (= прагъ)	<i>limen</i>
прадѣдъ	<i>proavus. prosocer. magnus socer</i>
пражу	<i>frigo. torrefatio</i>
праздникъ	<i>faestum. faestus (DLSP весёлый. тор- жественъ) dies. faestiae (= feriae; DLSP праздники. торжества. святá)</i>
праздно	<i>otiose. desidiose</i>
праздновáние	<i>solemnitas. celebratio festorum. item o- tium. ociositas</i>
празднослóвие	<i>vaniloquium. vaniloquentia</i>
празднослóвный	<i>vaniloquus. vanidicus. inaniloquus</i>
праздную	<i>celebro diem faestum. ago ferias. ferior : aris. item ocior. tabesco otio. otium ago</i>
праздный	<i>otiosus. segnis. piger. vacuus</i>
праніе	<i>calcatio. conculcatio pedibus; праніе ху- сть lotura</i>
(пра)прабаба	<i>abavia. abmutertera (= -ma-)</i>
праправнукъ	<i>abnepos</i>
праправнучка	<i>abneptis</i>
прапрадѣдъ	<i>abavus(,) quartus (pater)</i>
прапрадѣдовъ дѣдъ (= о- тець !)	<i>atavus. quintus pater; прапрадѣдова ма- ти atavia</i>
пра́са	<i>(v. т́ска); пра́са виноградная или́ то- ч́ило torcolare. torcular. torculum; пра- са печатарская pr(a)elum</i>
прасу́ю	<i>premo praelis. subjicio pr(a)elo</i>
(прах) П ¹ прахомъ	<i>(v. посы́аю ~)</i>
пра́чка	<i>lotrix</i>
пращаръ	<i>fundibularius. funditor</i>
пра́цы	<i>funda. fu(n)dibulum</i>
пращъ (= праць ?)	<i>fullo : onis (DLSP бѣлѣльникъ). lotor</i>
пребіаю	<i>transverbero. transfigo. perfodio; пребиа- еть папѣръ transmittit literas papyrus</i>

пребѣраю	<i>facio delectum. deligo. item excedo modum</i>
преброжую	<i>trans (= -no)</i>
пребываніе	<i>perseverantia. stabilitas</i>
пребыватѣльный	<i>stabilis. perennis. durabilis. perseverans</i>
пребываю	<i>maneo. permaneo. persisto. persevero.</i> <i>duro</i>
пребѣгъ	<i>discursator. spatiator</i>
пребѣганіе	<i>discursus. percursatio. obambulatio</i>
пребѣгаю	<i>percurru (= -ro). transcurro. obambulo.</i> <i>cursito cursum</i>
преварюю	<i>recoquo</i>
превеличество	<i>magnitudo</i>
превиняю	<i>commereor culpam. commereo poenam.</i> <i>reus fio</i>
преводъ прѣва	<i>ius obtentum</i>
превожѹ	<i>transveho. traicio</i>
превожуся	<i>transvehor. transportor carina</i>
превѣзъ	<i>traiectus. traiectio; превѣзъ плачю ex-</i> <i>solvo naulum</i>
превозложеніе	<i>praepositio. praelatio (= -latio). praepositura</i>
превѣзникъ	<i>vector; превозникъ челном lintrarius.</i> <i>natiarius (= ratiarius? navicularius,</i> <i>DLSP переводитель. кормчій. тоже).</i> <i>navicator</i>
превозношеніе зри киченіе	
превозная плата	<i>naulum. portorium</i>
превосхожденіе	<i>transitus. excessus</i>
превосхождѹ	<i>transcendo. pervado. transeo per locum</i>
превращаю	<i>inverto. evertio. eruo. diruc. subruo</i>
превращеніе	<i>inversio. eversio</i>
превышаю	<i>(v. преимаю)</i>
превышній	<i>altissimus. praealtus. ex(c)elsus</i>
превышшаю	<i>antecello. supero. excello. emineo. per-</i> <i>cedo (= praec-). ameeo (= ante-)</i>
превѣса, вага	<i>libra. bilanx. statera (DLSP безмѣнъ.</i> <i>вага. мѣрило)</i>
превѣсую	<i>praegravo. praepondero</i>
превязаный	<i>revinctus. redimitus</i>
прегинаніе	<i>flexus. flexio laterum</i>
прегинаю	<i>plico suras</i>

преглядáние	<i>inspectio. lustramen. item conniventia. indulgentia. dissimulatio</i>
преглядáю	<i>perlustro. perspicio. item conniveo. indulgeo. dissimulo</i>
прегорѣлый	<i>semiustus. semiustulatus</i>
прегравáю	<i>perdo ludum. perdo in alea</i>
преграждаю	<i>inters(a)epio</i>
преграждéние	<i>diss(a)eptum. diss(a)epimentum</i>
прегýдица	<i>tibia magna. strepera (?)</i>
прегудникъ	<i>tibicen (= tub-)</i>
предъ	<i>ante. coram. sub. pro</i>
предáние	<i>traditio. proditio. depositum</i>
предáтелскій	<i>proditorius. fraudatorius</i>
предáтель	<i>proditor. traditor. insidiator</i>
предваряю	<i>anteo. antevenio. praecurro. anticipo</i>
предводитель	<i>dux. ductor. rector</i>
предгрáдие	<i>suburbibium (= -urbium). procestria : orum. suburbanitas</i>
предграждáнинъ	<i>suburbanus civis</i>
преддверіе	<i>pergula (DLSP подѣвнiе. прехождéние. крыльцé. сѣнникъ). odeum (DLSP снѣвáлице. хоръ). porticus (DLSP притвóръ. сѣни)</i>
преднѣвый	<i>antelucanus. sublucanus</i>
предержý	<i>praehabeo (= prae(hi)beo). praeteneo (= -ndo)</i>
предлагаю (= прелагаю?)	<i>transpono. transveho</i>
предложéние	<i>propositum. statutum. intentio. intentum</i>
предлóгъ	<i>praepositio; предлóгъ (v. съ, ~)</i>
преднарековáнный	<i>praedestinatus. praeannuntiatum</i>
пред'настоящій	<i>praestans. primas</i>
предній	<i>primus. apprimus. potissimus; преднiи (v. воинъ ~); Н³ преднiи (v. зубы ~); предняя (v. семидáль)</i>
преднѣишій	<i>potior. prior</i>
предопредѣлénный	<i>praedefinitus. praelectus</i>
предотéча	<i>praecursor. prodromus</i>
предпочтénный	<i>praehonoratus</i>
предпріятіе	<i>antecipatio (= anti-). pr(a)occupatio</i>
предпріятый	<i>antecipatus (= anti-)</i>

предсловіе	<i>praefatio. prologus. prolohiium (= -gium). antelohium (= -gi-). proloquium</i>
представленіе, предстáтелство (= пред- !)	<i>antepositio. pr(a)esentatio</i>
предстáтельство	(v. представленіе; притóмность)
предстáтельствую тамже (= заступаю)	
предстáтель зри застúпникъ	
предстою	<i>praesto. antesto</i>
предстоящій	(v. притóмный)
предстраждý	<i>prior beneficium capio. item prior patior</i>
предсѣдатель	<i>praeses : dis. primas tenens. primam (= -um) locum capiens</i>
предсѣніе	<i>vestibulum (DLR притвор. паперть). prothyrum. propylaeum</i>
предтеку	<i>praecurro. antevenio</i>
предумоленіе	<i>praeconciatio</i>
предусталю	<i>prior constituo. sancio. condo leges</i>
предѣль	<i>limes. meta. terminus. districtus; предѣль главный interpunctio. discrimen. intervallum</i>
предѣльникъ	<i>discriminator. divisor</i>
предѣльница	<i>discerniculum (DLSP = предѣль вла- сѣвъ). crinalis spica (DLSP класъ. ость)</i>
предѣляю	<i>interpungo. distinguo. divido</i>
преёмникъ	<i>compater. sponsor</i>
преестественъ	<i>superessentialis. supranaturalis (= super-)</i>
прéжде	<i>prius. ante</i>
преждесвещенный	<i>pr(a)econsecratus. anteconsecratus</i>
прéждній	<i>prior</i>
прежуваніе	<i>ruminatio</i>
прежуватель	<i>ruminator</i>
прежувáю кормъ отрочáти	<i>praemollio cibum puero; прежувáетъ волъ remandit. ruminat bos</i>
презь	<i>per</i>
презирáтель	<i>contemptor. spretor (DLSP презираю- щій ...)</i>
презираю	<i>contemno. sperno. despikor. (a)spernor.</i>

	<i>dedignor</i> (DLSP неудо̀стоиваю. не рачу́)
презобъ зри презорство	
презоривъ	<i>contemptor</i>
презорство	<i>contemp(t)us. contemptio. despiciatio; пре- зорство (v. презобъ)</i>
презрѣнный	<i>abiectus. spretus. contemptus</i>
презрѣльный	<i>abundans. exuperans. vehemens</i>
преизбыточеству зри изобилу́ю	
преизлиха	<i>nimum. praetermodum</i>
преизлишество, преизобиліе	<i>abundantia. affluentia. superfluum</i>
преизлі́шний	<i>abundantissimus. superfluus</i>
преизобиліе	(v. преизлишество)
преизя́щество	<i>praeeminentia. praestantia; (v. преимѣ- тельство)</i>
преизя́щный	<i>praeeminens. pr(a)estans</i>
преимаю зри превышаю	
преимѣтельство зри преизя́- щество	
преисподній	<i>imus. subterraneus. infimus; преисгод- няя abyssus. vorago. barathrum. hia- tus : us; преисподняя (v. про́пасть)</i>
прекланяю колѣ́ни	<i>genuflecto. incurvo genua (= -ниа). pro- cumbo in genua. ta(n)g(o) genu terram. provolvor genibus</i>
преклонѣніе колѣ́нь	<i>flexio genuum. situs corporis in genua</i>
преклонитель колѣ́нь	<i>nixus genibus</i>
преклонный	<i>flexibilis</i>
прекову́ю	<i>recudo. conflo in aliud quid</i>
прекопа́ніе	<i>perfossio</i>
прекопываю	<i>perfodio. transfodio. praefodio</i>
прекослѣвіе	<i>contradictio. contentio</i>
прекослѣвлю́	<i>contradico. contrarior (= -avenio?)</i>
прекослѣвный	<i>contradictorius</i>
прекрава́ю	<i>divido cultro aliquid. disci(n)do (DLSP разсѣцаю. разрѣзваю)</i>
прекрещаю́ся	<i>iterum baptizo. muto nomen</i>
преку́пникъ	<i>propola (DLSP прѣкупень). institor. саupo; прѣку́пникъ збо́жа frumen- tarius negotiator</i>

прекупница	<i>venditrix. cura : ae (DLSP дѣлва. ку- па. чванецъ. чванъ)</i>
прекупованіе	<i>revenditio</i>
прекупую	<i>revendo; прекупую чимъ сауфопор</i>
прелагатай	<i>proditor; прелагатай (v. съглядатай)</i>
прелѣстникъ	<i>deceptor. defraudator</i>
прелѣсть	<i>fraus. dolus. deceptio; прелѣсть (v. прел- щеніе)</i>
преложѣніе	<i>translatio. permutatio</i>
прелѣцаю	<i>decipio. defraudo. fallo. deludo. sup- plaudo (= -anto)</i>
прелщеніе зри прелѣсть	
прелѣтаю	<i>transvolo. transvolito. pervolo. permeo</i>
прелюбодѣй	<i>adulter (= -ter). stuprator</i>
прелюбодѣйный	<i>adulterinus</i>
прелюбодѣйство	<i>adulterium. stuprum. pellicatus (= pae- li-). probrum</i>
прелюбодѣйствую	<i>adultero. stupro. maechor (= moe-)</i>
прелюбодѣйца	<i>adultera. pellex (= paelex)</i>
премагаю	<i>praevaleo. praepossum. pollet mea au(c)- toritas</i>
премакаю	<i>permadeo. madeo</i>
премалый	<i>minimus</i>
пременяю	(v. отмѣнюю)
премножество	<i>multitudo</i>
премноженіе (= премо- !)	<i>praevalentia. praepotentia</i>
премощный	<i>praepotens. praepollens</i>
премѣненіе	<i>transformatio. permutatio</i>
пренасыщенъ	<i>satur. delicatus. saginatus</i>
пренебрегаю зри небрежу	
пренебреженіе зри небре- женіе	
прениканіе	<i>penetratio</i>
преникаю	<i>penetro. permano. permeo</i>
преносины	<i>reposita : orum</i>
преносителнѣ	<i>allegorice. translative</i>
преноситель	<i>translator</i>
преношю	<i>transfero. transporto. superfero</i>
преношуся где	<i>migro. transcendo</i>
преображеніе	<i>transfiguratio</i>
преораніе	<i>repastinatio. iteratio</i>

преорываю ніву	<i>repastimo</i> (= -ino) <i>agrum(,) off(r)ingo terram. resartio</i> (= -arrio) <i>campum</i>
препалюю	<i>peruro. percoquo</i>
преписую	<i>transcribo. describo. pernavigo</i> (DLSP преплаваяю)
преподобіє	<i>sanctimonia. sanctitas</i>
преподобный	<i>sanctus. devotus. impedimentum</i> (= препятствіє?)
препоясаніє	<i>cinctura. percinctura</i> (= <i>prae-</i>). <i>percinctorium</i> (= <i>prae-</i>)
препоясанный	<i>cinctus. fasciatus</i>
препоясую	<i>praecingo</i>
препрашаю	<i>deprecor</i>
препрóсть	<i>rudis. agrestis. idiota</i>
препрѣнь	<i>devictus</i>
препрѣніє	<i>verbis devictio; препрѣніє</i> (v. препрѣнослóвіє)
препрѣнослóвіє зри препрѣніє	
препрѣти	<i>verbis convincere. argumentis superare</i>
преречѣнь	<i>praefatus. antedictus. supradictus</i>
прерываю	<i>praerumpo</i> (= <i>perr-</i>). <i>interrumpo. dirim(i)o</i>
прерѣканіє	<i>contentio : tis</i> (= <i>lis</i>). <i>litigium</i>
преселѣніє	<i>transmigratio</i>
преселникъ	<i>advena. proselytus</i> (DLSP пришлѣць)
прескакую	<i>transsilio. super(o) saltu aliquid</i>
преслáвный	<i>percelebris. gloriosus</i>
преслушаніє зри непослушаніє	
пресмѣшникъ	<i>derisor. delusor</i>
преспѣаніє	<i>superatio. augmentum</i>
преспѣваю	<i>supero. augeo</i>
преставлѣніє	<i>translatio. discessus</i> (= <i>disce-</i>) <i>e vita</i>
преставляюся	<i>transmigro. obdormio. discedo e vita</i>
престаніє	<i>cessatio. concessatio. respiratio</i>
престáю	<i>cesso. respiro; престáю нá чомъ contentus sum aliquid</i>
престóль	<i>thronus. ma(i)estas. solium</i>
преступаю	<i>transcedo. transcendo. transeo; преступáю устáвы violo. conculco. evertio. perfringo. convello</i>

преступленіе	<i>commissum. delictum</i>
преступное лѣто	<i>bisextus</i> (DLSP преступный год). <i>bisextilis</i>
пресылаю	<i>mitto</i>
пресыпляю	<i>condormisco. redormio</i>
пресыщеніе зри насыщеніе	
претворяю	<i>transmuto. immuto</i>
претерпѣваю	<i>perfero. sustineo. patior</i>
претиновеніе (= преткновеніе)	<i>offensio. perpedimentum</i> (= <i>praep-</i>). <i>scandalum</i> (DLSP соблазнъ. преткновеніе)
претож	(v. оубо)
преторъ	<i>pr(a)etorium. curia. domus iudicialis</i>
претрясую	<i>commoveo foenum</i> (= <i>fae-</i>)
претыканіе	<i>offensio. laesio. scandalum</i>
преумножаю	<i>amplifico. augeo</i>
прещеніе	<i>minae</i>
привавленіе	<i>appositio. additio. adiectio. dilatio</i> (DLSP разширеніе)
привавляю	<i>appono. adiicio. addo</i>
(прибитый) прибита	(v. листва к' стенѣ ~)
приближаюся	<i>appropinq(u)o. immineo</i>
приближеніе	<i>appropinquatio</i>
приблужаю	<i>fornicor</i>
прибытіе	<i>incrementum. accretio. augmentum</i>
прибытокъ	<i>proventus. lucrum</i> ; прибытокъ творю <i>lucror. lucrifacio. facio qu(a)estum</i>
прибыточный	<i>lucrosus</i>
привалюю	<i>obruo</i>
приведеніе	<i>adductio</i>
привидѣніе зри мечтаніе	
привитаніе	<i>salutatio</i>
привигую	<i>saluto</i>
привлчачаю	<i>traho. adtraho</i> (= <i>att-</i>)
привоженіе	<i>advectio. subvectio. subvectus</i>
привожу	<i>adduco. deduco. allego</i> : as ; привожу творцевъ <i>allego. profero au(c)tores. scriptores scripturae</i>
привожую	<i>adveho. subveho. supporto</i>
привозитель	<i>advector</i>
привозный	<i>invectus. invectinus</i> (= <i>-itius</i>)

привременный	<i>temporaneus. temporalis</i>
привѣтъ	<i>gratulatio. congratulatio</i>
привѣтству	<i>gratulor. congratulor. gratificor. dico bona verba</i>
привѣщаю	(v. прицѣпляю)
пригвождаю	<i>clavis affigo. transfigo</i>
приглашаю	<i>voco. advoco. accerso</i> ; приглашаю (v. призываю)
пригода, слѹчай	<i>casus. accidens. eventus</i>
приготователный	<i>praeparatorius</i>
приготовленіе	<i>praeparatio. apparatus. instructio</i>
приготовляю	<i>apparo. praeparo</i>
пригрызую	<i>arrodo</i>
придѣтокъ	<i>additamentum. appendix. corollarium. adiunctio</i>
придаю	<i>addo. adicio. adaugeo. superaddo. superdo</i> ; придаю сугубо <i>duplico. conduplico. gemitio. congemitio</i>
приемителный	<i>visitativus. usurpativus</i>
пріемленіе	<i>susceptio. receptio</i>
приемлю	<i>recipio. excipio</i> (DLSP иземлю. приемлю. пріемую). <i>accipio. adscisco</i> (DLSP -cere, присвойти. пріят); пріемлю (v. тщетѹ ~); приемлю в дѹмъ <i>excipio hospitio</i>
пріемникъ	<i>receptor. susceptor. recep(ta)tor</i>
пріемничество	<i>susceptaculum. successio</i> (= -ceptio, successio?)
прижитіе	<i>nova soboles. faetura</i>
призапрѣщаю	<i>interdico. prohibeo. indico</i>
призираю	<i>aspitio. intueor. inspicio</i>
призоръ	<i>ars ludicra. histrionalis. histricus</i> (= призорный!)
призорствую	<i>facio histrioniam. gesticulor. ago mimum</i>
призракъ, призрѣчіе зри мечтаніе	
призрѣчіе	(v. призракъ)
призываю зри приглашаю	
прійде	(v. мало не ~ к тому)
прииждиваю зри иждиваю	
прійскреннѣ	<i>intime. proprie. ingenite</i>

приискрность	<i>sodalitas. proprietas. unanimitas</i>
приискрный	<i>intimus. germanus. ingenitus. unanims</i> (= -mus)
прика зри посагъ	
приказаніе	<i>praeseptum</i> ; приказаніе божіе зри за- повѣдь
прикасаніе	<i>tactus. concrectatio</i> (= contrec-)
прикасательный	<i>con(ti)guus</i>
прикасаюся	<i>tango. attingo. concrecto</i> (= contre-)
прикваснѣтъ	<i>inacesco. subacidus sum</i>
прикивася	<i>inficit. adh(a)ere(t?) communicatur mor-</i> <i>bis</i>
прикидаю	<i>superiicio. superiaceo</i> (= -cio)
прикладъ	<i>exemplum. documentum</i>
приклада	<i>comparatio. assimilatio</i> (= -mul-)
прикладный	<i>exemplaris</i>
прикланяю зри нахиляю	
прикліяю	<i>agg(l)utino</i>
приклоненіе	<i>inclinatio. propensio</i>
приключается	<i>accidit. conti(n)git. usu venit. evenit</i>
приключися	(v. случйся)
прикровеніе зри гаданіе	
прилагатый (= прегляда- тай ?)	<i>lustrator. speculator</i>
прилагаюся	(v. прилучаюся); прилагаюся <i>adiungo</i> <i>me. iniungor. applicor</i>
прилѣглость	<i>cohaerentia. continentia</i>
прилѣглый	<i>adiacens. atriguus</i> (= atti-). <i>contiguus</i>
прилежай о мсках	<i>curator mulorum</i>
прилежаніе	<i>diligentia. studium</i>
прилежѹ	<i>incumbo ad aliquid. insto. inhiio</i>
прилично	<i>libet. licet. convenit</i>
приличный	<i>conveniens. aptus. idoneus. utilis</i>
прилогъ	<i>appositum. additamentum</i>
приложеніе	<i>appositio. additio. applicatio</i>
прилучаюся зри прилагá- юся	
прилучнѣ	<i>casu. fortuito. per accidens</i>
прилѣжно	<i>sedulo</i>
прилѣжный	<i>assiduus. diligens. perdiligens. sedulus</i>
прилѣзую	<i>adrepo. adrepto. serpo</i>

прилѣплѣніе	<i>adhaesio</i>
прилѣпляюся	<i>adhaereo. adhaeresco (= obh-)</i>
прил(ѣ)пѣнный	<i>adhaerens. applicatus. adiunctus</i>
приметь	<i>accidens</i>
примирѣніе (= при-!)	<i>faedus (= foe-). induciae; примирѣніе</i> <i>ламлю faedus (= foe-) violo. rumpo.</i> <i>frango; примирѣніа разрушитель fae-</i> <i>difragus (= foe-)</i>
примиряю	<i>facio faedus (= foe-). sancio. ico inducias</i>
примножаю	<i>adaugeo. augmento. do incrementum ali-</i> <i>cuius (= -cui) rei</i>
примноженіе	<i>incrementum. auctus. augmentum</i>
примѡвка	<i>cavillatio</i>
примоляеть (= примовля-	<i>gratulatur</i>
ет ?)	
примракъ	<i>caligo (DLSP мгла. мракъ. сумракъ).</i> <i>nebula</i>
примыкаю	<i>admoveo</i>
принагляю	<i>vigeo (= urgeo). cogo. adigo</i>
приналежитъ	<i>spectat. attinet. pertinet</i>
приналежитый	<i>competens. p(e)rtinens</i>
принось	<i>ablatio (= ob-). sacrificium. vectima (=</i> <i>vi-)</i>
приношю	<i>affero. apporto. offero</i>
приобрѣтаю	<i>lucror. lucrum facio. lucrifacio</i>
приобрѣтѣніе	<i>lucrum. quaestus. praemium; приобрѣ-</i> <i>тѣніе (v. снисканіе)</i>
приодѣваю	<i>supervestio. superintendo (~ -tegro)</i>
припадаю	<i>procido. accido. provol(v)or</i>
припадковъ	<i>accidentalis. fortuitus</i>
припадокъ	<i>casus. eventus</i>
припалѣніе	<i>adustio</i>
припалкою	<i>aduro</i>
припинаю	<i>fibula affigo. affigo scinis (= spi-)</i>
приписаніе	<i>adscriptio. dicatura</i>
приписую	<i>adscribo. assigno. interscribo. appingo;</i> <i>приписую кому книгу dedico alicui</i> <i>librum. dico : as</i>
приплаваніе	<i>appulsus. cataplas</i>
приплаваю	<i>adnato. appello ad littus (= litus)</i>
приплѣгаю (= приплѣтаю)	<i>attexo : is</i>

приповѣданіе	<i>intercessio. causa. ratio. occasio</i>
приповѣдаю	<i>intercedo deprecor pro aliquo. operam pro aliquo interpello; (v. причиняюся)</i>
приподаю	<i>affono. attribuo</i>
приподобленіе	<i>complacentia. conformatio</i>
приподобляю	<i>assimilo. similem iudico ad aliquem alteri</i>
приподобляюся	<i>accom(m)odo. fingo me ad arbitrium et nictum aliorum. conformato me ad aliquis voluntatem. servio tempori</i>
припоминаніе	<i>commemoratio. recordatio. recognitio</i>
припоминатель	<i>intimator a memoria. memorator</i>
припоминаю	<i>commemoro. memoro. reduco aliquid in memoriam. suggero</i>
припоручаю	<i>mando. praecipio</i>
приправа	<i>condimentum cibi</i>
приправляю, заправляю	<i>condio. tempero. concinno : as; приправляю (v. пристрояю); приправляю питіе imbuo sapore potum. cibum</i>
приправный	<i>factitius (DLSP содѣланъ. притворенъ) color</i>
припровожаю	<i>adduco. perduco</i>
припрягаю	<i>adiungo</i>
припущаю	<i>admitto</i>
припущеніе	<i>admissio</i>
припѣкаю	<i>modice torreo. frigo</i>
припѣченный	<i>retostus. semiassus. modice tostus</i>
припѣчокъ	<i>praefurnium. collum fornacis</i>
приравняю	<i>comparo. confero</i>
приражаюся	<i>offendo. laedor. laedo aliquem offendiculum (= -lo?)</i>
прирасль	<i>surculus. novella</i>
прирастаю	<i>accresco. adadvesco (= adaugesco)</i>
приращеніе	<i>auctus : us. accretio (v. приращеніе)</i>
природа	<i>natura. mos. indoles</i>
природный	<i>naturalis. nativus. congenitus. congener : i; природное (v. знаменіе ~); природных вещей художество словесное</i>
природнѣ	<i>physica. physiologia</i>
прирокъ (= приток ?)	<i>naturaliter. per naturam</i>
приращеніе	<i>praetextus (v. расъ; приращеніе)</i>

приручно	<i>in promptu. impraesentiarum</i>
присвоёніе	<i>appropriatio. vindicatio (= vin-)</i>
присвойтель	<i>vindicator (= vin-). appropriator</i>
присвоюю	<i>approprio. vindico (= vin-) mihi aliquid. adscribo. attribuo</i>
присвѣдаю	<i>exarefio (= -esco). marceo (= maceo). marcesco (= macresco). areo. arefio</i>
присѣрдно	<i>suaviter. animatus</i>
прискаканіе	<i>assultus</i>
прискакую	<i>assilio ad aliquid. assulto</i>
прискорбный	<i>maestus. tristis. sol(l)icitus</i>
прискука (= прислуга)	<i>gratificatio</i>
прислугуюся	<i>bene merceor (= mere-) de aliquo. devintio mihi aliquem officiis. demereor beneficio aliquem. gratificor alicui</i>
прислухиваюся	<i>excipio. colligo rumores</i>
присмажую	<i>modice aliquid frigo</i>
присмакъ	<i>pulpamentum. embamma : tis; присмакъ (v. пристроёніе)</i>
прісно	<i>semper. iugiter. assiduo</i>
прісный	<i>assiduus. iugis. sedulus. proximus. intimus. favens</i>
приспѣваю	<i>aāvenio. supervenio. accelero. propero. festino</i>
приспѣвую	<i>admodulor. cantillo cum aliquo. accanto alicui. iungo vocem</i>
приставляю	<i>applivo (= -ico). sisto. statuo prope</i>
приставникъ	<i>deductor. adstes : etis. parastates : ae</i>
пристаніще	<i>portus. vatablus (= cataplus)</i>
пристаніщникъ	<i>limenarcha</i>
пристаніщный	<i>portui utilis. portuosus locus</i>
пристаю к' кому на службу	<i>paciscor me famulum alicui. addico me. adha(e)reo famulaturus alicui</i>
пристоінный	<i>congruens. decens</i>
пристоіннѣ	<i>decenter. condecere. convenienter. comperenter (= compete-)</i>
пристойтъ	<i>decet. addecet. condecet. convenit. competit</i>
пристроёніе зри присмакъ	
пристроюю, приправляю	
присуждѣніе	<i>addictio bonorum</i>

присыпую	<i>affundō. accumulō</i>
присыхаю	<i>assiscor (= -siccō). siccitate adstringor</i>
присѣдѣніе	<i>custodiae. excubiae. vigilia(e)</i>
присѣжѹ	<i>incidiōr (= insi-). incendias (= insi-) struo. inhio</i>
присѣннѣ	<i>ironice. figurate</i>
присѣнокъ	<i>atriolum</i>
присѣщаю	<i>visito. viso. reviso. invisō. venio salu- tatum</i>
присѣщеніе	<i>visitatio. lustratio</i>
присягаю	<i>accedo. attingo. contrecto. tango. conscien- tiam</i>
присягій	<i>attingens. contrectans</i>
притвореніе	<i>fictio. ficus (= fictum?). hypocrisis. si- mulatio. ironia</i>
притворі(е)	<i>impluvium</i>
притворитель	<i>confictor. hypocrita. dissimulator. fictor</i>
притворный	<i>fictus. commentitius. adumbratus; прит- ворный (v. огонь ~; смѣхъ ~); Н³ притворныя (v. власы ~); притвор- ная вещь com(m)entum</i>
притворяю	<i>tingo. confingo. comminiscor (= commi-). ementior. com(m)entior</i>
притѣкъ	<i>circulus. кольцо, колце</i>
притѣмность зри предстѣ- телство	<i>praesentia</i>
притѣмный, предстоящій	<i>praesens</i>
притѣчный	<i>aenigmaticus (DLSP гадѣтельный. trud- ny)</i>
притѣчнѣ	<i>aenigmatice. parabolice. allegorice. simi- litudinarie</i>
притрапѣзникъ, ласкѣтель	<i>adulator. assentator. palpator. caenipeta : ae</i>
притрудный	<i>subdofficilis (= subdi-). arduus</i>
притужный	<i>molaestus. infestus. acerbus</i>
притуляю	<i>apprimo pectori</i>
притуляюся	<i>applico me alicui. recepto me aliquo. la- teo alicubi</i>
притупляю	<i>hebetō. obtundo</i>
притча	<i>parabola. proverbium. adagium. para- miae (= paroemia); притча (v. идѣ до ката, ~)</i>

притѣчю (= притечю ?)	<i>adnato. accurro. appello</i>
притяжавáю тож (= притяжѹ)	
притяжѹ	<i>acquiro. comparo. recupero; (v. притяжавáю)</i>
приучáю	<i>condoceo. formo</i>
приучáюся	<i>condisco. assuesco</i>
приходѣ	<i>proventus. accessio. incrementum; приходѣ (v. протѣръ)</i>
прихождѹ	<i>advenio. venio. eo. tendo; прихождѹ в себѣ recipio. colligo animum. ad me redeo. redit animum (= -us). resipisco</i>
прицѣпляю, привѣшаю	<i>implanto. inoculo. adiungo. agglutino</i>
прицѣпляюся	<i>adiungo me(,) adhaereo. applico me</i>
причáстїе	<i>participium. communicatio. communio. participatio</i>
причастникъ	<i>particeps. compos</i>
причащáю	<i>participo. communico</i>
причетъ	<i>numerus (= -us). catalogus; причѣтъ рѣда genealogia. familia. prosapia</i>
причина	<i>causa. ratio. occasio</i>
причинитель	<i>adiunctor. ampli(fi)cator</i>
причиняю	<i>augeo. amplifico. cumulo</i>
причиняюся зри приповѣдаю	
причитáю	<i>adscribo. connumero. a(d)scisco</i>
причитáюся	<i>adscribor. annumeror</i>
пришва у ногѣ	<i>tarsus (gr. ταρσός' opus vimineum, area, planta ')</i>
пришивáю	<i>assuo : is</i>
пришлѣць	<i>advena. peregrinus. proselitus</i>
приязнь	<i>amicitia. favor. studium. necessitudo</i>
приятелище	<i>conalis (= ca-). receptaculum</i>
приятїе	<i>acceptio</i>
пробавлѣнїе	<i>procrasti(n)atio. prolongatio. dilatio; (v. протяжѣнїе)</i>
пробавляю	<i>prolongo. procrastino. differo. extendo; (v. продолжаю)</i>
проваждáю	<i>duco. praeduco. deduco</i>
проваждѣнїе	<i>deductio. procensio (= -cessio). πομφα migratio. demigratio</i>
проваженїеся	

провáжу умершаго	<i>deduco fonus (= fu-). cohonesco (= -sto)</i> <i>ex(s)equias alicui; проважу с' свѣ-</i> <i>щёю praefero alicui taedas. facem</i> <i>praeluceo. luceo face(m) alicui</i>
проважýюся	<i>migro. tran(s)migro. commuto coloniam</i>
провóдъ, похорон зри по- гребъ	
проводникъ	<i>deductor. ductor</i>
провозглашáю	<i>celebro alicuius famam. praedico</i>
провѣщевáю	<i>significo. declaro. annuncio. divulgo</i>
п(р)огравáю	(v. закладъ ~)
продерзáтель	<i>audax</i>
продерзýвъ	<i>audax. intemperans</i>
продёрзость	<i>vehementia</i>
продолжаю зри пробавляю	
прозѣивáнiе	<i>ossitatio (= osci-)</i>
прозѣивáю	<i>oscitor. ossito (= osci-)</i>
прозорливецъ	<i>praevisor. provisor. propheta</i>
прозябáю	<i>produco. gigno. item germino. pullulo.</i> <i>pullulasco</i>
проигýмень	<i>proigumenus (= proë-)</i>
произволѣнiе	<i>consensus. voluntas bona. assensus</i>
произволѣтельный	<i>consentaneus. concordans</i>
произволяю	<i>consensio (= -ntio). suffragor. consensum</i> <i>praebeo</i>
происхождѣнiе	<i>processio. ornis (= -rtus)</i>
происхождý	<i>nascor. orior</i>
прокажѣнъ	<i>leprosus. elephantiacus</i>
прокáза	<i>lepra. scabies</i>
пролѣтiе	<i>ver</i>
промчѣся	<i>fama est. innotuit. inscribit (= -ipsit)</i>
промысль	<i>providentia. cura. solertia. industria</i>
промышляю	<i>provideo. praemeditor</i>
пронырливецъ	<i>callidus. vafer. astutus</i>
пронырство	<i>calliditas. vafrines (= -icies). techna</i>
прóпашть зри преисподняя	
проповѣданiе	<i>concio. pr(a)edicatio. pr(a)econium</i>
проповѣдателникъ	<i>praeco. curio. proclamator</i>
проповѣдникъ	<i>concionator. praedicator</i>
пророкъ	<i>propheta. vates. fatidicus</i>
пророкýю	<i>prophetizo. vaticinor. auguror</i>

пророческій	<i>profeticus. vaticinus</i>
пророчество	<i>prophetia. oraculum. praedicta vatum. vaticinationes</i>
просаждаю	<i>rumpo. disrumpo (= dir-). contri(n)go</i>
проситель	<i>rogator. precator. orator. petitor</i>
про́со	<i>milium</i> ; про́со (v. оганяю ~; пыро)
проста́къ	(v. облашь)
проста́тскій	(v. облашскій)
прости́тельный	<i>ignoscendus. venialis</i>
просто́та	<i>simplicitas. ignorantia. ruditas</i>
простра́нно	<i>late. profuse</i>
простра́нный	<i>profusus. liberalis. spatiosus. luxuriosus</i>
проста́ый	<i>rudis. idiota. simplex</i> ; простая (v. бѣ-гунка ~)
противъ	<i>adversus. contra. adversum</i>
противле́нiе	<i>contrarietas. repugnancia. adversitas</i>
противля́юся	<i>contrarior. adversor. resisto. refragor. contra-pugno</i>
проти́вникъ	<i>adversarius. adversator. refragator. con-certator</i>
противный	<i>contrarius. adversus</i> ; противный (v. вѣ-тръ ~)
противоборе́ць	<i>luctator. contrarius</i>
противоположе́нiе	<i>contradictio. contrapositio</i>
прото́ръ зри приходъ	
проторо́вь (?)	<i>dissipator. dila(r)gitor</i>
проторю	<i>abutor. dissipō. abligutio</i>
протягнѣнiе	<i>extensio. expansio</i>
протяже́нiе зри пробавле́-нiе	
протяже́нный	<i>prolongatus</i>
протязáю	<i>accrescere fatio. augeo (DLSP мно́жу)</i>
прохнѣ́лость	<i>caries</i>
прохнѣ́ю	<i>cariem sentio. computresco</i>
прохо́дный	(v. соплъ ~)
проходя́щій	<i>ascendens. penetrans</i>
прохождý, собира́ю	<i>colligo. operor. ago</i>
процѣ́женiя	(v. ко́шница ~)
про́чiй, позосталый	<i>reliquus. residuus. ultimus</i> ; прочее <i>ad extremum. ulterius. denique</i>
проше́нiе	<i>petitio. postulatio (= -atus). petitum. rogatio. oro. precor (= прошý!)</i>

прошú	<i>rogo. obsecro. peto. postulo. exposco. efflagito</i>
прощáю	<i>ignosco. pasco (= parco). condono. remitto. tribuo veniam. concedo impunitatem</i>
прощёнiе	<i>remissio. ignoscentia. venia</i>
пругло, силó	<i>laqueus</i>
прудъ, мосяж	<i>aes : eris. orichalcum</i>
прудко	(v. перú, лѣтáю ~)
пру́дный	<i>arduus. difficilis aditus; прудное мѣсто praecipitium. abruptus locus</i>
пружаюся	<i>obnitor. obsisto. reluctor. resisto. venitor (= re-)</i>
пружіе	<i>gemmae arborum; (v. прúзи)</i>
пру́зи тоже (= пружіе) и шаранча	<i>locusta</i>
пруса́къ	<i>Prussus. Borussus. Pruthenus</i>
пруская землія	<i>Prussia. Borussia</i>
пру́нiе	<i>contennio (= -ntio). rixatio. disceptatio; (v. распрѣя)</i>
пру́сный	(v. липѣць, медъ ~; медь ~)
пру́телнѣ	<i>argumentose. syllogistice. probatorie</i>
(пру́щеніе) Г ¹ прѣщенія	(v. знаменіе грядущаго ~)
пруся	<i>disputo. contendo. altercor</i>
пру́женный	(v. горохъ ~)
пру́жмó	<i>frixum</i>
пру́жо	<i>recte. bene</i>
пеструкъ рыба	<i>trutta. tructa. salmo (DLSP лóсось. рѣба) fluviatilis</i>
птенець	<i>pullus aquilae. corvi etc.; Н³ птенцы (v. жоравѣй ~)</i>
пти́ца	<i>avis. volucris. ales : itis; птица (v. бажантъ ~; глушець ~; гѣль ~; емелюха ~; зиморóдъ, морская ~; козодóй ~; крóликъ ~; кулі́къ ~; макологва ~; ну́кокъ (= ну́рок) ~; супъ ~; цетресъ ~; чайка ~); Г³ птицъ (v. ловлѣнiе ~; мрежа ~; носъ у ~); А³ птицы (v. ловлю ~)</i>
пти́чiй	(v. зобъ ~)
птичищъ	<i>avicula</i>

пугачь	<i>noctua</i> ; пугачь (v. сова)
пугва	<i>nodus villosus</i>
пудило	<i>terrulamentum</i> (DLSP = страшило)
пудоръ, буднаръ	<i>victor</i> (DLR -ores пударѣ). <i>doliarius</i> (DLSP делводѣлатель)
пукаюся	<i>disrumpor. crepo</i>
пупись у дрѣва	<i>gemma arboris</i> ; пупись у человѣка <i>umbilicus</i>
пустошѣнїе	<i>vastatio. populatio. depopulatio</i>
пустошїтель	<i>populator. vastator. eversor</i>
пустошѣ	<i>vasto. desolo. populo. depopulo</i>
пустошѣю	<i>vasteno</i> (= -esco DLSP пустѣю). <i>vastor</i>
пустый	<i>vastus</i> ; пустый (v. осажая ~ край)
пустынный	<i>eremita. anachoreta</i>
пустынный	<i>solitarius. eremiticus</i>
пустыня	<i>eremus. solitudo</i> (= soli-). <i>desertum</i>
путникъ	<i>viator. peregrinus</i>
путный	(v. другъ ~)
путешествую	<i>iter facio. itineri me co(m)mitto</i>
пути	<i>via. iter : itineris</i> ; пути (v. санный ~; навожѣ на ~); I ¹ пути (v. свращѣнїе с ~); II ¹ в' пути (v. клеверѣтъ ~)
пушина (= пухлина)	<i>hydrops. hydrophisis</i> (DLSP пухлина. трудъ водный). <i>tumor</i> (DLSP кичѣнїе. надмѣнїе); пухлиною болѣзнующїй <i>hydrophicus. tumidus</i>
пухну	<i>hydrope laboro. tumesco</i>
пушина	<i>profunditas. altitudo gurgitis</i>
пушка, дѣло	<i>torturamentum. (fulminea) machina</i>
(пушка)	пушка на пѣняви <i>capsella fictilis</i> ; пушка церковная <i>phoxes. t(h)eca eucharisti(c)a</i>
пушкарня	<i>officina fusoris</i>
пушкаръ	<i>fusor aeramentarius. librator</i> (DLSP превѣсникъ. мѣритель)
пуща	<i>sylva. nemus</i>
пущая (= пуцало)	<i>scalper. scalptrum. scalpellus</i>
пуцанїе имѣней	<i>cessio bonorum</i> ; пуцанїе крови <i>detractio sanguinis</i> ; пуцанїе крови з' жилъ <i>phlebotomia</i> (= -oto-). <i>sectio venae</i>
пуцая	<i>mitto</i> ; пуцая (v. зубы ~); пуцая воду

	<i>meio. expello urinam; пуцаю имѣніе</i> <i>кому cedo e bonis. decedo de posses-</i> <i>sione; пуцаю кровь minuo sangui-</i> <i>nem. emitto</i>
пуцаюся на море	<i>committo me fluctibus. credo me neptuno.</i> <i>do me ventis; пуцаюся на щастіе</i> <i>committo me fortunae. do rem in ca-</i> <i>sum. fortunam sequor</i>
пущеница	<i>repudiata uxor</i>
пшеница	<i>triticum. robus. triticum robum</i>
пшеничный хлѣбъ	<i>panis triticeus; пшеничная (v. семи-</i> <i>далъ)</i>
пщелка	<i>apicula. pullus apus (= арум)</i>
пщелникъ	<i>apiarium. alvearium</i>
пщелникъ зеліе	<i>melifillum (= -issophyllum, DLSP пщел-</i> <i>никъ травá). melit(t)is : tidis</i>
пщолá	<i>apis (DLSP пщелá); пщелъ мати rex</i> <i>арум. ductor. rector арум</i>
пщипоть	<i>pituita in gallinis. singultus gallinarum</i>
пыро, жіто или ргосо (= просо)	<i>frumentum (DLSP пшеница. рожъ. жі-</i> <i>то). siligo (DLSP жіто. мукá. рожъ).</i> <i>adoreum (DLSP рожное)</i>
пытелникъ	<i>cribrum (DLSP решетó) pol(l)inarium</i>
пытелникъ	<i>pollintor (DLSP мѣльникъ. жѣрновни-</i> <i>къ). pol(l)itor</i>
пытлівый	<i>fatidicus; пытливая pythonissa (DLSP</i> <i>волщѣбница)</i>
пытлівъ (= пытлікъ ?)	<i>reticulum (DLSP мрѣжица)</i>
пытлюю	<i>pol(l)inario (cribro succerno)</i>
пѣвѣць	(v. спѣвákъ)
пѣгъ: рябъ	
пѣна	<i>spuma; Г¹ пѣны (v. кáмень с ~ мор-</i> <i>скія); пѣну тещу spumas ago</i>
пѣніе	<i>concentio. concentus. cantus. accentus (=</i> <i>ос-). modulatus. modulatio; пѣніе (v.</i> <i>нагрóбное ~); Л¹ в пѣніи (v. глас</i> <i>нижайшій ~)</i>
пѣняжный	<i>nitmosus (= -matus). pecuniosus; пѣ-</i> <i>няжный (v. воінъ ~); пѣняжный</i> <i>(= -нязь!) obolus. nitmus. pecunia</i>
(пѣнязь) Г ¹ пѣнязя	(v. полъ ~); Г ³ пѣнязей (v. гривна ~;

	копá ~ по́лская; мошнá ~; отмѣ- на ~; седьмь ~); А³ пѣнѣзи (v. от- мѣнѣю ~; пѣшка на ~); пѣнѣзи со- бирáю <i>nitidos congero. citulo</i>
пѣснь	<i>santio. canticum. hymnus</i> ; пѣснь (v. по- бѣдная ~; погрѣбáтелная ~); Н пѣсни (v. скотопитáтелническiя ~); пѣснь степенная <i>canticum graduum</i>
пѣсокъ	<i>arena. sabulum. arenula</i> ; Г¹ пѣска (v. нырище ис ~ домок); пѣскóмъ по- сыпую <i>fulvero : as. fulvere aspergo</i>
пѣстунъ	<i>paedagogus. inspector</i>
пѣстунство	<i>paedagogia. inspectio puerorum</i>
пѣтель	<i>gallus. gallinaceus</i>
пѣшь	(v. идý ~)
пѣстiю	(v. бiю ~)
пѣтдесáтница, день пѣтде- сáтный	<i>paenticostae (= -te-). pentecoste (:e)s</i>
пѣтдесáтный	(v. пѣтдесáтница)
пѣтлоглáшенiе	<i>gallicinium</i>

Р

рабъ	<i>servus. famulus. pedisequus. minister</i> ; рабъ (v. сѣтный ~)
рабiй	<i>servilis. servituti natus</i>
рабiчищъ	<i>spurius. not(h)us. (e) furto genitus</i>
раболѣпiе	<i>servilis decentia. decus</i>
(рабóта) Г¹ работы	(v. день волный от ~)
рабóта(ю)	<i>servio. famulor. inservio</i>
рабынинъ сынъ	<i>verna. vernula. vernilis</i>
рабыня	<i>serva. famula. pedisequa. ministra</i> ; ра- быня (v. служѣбница)
равенъ	(v. тóченъ)
равенство	<i>aequalitas. aequiparatio (= -pe-). aequi- bilitas (= -qua-). aequilibritas</i>
равенствýю	<i>ex(a)equo. aequifaro (= -pe-)</i>
равенъ, ровни́на	<i>planities</i>
равно дѣлiю	<i>aequabiliter dispertior</i>
равный	<i>aequalis. aequus. item planus</i>
равнѣ	<i>aeque. parili ratione. pariter</i>

радъ что творю	<i>animo libenti. gaudenti facio. libenti summo (= animo?). libenter ex(s)equor</i>
ради	<i>propter. ergo; рáди (v. вмѣсто, ~; чесо ~)</i>
радованіе и радость радостно зрю	<i>l(a)etitia. gaudium profero gaudia oculis. explico frontem. demo supercilio nubem; радостно зряй gratus oculis</i>
радостнотворнѣ радостнотворство	<i>iocose (= -ose). facete. salse faceniae (= -cetiae). iocus. sineptiae (= -psiae)</i>
радостный	<i>hilaris. laetus. amaenus (= amoe-). ple- nus laetitia(e)</i>
радостотворю зри кощун- ствую	
радость	(v. радованіе)
радуясь	<i>gaudeo gaudio. compleor. gaudio cumu- lor (= co-). laetor. laetificor. hilaror mirum in modum</i>
радѣніе	1. Левит 13; 2. <i>diligentia. vigilantia. studium. cura</i>
раждеженіе раждизаю	<i>inflammatio. flagrantia candefacio. flammo. inflammo. mundo (= incendo?). excandefacio</i>
раждизаюся	<i>excandesco (= exard-). incandesco. in- flammar</i>
разаряю разбіаю	<i>destruo. demolior. discolvo (= disso-) latrocinor. paraticam (= pi-) facio. praed- dor</i>
разбоиникъ разбоиническій разбоиство разботѣваю разботѣніе развратитель развращеніе развращенный развѣра, завѣра	<i>latro. praedo. pirata. gra(ssator) piraticus. praedassatorius (= -datorius) latrocinium. (grassatio) piratica pinguefio (= -esco). grandesco. turgesco pinguefactio. incrassatio perversor eversio. eradicatio. perversio perversus. malevolus pessulus (DLSP завѣра. верей. заклѣ- пи). peragulum (= repagulum, DLSP завѣра). obex (DLSP заклѣпи. пре- пѣна. затвѣра)</i>

развѣ	<i>praeter</i> ; развѣ (в. оловина, питіе всякое ~ вина)
разгрѣшаю	<i>absolvo. remitto deb:ta. culpam</i>
раздаю	<i>distribuo. disperior. dispergo. dido</i>
раздаяніе	<i>distributio. contributio</i>
раздаятель	<i>distributor. diribitor</i>
раздвоеніе	<i>divisio in duas partes. divisio bipartito facta</i>
раздвоенное	(в. копыто ~)
раздвойю	<i>dipartior (= bi-). bifariam divido</i>
раздираю	<i>discindo. distraho. dilacero</i>
раздоль	<i>vallis. demissus locus. deprestor (= -ssior) locus</i>
раздѣръ, схизма	<i>schisma. sectio. dissidium (= discidium). scissio; раздѣръ (в. сѣченіе)</i>
раздражаю	<i>irrito. exaspero. exacerbo. exulcero</i>
раздраженіе	<i>irritatio. exasperatio</i>
раздрушаю	<i>destruo. dissolvo. resolvo. pessundo (= -umdo)</i>
раздрушень	<i>dissolutus. destructus</i>
раздрушеніе	<i>destructio. corruptio; (в. разореніе)</i>
раздымаю огонь	<i>sopitum ignem suscito</i>
раздѣль	<i>partitio. distinctio. divisio. item caput</i>
раздѣленъ	<i>discretus. interpunctus. discriminatus</i>
раздѣляю	<i>divido. distinguo. partior</i>
разлианіе	<i>diffusio. laetitia. ex(s)ultatio</i>
разливаю	<i>diffundo. effundo</i>
разливаюся	<i>resolvor in laetitiam. diffundor</i>
разликую	<i>differo. distinguor</i>
различіе	<i>varietas. variantia (= -atio). diversitas. distinctio. differentia</i>
различно	<i>varie. multifarie. multipliciter. multifor-miter</i>
разлічнѣй	<i>varius. multiplex. multiformis. multifar-rius. multimodus. versicolor; различ-ный (в. рѣзній)</i>
разлоѣ	<i>vallis. convallis. vallicula</i>
размыслительный	<i>deliberativus. contemplativus. speculativus</i>
размыслительнѣ	<i>cogitato (= -te). pensiculate</i>
размыслный	<i>deliberator. contemplator. consultator</i>
размышленіе	<i>deliberatio. consultatio. cunctatio. decora in sermone</i>

размышляю	<i>delibero. cunctatio me tenet. praemeditor. consulto</i>
разногласіе	<i>dissonantia. discrepantia vocum</i>
разногласую	<i>dissono. discrepo</i>
разнолічнны	<i>diversiformis. diversicolor</i>
равнствѣнный	<i>diversus. dissonus. dissimilis. dispar</i>
равнственнѣ	<i>dissimiliter. varie. dispariliter. diverse</i>
разнство	<i>differentia. dissimilitudo. discrimen</i>
разнствую	<i>differo. aissensio (= -ntio). discrepo</i>
разный зри различный	
разорѣніе зри раздрүшеніе	
разоритель	<i>eversor. demolitor</i>
разоряю	<i>demolior. everto. disturbo</i>
разрушитель	(v. примиренія ~)
разрѣшаю	(v. рѣшѣ)
разрѣшеніе	<i>solutio; (v. рѣшеніе)</i>
разрѣшитель	(v. рѣшитель)
разрѣшиться	(v. оудобѣ ~)
разсвирѣпѣваюся (= -ваю)	<i>effero : as. ferocem reddo</i>
разсвирипѣваюся	<i>saevio. ferocio. efferor. item lascivio (DLSP похотствую. бѣшуся). adolescentior. voluptate corporis incitor</i>
разсмотрѣніе	<i>consideratio. deliberatio. ruelocinatio (= ratio-). examinatio</i>
разсмотритель	<i>considerator. examinator</i>
разсмотрѣю	<i>considero. ratio(ci)nor. meditor. examino. perpenso (= -ndo)</i>
разсморѣннѣ, опасно	<i>diligenter. provide. caute</i>
разсморѣряю	<i>provideo. collimo (= -inio?). consecutura (= conie-) assequor. coniecto. conitio</i>
разсудный	<i>iudiciosus. magni consilii vir</i>
разсудяю	<i>di(i)udico. discepto. discerno</i>
разсудженіе	<i>discretio. disceptatio. diiu(di)catio. iudicium</i>
разсыпаніе	<i>dissipatio. disiectio</i>
разсыпаю	<i>dissipo. dispergo</i>
разумъ	<i>ratio. intelligentia. intellectus</i>
разумный	<i>intelligens. particeps rationis. rationalis</i>
разумнѣе	<i>intelligentia. cognitio</i>
разумѣю	<i>intelligo. sentio. pervideo</i>
разширяю	<i>dilato. amplifico. extendo</i>

рай	<i>paradisus. pomarium</i>
райтáръ	<i>eques germanicus cataphrastus (= -actus)</i>
ракъ	<i>cancer. cancellus; ракъ морскій cancer marinus. hammarus (= ga-)</i>
ра́ка	<i>sarcophagus. capulum (= -us). conditorium</i>
ра́ло	<i>vomer (DLR лемешъ) aratri</i>
рамныйй	<i>humerosus</i>
ра́мо	<i>humerus</i>
ра́мы у око́нъ	<i>cubilia fenestrarum; ра́мы без скры- жалъ iugamenta (DLSP ра́мы у око- нъ) et iugamenta</i>
(рана) А ¹ рану	(v. гною ~ или струпь)
ра́рогъ	<i>accipiter leporarius</i>
раскаева́юся	<i>praeniuet (= pra-) me. resipisco. redere ad me</i>
раско́ль	<i>factio. rebellio. seditio. concitatio turba- rum</i>
раско́ль зри ковь	
раско́льникъ	<i>turbator. rebellis. seditiosus</i>
раскры́ляюся	<i>pennas extendo</i>
распале́нiе	<i>inflammatio. incendium</i>
распала́ю	<i>candefacio. flammo. incendo. excandefacio</i>
распина́ю	<i>diffabulo (= diff-). refibulo aliquid</i>
расплѣта́ю	<i>renodo comam. replico tricam (DLSP -cae власы́. нiти. изгребiя)</i>
расповѣдаю	<i>divulgo. publico. rumore spargo</i>
распрѣва́юся	<i>rixor. rixas excito</i>
распрѣ́я, прѣ́нiе	<i>rixa. lis. litigium</i>
распу́гiе	<i>compita : orum. bivium</i>
рассерѣ́пгнiе	<i>ferocitas. saevitia. efferatio. item satul- litio. lascivia veneris</i>
расть, ли́хва или приро- щѣнiе	<i>faeneratio</i>
расть	(v. ростъ)
растача́ю	<i>dispergo. dissipio. dilapido. expendo</i>
растворе́нъ	<i>mistus (= mix-). miscellaneus</i>
растворе́нiе	<i>mixtio. mistio (2x)</i>
растворя́ю	<i>misceo. commisceo. confundo</i>
расте́нiе	<i>augmentatio. accretio</i>

растерза́ніе	<i>laniatus. dilaceratio</i>
растерза́ю	<i>dilacero. dilanio : as</i>
растлѣва́ю	<i>corrumpto. reddo (= perdo?). destruo</i>
расточа́ю	(v. съкровище ~)
ра́тный	(v. другъ ~; бра́нный)
ра́ть	(v. вода́я ~)
ращѹ́	(v. браду́ ~)
рвѣ́ніе	(v. реть)
ревни́тельный	(a)emulatorius
ревновáніе	<i>zelotyph̄a. invidia. invidentia. viciosa aemulatio. zelus. fervor mentis(,) ardor animi (= animi)</i>
ревнообра́зіе	<i>zelotyphia. aemulatio</i>
ревну́ю	<i>zelo divino moveor. aemulor. invideo. zelotyphia moveor</i>
рего́чюся	(v. хлехощѹ́)
редка́	(v. рѣтка)
редковѣ́й	<i>raphaninus</i>
реѣ́стръ	
рѣ́кло	<i>verbum. carmen. versus</i>
рѣко́мъ	<i>nomine. cognomine appellatus</i>
реме́нь	<i>corium. lorum. corrigia; реме́немъ свя́занъ loratus</i>
репина, яворъ дрѣво	<i>acer acris. platanus</i>
репи́ненъ	<i>plataninus</i>
репинный лѣсъ	<i>platanetum</i>
ретá или ротá	<i>verbale iuramentum; ретá (v. ротá)</i>
рѣ́тка	<i>raphanus; рѣ́дка дивѣя armoracea (= -cia). armoratium</i>
рѣ́тный	<i>agonalis (DLSP agon по́двигъ). curulis (DLSP возовѣй)</i>
реть зри рвѣ́ніе	
рече́ніе	<i>vocabulum. dictio. loquela</i>
рече́нный	<i>dictus. appellatus</i>
решето́	<i>cribrum. reticulum iunceum</i>
ре́щя	<i>dicere. fari. loqui</i>
ржа́	<i>rubigo. ferrugo</i>
ржа́вый	<i>ferrugineus. rubiginosus</i>
ржа́вѣю	<i>rubiginem traho. rubiginor</i>
ржу́	<i>hinnio. hinnilito (= hi-); ржу (v. хрепещѹ́)</i>
рза́ніе	<i>hinnitus</i>

ри́за	<i>tunica. vestis. vestimentum</i> ; Г ¹ ри́зы (v. колца у ~); А ¹ ри́зу (v. слагаю ~); Г ³ ризъ (v. въскрыліе ~; лоно у ~; мѣтелка до ~; слагáніе ~; щолка до ~); ризэ (v. одеждá); риза бесѣдная <i>trechedianum</i> (= <i>-dipnum</i>). <i>cenatoria pal(i)a</i> ; риза воинственная <i>abolla</i> (DLSP риза синклитская). <i>lacerna</i> (DLSP фелóнь. скуть). <i>sagum</i> (DLSP саянь. опóна. риза военна); риза долгая <i>talaris tunica. fluxa vestis</i> ; риза мужеска <i>toga virilis. vestis clavata</i> ; риза побѣдонóсная <i>vestis palmata. trabeata</i> ; риза цáрская <i>paludamentum</i>
ри́зница	<i>vestiarium. vestiarius</i> (= ризный!)
ризошвѣць	<i>sartor. sarcinator</i>
Римъ	<i>Roma</i>
рѣмски	<i>Romane</i>
рѣмьянѣнь	<i>Romanus</i> ; Г ³ римлянь (v. милостивое лѣто у ~)
риста́ніе	<i>curulis dimicatio. certamen. curriculum</i>
риста́тель (,) <i>calvacator</i> (= <i>kawalkator</i>)	<i>stadiodromus</i> (DLSP - <i>mi</i> в' позорищї текущїи)
риста́ю, рищу́	<i>certo cursu. vinco aliquem cursu percurro</i> (= <i>praec-</i>) <i>equis aliquem</i>
рѣторъ	<i>rhetor. orator. facunāus. ais(s)ertus</i> (DLSP благоязычный. краснóглаголивъ) <i>vir</i>
рищу́	(v. ристáю)
роблю́	(v. волну ~)
ровѣннѣць	<i>fossa</i> (DLSP ровъ. яма. прѣкопъ). <i>fossula</i> (DLSP рвенїца). <i>puteus</i> (DLSP кладенѣць. студенѣць)
ровѣстѣй	<i>confragosus. salebrosus. confragus</i> (DLSP = прудный)
ровнѣна	(v. равѣнь)
рѣвное	(v. мѣрило ~; равный)
рогъ	<i>cornu</i> : <i>u(s)</i>
рогáтый	<i>cornutus. corniger. bucerus. corniculatus</i>
рогатѣю	<i>cornesco</i>

роговой	<i>corneus</i>
рого́жа	<i>storea. teges : itis</i> (= -et-, DLSP рого́жа. ма́га). <i>tegeticula</i> (DLSP рогози́на)
рогожнѣкъ	<i>storearum textor</i>
рогоно́гий	<i>cornipes</i>
ро́дь	<i>genus. stirps. familia. natio</i> ; Г ¹ ро́да (v. причѣтъ ~; сенаторскаго ~); ро́дь ѹсерязя <i>genus inauris</i> (v. сѹхва)
родзинка	<i>genitrix. procreatrix</i>
родите́лка	<i>parens. procreator. genigenitor</i> (!)
родитель	<i>genitivus. generabilis</i> ; родный (v. бра́тъ ~)
родный	
родосло́вѣ	<i>genealogia. recensitio</i> (DLSP <i>recensio</i> число попи́санных и да́ней) <i>genealogiae</i>
родословлю́ся	<i>recenseo genealogiam. enumero atavos claros</i>
ро́жа	<i>rosa</i> ; ро́жа болѣзнь <i>erysipelas</i> ; ро́жа полная <i>synorrhodon. rosa sylvestris. synacantha</i> ; ро́жа чермная <i>rosa punica. purpurea. rosa plena pudoris</i>
рожа́нь	<i>rosetum. rosarium</i> (DLSP ограда́ рожаный)
рожа́ный	<i>rosacelis</i> (= -ceus). <i>rhodinus</i>
ро́женъ	(v. мѣшанецъ з розныхъ звѣрей ~)
ро́ждѣнѣ	<i>generatio. nativitas. partus. procreatio</i> ; (v. поро́женіе); Г ¹ ро́ждѣнїа (v. день ~ чїего́); Л ¹ при ро́ждѣнїи (v. ба́ба ~ бываемая)
ро́ждѣница	<i>genitrix</i>
ро́ждїе, лѣторасли ви́нныя и иныхъ дровѣ	<i>palmes</i> (= -itis). <i>ampinus</i> (DLSP ли́сть виногра́дный)
ро́женъ	<i>veru(tum)</i>
ро́женокъ	<i>veruculum</i> (= -rutu-)
розбратство	<i>renuntiatio societatio</i> (= -is). <i>disiunctio. distractio</i>
розбратствѹ́юся	<i>amicitias dissolvo. discindo. dissocio. nodum amicitia(e) divello</i>
розвалѣнѣ	<i>disturbatio</i>
розвалины	<i>parietinae. semirutu muri</i>

розвалюю	<i>diruo. disturbo</i>
розварюю	<i>discoquo</i>
розвеселяю	<i>exhilaro aliquem. afficio voluptate. gaudio. laetifico. hilaro animum alicuius</i>
розвива́ніє	<i>explicatio. evolutio</i>
розвива́ю	<i>explico. evolvo. replico</i>
(розвиваюся) розвива́ється	<i>explicat arbor frondes. vernat sylva</i>
дрєво	
розвóдъ	<i>divorsium</i> (= <i>-rtium</i> DLSP распúсть). <i>repudium. fribusculum</i> ; разводъ тво- рю <i>repudio uxorem. virum. dirimo</i> <i>connubium. divortium facio. dico uxori repudium</i>
розкрава́ю	<i>cultello divido. disundo</i> (= <i>discin-</i> , DLSP разсѣцаю. разрѣзую)
розмаринъ	<i>anthos</i>
розмѣряю	<i>dimetior. dimetor</i>
(розный) Г ³ розныхъ	(v. мѣшанецъ з ~ звѣрей рожденъ; рáзный)
розослáніє	<i>dimissio</i>
рокъ	(v. наступающій ~)
рокитина	<i>salix viminalis. vimen</i> (DLR прутіє. рокитина)
рокітовый	<i>vimineus</i> (DLR прутяный). <i>salignus</i> (DLSP вербóвый)
рóльная	(v. скиба ~)
ропá	<i>pus : ris</i>
ропмоты (= ропистый)	<i>purulentus</i> (DLSP ропя́стый). <i>suppuratus</i> (DLSP ропі́стый)
рóпотъ	<i>murmur. murmuratio</i>
ропотлívъ, роптívъ	<i>susurro</i> (DLSP роптáтель. ласкáтель)
ропотнѣ́къ	<i>susurrator. murmurator</i>
роптáніє	(v. хухнáніє)
роптívъ	(v. ропотлívъ)
ропщý	<i>murmuro. obmurmuro. fremo. mussito</i> (DLSP тож = шепчó, ропщý)
росá	<i>ros</i> ; росá (v. слана серень)
росада	<i>planta caulium</i>
росить	<i>rorot</i> (= <i>-rat</i>). <i>irrorat</i>
роскрадую	<i>furto distraho</i>
рослый	<i>grandis. adultus</i> ; рослымъ творю

росóль	<i>eliquamen</i> (DLSP истáеное. росóль) <i>salsament(ari)orum</i> (DLSP -tarius сла- тинопродáвецъ). <i>salsugo</i> (DLSP сла- ный сокъ. вода). <i>aqua salsa</i>
Рóссия	<i>Rossia. Roxolania. Russia. Ruthenia</i>
Россось или русиснь (= русин)	<i>Rus(sus) seu Roxolanus</i>
ростъ зри растъ	
росяный	<i>porulentus</i> (= <i>pu-</i> , DLSP ропястый). <i>rossidus</i> (= <i>ros-ci-</i> , DLSP орошёнъ)
ротá зри ретá	<i>iusiurandum. iuramentum</i> ; ротá (v. ре- тá)
ротникъ	<i>iurator. homo forensis</i>
ро(ч)ины	<i>anniversarius dies</i>
рочюся, кленюся или бо- жюся	<i>iuro per deum. adiuro. obstringo me iu- reiura(n)do</i>
ругуть	(v. сребро живое или ~)
рубинъ камень	<i>pyropus</i> (DLSP камень пламенистъ). <i>rubinus</i>
рúбище	<i>cento : onis</i> (DLSP рúбище. портище. портъ. ярига). <i>panniculus. per(i)- psema</i>
рубощеносець	<i>pannunciatus</i> (= -ucea-). <i>sentus. lacer homo</i>
руганіе	<i>irrisio. ludibrium. illusio. ludificatio. ver- nalitas</i> (= -ni-, DLR рабская хитро- сть. ласканіе). <i>cavillatio</i>
ругателный	<i>scurrilis. ludibriosus. derisorius. lusorius audicer</i> (= <i>lu-</i> , DLSP кощунникъ)
ругатель	<i>cavillator. exagitator verna. vernula. ver- naculus. ludificator</i>
ругаюся	<i>irrideo. cavillor. ludificor. ludibrio</i> (DLSP -ium поруганіе. поношеніе) <i>ex(c)ipio</i> ; ругают ми ся <i>in ridiculo sum. in ridiculo habeor. in fabulis sum</i>
рудá	<i>officina</i> (DLSP дѣлателище) <i>metallica</i> ; руда огнистая <i>ampelitas</i> (? DLSP -itis земля глѣватая). <i>farmacitis</i> (? DLSP <i>ferraria</i> рудá желѣзная)
рудникъ	<i>metallicus</i>
рудный	<i>rubiginosus</i> (DLSP ржавый)

рука́	<i>manus</i> ; рука (v. козіа ~, зéліе); руко́ю власно́ю писанны́й <i>mani propria scriptus. autographus</i> ; Г ¹ руки (v. перстѣ вели́кій у ~); А ² руцѣ́ (v. слагáю ~); Г ³ рукъ (v. изливани́ца до ~; оумывáлины от ногъ и от ~); А ³ руки (v. верига́ на ~; закладаю ~ за себѣ)
рука́въ	<i>manica</i>
рукавица	<i>chirotheca</i> ; Н ³ рукавицы (v. перстовыя ~)
руководи́тель	<i>ductor. manu ductor</i>
рукомы́къ	<i>mantile</i> (= <i>-te-</i>)
(рукоя́тиѣ) Г ¹ рукоя́тиѣ	(v. я́щеръ до ~)
рукоя́ть	<i>tenaculum. manipulus. manubrium</i>
руминга́ю	(v. двекúю)
руно́	<i>vellis</i> (= <i>-lus</i>) : <i>eris</i>
ру́ра водо́ная	<i>fistula aquaria. sifus</i> (= <i>sipho</i>). <i>sifunculus</i>
рурми́стръ	<i>aquilex</i> (DLSP водоводи́тель). <i>librator</i> (DLSP превѣ́сникъ. мѣ́ритель). <i>indagator aquarum. aquarius</i>
рурный сто́лпъ	<i>suanus</i> ; ру́рная цѣ́вница <i>modulus</i> (DLSP мѣ́рило) <i>erogatorius</i> ; рурная ча́ша <i>cavatus lapis</i>
русиснѣ́ (= русин)	(v. Россосѣ́)
рута зéліе	<i>ruta</i>
рутя́ный	<i>rutatus</i>
ру́чка	<i>situla</i> (DLSP ведро́. почерпа́ло). <i>urna. parva manus</i>
ручна́я	(v. ку́ша ~)
(рушница) Г ¹ рушни́цы	(v. куро́къ у ~)
ры́ба	<i>piscis</i> ; ры́ба (v. бѣ́лозоръ ~; менту́сь ~; нино́гъ ~; петрукъ ~; суха́я ~; оуклѣ́вика ~; цирта ~; язь ~); А ¹ рыбу́ (v. платаю́ ~); Г ³ ры́бъ (v. ловле́ніе ~; мрежа ~; половъ ~); А ³ ры́бы (v. ловлю́ ~; скроблю́ ~; оуди́цею ловлю́ ~)
рыба́рка	<i>piscatrix. piscium vendetrix</i> (= <i>-dit-</i>)
рыбарская	(v. ость ~)

рыбáрь	<i>piscator. piscenarius</i> (= -ci-)
рыбiя	(v. икрá ~)
ры́бка	<i>pisciculus</i>
ры́бный	(v. клiй ~; сажь ~)
рыгаю́	<i>ructo. eructo</i>
рыга́ющий	<i>ructuosus</i>
рыда́нiе	<i>lamentum. eiulatio. eiulatus. lamentatio.</i> <i>planctus. lessus</i>
рыдаю́	<i>lamentor. eiulo. plango</i>
рыдвáнь	<i>covin(n)us</i> (DLSP колесница накрыта. рыдван). <i>curvus</i> (= <i>currus</i>) <i>arcuatus</i> <i>pala</i> (DLSP лопáта хлѣбная). <i>sarcu-</i> <i>lum</i> (DLSP грáбли желѣзнiй. мо- тычка) <i>fossorium</i>
рыжа́вый	<i>giluus</i> (DLSP пелесый. половый). <i>gla-</i> <i>vius</i> (= <i>glaucus</i> , DLSP сѣрый)
рыжовое судно	<i>boletarium</i> (?)
ры́жокъ	<i>boletus</i> (DLSP ры́жокъ гýба)
рыжь	<i>oryza. olyra</i> (DLSP рожь. жiто)
рыкъ волóвъ	<i>mugitus</i> ; рыкъ лвовъ <i>rugitus leonum</i>
рыкáнiе овчee	<i>balatus ovium</i> ; рыкáнiе óлее <i>ruditus</i> (= <i>rugi</i> -?). <i>rudentis asini sonus</i>
рыкáю	<i>rugio. mugio. latro</i>
ры́марь	<i>frenifex. lora scindens. frenorum atrifex</i> (= <i>artifex</i>)
ры́нковый	<i>forensis</i>
рыно́къ	<i>forum</i> (DLSP торжiще. судiлище. ку- пiлище). <i>circus</i> (DLSP кругъ)
ры́сий	<i>pantherinus</i>
рысь са́мецъ	<i>pardus. panthera</i> (= -er); рысь са́мiца <i>panthera</i>
рыю́ зéмлю	<i>passino</i> (= <i>pastino</i>) <i>agrum. confodio</i>
рѣ́нiе или рѣ́нiе	<i>diceptus</i> (= <i>disse</i> -). <i>ditrusio</i> (= <i>de</i> -, DLSP -sum низверженное)
рѣ́дкое	(v. сiто ~)
рѣ́зникъ	<i>lanius. lanio. carnarius</i>
рѣ́зничiй	<i>laniosus. lanignus</i>
рѣ́знокъ (= рѣ́зник ?)	(v. закалáтель)
рѣ́зомѣшо́къ	<i>crumeniseca. manticulator</i> (DLSP -larius мѣшкорѣзецъ. ризодѣлател). <i>saccu-</i> <i>(la)rarius</i>

рѣка	(v. подлива́етъ ~; спустная ~); Г ¹ рѣ- кѣ (v. кúрится з ~; подбирание ~)
рѣніе	(v. рѣваніе)
рѣпа	<i>rapum. rapa</i>
рѣпный	<i>rapinus (= -icius)</i>
рѣснота	<i>ornatus (DLSP оукрашѣніе). ornamentum (DLSP красотá. благолѣпіе). decor (= -cus)</i>
рѣснотівіе	<i>verum</i>
рѣснотівый	<i>verus. legitimus</i>
рѣчистый	<i>eloquens. facundus. disertus</i>
рѣчный	(v. брѣгъ ~)
рѣчь	<i>sermo. eloquentia. facundia</i>
рѣшеніе или разрѣшеніе	<i>solutio. dissolutio</i>
рѣшина, сргять (= спрятъ)	<i>suppellex (= supe-; Кнарски DPL sprzęt wBeláki)</i>
рѣшитель зри разрѣши- тель	
рѣшú, разрѣшаю виждь	
рѣю	<i>traho (DLSP влекú. ваблю. коснú). rapio. trudo (DLSP порѣваю)</i>
рябъ	(v. пѣгъ)
рябка, корупáтва	<i>perdix (DLSP рябъ)</i>
рядъ	(v. сподъ, бесѣдный ~)
рядникъ	<i>cornifex (= car-). apparitor (DLSP -ores палічники). stator</i>
рядно	(v. яріга)
ряенúю, фалдую	<i>strio : as</i>
рясны	<i>stria (DLSP -ae трѣсна. рјена. стро- кá). cructura (= stru-) togae</i>

С

съ, предлógъ	<i>cum</i>
сагайдакъ	(v. туль)
садъ	<i>potarium (DLSP яблонный садъ. ово- щное хранилище). potetum; садъ (v. маслічный ~)</i>
садно	<i>atritus (DLSP сотрѣніе)</i>
садовникъ	<i>putator. arborator. frondator</i>
сажа	<i>fu(l)igo</i>

сажавка	<i>piscina</i>
сажавчаный	<i>piscinalis. piscinarius</i>
саждѣніе щепъ	<i>satio. satus : us</i>
сажденна	(v. сѣсна ~)
саждѹ	<i>planto. sero. pono culculos (= surcu-)</i>
сажѣнь	<i>passus iricubitus</i>
сажъ рѣбный	<i>vinarium (= viva-). servaculum (DLSP хранѣліще) piscium</i>
сакъ, сѣтъ	<i>rete. retiaculum (= -ticu-); сакъ (v. яріга)</i>
сакра	<i>diploma pontificis approbans episcopum</i>
сакраментъ	<i>sacramentum(,) eucharistiae (= -ia)</i>
салата	<i>lactuca (DLSP желтяница) crispa. ro- tunda</i>
салѣтра	<i>nitrum (DLSP нитръ. салѣтра. Іерем: в. ка.). salnitrum</i>
салѣтрный	<i>nitrosus</i>
сали или дворъ	<i>oecus. aula exedra amplissima</i>
салимандра, звѣрокъ во огни живущій	<i>salamandra stellata</i>
самъ	<i>ipse. solus. unus; (del. сам unus (?) a natura progenitus); сама ipsa</i>
самецъ	<i>vir. masculus; самецъ (v. рысь ~)</i>
саміца	<i>faemina; саміца (v. рысь ~)</i>
самовлѣстіе	<i>liberum arbitrium. libera voluntas</i>
самовлѣстный	<i>liberi arbitrii vir. voluntarius. ultroneus. spontaneus. gratuitus. phileleutherus</i>
самоволіе	<i>libertas. licentia. immunitas</i>
самоволный	<i>liber. immunis. sui iuris homo</i>
самоволствую	<i>liberum est mihi. habeo in mea potestate</i>
самодѣлень	<i>per se ipse factus. natus. a natura progenitus</i>
самокупецъ	<i>monopola</i>
самокупство	<i>monopolium</i>
самолюбіе	<i>amor proprius. philautia</i>
самомнѣніе	<i>propria opinio</i>
самопасъ	<i>solivagus. sine custode</i>
саморѣднѣ	<i>suaapte natura</i>
самоугѣдный	<i>genio suo indulgens. propriis commodis serviens. contemp(t)or. contumax</i>
самохѣтный	<i>spontaneus</i>

самочініе	<i>petulantia. dissolutio. insolentia</i>
самочиннікъ	<i>sui arbitrii petulans; самочінникъ (v. своечінникъ)</i>
сáнь	(v. виждітелскій ~; слагáю ~)
сандаліа	<i>crepidae (DLSP -а сандáлія. и сапогъ). ocreae (DLSP -а обúща. скóрни)</i>
сáни	<i>trah(e)ae. trahulae (= -la)</i>
санній путь	<i>via nivosa или́ nivalis</i>
сапáніе	<i>fremitus</i>
сáпаю	<i>halo naribus. fremo. musso</i>
сапогъ	<i>calceus ocreae; І³ сапогóвъ (v. подкóвка у ~)</i>
сапогошвецъ	<i>sutor. calceolarius. caligarius; (v. сапожникъ)</i>
сапожникъ тож (= сапогошвецъ)	
сапожній	<i>sutorius; сапо́жная (v. вьзвуга ~)</i>
саракини	<i>Turcae. Saracaeni</i>
сардоній ка́мень	<i>sardonix</i>
сарка́ніе	<i>sorbitio (DLSP хлиста́ніе)</i>
сарка́ю	<i>sorbeo (DLSP серба́ю. хлицю́. хлеба́ю. поглоща́ю)</i>
сась	<i>Saxo : onis</i>
Саская земля	<i>Saxonia</i>
сатана́	<i>Satanas. contrarius. adversarius</i>
сати́ръ	<i>satyrus. semihomo</i>
сварь	<i>rixa</i>
сварли́вый	<i>rixosus. litigiosus</i>
сварюся	<i>rixor. iurgo</i>
свекра	<i>socer. socerus. socrus</i>
све́рдель	<i>terebra. terebellum (DLSP све́рдликъ)</i>
сверщъ	<i>gryllus. trixallis</i>
сверѣ́пъ	<i>ferus. atrox. trux. truculentus</i>
сверѣ́пство	<i>feritas. s(a)evitia. crudelitas</i>
сверѣ́пью	<i>saevio. ferus fio. ferocio</i>
свина́рня	<i>suile (DLSP хлѣ́въ. свини́ца). hana (DLSP хлѣ́въ. свинѣ́й лежа́лице)</i>
свина́рь	<i>suarius</i>
свиніа	<i>sus : is. porca. scropha; свиніа морская delphinus. delphin</i>
сви́нка	<i>citcula (= sucula). porcula</i>

свѣиный	<i>suarius. porculator</i> (DLR свинокормитель) (2x); свиный (v. гнои ~); свѣиная вошь <i>cicuta</i> ; свиная кожа <i>corium suillum</i> ; свѣиное стадо <i>grex porcorum</i>
свиствѣ	<i>sibilus</i>
сви́токъ	<i>s(c)hedula. papyrus contorta</i>
свищѣ	<i>insibilo. sibilu. siphilo</i>
свищѣ, стрѣла	<i>sagitta sibilans</i>
свобода	<i>arbitrium. ingenuitas. libertas</i>
свободитель	<i>liberator. assertor. vindex</i>
свободный	<i>ingenuus. arbitrarius</i> ; свободный (v. войнѣ ~)
свободнѣ	<i>sponte libere. ingenue</i>
свобождѣа	<i>libero. vindico aliquem in libertatem. eximo vinculis</i>
свобождѣнѣ	<i>libertinus. exlibertus</i>
свобождѣнїе	<i>liberatio. absolutio</i>
свое(родный)	<i>naturalis</i> (DLSP естѣственѣ. природный). <i>nativus</i>
своечїнникѣ зри самочїнникѣ	<i>illex. exlex</i> (DLSP беззаконный)
сво́зникѣ или снѣзникѣ	<i>vector</i> ; свозникѣ обозный <i>castrametator. item ostiensis</i>
сво́и	<i>suus. proprius. domesticus</i> ; Г ¹ своего (v. оуступѣю права ~)
своиствѣнный	<i>proprius. peculiaris. singularis. innatus</i>
своиствѣннѣ	<i>proprie</i>
своиство	<i>proprietas. virtus. natura</i>
сво́рекъ (= своренѣ ?)	<i>cardo</i> (DLSP крючокѣ у дверѣ'. глава. междѣ) <i>curulis</i>
свы́шше	<i>desuper. caelitus</i> ; съвы́шше <i>desuper. ab initio. caelitus</i>
свѣдѣнїе	<i>scientia. cognitio. item testimonium</i> ; свѣденїе (v. оумѣнїе)
свѣдѣтелное писанїе	<i>li(t)teraе testimoniales</i>
свѣдѣтельство	<i>testimonium. testatio. testificatio</i>
свѣдѣтельству	<i>testor. perhibeo testimonium</i>
свѣдѣтель	<i>testis. superstes</i> ; свѣдѣтель <i>scius. gnarus. cognitor</i>
свѣ́мъ	<i>scio. notum mihi est. constat mihi</i> ; свѣсть (v. совѣсть)

свѣне, кромѣ	<i>sine. absque. pr(a)eter</i>
свѣнный	<i>separatus. seiunctus</i>
свѣрѣль	<i>fistula (DLSP пицáль. свирѣль). arundo (DLSP трость)</i>
свѣряю	<i>cano fistula. modolor</i>
свѣтъ	<i>lux. lumen. splendor. nitor. iubar; свѣтъ (v. миръ)</i>
свѣтилникъ	<i>lampas : dis. lucerna. lychnus (DLSP свѣтилникъ. лампада)</i>
свѣтилничный, свѣщный	<i>pertinens ad candelam или candelabrum</i>
свѣтило	<i>lumen</i>
свѣтлый	<i>lucidus. rutilus. luminosus. nitidus. splendidus</i>
свѣчю	<i>colluceo. praeluceo. praefero alicuius facem</i>
свѣчюся	<i>illustror. splendeo. niteo. fulgeo. mico</i>
свѣщá	<i>candela; A¹ свѣщý (v. оутеряю ~); I¹ свѣщю (v. проважу с' ~); I³ свѣщъ (v. оустрижины кнота от ~); свѣщá воскóвая cereus. cerata tela; свѣщá лóевая (= лóевая) candela sebacea</i>
свѣщникъ	<i>candelabrum</i>
свѣщный	(v. свѣтилничный)
связанъ	(v. ремéнемъ ~)
связáзанiе (= связáнiе)	<i>vincitura. nexio; связáнiе в' жиждéнии contignatio. traboatio (= -be-)</i>
связéнь	<i>vincetus. incarceratus. captivus</i>
связýю	<i>vincio. ligo. cateno. constri(n)go. alligo; связую кнѣги compingo. glutino libros; связую снопы connecto manipulos</i>
связуюся с кимъ	<i>colligor alicui. implicor</i>
святбá	<i>sanctimonia. sanctitas. votum monachorum</i>
святѣлище	<i>sanctuarium</i>
святителскiй	(v. оувя́сло)
свято	<i>festum. festus dies. feriae</i>
святóкрадецъ	<i>sacrilegus</i>
святóкрадство	<i>sacrilegium</i>
святóкúпецъ	<i>simoniacus</i>
святóкупство	<i>simonia</i>

святѣй	<i>sanctus. sacer. religiosus</i> ; святѣй (v. духъ ~)
святѣня	<i>sanctitas. sanctuarium. ara(,) ecclaesia</i>
святѣнїе	<i>sacratio. sacrificatio</i>
святѣнникъ	<i>sacerdos. presbyter. sacrificulus</i>
святѣннїескїй	(v. плѣснь, венѣць ~)
святѣнный	<i>consecratus</i> ; святѣнная (v. вода ~); святѣнная вода <i>aqua lustralis</i>
святѣнство	<i>sacerdotium</i> ; святѣнство (v. посвящаю на ~)
святѣнствую	<i>sacerdotio fungor sacerdotem ago</i>
себѣ	<i>sibi</i>
седмѣрица	<i>septies. septem</i>
седмїца	<i>septimana. hebdomada</i>
седмичникъ	<i>hebdomadarius</i>
седмдесѣтъ	<i>septuaginta. septuageni</i> ; седмдесѣтъ и девѣтъ <i>undeoctoginta</i> ; седмдесѣтъкрѣтъ <i>septuagies</i>
седмдесѣтнїй	<i>septuagenarius. septuagesimus</i>
седмькрѣтъ	<i>septies</i>
седмьмѣсячнїй	<i>septimensis</i>
седмьнадесѣтъ	<i>septemdecim</i> (= -ende-). <i>decem septem</i>
седмь(на)десѣтїй	<i>decimus septimus</i>
сѣдмсотъ	<i>septi(n)genti. septingenta</i>
седмьсотнїй	<i>septingentesimus. septingenarius</i>
седмьи	<i>septimus</i> ; седмая часть <i>septu(n)x</i> : <i>gi(s)</i>
седмь	<i>septem. septeni</i> : <i>orum</i> ; седмь пѣнязей <i>as</i> : <i>assis</i>
секрѣтъ, секрѣти, нѣвый	<i>recens. novus. novitius</i>
селѣдець	(c) <i>halcis</i> : <i>dis. halec</i> (= -ex)
селѣнїе, селѣ	<i>villa. rus. tentorium</i>
селнникъ	<i>rusticus. rudis. simplex. radicula</i> (= <i>rusticola</i>). <i>rusticanus</i>
селная	(v. горушица ~)
селѣ	<i>ager. praedium</i> (DLSP селѣ. селѣнїе. отчина). <i>campus</i> ; селѣ (v. селѣнїе)
седмдѣль, мука пшѣнїчная предняя	<i>pollen</i> : <i>nis</i> (DLSP цвѣтъ рѣжнїй. жїтнїй. седмдѣль. мукѣ предняя пшѣнїчная). <i>siligo</i> (DLSP жїто. мукѣ. рѣжь)
сенаторъ	<i>senator. consiliarius princeps</i>

сенаторскій	<i>senatorius</i> ; сенаторское мѣсто <i>orchestra</i> (DLSP сѣдалище позорищное); сенаторского рода <i>patritius</i>
сердце	<i>cor. animus</i> ; Г ¹ сердца (v. скаканіе и толцаніе ~); сердце ми боліть <i>cordolium est mihi</i> ; сердце у звона <i>plectrum. malleus ferreus in campana pentilis</i> (= <i>-nsi</i>)
серень	(v. слана)
сестра	<i>soror</i>
сестринный	<i>sororius</i>
сестричищъ	<i>nepos ex sorore. sororis filius</i>
сестроубійца	<i>sororicida</i>
сѣрби	<i>Sorali</i> (= <i>-abi</i>) : <i>orum</i>
сербская земля	<i>Serbia. Sorabia</i>
сервѣта	<i>mapula. ma(p)phella</i>
сердакъ	<i>subucula</i> (DLSP срачіца. хитонъ). <i>t(h)orax</i> (DLSP пѣрси. бронь) <i>lanuus cordatus. audax. strenuus</i>
сердечный	
серпъ	<i>falx</i>
сіе	<i>ho(c). id</i> ; Г ¹ семъ <i>hoc. per illum</i> ; Г ³ сіми <i>his. istis</i>
сикавка	<i>sipho : nis</i> (DLSP <i>-ones</i> сикавіца. токъ водный)
сікора	<i>parus. parrus</i>
сіла	<i>virtus. fortitudo. vis. robur</i> ; сіла (v. мощь)
сіллява	<i>sillaba</i>
сілный	<i>fortis. robustus. firmus. potens. validus</i>
сілнѣ	<i>fortiter. firmiter. praeciabiliter</i> (= <i>praesta-</i>). <i>valenter</i>
сілнѣю	<i>robor</i> (= <i>-ur</i>) <i>accipio. valesco. fortesco. vigeo</i>
сі(л)нiюся	<i>intendo nervos. nixus</i> (= <i>-urio</i>). <i>comendo</i> (= <i>conte-</i>) <i>omnibus nervis</i>
сілo	(v. пругло)
сінетá	<i>hyacinthus. livor</i>
сіній	<i>linidus</i> (= <i>livi-</i>). <i>plumbeus color. singillatus</i> (= <i>sugi-</i> , DLR <i>sugillo</i> синотворю. укрощаю)
сініюю (= <i>-нѣю</i>)	<i>liveo. livesco</i>

сипливый	<i>raucus</i> (DLSP хриплый). <i>raucisonus</i>
сипота	<i>raucedo</i>
сипѣю	<i>raucesco. rauceo</i> (DLSP хрипѣю)
сирин (= -ик ?), едвабъ	<i>sericum</i> (DLSP шелкъ)
сирѣще, стомахъ	<i>stomach(us). ventriculus</i>
сирѣчь, то есть	<i>hoc est, виждь licet. scilicet. nempe</i> (DLSP рѣше. истинно)
ситарь	<i>cribrorum artifex</i>
ситникъ	(v. ситовіе)
сито густое	<i>cribrum</i> (DLSP решето) <i>pollinarium. excussorium</i> (DLSP -us пресѣяный); сито рѣдкое <i>cribrum (populi,) farinarium</i>
ситовіе, ситникъ	<i>iuncus. scirpus</i>
ситовый	<i>iunceus</i> ; ситовый лычанъ <i>iunceus junis</i>
сѣще	<i>sic. ita. taliter. eo modo</i>
сказаніе	<i>explicatio. explanatio. interpretatio. elucidatio. enucleatio. declaratio. commentum. item demonstratio</i> ; (v. толкованіе)
сказатель	<i>interpres. explansator</i> (= -na-). <i>commentator. paraphrastes. monstrator</i>
сказнь, позовъ	<i>citatio. accusatio. querela item poena. castigatio</i>
скакую	<i>explico. enodo. explano. interpretor. item monstro. ostendo</i> ; скажю (v. толкую)
скаканіе	<i>saltatio. saltatus</i> ; скаканіе веселое <i>tripudium</i> (DLSP плясаніе. ликованіе); скаканіе игры <i>ascoliasmus</i> (гр. ἀσκολιάζω 'скачу на одной ноге'). <i>staiticulus</i> ; скаканіе и толпаніе сердца <i>palpitatio cordis</i>
скалѣ	<i>rupes. cautes. cotes. petra. saxum</i> ; скалѣ высокая <i>scopulus. rupes scopulosa</i>
скалістый	<i>scopulosus. saxeus. petraeus</i>
скалка	<i>saxulum. repella</i> (= ru-)
скаменѣлый	<i>lapideus. saxosus</i>
скарѣга	<i>accusatio</i>
скаржуся	<i>conqueror de aliquo. queror iniuriam</i>
скачю	<i>salto. salio. saltito</i> ; скачю весело <i>tripudio. ex(s)ulto laetitia</i>

скважністый	<i>rimosus. fissus. scissus</i>
с(к)важня, щѣль	<i>rima. fissura. scissura</i>
скварь, горячесть збытная	<i>aestus. calor</i>
скварюся	<i>aestuo. ferveo. fervesco</i>
скверна	<i>spurcities. impuritas. pullutio (= pol-). sordes</i>
скверनावый	<i>spurcus. impurus. immundus. pollutus</i>
скверностяжаніе	<i>immunda acquisitio</i>
скверню	<i>spurco. inquirio (= -ino). contamino. con- spurco. sordido. tetro : as (DLSP скверню. каляю)</i>
сквозѣ	<i>per (,) trans</i>
скворецъ	<i>alauda (DLSP жаиворонскъ)</i>
скиба рѣзная	<i>stria (DLSP -ae трѣсна. рѣска. строкá); скѣба хлѣба frust(r)um (DLSP удъ, часть) panis oblongum</i>
скидающій	<i>(v. конь ~)</i>
скиннотворецъ, сѣннотворецъ наметодѣлатель	<i>tent(or)iorum opifex</i>
скитъ	<i>pal(a)estra spiritualis</i>
скитаніе	<i>vagatio. devagatio (= ai-)</i>
скитаюся	<i>vagor. divagor. oberro. palor</i>
скитникъ	<i>vagus. divagator. erro. item pugil. pal(a)e- strila. comte(m)plator</i>
складъ купецкій	<i>emporium</i>
скланяемый	<i>proclivis. declinabilis. inclinabilis. pronus</i>
скланяюся	<i>inclinor. propendeo</i>
склепъ	<i>fornix (DLSP склепъ. комара). testudo; Л¹ в' склѣпе (v. кошница ~)</i>
склепѣніе	<i>fornicatio. exstructio fornicis (= forni-)</i>
склеплѣный	<i>fornicatus. testudineatus</i>
склеплю	<i>concamero. fornico. confornico</i>
склоненіе	<i>declinatio. inclinatio voluntatis. propen- sio. proclivitas. pronitas</i>
сковникъ зри ковникъ	
сковрада	<i>frixorium. farreum (DLSP колáчь. гум- но)</i>
сковрадникъ	<i>frixum (DLSP frigo пряжу)</i>
скокощъ	<i>(v. скоктáю)</i>
скоктаніе	<i>titillatio. titillatus. scalpurigo (DLSP свербъ)</i>

скокта́ю, скокощу́, ласка- чу́	<i>titillo. prolecto sensus(,) blandior</i>
скомлѣніе	<i>gannitus. histus (= hitt-). gannitio</i>
скомлю́	<i>nicto : is. gannio (DLSP скомлю́. лаю. брешу́). histio</i>
скомлѣ́щій песь	<i>nictaculus (DLSP nicto скомлю́). noctu ligus (= lucus)</i>
сконаніе	<i>exodrum (= -dium) vitae. extremus spi- ritus</i>
скончаніе	<i>mors. finis vitae. excessus e vivis</i>
сконча́ю	<i>finio vitam. morior. decedo. cedo fatis</i>
скопе́ць	<i>eunuchus. castratus; скопецъ баранъ vervex</i>
скопи́на	<i>caro vervecina (= -vic-)</i>
скопцевы́й	<i>verveceus (DLR скоповы')</i>
ско́рь	<i>celer. praeproperus. praecipus. citus</i>
ско́рблю́	<i>angor. sol(l)icator. angor me afficit. af- ficio (= -igo) me. sol(l)icitudo me con- ficit</i>
ско́рбный	<i>anxius. afflictus. maestus</i>
ско́рбъ	<i>anxietas sol(l)icitudo</i>
ско́реніе	<i>festinatio. praecipitatio. properatio</i>
ско́рникъ, ко́жникъ	
ско́рпѣнный, ла́танный	<i>resarcitus</i>
ско́ро	<i>cito. velociter. festino (= -ne); скоро (v. бѣгаю ~)</i>
ско́рупá	<i>putamen. cortex ovi; скорупá (v. жел- вѣя ~); скорупá глиняная testa; ско- рупá зелвѣй морских concha. crusta</i>
ско́ру́пка	<i>testula</i>
ско́рупный	<i>testeus. testaceus</i>
ско́рупѣ́ю	<i>testá obducor</i>
ско́рчѣ́нь	<i>(v. слячѣ́нь)</i>
ско́рченый	<i>(v. съгбѣ́нь)</i>
ско́рчю́ся	<i>(v. оугиня́юся)</i>
ско́рю́	<i>festino. propero. praecipito</i>
ско́тъ	<i>pecus. iumentum. armentum; I¹ скотá (v. мостокъ у ~); I¹ скотом (v. спа- сáю 2)</i>
ско́токраде́ць	<i>abactor</i>
ско́топита́теленникъ	<i>pastor. pecuarius. armentarius</i>

скотопитáтелническія пѣ-	<i>bucolica : orum</i>
сни	
скóтскій	<i>pecuarius. pecorosus. armentosus</i> ; скотскій (v. гнóй ~); скотская (v. стрáва ~); скóтское (v. копыто ~)
скранія	<i>tempora (DLSP -pus</i> время. скрánія). <i>ganae : arum (= genaе, DLSP -на</i> ланита)
скрѣжетъ	<i>stridor (DLSP</i> скрѣжетъ. шумъ. щукъ)
скрежещú	<i>strideo. frendeo (DLSP</i> скрежещú. истниваú); скрежещутъ жабы <i>coaxant ranae</i>
скренство, роптáнiе хул-	<i>murmuratio malevola. blasthaem(i)a (=</i>
ное	<i>-phe-)</i>
скробáнiе дрéва	<i>rasura surculi(,) decorticiatio</i>
скробáнный	<i>rasilis (DLSP</i> обросненъ. оголénъ)
скробáчка	<i>radula</i>
скроблю́ рыбы	<i>desquamto (= -amo, DLSP</i> очешúю) <i>pisces</i>
скрóвъ	<i>t(h)esaurus. depositum</i>
скрыжáль	<i>tabula (DLSP</i> скрыжáль. кнiга. дщiца). <i>tabella</i> ; Г ³ скрыжаль (v. рáмы без ~)
скры́нка	<i>arcula. cistula. scriniolum</i>
скры́ня	<i>scrinium. arca. cista (DLSP</i> ковчéгъ. сундúкъ. кiотъ)
скры́паю	<i>stridorem edo. strepo motu valvarum</i> ; скры́паю на скрыпицахъ <i>rado chordas</i>
скры́пица	<i>fides (DLSP</i> струны). <i>lyra (DLSP</i> лира. гуель); Л ³ на скрыпицахъ (v. скры́паю ~)
скры́покъ	<i>fidicen (DLSP</i> гудецъ. гúслникъ. звяцáтель на струнахъ). <i>lyristes</i>
скубéнiе	<i>vellicatio. velsura (= vul-). depilatio</i>
скубú	<i>vello. carpo lanam</i>
скудélникъ	<i>figulus (DLSP</i> горничáръ. скуделникъ)
скудélническое торжество,	<i>figlinum forum</i>
торжище	
скуделничiй	<i>figlinus. figularis</i> ; скудélничá (v. бáня ~)
скудélничъ	(v. сосúдь ~)

скудель глиняный, збанъ	<i>vas fictile</i>
скудно ми есть	<i>deest mihi. deficit me</i>
скудный	<i>inops. egens. egenus. indigens. indigas</i> (= -gus)
скудость	<i>inopia. egestas. indigentia. defectus. penuria. inopia</i>
скупленіе	<i>coemptio. obsonatus</i>
скупникъ	<i>coemptor. obsonator. caupo. propola</i> (DLSP прѣкупень)
скупую	<i>coemo. commercor</i>
скѹтъ, верхнее одѣаніе или плахта	<i>c(h)lamys. penula. tegeticula cannabina</i>
скѹтаніе. собраніе	<i>conglotatio</i> (= -globa-). <i>coacervatio. conglomeratio</i>
слабо	(v. сплю ~)
слабость	<i>debilitas. impotentia. fragilitas</i>
слабый	<i>infirmus. imbellis. debilis. languidus</i> ; слабое (= -бо) <i>languide. infirmiter. debiliter</i>
слабѣю	<i>debilitor. vacillo. infirmor</i>
слава	<i>gloria. fama(,) gloriosa</i> (= -ola). <i>adorea philomela. luscinia. acredula. ae(o)don praedico. celebros. magnifico. nobilito</i>
славій	
славлю	<i>celebris. illustris. clarus. insignis. gloriosus</i>
славный	
славолюбіе	<i>amor gloriae</i>
славословіе	<i>laudes. encomium. praeconium. decantatio</i>
слаганіе достоинства	<i>depositio dignitatis</i> ; слаганіе обще <i>compositio. coacervatio</i> ; слаганіе ризъ <i>plicatura. compositura vestis</i>
слагателный	<i>plicatilis</i> (= -abilis). <i>structilis</i>
слагаяю	<i>compono. construo. coagmento</i> ; слагаяю винѹ на когó <i>veno</i> (= <i>verto</i>) <i>culpam in alium. transfero in alium crimen. conicio culpam in alium</i> ; слагаяю гордость <i>exuo arrogantiam. comprimo animos</i> ; слагаяю ризѹ <i>complico vestem</i> ; слагаяю рѹцѹ <i>tendo ad caelum manus</i> ; слагаяю санѹ <i>abdico dignitate(m). renuncio dignitati. depono dignitatem</i> ;

слагáюся мечемъ	слагáю с когó <i>abrogo alicui dignitatem. demoveo aliquem dignitate excipio ictus gladio</i> ; слагáюся с кѣм на что <i>do symbolum (= -la). construbuo (= contri-) pecuniam. confero in commune</i>
слáдкїй	<i>dulcis. praedulcis. nectareus. mulsus. musteus</i> ; (v. слащъ); слáдкое (v. яблочно ~)
сладко	<i>dulciter. duce. dulcissime</i>
сладокопитіе	<i>melit(h)ites. promulsis</i>
сладостный	
сладо́сть	<i>dulcedo. mellinia (= -na) : ae</i>
сладотворю́	<i>edulco. indulco</i>
сладчѣ́ю	<i>dulcesco</i>
слана (,) серень, роса смерзлая	<i>pruina (DLSP слана. мраз. слань)</i>
слáнонь	<i>salsitudo. salsugo (DLSP слáнный сокъ. вода)</i>
слану́токъ, горох варёный или ногу́ть	<i>pisum cornutum. turcicum</i>
слану́токъ, квашеніе	<i>fermentum (DLSP квасъ)</i>
слáнный	<i>salsus. praesalsus. salinacidus (= salma-)</i>
сла́стный	<i>voluptarius. voluptabilis</i>
сла́стнѣ	<i>delicate. iucunde. molliter</i>
сластолю́бець	<i>voluptarius. delicatus</i>
сластолюбіе	<i>amor voluptatis</i>
сластолюбу́	<i>voluptate perfundor. delector. permulceor. voluptor : aris</i>
сласть	<i>voluptas. delectatio. iucunditas. delictium (= -ciae)</i>
слати́на	<i>salinae. salis fodinae</i> ; слати́на (v. солная жупа)
слащъ зри сладкїй	
слива дре́во	<i>prunus</i> ; сли́ва ово́ць <i>prunum</i> ; сли́вы угоретїй <i>pruna damascena</i>
слижъ	<i>mustela (DLSP лáсица) fluviatilis minima. cobitis (= -bius, DLSP -bio колбъ рыба) fluviatilis</i>
слима́къ	<i>limax. limaces. cochlea terrestris</i>
сли́на	<i>saliva. pituita tenuis</i>

слиногѡръ	<i>si(n)clismus</i>
слиню	<i>salivo</i>
слинявѡй	<i>salivosus</i>
словакъ	<i>Sclavus. Sclavinus. Slavus</i>
словѣнская землѧ	<i>Sclavonia</i>
словѣсное	(v. природныхъ вещей художество ~)
словникъ	<i>nomenclator. dictionarium</i>
слово	<i>verbum. dictum. dictio. item numerus. oratio. ratio. modus(,) virtus; слово латинское злое barbarismus; I³ словѣсъ (v. извѣтїе ~); I³ словы (v. окружаю что ~)</i>
словоположникъ	<i>ratiocinator. cal(c)ulator. supputator</i>
словопрѣнїе	<i>contentio verbalis. argumentum</i>
словотворю, счетъ творю	<i>ad calculos revoco. reposito ab aliquo rationem; словотворю (v. стязуюся)</i>
словцѣ	<i>vocula. verbulum</i>
слогъ, сложенїе	<i>symbolum, (слог) грамматическїй syllaba</i>
сложенїе	<i>symbolum. contributio pecuniae. compositio; сложенїе (v. слогъ)</i>
слома	<i>stramen (DLSP слѡма. стѣблїе). stramentum. culmus</i>
сломлѣнїе	(v. ногъ ~)
сломяный	<i>stramentilis (= -titius). strameneus (= -mi-); v. солѡмянная</i>
слонъ	<i>elephas. elephantus</i>
слонечный	<i>solaris</i>
слонїй	<i>elephantinis (= -nus). eburneus</i>
слонова кость	<i>ebur; слонова труба proposcis (= probo-) : dis (DLSP носъ. усяцалница. зах. д.)</i>
слононачалникъ	<i>elephantorum moderator</i>
слонце	<i>sol : is m.</i>
слуга	<i>servus. famulus</i>
слугованїе	<i>ministerium. obsequium. ministratio; (v. служенїе)</i>
служба	<i>servitium. famulatus. famulitium; A¹ службу (v. пристаю к' кому на ~)</i>
службоначалникъ	<i>symposiarchus. thaliarchus</i>
служѣбница зри рабыня	

служѣніе зри слугованіе	<i>servo. famulor. ministro. operam alicui</i>
служу	<i>nauo. obsequium praesto</i>
слухъ	<i>auditus</i>
слухалня	<i>auditorium</i>
слўчай	<i>accidens. casus; слўчай (v. пригода);</i> <i>слўчай нуждный fatum; по случаю</i> <i>casu. fortuito. per accidens</i>
(случитися) случіся	<i>accidet (= -dit) зри приключися</i>
слушаніе	<i>auditio. auscultatio</i>
слушатель	<i>auditor. auscul(t)ator</i>
слушаю	<i>audio. attendo. excipio verba. praebeo</i> <i>aurem</i>
слынó	<i>floreo (DLSP цвѣтý). claresco. innotesco.</i> <i>floresco (DLSP процвѣтаю)</i>
не слышу	<i>audiendi sensu careo</i>
слѣмя, бервно	<i>trabs (DLSP бервно. сучецъ). tignum</i> <i>(DLSP -us прекладъ. крѣква)</i>
слѣпотá	<i>caecitas. oroitas (= orbitas, DLSP ли-</i> <i>шеніе. осиротѣніе) luminis</i>
слѣпый	<i>caecus. oroitas (= orbatus, DLSP осирочѣнъ. лишѣнъ) luminibus. caecatus;</i> <i>слепый (v. змій ~)</i>
слѣпѣніе	<i>caligatio. luscitio (= -scio) : onis</i>
слѣпѣю	<i>caligo</i>
слюз зеліе	<i>malva. malache; слюзъ высокій полный</i> <i>alcea; слюзъ лѣсный великій hibiscum.</i> <i>hibiscus</i>
слюзóвый	<i>malvaceus</i>
слюсарь	<i>claustrarius artifex</i>
слячѣнъ, скорчѣнъ	<i>gibber. gibberosus. gibbosus. incurvatus.</i> <i>curvus</i>
смáженный	<i>frixus. frictus</i>
смáжу	<i>frigo (DLSP пряжу). frictum reddo</i>
смакъ	<i>sapor (DLSP сладсть. слáдость)</i>
смакúю	<i>sapio mihi. gusto</i>
смалѣць тóпленный	<i>adeps (DLSP тукъ) linguatus (= li-</i> <i>quatus); смалѣць или гукъ (= тукъ)</i> <i>смалцовáный adipatus</i>
смалцовáный	<i>(v. смалѣць или тукъ ~)</i>
смаркáчь	<i>mucosus (DLSP смаркáтый). mucu-</i> <i>lentus</i>

смаркаю	<i>mucsum naribus traho</i>
смаркóтины	<i>mucsus (DLSP смáрки. смаркóтина). pituita nasi</i>
сматрѣю	<i>aspicio. perspicio. lustro. intueor; (v. съматрѣю)</i>
смердѹ	<i>faeteo. male oleo. sordesco. puteo. exsor- desco. sordeo</i>
смердѣщій	<i>faetidus. sordidus. putidus. grave olens</i>
смѣрзлая	<i>(v. слана, серень, росá ~; оуноситъ мя ~)</i>
смертелный	<i>mortalis. letalis. mortiferus</i>
смѣртность	<i>mortalitas</i>
смертнѣй грѣхъ	<i>mortale. letale. capitale crimen</i>
смертонóсие	<i>postis (= pes-). pernicios</i>
смерть	<i>mors. letum. extinctio</i>
смерчь oblasный (= облач- ный) дождевой	<i>iris : dis (DLSP дуга. фѣалковѣй ко- рень). nubes fluviosa (= pl-)</i>
сметána	<i>flos lactis. cremor. pingue lactis</i>
сметѣя	<i>(v. оумѣты)</i>
смирѣнїе	<i>humilitas. demissio animi. submissio; (v. покрóра)</i>
смирѣннóмудрїе	<i>humilis sapientia. humiliatio animi</i>
смирѣннóмудрствую	<i>humilia sapio</i>
смирѣнный	<i>humilis. demissus</i>
смирѣтелный	<i>conciliabilis. amicabile</i>
смирѣю	<i>humilio. deprimio placatus</i>
смирѣюся	<i>humilior. submitto me alicui</i>
смоква, фѣга	<i>ficus; смóква лѣсная caprificus; сморва сухáя carica. arida ficus</i>
смóковница	<i>ficulnea (= -na) arbor. fici arbor</i>
смоlá	<i>pix. malcha (= -ltha); смолу палю pico; I¹ смолóю (v. воскъ с' ~)</i>
смолѣный	<i>picatus. piceatus</i>
смолнїца или мазнїца	<i>vas axungiae (DLSP -ia тужъ свѣн- ный) servandae</i>
смоленный	<i>gummosus. resinous</i>
смолянный	<i>picinus. piceus; смолѣнная пещь или гута picaria. picearia</i>
смоляръ	<i>pici(s) coctor</i>
смóтрѣливъ	<i>providus. consideratus</i>
смóтрѣлївно	<i>provide. circumspicere (= -cte)</i>

смотрѣніе	<i>inspectio. providentia</i>
смотритѣльнѣ	<i>aeco(n)omice (= oe-). dispensatorie</i>
смотритель	<i>spectator. inspector. provisor. curator. lustrator</i>
смотреть (= смотрю/-ру ?)	<i>perspecto. perviso (= provideo?)</i>
смущаю	<i>molesto. contristo. infero alicui molestiam. consterno</i>
смущаюся	<i>maereo. maerore conficior. angor dolore. conturbor. in mestitiam (= maestitia) sum</i>
смущеніе	<i>tumulus; (v. смятеніе)</i>
смущенникъ	<i>contristator</i>
(смущенный) Г ¹ смущен- ныя	(v. совѣсти ~)
смысль	<i>ingenio (= -nium). ratio</i>
смысленъ	<i>ingeniosus. prudens. ratiocinabilis</i>
смычокъ	<i>plectrum (DLSP бряцало). pecten</i>
смышлѣніе	<i>excogitatio. prudentia. solentia (= -ert-)</i>
смышлѣнный	(v. смѣхъ ~)
смышляю	<i>consulto. constituo in animo. volvo mente</i>
смѣжаю зри мжѹ	
смѣлость зри дерзновѣніе	
смѣлый	<i>animosus. magnanimus. confidens. animatus bene</i>
смѣхъ	<i>risus. risio; смѣхъ смышлѣнный или притворный sardonius risus; смѣхъ (v. яловый ~); смѣху достойный ridiculus. ridendus. ridiculari(u)s</i>
смѣхословлю зри блядо- словлю	
смѣхотворецъ	<i>sannio. risor. arrisor</i>
смѣхотворство зри кощун- ство	
смѣшный	<i>ridiculus. subridialis (= -ridiculus?)</i>
смѣшнѣ	<i>ridicule</i>
смѣшѹ	<i>concito. excito. moveo risum. commoveo cachinnos</i>
смѣюся	<i>rideo. edo risum. corrideo; смѣюся збытнѣ cachinnor. cochinno (= ca-)</i>
смятеніе зри смущеніе	
снабдѣваю	<i>salvo (DLSP спасаю. здрава творю). salvum facio</i>

снабдѣваюся	<i>caveo</i> (DLSP брегуюся. блюдуюся. стрегу́. охраняю). <i>vito. evito. fugio</i>
снабдѣніе	<i>accusatio</i> (DLSP обвинѣніе. оклеветаніе). <i>comparatio</i> (DLSP сравненіе. стяжаніе). <i>consecratio</i> (DLSP послѣдованіе. гоненіе)
снаслаждаюся	<i>convivor. commessor</i> (= come-). <i>delicate vivo</i> ; (v. сънаслаждаюся)
снаслѣдникъ	<i>cohaeres</i> : <i>dis</i> ; снаслѣдникъ зри наслѣдникъ
снизождѣніе	<i>condiscensus</i> (= conde-)
снисканіе	<i>inventio. repertio</i> зри приобрѣтеніе
снискиваю	<i>reperio. invenio</i> (,) <i>indago</i>
снит ми ся	<i>somnio aliquid. in somniis video aliquid</i>
сновидецъ	<i>somniator. visor somniorum</i>
снопь	<i>manipulus</i> (DLSP снопокъ. рукоят. спіра). <i>merges</i> : <i>itis</i> ; А ³ снопы (v. связую ~)
сноха, сынова жена	<i>nurus</i>
снузникъ, ѣздный	<i>eques</i> ; сну́зникъ (v. свѣзникъ)
сную	<i>evolve globum. fila convoluta deduco</i> (= di-)
снѣгъ	<i>nix</i>
снѣданіе	<i>tentaculum</i> (= ien-). <i>tentatio</i> (= ien-)
снѣдаю	<i>iento. ientaculum sum</i> (o)
снѣдь	<i>esca. esus</i>
снѣжитъ	<i>ningit</i>
снѣжный	<i>niveus</i> (= niveus). <i>nivalis. nivosus</i> ; Н ³ снѣжній (v. заметы ~)
собираю	(v. прохождѣ; пѣнязи ~)
сѣболь	<i>martes Scythica. zebel(l)inus. sobella</i>
сѣборъ	(v. толща)
сѣбраніе	(v. каменей ~; класовъ ~; скѣтаніе; цѣхъ)
сѣбратися	(v. оудѣбный ~)
сѣбственны	<i>personalis. hypostaticus. proprius</i>
сѣбство	<i>persona. individuum. proprietas. hypostasis</i> ; (v. особа)
совá	<i>noctua. cicuta(a, DLSP lilic лиликъ) или cecuta. ciscuta</i> ; совá ложная (= лужная), пугачъ <i>bubo</i> (DLSP пѣшчикъ. пугачъ. совá лужная)

совершенный	<i>perfectus. maturus</i>
совинный	<i>nocturnus</i>
совокупляю	<i>coni(n)go</i>
совѣсть	<i>conscientia</i> ; совѣсти добрыя <i>bene sibi conscius</i> ; совѣсти смущенныя <i>scrupulosus</i> ; I ¹ совѣстию (v. осуждѣніе пред ~ людій)
(совѣм) совѣсть или свѣсть	<i>sciet (= scit)</i>
(содержу) содержимъ	(v. лоно в тѣле ѣмже что ~)
содѣланъ	(v. нырѣще ис пѣска домож ~; оудобездень)
соединѣніе	(v. оловомъ ~; v. съединѣніе)
соединяю	(v. оловомъ ~; v. соединяю)
созерцаю	(v. съматрѣю)
сокъ вишній	<i>faecula</i> ; сокъ вытлочѣнный <i>succus expressus</i> ; сокъ врѣжа (= дрѣва) <i>succus arboris</i> ; сокъ медовый <i>melligo. melligenus succus</i> ; сокъ (v. галвановый ~; козолѣпный ~; орѣховый ~)
соколъ	<i>falco : onis. capys (?)</i>
(сокровище) I ¹ сокровища	(v. крадство ~ общаго); I ³ сокровище (v. тать ~ народных; съкрѣвище)
солѣніе	<i>salitura. salsura (DLSP насолѣніе)</i>
солѣный	<i>sale conspersus. salitus</i>
солило	<i>salinum (DLSP солница. солило). salillum (DLSP солилце). salina (DLSP слатина. окно идѣже вода сланая)</i>
солная жупа зри слатина	
солникъ	<i>salinator</i>
солнце	(v. палить ~); I ¹ солнца (v. загаряю от ~; загорѣніе от ~); II ¹ на солнцы (v. бѣлю ~; оупаленный ~)
солѣмяная	(v. кровь ~; слѣмянный)
соль	<i>sal m.</i>
солю	<i>sal(l)io : is. sale aspergo</i>
сомнѣніе	<i>dubitatio. ambiguitas. addubitatio. haesitatio</i>
сомнѣникъ	<i>incertus. dubius opinator. arb(i)trarius</i>
сомнѣся	<i>dubito. haesito. vereor. stupeo. stupesco</i> ; (v. сумняся)
сонмъ водный	<i>concursum. congressus aquarum</i>

сопецъ	<i>fistulator. choraules. subulo. tibicina</i> (fem.!).
соплъ	<i>stiria</i> (DLSP капля смёрзлая. сопель); соплъ пищальная <i>calamus</i> (DLSP тростъ. перо). <i>canna. tibia</i> ; соплъ проходной <i>foramen latrinae</i> или <i>cloacae</i>
сосецъ	<i>mamana</i> (= <i>mamma</i>). <i>uber</i> ; сосцемъ питаю зри кормлю персеми; I ³ сосцами (v. питаю ~)
сосна боровая	<i>pinaster</i> ; сосна сажденна <i>pinus. pinus</i> <i>sativa</i> ; сосна тучная <i>taeda</i>
соснина	<i>pinetum</i>
сосновыи	<i>pineus</i> ; сосновая живица <i>pinea resina</i>
соснородный	<i>pinifer</i>
составъ	<i>strues</i> (DLSP кúпа. составъ дровъ). <i>congeries. acervus</i> (DLSP кúпа. громада. собрание)
состройство	(v. състройство)
сосудъ деревянъ	<i>vas ligneum</i> ; сосудъ скудёлничъ <i>vas fignulinum</i> ; сосуд (v. доилице, доинный ~); H ³ сосуди (v. побълёнии ~); A ³ сосúды (v. помываю ~); Г ³ сосúдовъ (v. побълёние ~; побълячь ~; оúхо у ~)
сотъ	<i>favus</i>
сотворёние	(v. творёние; тварь)
сотворитель	(v. творецъ)
сотворяю	(v. творю)
сотникъ	<i>centurio. ordinis ductor. tribunus militum.</i> <i>hipparchus</i> (= <i>хура</i>)
сохль. сухий хворостъ. суць (= сушь)	<i>pitamina</i> (= <i>put-</i> , DLSP скорлупа. обсѣченія) <i>arborum</i> (v. лящя)
сочевица	<i>lenticularis</i>
сочивный	<i>lens. lenticula</i>
сочиво	<i>vinculum. ligamen. nexus</i>
союзъ	<i>constrictus. connexus</i>
союзный	<i>collectivus. congregativus</i>
събирателный	
съблагняю зри блазню	
съблázнь	<i>scandalum. offendiculum. offensio</i>

съблюдаю зри блюду́	<i>etc.</i>
събо́ръ	<i>consilium (= concilium), synodus, ecclesia</i>
събо́рникъ, церковникъ	<i>ecclesiastes</i>
събо́рный	<i>universalis, capitalis, ecclesiasticus</i>
съвѣрстникъ	<i>coaetaneus, coaevus (DLSP съединолъ-</i> <i>тень). (a)equalis mihi</i>
съвершаю	<i>perficio, perfectum reddo</i>
съвершенно	<i>perfecte, absolute, exacte</i>
съвершённый	<i>perfectus, absolutus; (в. дораслый)</i>
съвершенство	<i>perfectio, absolutio, exactio</i>
съвокупленіе	<i>congregatio, coitio, confluxio</i>
съвосхищеніе	<i>raptus cum aliquo</i>
съвращеніе с пути́	<i>deviatio, aberratio</i>
съвѣсть	<i>conscientia</i>
съвѣтъ	<i>consilium, consultatio</i>
съвѣтникъ	<i>suasor, consuasor</i>
съвѣтованіе	<i>porrectio consilii</i>
съвѣтую	<i>consulo aliquem, adhibeo aliquem ad con-</i> <i>silium</i>
съвѣщаніе	<i>conspiratio, consultatio</i>
съвѣщаніа	<i>concilio : as (DLSP примиряю, ходо-</i> <i>таю, совѣтую). ad concordiam revoco,</i> <i>reconcilio, pacifico</i>
съвѣщуваяся	<i>conspiro, paciscor</i>
съгбѣнь, съборченый	<i>contractus, incurvatus, convulsus</i>
съглаголаніе	<i>collocutio, dialogus, conductamen, collo-</i> <i>quium, alloquium</i>
съглаголникъ	<i>collocutor, practicus</i>
съглаголюю	<i>colloquor, confabulor, colloquium facio</i> <i>cum aliquo</i>
съгласіе	<i>concordia, consentus (= -nsus), unani-</i> <i>mitas, consonantia</i>
съгласный	<i>concors, consentiens, unanimis, consonus</i>
съгласяюся	<i>concordo, convenio, cohaereo</i>
съгляданіе	<i>perlustratio, perspectio</i>
съглядатай зри прелагатай	
съглядая	<i>perspicio, perlustro</i>
съгниitie	<i>putredo, putrilaco (= -lago)</i>
съгнитый	<i>putris, putrefactus, rancidus, praeranu-</i> <i>cus (= -ncidus)</i>
съгнушеніе	<i>abominatio, fastidium, nauseola</i>

съгущаюся	<i>congelō. condensō</i>
съдержу	<i>complector. amplector. possideo</i>
съдѣльникъ	<i>aquilinus (= accolens?). vicinus</i>
съдружество	<i>sodalitas. familiaritas. contubernium. collegium</i>
съдѣтель зри зиждѣтель	
сѣдиненіе	<i>unio. unitas. concordia; (v. соединеніе)</i>
сѣдиняю	<i>unio. coniungo. copulo; (v. соединяю)</i>
съжимаю, виню	<i>exprimo. emedullo. elicio racemos</i>
съжителница	<i>coniunx. uxor</i>
съжитель	<i>cohabitor</i>
съжитіе	<i>cohabitatio</i>
съзадѣ	<i>a tergo. post tergum</i>
сѣданіе зри жижденіе	
сѣдатель зри зиждѣтель	
сѣзерцаніе	<i>contemplatio. speculatio. inspectio</i>
сѣзерцаю	<i>inspicio. perspicio. contemplor. considero</i>
сѣзидяю зри зижду	
сѣзрѣніе	<i>maturitas</i>
съимѣтелство	<i>commune (= -nis) duobus bonorum possessio</i>
съклащеніе	<i>conturbatio. confusio</i>
съклащенный, засмущенный	<i>confusus. conturbatus</i>
съключаю	<i>claudio. occludo. obsero : as. operio. operilo (DLSP затыкаю. заграждаю)</i>
съключеніе	<i>clausio. oclusio. obseratio</i>
съкращаю	<i>abbrevio. decurro (= -rto). curto</i>
съкращеніе	<i>abbreviatio. compendium</i>
съкрѣвище	<i>thesaurus; съкрѣвище народное cimeteriarchion. gazophilacium; съкрѣвище расточаю aerarium exhaurio; съкрѣвище царское fiscus; (v. сокровище)</i>
съкрѣвищникъ	<i>quaestorius. fiscalis. fiscarius</i>
съкрѣвищный	<i>thesaurarius</i>
съкрѣвищу	<i>thesaurizo. colligo thesaurum</i>
съкрушаю	<i>contero. confringo. comminuo</i>
съкрушеніе	<i>contritio</i>
съматрѣю зри созерцаю	<i>(v. сматрѣю)</i>
съмещаю	<i>vilipendo. contemno. diminuo</i>
сънаслаждаюся	<i>commessor (= come-). coniuvo (= con-</i>

	<i>vivo) lautè. voluptate fruor; (v. сна- слаждаюся)</i>
сънмище	<i>turba. populus. frequentia</i>
съобщеніе	<i>participatio. communicatio. commertium. consorcium</i>
съобвзаяю	<i>ligo(,) alligo. constringo</i>
съоруженіе	<i>aedificium. effectio</i>
съперникъ зри суперникъ	
съплетеніе	<i>connexus. conctextus (= cont-). compli- catura</i>
съплѣтаю	<i>contexo. plecto</i>
съпоборникъ	<i>patronus. desensor (= defe-)</i>
съпоспѣшествую	<i>simul tueor. adiuvo. subvenio; (v. спо- спѣшествую)</i>
съпоспѣшникъ	<i>coadiutor; (v. споспѣшникъ)</i>
съпреди	<i>a fronte</i>
съприставаю	<i>in catalogum adscribo. in album refero. in numerum coadapto</i>
съпротивоподвизаніе	<i>contrarium. certamen. pugna</i>
съпротивоположеніе	<i>contrapositio</i>
съпротиворазнство	<i>contradistinctio</i>
съпротивосилный	<i>par fortitudine(,) aequalis viribus</i>
съпротивостоаніе	<i>resistentia. repugnancia</i>
съпружница зри супруж- ница	
съпрятаваю тож что и с'- прятаю	
съпрятаніе	<i>comitas (DLSP лагодность. любому- дріе). supellex; (v. спрятъ)</i>
съпрятаю	<i>cicuro. domo. contraho. reprimio; (v. съ- прятаваю)</i>
съпрятаюся	<i>caveo. devito. animadver(t)o</i>
съпрятую	<i>servo. condo. recondo</i>
съравняю	<i>complano. coaequo</i>
съражаю	<i>manus cum hoste luctor. pugno. dimico; (v. сражаю)</i>
съразсужденіе	<i>diindicatio. consideratio</i>
съразумѣваю	<i>cognosco. intelligo. percipio; (v. сразу- мѣваю)</i>
съразумѣніе	<i>intelligentia. cognitio. perceptio</i>
съставъ	<i>persona. hypostasis. item elementum; съ- ставъ в' членовіах artus. membrum</i>

съставленіе	<i>formatio. compositio</i>
съставляю	<i>formo. conficio. facio. compono</i>
съсканный (= съмотан- ный ?)	<i>contortus (DLSP с'крученный. сляченъ). convolutus (DLSP -lvo свіяю. мотáю)</i>
състоаніе	<i>constitutio. ligamen. copula. unio</i>
състраданіе	<i>compassio. condolentia</i>
състраждү	<i>compatior. condoleo. commiseratio (= commiseror)</i>
състроеніе	<i>correctio. confectio. praeparatio</i>
състрою	<i>coedifico (= coae-). construo. item conäio</i>
съсвязаніе	<i>disputatio. consertatio (= conce-)</i>
съсвязуюся	<i>disputo. contendo. concerto</i>
съсужденіе	<i>coaequatio. collatio</i>
съсѣденіе	<i>consessio</i>
съсуждү (= съсѣжду)	<i>consideo</i>
съсѣцаю зри сокрушаю	или <i>concido</i>
сътвореніе	<i>creatura. plasmatio(,) re(s) creata(e)</i>
сътворительный	<i>creabilis</i>
сътворитель	<i>creator. procreator. conditor. sator. factor</i>
сътворяю	<i>creo. plasmō. condo. procreo</i>
сътеченіе	<i>confluxus. conventus</i>
съумиренный	<i>pacificatus. modestus. pacatus</i>
съустраю	<i>conficio. perficio</i>
съустроеніе зри состроеніе	<i>condimentum</i>
съхожденіе	<i>condescensio</i>
съхраняю зри храню	
съчетовáюся	<i>adnumeror in ordinem alicuius. conso- cior. socio cum aliquo studium</i>
съчиняю	<i>coapto. accom(m)odo. apto. applico</i>
съчисленіе	<i>connumeratio. computatio</i>
съчитаю	<i>computo. connumero. calculum pono(,) dedico зри считаю</i>
съч(и)таніе	<i>consortium. coadunatio</i>
съшествѣннікъ	<i>conviator. comes</i>
спадаю	<i>cado. ab alto delabor. prolabor</i>
спаденіе	<i>casus. lapsus</i>
спаленіе	<i>exustio. combustio</i>
спаленый	<i>combustus. cinefactus</i>
спасъ	<i>salvator. servator</i>
спасаю	<i>I. salvo. servo</i>

спасаю что скотом	2. <i>depasco</i>
спасёный	<i>salvatus. servatus</i>
спинаніе	<i>colligatio</i>
спинаю или востягаю	<i>colligo. constringo</i>
списъ военный	<i>materis. pilum</i>
спісницы	<i>pilani. pilatas (= -ae) legiones</i>
спісожъ	<i>conscriptio. breviarium</i>
списую	<i>recognosco. recenseo. conscribo exercetum</i> (= -ci-)
сплѣснѣлый	<i>mucidus. mucorem contrahens. emucidus</i>
сплю	<i>dormio. somnum capio. somno praetor.</i> <i>somnus me complutitur (= -lecti-);</i> (v. спю); сплю слабо <i>intervigilo. coryba(u)tio : as;</i> спить (v. мало ~)
спод, бесѣдный рядъ	<i>series. ordo</i>
сподница	<i>subligator (= -gar). parizena (= perizoma)</i>
сподный	<i>qui subterest</i>
сподобляю	<i>efficio dignum</i>
сподобляюся	1. <i>efficior dignus. particeps fio;</i> 2. <i>apto me. comparo me</i>
спона зри пакость	
споріда, тбистра	<i>pera. caspra (= capsa). bulga (DLSP тоболець. ковчежець. піра). sportula (DLSP кошкѣ)</i>
способный	<i>accom(m)odatus. appositus</i>
споспѣшествую зри помагаю	(v. съспоспѣшествую)
споспѣшникъ зри помомощникъ (!)	(v. съспоспѣшникъ)
спроста	<i>simpliciter</i>
спрятъ	(v. рѣшина; съспрятаніе)
спудъ, мѣра, корецъ	<i>corus. medimnus. modius. mensura</i>
спудей тщаливый во учёніи	<i>studiosus lit(t)erarum amantissimus adolescens</i>
спусть	<i>effusio lacri</i>
спустная рѣка	<i>navigabile flumen</i>
спущаю	<i>demitto;</i> спущаю кому оуряд <i>delego. demando officium alicui;</i> спущаю лукъ <i>remitto arcum. reteno(,) laxo arcum;</i> спущаю пса с' ланцуха <i>solvo canem;</i>

	спущаю ставъ <i>emitto. edulo</i> (= <i>educo</i>) <i>lacum</i> ; спущаетъ мразъ <i>remittit frigus</i>
спущеніе	<i>demissio</i>
спыхаю	<i>detrudo</i>
спѣваніе	<i>bonus successus. profectus. processus</i>
спѣвакъ зри пѣвецъ	
спѣваю	<i>cano. occino. canto</i> зри <i>cantillo. modulator</i>
спѣжарня	<i>cella penaria (= -na-). penarium. penus</i> (DLSP брѣшно. хранилище)
спѣжь	<i>aes : ris</i> (DLSP мѣдь. пѣнязѣ) <i>caldari-um. aes fusile. aes campanum</i>
спѣхъ зри поспѣхъ	
спѣшюся зри поспѣшаюся	
спѣю	<i>proficio. auresco</i>
спю зри сплю	
сражаю	<i>dimico. luctor. consero manus cum hoste;</i> (v. сѣражаю)
сразумѣваю	<i>intelligo. cognosco. conicio. concipio;</i> (v. сѣразумѣваю)
сразумѣніе	<i>intelligentia. cognitio</i>
срамъ	<i> pudor. verecundia. rubor;</i> срамъ (v. студъ)
срамляюся	<i>erubesco. verecundor. afficio pudore. habeo verecundiam;</i> срамляюся (v. стыжуся)
срамный	<i>verecundus. pudens. pudicus</i>
срамословіе	<i>spurcities(,) sermonium. turpiloquium</i>
срачица	<i>indusium</i> (DLSP срачица. хитонъ). <i>interula. camisia</i>
сѣбреникъ	<i>siclus. stater argenteus</i>
сѣбренный	<i>argenteus;</i> сѣбренная горá <i>argentifodina. argentaria</i>
сѣбрѣстый	<i>argentosus. argentatus. inargentatus</i>
сѣбрó	<i>argentum;</i> сѣбро живóе или ртуть <i>argentum vivum;</i> сѣбро чистое <i>argentum purum. ex(c)octum. argennus</i>
сѣброискѣсникъ	<i>argenti probator</i>
сѣбролюбіе	<i>argenti cupiditas. avaritia</i>
сѣрдá	<i>medium;</i> сѣрдá, 4 денъ <i>feria quarta. dies Mercurii</i>
сѣрдный	<i>medius. intermedius;</i> сѣрдный (v. перстъ ~)

сречѣніе	<i>conventio. factum</i>
срѣщюся	<i>occurro. obviam procedo. obvius sum alicui. occurro (= -rso); (v. срящю)</i>
срѣжуся	<i>saevio. ferocio. quassor (= gra-)</i>
срокá, крескá, тóчка	<i>punctum. instans. particula horae item</i>
срѣтáтель	<i>occurсор</i>
срѣтáю	<i>(v. срящю)</i>
срѣтѣніе	<i>occursus. obviatio. obviam processio; срѣтѣніе (v. стрѣтѣніе)</i>
срящю и срѣтáю, тож и срищуся	
срящя, пострѣтъ	<i>incursus</i>
с(е)ущій	<i>lactens</i>
стаáніе кóнское	<i>equile(,) praesepe</i>
ставъ	<i>stagnum; ставъ (v. спущю ~)</i>
ставáю (= -влю ?)	<i>perpono (= praep-). pono. defigo in (o)cullis</i>
стáвлю	<i>(v. обóзь ~; ополчюся)</i>
стагóвъ	<i>dolium. labrum vinaticum (DLR labrum venereum щотки трава!)</i>
стадіóнь	<i>stadium. iugerum polonicum</i>
стадникъ	<i>1. вождь ста́да armenti rex. ductor gressis (= -gis); стадникъ (v. орѣвъ); стадникъ 2. конь admissarius. emissarius equus</i>
стадо кóнское	<i>armentum. grex armentorum; стадо (v. овчее ~; свѣное ~); I¹ ста́да (v. стадникъ I)</i>
сталéный	<i>chalybe roboratus</i>
ста́лость	<i>firmitas. firmitudo. soliditas. stabilitas. constantia animi</i>
ста́лый	<i>constans. firmus. perseverans. solidus</i>
сталь	<i>chalybs. stomoma (DLSP прахъ мѣднѣ. опѣлки)</i>
ста́лю	<i>chalybe roboro</i>
станъ	<i>status. ordo</i>
ста́нище	<i>stabulum. statio. mansio. stabulatio</i>
становлю что у себѣ	<i>propono mihi aliquid. propositum habeo. decerno</i>
становни́чій	<i>epistathmus. designator hospitiorum</i>
ста́рецъ	<i>senex. decrepitus. grandaevus. longaevus. propectus aetate</i>

старізна	<i>veteramenta : orum</i>
старожітність	<i>vetustas. antiquitas. prisca vivendi forma</i>
старожітний	<i>priscus. vetustus. antiquus</i>
старість	<i>senectus. senium</i>
старшій лѣты	<i>natu grandior. senior. maior natu</i>
старый вои́нь	<i>veteranus miles; старый (v. вои́нь ~)</i>
старѣи́шій	<i>praefectus. pr(a)elatus. maior</i>
старѣи́шинство зри пѣр- вство	
старѣюся	<i>senesco. veterasco. vetero. vetu(s)tesco</i>
ствѣржаю	<i>corroboro. infirmo (= aff-)</i>
ствѣліе, кропи́ва	<i>urtica</i>
сте́бліе	<i>culmus или coloma (= calamus?)</i>
сте́бль	<i>frutex. caules (= -lis)</i>
сте́зя	<i>semita. callis</i>
стенáніе	<i>gemitus</i>
стеню́	<i>gemo. ingemisco</i>
стеня́щ	<i>gembundus (= gemi-)</i>
степѣнный	<i>gradatus</i>
степѣнь	<i>gradus scalarum</i>
стерпѣмый	<i>toleratu facilius (= -lis?)</i>
стечѣніе	<i>sentina. colluvies</i>
стѣсло	(v. сцѣсло)
стих	(v. гранѣсь); I ³ стихáми (v. описую что ~)
стица́юся	<i>confluo. concurro</i>
стлáченный	<i>contritus. concussus</i>
стля́нница	<i>vitrum</i>
стля́ный	<i>vitreus</i>
стля́рь	<i>vitriarius. vitrarius</i>
стогъ	<i>acervus. meta (DLSP междá. предѣль. знáменіе)</i>
стоглáвный	<i>centiceps</i>
стогнá, ўлица зри плóщадь	
стодóла	<i>horreum (DLSP гүмнó). farreum</i>
стокрáтъ	<i>centies</i>
стокрáтный	<i>centumplex (= -upl-). centuplus. cente- simus (DLR сотны')</i>
сто́ль	<i>mensa; I¹ столá (v. ногá у ~; сѣжý у ~)</i>
столѣць	<i>sella (DLSP сѣдаліще. седѣніе. stołek.</i>

	zedel). <i>trulla</i> (DLSP ополѳникъ. со- судъ винный. вапѳло)
столечный град	<i>urbs regia</i>
столица	<i>sedes honoris. solium regale. sella Cae- saris</i> ; столица судѳбная <i>tribunal</i>
стѳльникъ коронный	<i>dapifer</i> (DLSP пищенѳсець). <i>structor mensae</i>
столовая изба	<i>triclinium</i> ; столовые нѳги <i>trapezophoros. repositorium</i> (DLR влагалище)
столпъ	<i>columna. turris</i> ; столпъ (v. рурный ~)
столяръ	<i>alcarius</i> (= <i>arc-</i>), <i>alcarum</i> (= <i>ar- faber</i>)
стомах	(v. сирище); Г ¹ стомѳха (v. нестрав- ность ~)
стонѳга	<i>tylus. multipes. onuscus</i> ; стонѳга мор- ская <i>scolopendra</i>
стонченнѳй	<i>tenuis. subtilis</i>
стопѳ изображенная	<i>vestigium</i> ; стопѳ ножная <i>planta. ima pedis</i>
сторукѳй	<i>centimanus</i>
стось дрьвь	<i>strues lignorum</i>
стофонтовая	(v. петнаръ, ~ вагѳ)
стою	<i>sto</i> ; стою вдалѳча <i>longius absto</i> ; стою ѳкрестъ <i>circumsto</i> ; стою при комъ <i>adsto. assisto</i> ; стоить за много <i>stat magno pretio. constat magni(s tot mil- libus)</i> ; стоить оролоѳ <i>horologium si- let. quiescit. non rotatur</i>
стоящая	(v. водѳ ~)
страда зри брѳшно; страва скотская	<i>fabulum</i>
страваюся	<i>victum mihi comparo</i>
страдалецъ зри борѳць	
страдалчествѳю зри подви- заюся	
с(т)раданѳе	<i>passio. perpassio</i> (DLSP терпѳнѳе)
страдатѳльный	<i>passivus. tolerans</i>
страдатѳлство зри пѳдвигъ	
страдовный медъ или пла- стовый	<i>favus mellis</i>
страж	<i>excubitor. praefectus vigilum. vigil. custos</i>
стражбѳ	<i>vigiliae. custodiae. excubiae</i>

стражду	<i>patior. sustineo. perfero. tolero. perferior</i> (= <i>-petior</i>). <i>suffero</i>
стражница	<i>specula. custodia. conspicilium</i> (DLSP наочница. скло очное. стражница)
странá	<i>regio. plaga. ora. districtus</i> ; A ¹ странý (v. отлагáю на ~)
страненъ	<i>peregrinus. hospes. advena</i>
страннолюбець	<i>humanus. largus. comis</i> (= <i>-mes</i>) <i>bene-</i> <i>volus</i>
страннолюбіе	<i>humanitas. benevolentia erga advenas</i> или <i>liberalitas</i>
страннопріймець	<i>hospitalis. hospitum amans</i>
страннопріймство	<i>hospitalitas</i>
странностраждý	<i>novitare</i> (= <i>-ate</i>) <i>premor. turbor</i>
страннный	<i>novus. inauditus. pecens</i> (= <i>re-</i>). <i>admi-</i> <i>rabilis</i>
страстный	<i>passibilis. affectuosus. affectibus serviens</i>
страсть	<i>passio. affectus</i> ; стра́сти Христо́вы <i>pas-</i> <i>sio Domini Iesu Christi</i>
страхъ	<i>horror. terror. formido</i> ; страхи но́щнии <i>lemures etc.</i>
страше́нїе	<i>terrificatio. terroris iniectio</i>
страши́ло	<i>terriculum. formido</i> (DLSP ужасъ)
страшли́вый	<i>timidus. formidosus</i>
страш́ный	<i>terribilis. truculentus. horribilis. horridus</i>
страшý	<i>timore afficio. terreo. incutio terrorem.</i> <i>iumentum</i> (= <i>in metum</i>) <i>traho</i>
стрегý	<i>custodio. excubias ago. advigilo</i> ; стрегý себе́ (v. опасаяся)
стрекало зри пострéкало	<i>sursum pedibus. capite deor(s)um</i>
стремгла́въ	<i>impetus. incursus. praecipitatio</i>
стремле́нїе	<i>praecipitium. praecipitatio. abruptum</i>
стремни́на	<i>dispensatio. oeconomia. rei familiaris ad-</i> <i>ministratio. gubernatio</i>
стро́е́нїе	<i>forma habitus (vestis) novus</i> ; строй (v. щáпствó)
стро́и но́вый в' хождéнїи и одѣя́нїи	<i>graficus. pergraphicus</i>
стро́иный	<i>oeconom(ic)us. dispensativus</i>
стро́и́тельный	<i>dispensator. oeconomus. gubernator. pater</i> <i>familias</i>
стро́и́тель	

стромнѣтельнѣ	<i>praecipus. subitaneus. violentus</i>
стрѣпотенѣ	(v. стрѣптѣвъ)
стрѣпотнѣсть	<i>perversitas. discordia. disson(s)us</i> (= <i>disse-</i>)
стрѣптѣвъ или стрѣпотенѣ	<i>perversus. discors. dissonus. dissentaneus</i>
стрѣчно	<i>distincte. divisim</i> (= <i>divorsum?</i>). <i>notabiliter. punctatim</i> (= <i>-ctim</i>). <i>comatim</i> (= <i>summatim?</i>)
стрѣю	<i>dispenso. gubernare. administro. provideo. tutor. rem familiarem curo</i> ; стрѣю (v. дѣмъ ~)
стрѣюся	<i>splendido vestitu utor</i> (,) <i>optime</i> или <i>splendide vestior. vestior ad habitum satrapae alicuius</i>
стрѣругъ, ножъ возный	<i>scalp(r)um</i> (DLSP долотѣ) <i>fabrile</i>
стрѣужина	<i>raimentum</i> (DLSP оскрѣбины. лупины. пѣсокъ златый) <i>corticis</i>
стрѣжѣ	<i>scalpo</i> (DLSP скрѣбаю. чешѣ. вааю). <i>sculpo</i> (DLSP вааю)
струна у гѣслей	<i>chorda. fides. nervus</i>
струпъ	<i>crusta. crustula ulceris</i> ; струпы мелющїа во главѣ <i>acheres</i> (= <i>acaria?</i>)(,) <i>manantia ulcera</i> ; струпъ (v. гною рану или ~)
струсъ	<i>st(r)uthio. atra avis</i>
струсїя	<i>strutheus</i>
стручѣецъ, кистъ помавалная	<i>cento</i> (DLSP рѣбище. портище. портъ. ярїга). <i>penicillus. peniculus</i>
кухѣ(н)ная	<i>torrens. rivus. peniculus</i> (= <i>rivulus?</i>).
струя	<i>f(lu)entum</i>
стрыгѣ	<i>tondeo</i>
стрыгѣся	<i>tonsitur</i> (= <i>-tor</i>)
стрыечный	<i>patruelis. consob(r)inus</i>
стрыжѣніе	<i>tonsura</i>
стрыжѣный	<i>tonsus</i>
стрый	<i>patru(u)s</i>
стрыхѣлецъ	<i>rutrum. rutellum. hostorium</i>
стрыхѣю или натыкаю мѣ-	<i>mensuras impletas aequo</i>
ру	
стрѣла	<i>sagitta. telum. spiculum. iaculum</i> ; стрѣла (v. свїцъ)

стрѣлецъ	<i>sagittarius. iaculator. fistulator</i> (DLR пицалникъ. гудецъ); Н ³ стрѣлцы (v. кушній ~)
стрѣлница	<i>campus iaculatorius. palaria : orum</i> (= <i>palaestra, -ae</i>)
(стрѣлянiе) Г ¹ стрелянiя стрѣляю в лука	(v. кўля до ~) <i>sagitto. iaculor. emitto arcu sagittas</i> ; стрѣляю с' дѣлъ <i>tormentis strepitum edo. fulmino fistulis aereis</i> или <i>ferreis</i> ; стрѣляю (v. к' куши ~); стрѣляют (v. дѣло что ~)
стрѣтѣнiе зри срѣтѣнiе студъ зри срамъ	<i>impudicitia. inverecundia</i> ; стоудъ (v. стыдѣнiе)
студодѣй	<i>impudens. impudicus. ossus</i> (= <i>oscus</i>)
студодѣйство	<i>lascivia. impudentia</i>
стужанiе	<i>infestatio. molestatio. molestia</i>
стужателенъ	<i>acerbus. molestus. onerosus</i>
стужаю	<i>infector</i> (= <i>-fes-</i>). <i>infesto. inte(r)pello. onero. vexo. dente catino</i> (= <i>canino</i>) <i>rodo</i> ; стужаю си <i>angor. maereo. maestitia opprimor</i>
стужѣнiе	<i>afflictio. impedimentum. t(a)edium</i> ; стужѣнiе чрѣва, бѣгунка <i>lienteria. profluvium. resolutio alicui</i> (= <i>alui</i>) <i>alicuius liquida</i>
стужу	<i>refrigero</i> (DLSP прохладѣю)
стулѣный	<i>conviolus</i> (= <i>conivulus</i>)
стуляю устá	<i>comprimo os</i>
стуракинá, тополя зелѣная	<i>populus(.) rompotinus</i> ; стуракинá (v. тополя)
стуракиннй	<i>popule(us). populnus. populneus</i>
стуракиновй лѣсъ	<i>populetum</i> ; стуракинова масть <i>aegirinum</i>
стуракинороднй	<i>populifer</i>
стыдѣнiе зри стоудъ	
стыжуся зри срамляюся	
стѣнá древяная	<i>paries</i> ; стѣна каменная или муръ <i>murus. moenia</i> ; Д ¹ стѣнѣ (v. листва к' ~ прибита); А ³ стѣны (v. обiаю ~)
стяжанiе	<i>possessio. comparatio</i>
стяжателъ	<i>possessor</i>

стяжаю зри набываю стяжаніе	<i>indagatio. suscitatio</i> (= <i>scis-</i>). <i>disceptatio. disputatio</i>
стязаюся что стязую стязую	<i>disputo. inquirō. sciscitor. indago;</i> (v. стязаюся)
стязуюся зри словотворю сугубо	<i>dupliciter. in duplo</i> (= <i>-lum</i>); сугубо (v. придаю ~)
сугубоплотный	<i>bicorpus</i>
сугуботворю	<i>bipartior. bifariam divido</i>
сугубый	<i>duplex. geminus</i>
судъ Божій	<i>tribunal universale. extremum iudicium;</i> судъ (v. потязаю, влеку ~; судба); Г ³ судовъ : судовъ отреченіе <i>i(u)ris cessatio</i>
сударь, хустка	<i>sudarium</i> (DLSP сударь. понявица. обрусец). <i>strophium</i> , (DLSP наперстникъ женскій. сударь. венецъ). <i>linteorum</i> (= <i>-olum</i> , DLSP понявица)
судба или судъ судебный	<i>iudicium. decretum. iurisdictio iudicialis. iudiciarius</i> (= <i>-ca-</i>); судебный (v. день ~; закладъ ~); суддебная (v. столица ~)
судище судія	<i>consistorium. tribunal. praetorium iudex. aestimator. penstitor</i> (= <i>pensi-</i>). <i>praetor</i> (DLSP воевода. судія. настоатель. вождь). <i>quisitor</i> (= <i>quae-</i>). <i>condemnator</i>
судно	(v. рыжовое ~)
судный день	<i>dies extremus</i> или <i>iudicialis</i>
суета	<i>vanitas. futilitas. inanitas</i>
суетно	<i>inaniter. vane. futiliter. in cassum</i>
суетный	<i>vanus. inanis. futilis. evanidus</i>
суждѹ	<i>iudico</i>
сукмана	<i>vestis vilis. tegillum</i>
сукно	<i>pannus. pannum;</i> сукно (v. гранатъ ~); Г ¹ сукна (v. поставъ ~; постригатель ~)
суконникъ	<i>lanarius. pannarius</i>
суконница	<i>taberna pannorum</i>

суконництво	<i>pan(n)iftium</i>
сулиця, оцѣпъ	<i>lantea</i> (= <i>-ncea</i>). <i>hasta</i> (DLSP копіе. ра́тище)
сумма, оглавлѣніе	<i>summarium. breviarium. epitome. com- pendium</i>
сумнітель	<i>dubitator. opinator dubius</i>
сумнѣніе	<i>dubium</i> ; без сумнѣнія <i>sine dubio. pro- cul dubio</i>
сумнося (= сумнюся)	<i>dubito. addubito. subdubito</i> ; сумнюся (v. оусумнѣваюся; сомньюся)
сумракъ	<i>nebula</i> (DLSP мракъ. мгла). <i>tenebrae</i> (DLSP тма)
супъ ттица (= птица)	<i>vultur. vulturio</i>
супернікъ	<i>adversarius. contrarius</i> ; супѣрникъ (v. сѣпѣрникъ)
супругъ, пара	<i>par</i> ; супругъ волѡвъ зри пара
супрѣжница	(v. сѣпрѣжница)
сурма	<i>tibia</i>
сурмачъ	<i>auletes</i> (DLSP свирітель. сопѣць). <i>su- bilo</i> (= <i>subu-</i>). <i>flator</i>
суѣкъ	<i>cisterna. puteus. fossa. foves</i> (= <i>-vea</i>)
сухъ	<i>aridus. succus</i> (= <i>sic-</i>). <i>torridus</i>
сухій	(v. сохль, ~ хворостъ); сухая (v. жи- ла ~; смоква ~); сухая мѣльня <i>suc- cum</i> (= <i>si-</i>) <i>balneum</i> ; сухая рѣба <i>piscis exsiccatus</i>
сухва, родзинка	<i>astaphis : dis</i> (DLSP сухва. розінокъ). <i>uva passa</i>
сухорлявій	<i>strigosus homo</i>
сухость	<i>siccidas</i> (= <i>-ilas</i>). <i>ariditas</i>
сухоты, болѣзнь	<i>phthisis. tabes</i> ; сухоты имамъ <i>tabesco.</i> <i>tabe laboro</i> ; сухоты имущій <i>tabidus.</i> <i>phthi(s)icus</i> ; сухоты творю <i>tabescere</i> <i>facio. tabefacio</i> ; сухоты творящій <i>ta- bificus</i>
сучѣць	<i>festuca. pulvisculus. ramilus</i> (= <i>ramu-</i>)
сучило (= сушило)	<i>furnus</i>
сушаніца	<i>caro infumata. arichos</i> (= <i>ariditas?</i>)
сушеніе	<i>siccatio</i>
сушѣ или бѣжу (= вѣжу)	<i>arefacio. sicco</i>
сущъ (= сушь)	(v. сохль)

сущее	<i>essentiale. verum</i>
существенный	<i>essentialis. substantialis</i>
существо	<i>essentia. substantia. existentia</i>
схизма	(v. раздоръ)
сходительный	<i>condescende(n)s. descendens</i>
сходникъ	<i>speculator. lustrator</i>
схождѹ	<i>descendo</i>
сцѣгло (= сцѣсло), стѣсло	<i>parce. ieiune. arcte</i>
счет	(v. словотворю, ~ творю)
считаю	(v. съчитаю)
сый	<i>qui est. existens</i> ; (v. сущее)
сынъ	<i>filius. natus. gnatus</i> ; сынъ (v. рабы- нинъ ~)
сынóва	<i>nurus</i> ; сынова (v. снохá)
сынóвецъ	<i>nepos ex frat(r)e</i>
сынóвица	<i>neptis ex fratre</i>
сынóвный	<i>filialis</i>
сынóвство	<i>filiatio</i>
сынóкъ	<i>filiolus</i>
сыноположеніе	<i>adoptatio in filium</i>
сыплю грѣблю	<i>aggero. exstruo simulum. duco vallum</i> ; сыплю копцы <i>fango terminos</i>
сыръ	<i>caseus</i> ; сыръ (v. пармезанъ); сыръ тво- рю <i>lac coagulo in caseum</i>
сырватка	<i>serum lactis</i>
сырватчáный	<i>serosus. lac serosum</i>
сырѣско	<i>coagulum</i> (DLSP усырѣнное)
сырникъ	<i>caseale. casearia taberna</i>
сырный	<i>caseosus. caseatus</i>
сытость	<i>pinguedo. satietas. saturatio</i>
сытый	<i>satur. satiatas</i> (= <i>saturatus</i>)
сѣаніе	<i>seminatio</i>
сѣверъ	<i>aquilo. boreas. septentrio</i>
сѣверный, полунощный	<i>aquilonaris. septentrionalis</i> ; сѣверный (v. вѣтръ ~)
сѣдалище	<i>cathedra. sedile. sedes. solium</i>
сѣденіе	<i>sessio</i> ; сѣдѣніе подле когó <i>assessio</i> ; сѣдѣніе у столá <i>accubatio</i>
сѣдина	<i>canities. cani : orum</i> (DLSP сѣдина. сивинá). <i>canitudo</i>
сѣдигель	<i>sedentarius. sellariolus</i>

сѣдѣющая	(v. кóкошь ~ на яицах)
сѣжѹ	<i>sedeo. insideo</i> ; сѣжѹ подле когó <i>assideo alicui. accumbo</i> ; сѣжѹ у столá <i>accumbo. accubo mensae</i> ; сѣдитъ кóкошь на яицах <i>incubat ovis gallina caedo</i>
сѣкѹ	<i>huc</i> ; сѣмо и онамо позирáнiе (v. глипáнiе)
сѣмо, сюдѹ	<i>semen</i>
сѣмя	<i>adumbro(,) pingo</i>
сѣннопищѹ	
сѣннотворецъ зри скиннотворецъ	
сѣнный	<i>umbrosus. tenebrosus. opacus. umbratilis</i>
(сѣно) Г ¹ сѣна	(v. копа ~)
сѣнобникъ	<i>ludorum confector. factor</i>
сѣнобнѣ	<i>subtiliter. opace</i>
сѣножат	(v. травникъ)
сѣнь, тѣнь	<i>umbra. tentorium</i>
(сѣнь) Г ¹ сѣни	(v. потчѣнiе ~)
сѣтний рабъ	<i>emptus servus. manceps</i>
сѣтовáнiе	<i>flectus (= fletus). gemitus. suspirium;</i> Г ¹ сѣтовáнiя (v. гласъ ~)
сѣтовáнное молчáнiе, навѣшшее молчáнiе	<i>altissimum silentium</i>
сѣтую	<i>lachrymor. fleo. ploro. gemitu. suspiro</i>
сѣть	<i>rete. retis. cassis</i> зри мрѣжа; сѣть звѣрей <i>rete animalium</i> ; сѣть (v. сакъ; тенетó)
сѣчѣнiе зри раздóръ	
сѣченный	(v. кáмень от горы ~)
сѣчиво	<i>securis. ascia (DLSP оскóрдъ. топóръ). dolabra</i>
сѣчь	<i>caedes. clades. plaga</i>
сѣю	<i>sero. semino. spargo semen</i>
сюдѹ	(v. сѣмо)
ся	<i>se</i>

Т

таба́къ	<i>hyosciamus</i> (DLSP табака. нѣмица). <i>nicotiana hyosciasmus</i> (= -amus)
табо́ръ воі́новъ	<i>carrago : inis : gonis</i> (DLSP препѳна)
та́же	<i>pcstea. deinceps. posthac</i>
таи́нъ	<i>mysticus. symbolicus. typicus</i>
та́ина	<i>mysterium. arcanum</i>
тайнникъ	<i>secretarius</i>
таинственникъ	<i>sacerdos. mista</i> (= <i>mystes?</i>)
тайнство	<i>sacerdotium. functio sacerdotii</i>
таинѣ	<i>mystice. symbolicae</i>
таи́стра	ври па́ра (= пира?); таи́стра ловце́въ <i>sacciperium</i> ; (v. то́истра; то́стра)
та́къ	<i>sic. ita. taliter</i> ; та́къ ли́ <i>sic(,) si(c)ne.</i> <i>itane</i> ; не та́ко <i>non ita. non sic. haud ita</i>
тако́въ	<i>talis. istiusmodi. eiusmodi</i> ; тако́въ (v. нравъ ~)
та́ктъ	<i>percussio numerorum in cantu</i> ; та́ктъ даю́ <i>modulate canentes modifco</i>
тала́нтъ	<i>talentum</i>
талеръ	<i>quadra. orbis</i>
таляръ	<i>nimmus argenteus maximus. talerus</i>
тамо и овамо	<i>huc et illuc</i>
таможде́	<i>ibidem. in eodem loco</i> ; таможде́ (v. оставляю́)
та́нецъ	<i>saltatorius orbis</i>
тане́чникъ	<i>saltator. choreutes</i>
танечница	<i>saltatrix. saltatrixula</i> ; та́нечница, мѣсто <i>choragium</i>
та́нй	<i>vilis. pervilis</i>
танѳсть	<i>vilitas annonae</i>
танцюю	<i>choreas duco</i>
танѣю	(e) <i>villesco. vilipendeo. minoris aestimo</i>
тара́нъ воѳнный	<i>aries. machina bellica</i> ; тара́нокъ (= тара́номъ) бѣю <i>arieto in portas</i>
тасма́	<i>zona ex lanna</i> (= lana). <i>licium. linium</i>
татарі́нъ	<i>Scythes. Scytha. Sarmata pastus aequo</i>
Татарская земля́	<i>Scythia. Tartaria</i> ; тата́рское зѣліе <i>acorus. acorum. carex</i> (DLSP ро́гов)

татба	<i>furtum</i>
Тáтры гóры	<i>Carpatus mons</i>
татъ	<i>fur. furunculus</i> ; татъ велій <i>trifur. trifurcifer</i> ; татъ с лицёмъ <i>auto-phorus. fur ma(ni)festarius</i> ; татъ сокрóвищъ народныхъ <i>peculator. depeculator</i>
тачаю́	<i>volvo. voluto. supervoluto</i> (= -lvo)
тачаю́ся	<i>supervolutor</i>
та́че	<i>postea. ita</i>
тачка́	<i>vehiculum</i> (DLR воз. колесница). <i>trusatile</i> (DLSP <i>trusalitis</i> жерновъ камень). <i>vectabulum</i> (DLR воз). <i>serraculum</i> (<i>serracum</i> 'вантажний вiз')
таю́	(e) <i>liquesco. evanesco. tabesco</i>
таю́	<i>occulto. celo</i>
таю́ся	<i>delitescio. privato loco oblitescio</i>
таю́щій	<i>tabidus</i>
тваро́гъ	<i>laculu</i> (= <i>lac</i>) <i>coagulatum duriusculum</i>
тварь зри сотвореніе (= сотвореніе)	
твердъ	<i>durus. solidus. adamantinus</i>
твёрдо	<i>firmamentum. solidamentum. stabilimentum</i>
твёрдóвласый	<i>hircipilus. solox</i> (DLR волна дебілая) <i>pecus</i>
твёрдовыиный	<i>durae cervitis</i>
твёрдокóжій	<i>duricorius. duracinus</i>
твёрдость	<i>durities. duritas. duramen</i>
твёрдоустый	<i>tenax(,) effrenatus. (equus) frenos respiciens</i> ; твёрдоустый (v. конь ~)
твёрдѣю	<i>duresco. induresco</i> (= <i>obd-</i>)
твёржа	<i>turris. propugnaculum. munitio. praesidium</i>
твóй	<i>tuus</i>
твореніе	зри сотвореніе
творецъ	зри сотворитѣль; творецъ (v. писарь книгъ или ~); Г³ творцевъ (v. привожу ~)
творило	<i>forma casearia</i>
творю́	зри сотворяю́; творю́ (v. бракъ ~; забвеніе ~; игралище ~; комедію

	~; насѣліе ~; окно ~; погрѣбъ или похоронъ ~; покаяніе ~; помалу что ~; прибытокъ ~; радъ что ~; розвѣдъ ~; рослымъ ~; словотворію, счет ~; сухоты ~; сыръ ~; оудостояю, ~ достѣиным)
творящій	(v. сухоты ~)
теку	<i>maio</i> (= <i>mano</i>). <i>fluo. scateo. profluo</i>
темная	(v. ночь ~)
тенетѡ	зри сѣтъ
тѣнкій	<i>tenuis. pertenuis. subtilis</i>
тѣнкость	<i>tenuitas. subtilitas</i>
тенчѣю	<i>tenuor. extenuor. teneresco</i>
(тепло)студен	(v. лѣтеплъ)
теплохладен	(v. лѣтеплъ)
терзаю	<i>vello. evello. eruo. explanto</i> ; терзаю (v. торгаю)
тѣрние	<i>spina. dumus. rubus</i> (DLSP купина. малины. ожіны)
терновѣй	<i>spinosus. spinifer</i>
терпелѣвѣй	<i>patiens. perseverans. passibilis</i> (= <i>pati-?</i>)
терплѡ	<i>patior. perperior. fero. tolero</i>
терпѣніе	<i>patientia. aequanimitas. tolerantia</i>
тесѣлскій	(v. шнуръ ~)
тимѣніе	<i>lutum</i> (DLR блато. тина. калъ). <i>caenum. limus</i> ; (v. тина)
тимѣнный	<i>lutosus. palustris. caenosus</i>
тина тож (= тимѣніе)	
тириака	<i>theriaca</i> (DLR фириака)
тисарь (?)	<i>arcarius</i> (DLR сокровицестроитель). <i>arcarium</i> (DLR арка киотъ. ковчегъ) <i>faber</i>
тиска, праса	<i>praelum. torcula(r)</i> ; DLR -um точилце)
тискаръ (?)	<i>torcularium</i> (DLR -are точило) <i>calcator</i>
тисну	<i>premo. exprimis</i> (= -mo). <i>torcularium calcator</i> (v. тискаръ)
тѣсяща	<i>mil(l)e. chilias</i> : <i>dis</i>
тѣсящникъ	<i>chiliarcha</i>
тѣсящный	<i>milliarius</i> (DLR тысящолитрны'). <i>millisimus</i>
тѣсящократъ	<i>millies</i>

тѣтла	<i>titulus</i>
тѣтляный	<i>titularis</i>
тѣхїй	<i>modestus. humilis. mitis. mansietus (= mansue-); тихїй (v. немѣтнїй)</i>
тихобѣсть	<i>mansuetudo. placiditas</i>
тишина	<i>tranquilat (= -litas)</i>
тканїца	<i>anadema. ridimiculum (= re-). crinile</i>
тканїе	<i>textus; Г¹ тканїя (v. клоть, утокъ до ~)</i>
тканый	<i>textilis</i>
ткацкїй	<i>textrinus. textorius</i>
ткацство	<i>ars texendi</i>
ткачѣвня	<i>textrina. textrinum</i>
ткачка	<i>textrix. textrricula</i>
ткачь	<i>tector (= tector). gerdius (DLR строи- тель. дѣлатель)</i>
тку	<i>texo. facio telam. contexo</i>
тленїе	зри
тлумокъ	<i>sarcina. vidulus (DLR тоболець). via- torium (= -rum) saccus</i>
тлѣбннїй	<i>corruptibilis. corruptus</i>
тлю	<i>corrumpo. consumo. destruo</i>
тма	<i>mille. millia. decem miriades</i>
тоболець, тѣрба	<i>pera. sitartia</i>
тогда	<i>tunc. eo tempore</i>
тозѣмецъ	<i>habitor. inhabitator</i>
(той) то	<i>hoc. id. illud; к томѣ plus. ultra. iam. ne ultra; не к томѣ non amplius; тѣмъ igitur. ergo; тѣмже qua propter. quam ob rem. igitur; таяжде eadem. par</i>
тѣистра	(v. спорїда; таїстра; тостра)
токъ	<i>canalis (DLR корыто. прїятелїще. то- къ. потокъ). aqualis (DLR сосудъ вод'ны). colluviarium. canaliculus (DLR корытце)</i>
тока́рское вретенѣ	<i>matphur; тока́рское долото tornus</i>
тока́рство	<i>toreutice</i>
тока́рь	<i>tornator. diatretarius (DLR diatretus то- чены')</i>
токмина	<i>planities (DLR лядина. равнина)</i>
то́кмо	<i>tantur (= -um). solum. duntaxan (= dum-taxat)</i>

толикóщи	<i>toties</i>
толковáние	зри сказáние
толкую	зри сказую
толмá	<i>tantum. adeo</i>
толпá, кúпа	<i>turba. conventus. concilium. cohors. catterva</i> ; (v. тóлща, собóръ)
толцáние	(v. скакáние и ~ сердца)
тóлща, собóръ тож (= толпá, кúпа)	
томитéлство	<i>tyrannis. crudelitas</i>
томитель	<i>tyrannus. cruciator</i>
томлю	<i>fatigo. lasso. defatigo</i>
томлюся	<i>luscesco</i> (= <i>lassesco</i> , <i>DLSP</i> труждаюся. томлюся). <i>defatigor</i>
тонéние	<i>descensus in profundum aquae</i>
тóнкая	(v. кйшка ~; тéнкйй)
тонý	<i>mergor. submergor</i>
топáвъ кáмень	<i>topazius</i>
тóпленный	(v. смалéць ~)
топлю	<i>mergo. submergo</i>
топнéние	<i>liquefactio. liquatio</i>
топнѣю	(e) <i>liquesco. tabesco. intabesco</i>
топóля	зри <i>sturakina</i> (= <i>стуракина</i>); (v. <i>стуракина</i>)
тóпотъ, туптáние	<i>crepitus pedum</i>
топыриско	<i>manubrium</i> (<i>DLR</i> рукоятіе. усяцáлица. топоріще). <i>capistrum</i> (<i>DLR</i> брозда. оглавъ); топыриско имѣющій <i>ansatus</i>
тóрба	(v. тоболець)
(торг) Г ¹ торгу	(v. оупущáю что с' ~)
торгаю	зри терзáю
торговáние	<i>licitatio</i>
торгую	<i>licitor. liceor. nundinor</i>
торжествó	<i>solennitas. panegyris. nundinae. mercatus. conventus</i> ; торжествó (v. скудéлническое ~)
тóржище	<i>forum. locus negotiationis</i> ; торжище (v. скудéлническое торжествó, ~)
тóржищный	<i>forensis</i>
тóржникъ	<i>licitator</i>

тостра	(v. пира; то́истра; та́истра)
то́ченъ, подобенъ, ра́венъ	<i>similis. par. aequalis</i>
точило	<i>torcular. ecium (= etiam) altare;</i> (v. пра́са виноградная)
не то́чию	<i>non tantum. non solum. non modo</i>
то́чка	(v. сро́ка)
то́чю	1. <i>torno : as. detorno. globo. tudiculo</i> (DLR печатлѣю. мешаю); то́чю ок- рúгло <i>glomero. globulus (= -los) facio</i>
то́чию	2. <i>pronio (= promo) vinum dolio(,) emit- to vinum e dolio</i>
тощъ	<i>vacuus. inanis. vanus</i>
то́щно	<i>diligenter. studiose</i>
тоя́гъ, по́сохъ, жезлъ	
трава́	<i>gramen</i>
травни́къ, сѣножат	<i>pratium</i>
травни́й	<i>gramineus. pasqualis</i>
трачь	<i>serrarius. tritor lignorum</i>
тре́ба, же́ртва	<i>hostia. victima. oblatio</i>
требе́нный	<i>castratus. spada (DLR скопецъ). can- therius</i>
треби́ще	<i>effertorium (= of-). altare. ara</i>
требова́ние	<i>necessitas. opus</i>
требу́ю	<i>edeo (= egeo). indigeo. opus habeo</i>
требу́ ест	<i>op(φ)ortet. necesse est. opus est. expedit mihí</i>
(тревога) на трево́гу	(v. тру́блю ~)
треволне́ние	<i>trium fluctuum concursus</i>
трегу́бо	<i>tripliciter. tripartito (= -partito). tripartie</i>
трегубствую	<i>triplico. tripartior. tripliciter divido. tri- partium (= -riam) distinguo</i>
трегу́бый	<i>triplex. trinus. tergeminus</i>
тревлю́ся	<i>sobrius sum</i>
трезвость	<i>sobrietas</i>
трезвы́й	<i>sobrius</i>
трепе́ть	<i>formido. horror</i>
трепетаніе	<i>horror. strepitus. plangor alarum (= -rum)</i>
трепещу́	<i>horreo. tremo. formido. horresco</i>
трепу́льный	<i>trium obolorum. vilis(,) minimi pretii</i>
трепавица	<i>tremor (DLR трепеть)</i>

тресна́, ланцушо́къ тресновáтый	<i>structura</i> (DLR вижденіє. зданіє) <i>togae strintus</i> (= <i>structus</i> , DLR <i>strictus</i> тѣсны'. извлеченъ)
трѣтій на́десять три: трѣдни	<i>tredecimus</i> <i>triduum</i> ; три лѣта <i>triennium. trieteris. trimatus</i>
трибухъ	<i>stomachus</i> (DLR стомахъ. сирище). <i>venter</i> (DLR чрево)
тривѣрхнїя осно́вы тридеса́тный тридеса́тъ лѣт тридеса́тъ	<i>triplex tabularum</i> <i>tricesimus. trigesimus. tricenarius</i> <i>tricennium</i> <i>triginta. terdeni</i> ; тридеса́тъ дѣвять <i>undequadragesima</i> ; тридеса́тъкратъ <i>tricies pugil</i> (DLR подвижникъ. боритель). <i>gladiator</i>
трѣзнище, мѣсто поединка трѣзнополо́жникъ трикраты трикрóвникъ	<i>arena. aphebeum</i> (= <i>eph-</i>) <i>gladiatorium</i> (= <i>-rum</i>) <i>princeps</i> <i>ter. tribus vicibus</i> <i>caenaculum</i> (DLSP вечерникъ. гóрница). <i>in tertio tabulato</i> (DLSP <i>-ta</i> тож = доска́ми покровѣніє, стропъ. закрóвъ)
трѣли́стный	<i>trifolium</i> (= <i>-ius; -ium</i> , DLR навро́т. трава)
трѣлѣ́тний трóскотъ	<i>trinus. trimulus. triennis</i> <i>herba. item plantago</i> (DLR бабка. язи́чокъ. тр:)
трóстный трóсть тру труба́	<i>arundinosus</i> <i>arundo. calamus</i> (DLR трóсть. перо) (v. пилую, ~ дрéво) <i>tuba. buccina</i> ; труба́ (слоновая ~); труба́ военная <i>classinum</i> (= <i>-icum</i>) <i>buccinum</i> ; I ¹ трубо́ю (v. зна́меніє даю ~)
труба́чь тру́бка папѣровая трублѹ	<i>tubicen. buccinator</i> <i>cucullus</i> <i>cano tuba. buccino. occino. do sonum tuba</i> ; трублѹ на молчаніє <i>classico facio silentium</i> ; трублѹ на отвратъ <i>receptui cano</i> ; трублѹ на тревóгу <i>cano cdassicum</i> (= <i>cia-</i>)
тру́бный звукъ	<i>clangor. fremitus tubar(um)</i>

трудъ	<i>labor</i> (= <i>labor</i>). <i>labos. opera</i>
труд	(v. жагва тож и ~)
трудный	<i>arduus. difficilis</i>
трудолюбезный	<i>operosus. laboriosus. sedulus</i>
трудолюбіе	<i>operositas. assiduitas laboris</i>
труждаюся	<i>laboro. sudo. suscipio labores. impendo labore. operor. operam do</i> ; (v. труждүся)
труждү	<i>fatigo. onus(,) laborem impono alicui(,) inicio</i>
труждүся тож что и труждаюся	
трупъ	<i>cadaver. corpus anima cassum</i>
трупіе лице	<i>cadaverosa facies</i>
трусъ	<i>motus terrae. concussio. conqu(ssa)tio</i>
трутень	<i>tubanus</i> (= <i>ta-</i>)
трутизна	<i>toxicum. venenum</i>
трую	<i>venenum alicui praebeo. neco. tollo. occido veneno</i>
трѣсновеніе	<i>fulmen. ignis caelestis</i>
трѣщца, тупалня (= тувалня ?)	<i>sabanum. involucrum</i> (DLR обвивало)
тупалня (= тувалня ?)	(v. трѣщца)
туга	<i>taedium. fastidium</i>
туждү	<i>taedet me</i>
туждь	<i>alienus. extrarius</i>
туземець	—; (v. тоземець)
тукъ	<i>pinguedo. pingui(tu)do</i> ; тукъ (v. смалецъ)
туль, сагайдакъ	<i>pharetra</i> ; туль до лүку <i>corytus</i> ; туль носящій <i>pharetratus</i>
туне, дармо	<i>gratis. gratuito. in vanum. in cassum</i> ; туне (v. тще)
тупоносый, пласконосый	<i>simus. subsimus</i>
туптаніе	(v. топотъ)
туръ	<i>urus. bos sylvestris. tarandum</i> (DLR <i>tarandus</i> елень косматы', del. тур звѣ(р))
турецкій	(v. маслѣкъ ~)
туркусовый камень	<i>iaspis aerridrusa</i> (= <i>aerizusa</i>). <i>iaspis caspia. cyanus</i> (DLR лавур. бисер)
турчинъ	<i>Turca. Turcus</i>

тутно, громъ	<i>tonitru(s)</i>
тучѣніе	<i>sagina. saginatio. pinguefactio</i>
тучный	<i>pinguis. optimus; тучная (v. сосна ~)</i>
тучнѣю	<i>pinguesco. obesus fio</i>
тучю	<i>sagino. pinguefacio. opimo : as</i>
тчѣніе	<i>textura. textus</i>
тщалив	<i>diligens. studiosus</i>
тщаливый	(v. спудѣй)
тщаніе	<i>diligentia. sedulitas. assiduitas. navitas</i>
тще или тщѣтно	зри тѹне
тщеслáвіе	<i>inanis gloria</i>
тщеслáвный	<i>inanis gloriae</i>
тщета́	(v. вредъ áбіе ~); тщету́ пріемлю́ <i>damnum capio. contraho. accipio iacturam</i>
тщѣтно	(v. тще)
тщуея	<i>curo. studeo. incumbo. operam navo</i>
(ты) А ¹ тя	<i>te</i>
тѣлесный	<i>corporalis. corporeus. corpulentus</i>
тѣло	<i>corpus. caro; П¹ в тѣле (v. лоно ~; лопáтка ~ человѣческомъ), в телесі (v. крестъ ~ человѣческомъ), на телесі (v. кожа ~)</i>
тѣнь	(v. сѣнь)
тѣснота́	<i>angustia. afflictio</i>
тѣсный	<i>arctus. angustus; тѣсно ми urgeor angustis</i>
тюшáкъ	(v. матерáкъ)
тяжáніе	<i>labor. opera. opus. operatio</i>
тяжатѣльникъ	<i>operarius. operator</i>
тяжатель	<i>agricola (DLR óрачь). agrarius (DLSP ниварь. землянинъ). agrifeta (DLSP -ae ниварѣ. орачій)</i>
тяжекъ	<i>gravis. onerosus. ponderosus</i>
тяжестный	<i>gravis. acerbus. onerosus. ponderosus</i>
тяжесть	<i>onus. pondus grave. gravitas; П¹ тяжестію (v. оупадáю ~)</i>
тяжкоглавіе	<i>gravedo capitis</i>
тяжконо́сный	(v. конь ~)
тяжкосердіе	<i>cordolium (DLR сердоболіе)</i>
тяжкосердствую, тяжко- серд(ст)вúю	<i>doleo. maereo. cordis gravedine premor</i>

тяжкосѣрдый
тяжуся

dolens. gravis. noxius
conte(n)do. certo. : discerto iurae(,) con-
flictor iudicio

О

оубица
оубияю
оублажаю
оубо, претож

occido. interficio. iugulo. percucio
glorifico. beo : as. laudo. celebros. felicitos
igitur. quapropter. quam ob rem; оубо
equidem. igitur; оубо ли num. an.
utrum; не ўбо nondum enim; и оубо
quamvis. aeciamsi

оубогій
оубожіе
(убой) I¹ оубоёмъ
оубрусецъ, поясъ

pauper. pauperrimus. tenuis
pauperitas. pauperies. tenuitas
gladio. per gladium
mantile (DLR рукомыникъ. ручник).
таффула

оубѣждаю
оубѣждѣніе
оубѣляю
уварное
оувій мнѣ
(увѣреніе) Д¹ ко увѣренію

cogo. adigo. compello. urgeo
compulsio. necessitas. coactio
зри бѣлю
(v. хлябъ, мѣстце ~ в' водѣ)
hei mihi. vae mihi. hei mi(,) sero mihi
(v. подобіе ~); к' увѣренію (v. по-
добный ~)

оувѣренный
оувѣряю

concreditus. commissus
pro certo aliquid confirmo. fidem ostendo.
committo

оувѣщаваю
оувѣщаніе
оувязаніе
оувясло, мѣтра или ве-
нѣць святицелскій

persuadeo dictione. certiore facio
persuasio. certificatio
coronatio
tiaras (= -ra). mytra. infula

оугаждяю

gratificor. respondeo animo alicuius. sa-
tisfacio. commodo. morideror (= mo-
rige-) alicui

оугинаніе
оугиняюся, скѣрчуся
оуглебаю

fundatio
fundor. incurvor
infigor limo. inhaereo. cano (= lino?
luto?)

оугобзаюся

fecundor. uberor. opimo : as

угорстїи	(v. слївы ~)
оуготованный	<i>praeparatus</i>
оуготовляю	<i>praeparo. condo. construo</i>
оугощаю	<i>hospitem tracto. convivio excipio</i>
оугризаю	<i>mordeo. rodo. carpo dentibus; оугрызаю</i> (v. оухапляю)
оудъ	<i>membrum. artus</i>
ударенъ	(v. перуномъ ~)
ударенїе	<i>istus (= ic-). percussio</i>
ударитель	<i>percursor (= -cussor)</i>
ударяю	<i>percutio. fetio (= ferio). pulso. ico; оуда-</i> <i>ряю о зѣмлю allido ad terram. il-</i> <i>lido aliquem terrae. offendo caput pa-</i> <i>rieti</i>
оудержанїе	<i>detentio. cohibitio. retardatio</i>
оудержаю	<i>retineo. contineo</i>
оудивляю	<i>mirifico. stupefacio</i>
оудивляюся	<i>stupefio. miror. admiror. stupesco</i>
оудилникъ	<i>hamiota (DLSP -ae удичницы. лови-</i> <i>тели)</i>
оудица	<i>hamus; оудицею ловлю рыбы hamo</i> <i>piscor</i>
оудобъ	<i>facile. perfacile. nullo negotio. sine la-</i> <i>bore; оудобъ ѣмлемъ facilis captu.</i> <i>apprehensu; оудобъ разрѣшится dis-</i> <i>solubilis</i>
оудобезденъ, оудобно со-	<i>facile factus</i>
дѣланъ	
оудобно	(v. оудобезденъ, ~ содѣланъ)
оудобный	<i>facilis. perfacilis; оудобный исчестїся</i> <i>numerabilis. computabilis; оудобный</i> <i>познатїся cognoscibilis; оудобный со-</i> <i>братїся congregabilis</i>
оудобство	<i>facilitas. facultas</i>
оудобѣ	<i>facilius. perfacilius</i>
оудовленїе	<i>sufficientia. lauitia. copia</i>
оудовлительный	<i>lautus. sufficiens sibi. copiosus</i>
оудовляю	<i>satisfacio. affluentiam alicui porrigo. af-</i> <i>fatim abunde alicui tribuo. do</i>
оудовляюся	<i>sufficit mihi</i>
оудодъ	<i>upupa</i>

(удка) Г ³ удокъ	(v. орудіе ~)
оудолііе	<i>vallis. valles (DLR юдоля). convalles (DLR удолораздоліє)</i>
оудолѣваю	<i>praevaleo. praepossum. polleo. vinco. supero</i>
оудолѣніе	<i>partitio (DLSP дѣленіе)</i>
оудостоеваемый	<i>dignus honore. honorabilis</i>
оудостояю, творю достои- ным	<i>dignum facio. dignitatem alicui adscribo. honoro. honore condecoro</i>
оуду, гдѣ	<i>ubi</i>
оудѣляю	<i>impertior. impertio</i>
оуеный (= уевый ?)	<i>anunculi (= avu-) filius. consobrinus (DLSP аненцій сынъ брата моего) anunculus (= avu-)</i>
оуецъ	<i>horror. tremor. perterrefactio</i>
оужасъ	<i>percello. perterrefacio. consterno metu</i>
оужасаю	<i>perterrefio. percellor metu. constremisco (= contremisco). horresco</i>
оужасаюся	<i>horridus. horribilis</i>
оужасень	<i>consternatio. exanimatio. pavor. timor</i>
оужасновеніе	<i>horror. formitudo (= -ido)</i>
оужасованіе	<i>catena (DLSP веріга. ўже). torques (DLSP гривна златая); ўже (v. котвяное ~)</i>
оуже	
оужикъ	<i>consanguineus. propinquus</i>
оужичество	<i>affinitas. consanguinitas. propinquitas</i>
оужіще	<i>funis. restis</i>
оужицникъ	<i>rectio (= restio). restiarius</i>
оужь, доселѣ	<i>iam</i>
оўва, юва	<i>vinculum. ligamen. nexus</i>
оузаконяю	<i>leges condo. sancio. facio</i>
оузда	<i>frenum</i>
оуздяница	<i>capistrum</i>
оўзникъ	<i>capivus. vinctus</i>
оўзница	<i>calcer (= carcer). custodia</i>
оузлоношеніе	<i>incantamentorum supra collum appensio. maleficia (= -cii) gestatio in collo</i>
оузрѣкъ, вина	<i>culpa</i>
оўзы	<i>catenae. vincula. compedes (DLSP -pes путо)</i>
оузылице	<i>numella (DLSP клѣда. путо. ўже). ro-</i>

оуказ	<i>bur</i> (DLSP крѣпость. сила. дубъ).
оуказаніе, оуказ	<i>soleae lignae ciprus</i> (DLSP палъ. столпъ на памет поставлен. клáда) (v. оуказаніе) <i>exemplum. documentum. exemplar. doctrina</i>
оуказую	<i>monstro. informo. indico</i>
оуклонѣнь	<i>adoratio. reverentia</i>
оуклоненіе	<i>declinatio. recessus. fuga</i>
оуклоняюся	<i>declino. recedo</i>
оуклѣпка рыба	<i>vendosia</i>
оукорѣнь	<i>opprobrium. convitium. ludibrium</i>
оукоризна	<i>contemptus. despectus</i>
оукоризненъ	<i>reprehensibilis. dignus reprehensione</i>
оукоряю	<i>reprehendo. convitior. contumelia afficio. despicio. exprobro</i>
оукоснѣваю	зри коснѣю
оукрачаю	<i>mitigo. placo. cicuro. domo. domito. perdomo</i>
оукрашаю	<i>orno. exorno. condecoro</i>
оукрашенѣнь	<i>cu(l)tus. politus. perornatus. excultus</i>
оукрашеніе	<i>ornatus. ornamentum. decus; (v. оутварь)</i>
оукрѣпѣнь	<i>aqua fervida</i>
оукротитель	<i>domitor. domator</i>
оукроченѣнь	<i>domitus</i>
оукроченіе	<i>minigatio (= miti-). domitio. sedatio</i>
оукрѣпляю	<i>roboro. corrobore. confirmo</i>
оукушеніе	<i>gustus</i>
оуламатыю	<i>defringo surculum</i>
оулий	<i>alveus. alvearium. vas mellarium</i>
улица	(v. стогна; халуга)
оуломокъ	<i>fragmen</i>
оулѣтаю	<i>avolo. devolo. abeo</i>
оулюбленѣнь	<i>complacitus</i>
оумъ	<i>mens. ratio. animus; (v. оумысль); безумá sine mente</i>
оумаленіе	<i>diminutio. extenuatio. minoratio. detractio</i>
оумалю	<i>diminuo. minoro. demo</i>
оумащаю	<i>ungo. inungo. perungo. linio (= lino)</i>
(умерлый) А ¹ умерлаго	(v. гребѣ ~)
оумершій	<i>mortuus. demortuus. functus fato; А¹</i>

оумерщвлѣніе	умершаго (v. провѣжу ~); оумѣршаго мѣю <i>pollinceo. pollingo</i>
оумерщвляю	<i>mortificatio. compressio cupiditatum eneco. mortifico. occido. morti trudo (= trado)</i>
оуметеный	<i>scopi(s) purgatus</i>
оумѣты, сметѣя	<i>sordes (DLSP смрад. сквѣрна. нечѣистость). quisquiliae (DLR отрубы. ометы. устинки)</i>
оумилѣнь	<i>contritus. miser. obduratus</i>
оумилѣніе	<i>contritio. dolor cordis. obduratio. obcaecatio</i>
оумилѣнный	<i>commiseratione dignus. pius</i>
оумилосерждѣю	<i>placo. mitigo. paco. lenio. demulceo. propitio : as</i>
оумилостивѣніе	<i>placatio. expiatio. propitiatio</i>
оумилѣюся	<i>conteror. commisereor (= -ror). commiseratione moveor. condoleo. p(a)enitet me</i>
оумираю	<i>morior. occumbo morte и mortem. decedo e viv(i)s. oppeto mortem</i>
оумирѣніе	<i>mitigatio. pacificatio. sydatio (= se-). tranquillatio</i>
оумирѣю	<i>pacifico. mitigo. sedo. tranq(u)illo</i>
оумный	<i>mentalis. rationalis. mente praeditus; умное (v. художество ~)</i>
оумолѣнь	<i>exoratus. impetratus</i>
оумолѣніе	<i>impetratio. exoratio. impetratus</i>
оумолѣтельный	<i>impetrabilis. exorabilis</i>
оумоляю	<i>exoro. impetro. efflagito; (v. оупрашаю)</i>
оумопрелстѣтель, (оумо-пре)лщатель	<i>deceptor. defraudator</i>
(оумопре)лщатель	(v. оумопрелстѣтель)
оумучаю	<i>concoquo. consumo. mollio. cicuro</i>
оумучаюся	<i>consumor. decoquor</i>
оумучень	(v. мождаанъ)
оумывѣлины от ногъ и от рукъ	<i>pelluviae зри от рукъ <i>mallu(v)iae</i></i>
оумываніе ногъ	<i>ablutio pedum</i>
оумыванікъ	<i>malluvium(,) aquimantile (= -minale)</i>
оумываю	<i>abluo. lavo. perlavo</i>

оумысль	зри оумъ
оумыслѣ, с' нарѳка	<i>consulto. cogitato</i>
оумышленіе	<i>excogitatio. inventio. argumentum. sillogismus</i>
оумышляю	<i>instituo in animo. sedet hoc animo. propono in mente</i>
оумѣніе	зри свѣденіе
оумѣреніе	<i>temperatio. moderatio. temperamentum</i>
оумѣренный	<i>temperatus. moderatus</i>
оумѣряю	<i>modeor (= -dero). tempero. modificor. definitio</i>
оумѣтаю	<i>verro (DLR влеку. мету). convervo (= -verro, DLR помѣтую. мету). scopo. fungo (DLR колю. боду)</i>
оуне	<i>melius. satius; оуншій, лучшій melior</i>
оунедостояю	<i>facio indignum. abominor(,) lactentio (= fastidio?) parvifatio; не унедостояю facio dignum aliquem</i>
оунзаяю	<i>haesito. in ludo inhaeresco</i>
оуничиждаяю	<i>irrideo. illudo. flocci (= flecto? vili?). aestimo. calumnior</i>
оуничижденъ	<i>contemptus. spretus</i>
оуничижденіе	<i>opprobrium. irrisio зри поносъ</i>
оуноситъ мя вода	<i>rapit me impetus undae; оуноситъ мя смѣрзлая (вода) fert glacies. aqua concreta</i>
оуношую	<i>asporto. abstollo</i>
оуношуюся чимъ	<i>provehor. proferor</i>
оунываяю	<i>taedet me. torpeo. torpesco. marceo. marcesco. pigresco</i>
оунылый	<i>piger. ignavus. socors. segnis. taediosus</i>
оуныніе	<i>taedium. fastidium. segnities. socordia. inervia. ignavia</i>
оупадаю	<i>cado. labor. collabor. collabesco. corruo; оупадаю на лицѣ cernuo : as. cernuus cado; оупадаю под' тяжестію succumbo. conado (= concido) sub opere; оупадаетъ вода detumescit aqua ruina (DLR паденіе. сбаленіе). infortunium (DLR окаянство)</i>
оупадокъ	
оупаленный на солнцы	<i>exustus in sole. sole perustus</i>

оупаляю	<i>aduro</i>
оупаляюся от огня	<i>adoror igne. aestuo ab igne</i>
оуперяюся	<i>plumis inficio vestem</i>
упещрённый	(v. конь ~)
оупещряю	<i>vano (= vario) : as. distinguo vario colore. nioculo (= maculo) : as</i>
оупиваюся	<i>inebrior. indulgeo niero (= mero). incalcesco (= incalesco) vino. ingurgi(t)ome vino(,) madeo mero</i>
оупитаніе	<i>saginatіo. saturatіo</i>
оупитаю	зри насыщаю
оупованіе	<i>spes. fidutia</i>
оуповаю	<i>spero. fido. confido</i>
оуподобителный	<i>comparabilis. aequiparabilis</i>
оуподобленіе	<i>comparatio. assimilatio</i>
оуподобляю	<i>assimilo. aequiparo. comparo</i>
оупокоеніе	<i>requies. otium. tranquillitas</i>
оупокоиваю	<i>tranquillo. quieto (= -esco). pacifico</i>
оупоминаніе	<i>admonitio. hortatio</i>
оупоминаніеся	<i>postulatum. efflagitatio</i>
оупоминаю или наказую	зри напоминаю
оупоминаюся	<i>reposco. repero. exigo</i>
оупорный	<i>per(t)inax. perviobstinatus (= perversicaci animo, obstinatus!). contumax</i>
оупотребленіе	<i>usus. usurpatio</i>
оупотребляю	<i>usurpo. utor; употребляють (v. ящерь)</i>
оуправитель	<i>rector. director</i>
управленіе	(v. окормленіе)
оуправляю	<i>rego. dirigo. moderor. rectifico; оуправляю ниву pascino. molior orna (= arva) ferro</i>
оупражненіе	<i>occipatio. negotium. otium. vacatio</i>
оупражняю, хорожного (= порожного) чиню	<i>accipio (= cc-?). vacuo. exinanio</i>
оупражняюся	<i>operam do. navo alicuius rei. occipor. exerceo me. vasc</i>
оупрашаю	зри оумоляю
оупроситель	<i>exorator</i>
оупрятаю	<i>submoveo. amoveo impedimenta</i>
оупусть	<i>emissarium. effluviium lacus</i>
оупущаю	<i>emitto. demitto; оупущаю что с' торгу diminuo de pretio</i>

оуравнѣніе	<i>comparatio. aequitas. aequili aequilibrium (!). aequiparatio</i>
оураніаю	<i>vigilo. de mane surgo antelucana (= -no) tempora (= -re). diluculo surgo. accelero</i>
оурачаю	<i>dignor. cohonesco (= -esto). condecoro</i>
оурачѣніе	<i>dignatio</i>
оурѡдъ	<i>stultus. stupidus (DLR удивленъ. безумень)</i>
оурода	<i>forma. species</i>
оуродивый	<i>ingenuus. speciosus</i>
оурѡкъ	зри побѡръ или дань
оурѡки	<i>fascenatio (= fasci-). incantatio (= -tatio)</i>
урѣзати	(v. язвѣчный ~ комѹ)
оурѣкатель	<i>fascinator. fascinans. veneficus aspectus</i>
оурѣкаю	<i>fascino (DLR урѣкаю. мамю. чарую). ef(f)ascino</i>
оуряд	(v. спущаю комѹ ~)
оусарь воинъ	<i>hastatus miles</i>
оусвоѣніе	<i>appropriatio. intinitas (= intimi-)</i>
оусердіе	<i>favor. alacritas. benevolentia. gratitudo</i>
оусерязъ, наушница	<i>inauris. stalagmium; Г¹ усерязя (родъ ~)</i>
оуселеніе (= усиленіе)	<i>conatus. nixus. i(ntentio,) contentio. impetus animi</i>
оусилный	<i>enixus. intentus. obnixus</i>
оусилствую	<i>conor. enitor. elaboro. contendo</i>
оускакѹю	<i>saltu declino. evito</i>
оуслаждѣніе	<i>voluptas. recreatio animi</i>
оуслышую	<i>audio. ausculto</i>
оусларь (= усмарь), гарбарь	<i>coriarius. confector coriorum; оусмарь (v. кожникъ)</i>
оусморѣзатель, кожерѣзатель	<i>coriorum scissor</i>
оусмотряю	<i>coniicio. coniectura assequor</i>
оусмошвѣць, мѣховникъ	<i>saccarius</i>
оусмѣнь	<i>corcus (= -rius; -rium, DLR кожа; coricus туль)</i>
оусмѣхаюся	<i>arrideo. subrideo</i>
оусопшій	<i>defunctus. bonae memoriae. felicitis recordationis</i>

оуспѣваю	<i>prosus (= -sum). commodo sum. proficio.</i>
оуспѣхъ	<i>profectus. auxilium. commodum; безъ у-</i> <i>спѣха tardè. lente</i>
оуспѣшный	<i>proficiens. auxilians. valens</i>
оустá	<i>os : oris. bucca; устá (v. заграждаю ~)</i>
оустáвъ	<i>regula. norma. praeseptum. terminus;</i> <i>устáвъ (v. законнйй ~); А³ устáвы</i> <i>(v. ломлю ~; преступáю ~)</i>
оуставичность	<i>assiduitas. perennitas. continuitas</i>
оуставичный	<i>continuus. assiduus. perennis. perpetuus.</i> <i>iugis</i>
оуоставлѣнный	<i>determinatus. sancitus. constitutus. pra-</i> <i>scriptus</i>
оуоставляю	<i>constituo. sancio legem. condo. item co-</i> <i>hibeo. detineo. compesco; уоставляю</i> <i>(v. бѣгунку ~)</i>
оустановляется вино	<i>defaecatur vinum. deliquatur. eliquatur</i>
оустаю	<i>cesso. deficio. fatisco (DLR разсѣдаюся.</i> <i>разступаюся. ищеваю)</i>
оустне	<i>coram (inter nos,) ore tenus</i>
оустный	<i>ad os pe(r)tinens</i>
оустраблѣнiе	<i>recreatio ab aegritudine. recuperatio. re-</i> <i>stauratio virium</i>
оустрабляюся от недуга	<i>levo morbo. recreo ex morbo. convalescere</i> <i>facio</i>
оустранѣнiе	<i>secessus. declinatio</i>
оустраняюся	<i>fugio. abhorreo. declino. recido (= re-</i> <i>cedo?)</i>
оустремлѣнiе	<i>impetus. incursus. procella (DLR буря.</i> <i>волненiе)</i>
оустремляюся, кидаюся на кого	<i>irruo. impetum facio. insequor. invado.</i> <i>insilio</i>
оустригаю	<i>forficibus amputo</i>
оустрижины кнота от свѣ- щъ	<i>sordes lychnorum</i>
оустроѣнiе	<i>ex(ornatio,) ordinatio. dispositio. forma.</i> <i>series; (v. оучрежденiе)</i>
оустроаю	<i>ordino : as. dispono. reformo : as. re-</i> <i>pago (= -aro) : is (= as). redintegro;</i> <i>(v. оучиняю)</i>
оуступую кому́ с мѣста	<i>cedo alicui loco. decedo loco. do losum</i>

	(= <i>locum</i>) <i>alicui</i> ; оуступую права своего <i>decedo de iure</i>
оусугубленіе	<i>duplicatio</i>
оусугубляю	<i>duplico</i>
оусумнѣваюся	зри сумнѣюся
оусыпляю	(<i>ob</i>) <i>dormio. obdormisco. sopior. consopior.</i> <i>somno. labor in somnum. condormisco;</i> оусыпляю когo <i>sopior</i> (= -o). <i>con-</i> <i>sopio. sororo aliquem</i>
оусырѣнный	<i>coagulatus. condensatus</i>
оусыряю	<i>coagulo. condenseo</i>
оусыхаю	<i>exardesco</i> (= -re-). <i>retorresco</i>
оусяница	
оусяцáлница, носъ коея- либо вещи	<i>rostrum</i>
оутварь, оукрашеніе	<i>ornamentum. ornatus. urbanitas. candor</i> (DLR бѣлость)
оутверждаю	<i>firmiter. consolido. roboror. corroboro</i>
оутверждѣніе	<i>confirmatio. roboratio. stabilimentum</i>
оутворѣніе, шата драгая	<i>vestis talaris. vestis manicata</i> (DLR ма- <i>nicatus</i> з' рукавами)
оутерпаю	<i>horresco. contremisco. tremo</i>
оутеряю свѣщѹ	<i>emunco</i> (= <i>emungo</i>) <i>lychnum</i> ; утираю (v. носъ ~)
оутираніе	<i>emunctio. munctio</i>
утокъ	(v. клотъ)
сутолѣніе	<i>continentia. habena</i> (DLR узда. вождь)
оутоляю	<i>contineo. cohibeo. compesco</i>
оутренній	<i>matutinus. matutinalis</i> ; утренняя (v. заря ~)
оутрѣнюю	<i>vigilo. summo diluculo surgo</i> ; оутрѣнюю (v. обутрѣваю)
оутрѣня	<i>matutinae preces</i>
оутрѣе, оутро	<i>mane. matutinum. antemeridianum tem-</i> <i>pus</i>
оутро, оутрѣ	<i>mane. matutino</i> ; оутро (v. оутрѣе)
оутрѣба	<i>hepar : ris</i> (= <i>tis</i>). <i>iecur : iecinoris</i> ; I ¹ оутрѣбою (v. недугую ногáми, ~)
оутрѣбный	<i>hepaticus. hepaticarius</i> ; оутрѣбное врѣ- чество <i>hepatica medicina</i>
оутрѣсеніе	<i>pressura</i>

оутѣснѣю	<i>premo</i>
оутѣха	<i>delectatio. oblectamentum</i>
оухапляю, оугрызѣю, боду	<i>mordeo. pungo. stimulo. ico. compungo</i>
оухапляюся, кусѣюся,	<i>mordeo me. rodo me ipsum</i>
грызусѣ	
оухѣю	
оухищрѣнѣ	<i>industria. indoles. subtilitas(,) taena</i>
оухищрѣнный	<i>eruditus. elaboratus. artificiosus</i>
оухищрѣемый	<i>sol(l)ers. industrius. conspicu(u)s</i>
оухищрѣю	<i>adapto. cum sol(l)ertia elaboro. industrie fabrico. molior</i>
оухлѣбляю	<i>cibo</i>
оухо	<i>auris; ухо (v. иглѣное ~); оухо у сосудовъ <i>ansa. manubrium</i>; I¹ уха (v. оушко до ~); оуха часть вер- хняя <i>pinnula. summa auricula</i>; оуха часть дѣльная <i>auricula infima</i>; оу- шесѣ обрѣзанныхъ <i>exauriculatus</i></i>
оухожу	<i>effugio. subterduco me. excedo. evado</i>
оуцѣломудрѣ	<i>sobrietas. sobrenna (= -ria?) restipiscen- tia (= resipis-)</i>
оуцѣломудряюся	<i>resipisco. sobrius sio (= fio)</i>
оучастѣ	<i>participatio. participium</i>
оучастникъ	<i>particeps. compos</i>
оучастництвую	<i>participo aliquem</i>
оучащѣтельный	<i>frequentativus</i>
оучащѣю	<i>frequentio (= -to)</i>
оучащѣнѣ	<i>frequentatio. frequentamentum. crebritudo</i>
оучѣнѣ	<i>institutio. disciplina. doctrina; учѣнѣ (v. писанѣ ~); I¹ учѣнѣя (v. на- чало ~); II¹ во учѣнѣи (v. спудѣй, тщаливый ~)</i>
оучѣнѣся	<i>studium</i>
оучѣникъ	<i>discipulus</i>
оучѣництво	<i>discipulatus. ministerium</i>
оучѣинность	<i>officium</i>
оучѣинный	<i>officiosus</i>
оучѣиняю, оустройю	<i>coordino. dispono. etc.</i>
оучѣитѣльный	<i>docilis. studiosus discendi</i>
оучѣитѣлство	<i>magisterium. doctoratus</i>
оучѣитѣль	<i>pr(a)ceptor. doctor. magister</i>

оучоный	<i>doctus. eruditus. tenctus (= tin-) lit(t)eris</i>
оучреждаю	<i>excipio. tracto laute convivio</i>
оучрежденіе, оустроеніе	<i>convivium. commessatio (= come-) larga. lauto (= -te) splendida</i>
оучю	<i>doceo. instituo. imbuo lit(t)eris. docendi (= -do) trado alicui. instruo. erudio aliquem artibus</i>
оучюся	<i>disco. addisco. studeo; оучюся на память mendo (= man-) memoriae. comprehendo memoria. memoriter complector</i>
оушко	<i>ansula; оушко до уха auriscalpium. auricularium</i>
оушный	<i>auricularius. compator (Кнапски DLP społzdauie); оушный гной sordes aurium; оушная болѣзнь aurium dolor; оушная дирка кривая anfracta aurium</i>
оуцедряю	<i>commise(r)or</i>
оуязвительный	<i>vulnerativus</i>
оуязвленъ	<i>sauciatus. vulneratus</i>
оуязвляю	<i>vulnero. saucio. infligo alicui vulnus</i>

Ф

фалдую	<i>strio : as (DLR треснотворю)</i>
фиáлокъ зеліе	<i>viola</i>
фѣга	(v. смоква); Г ³ фѣгъ (v. черничіе)
филосо́фъ	<i>philosophus. doctor sapientiae</i>
филосо́фіа	<i>philosophia. studium sapientiae; A¹ философію (v. читаю ~)</i>
филосо́фствую	<i>philosophor (DLR любомудрствую)</i>
финиковый	(v. дактѣль, овощ ~)
флева́, жи́ла	<i>nervus; флева в' персѣхъ rames зри жи́ла</i>
флѣгма	<i>pituita (DLR флегма. мокрота). humor frigidus et humidus</i>
флегмі́стый	<i>pituitosus</i>
флеитучъ (= флейтух)	<i>linamentum (DLR лянны' пластыр)</i>
фляки	<i>omasum (DLR ятро тучное. флякъ)</i>

фля́ша	<i>lagena. oenophorum</i> (DLR виноное. со- судъ)
фля́шка	<i>laguncula</i> (DLR лягвица. чванецъ. мѣ- шок)
фра́нца	(v. френчтога)
фрэнзля	<i>limbus</i> (DLR ометы. адское мѣсто) <i>ve-</i> <i>stium et peristromatum</i>
френчтога (= френчюга ?), фра́нца	<i>morbus gallicus. lichen : ntis</i> (= -nis)
фунт́ъ	<i>libra. as. librae pondo</i> (= - <i>du</i>); Н ² фунта (v. два ~)
фунто́вый	<i>libralis</i>
фурма́нъ	<i>vector</i> (DLR возител. возата')
фурма́ню	<i>exerceo vecturam</i>
фу́тро	<i>pelles ferarum; Г¹ футра</i> (v. блам ~)

Х

халу́га, оу́лица	<i>vicus</i> (DLR стогна. весь. село)
халу́па	<i>gurgustium</i> (DLR храма. жилище). <i>gurgustiolum</i>
хартіа писаная	<i>scriptum</i>
хвала бо́гу	<i>cultus dei. laus. gloria</i>
хвалѣніе	<i>laudatio. celebratio. perconium</i> (= <i>prae-</i> <i>conium</i>). <i>gloriatio</i>
хвалителница	<i>laudatrix</i>
хвалителный	<i>laudativus</i>
хвалитель	<i>laudator. buccinator laudis</i>
хвалный	<i>laudabilis</i>
хвалю́	<i>laudo. orno(,) laudum perconiis</i> (= <i>prae-</i> <i>co-</i>) <i>perdico</i> (= <i>praedico</i>). <i>effero ali-</i> <i>quem in caelum laudibus</i>
хвалю́ся	<i>glorior. iacto me. ostentor</i>
хвастъ или быліе	<i>calame(n)tum. sylva herbarum</i> ; хвастом заростаю <i>stirpesco. herbescio. obherbe-</i> <i>sco. sylvesco</i>
хворостъ	(v. сохль); Г ¹ хворостом (v оледѣ- невáю)
хвостъ	(v. ошйбъ; хоботъ)
хвѣ́юся	<i>labo. labasco. vacillo</i>

хитре́ць, художникъ	<i>artifex. opifex</i>
хитро́сть, художество	<i>artificium. opificium</i>
хище́ніе	<i>raptura. rapina. direptio. depraedatio.</i> <i>raptus. rapatitas</i>
хищникъ	<i>raptor. rapax. hamus victoris</i>
хлами́да	(v. багряна ~)
хла́стый мужъ или вдово́ць	<i>viduus vir</i>
хлепещу́	<i>hinnio (DLR ржу)</i>
хлехощу́, регочю́ся	<i>dissolvor in cachinnum. cachinno</i>
хлопъ	<i>rusticus. agrestis</i>
хло́ста	<i>flagellamentum</i>
хлохо́щу, клоко́чу	<i>bullio. crepito. crembalo (= crepitulo,</i> <i>П¹? DLR crepitulum бряцало. звонок)</i>
хлѣ́бъ	<i>panis; хлѣ́бъ (v. масляченъ ~; пеку́</i> <i>~; послѣдній ~; пшеничный ~); П¹</i> <i>хлѣ́ба (v. скѣба ~); П¹ на хлѣ́бе</i> <i>(v. кожа ~); хлѣ́бъ пеку́ panem pinso</i> <i>artoptaeum. pistrinum (DLR жернов)</i> <i>(v. печь ~)</i> <i>(v. лопа́та ~)</i>
хлѣ́бница	<i>pistor. pinsor. artocopus. panisex (=</i> <i>-ifex)</i>
хлѣ́бная	<i>пистрих (= pistrix?) panifica</i>
хлѣ́бовая	<i>hara(,) suile (DLR хлѣ́въ свинница)</i>
хлѣ́ботво́рецъ	<i>domuncula. tuguriolum. casa</i>
хлѣ́ботво́рница	<i>cataracta. emissarium. effluviium. lacus</i>
хлѣ́бъ (= хлѣ́въ) сви́нный	<i>chlamis : dis (DLR хламида). p(a)enula</i> <i>(DLR скутъ. риза)</i>
хлѣ́вина	<i>c(a)elum nubilosum. turbidum</i>
хля́бъ, мѣ́стце ува́рное в'	<i>lupus sacicrarius (= sacicta-)</i>
во́дѣ	<i>cauda</i>
хля́мисъ	<i>incessus. itus : us. itio. ambulatio</i>
хма́ра	<i>reconcilio. intercedo. interpono stadium</i> <i>pro aliquo (= ходатайствую!)</i>
хмель	<i>intercessio. mediatio. interventus</i>
хо́ботъ, хво́сть	<i>deprecor. exoro. legatum absolvo. lega-</i> <i>tione fungor (v. ходатай)</i>
хо́дъ	<i>ambulatio; хождѣ́нїя мѣ́сто ambulacrum.</i> <i>(de)ambulatorium; П¹ в' хождѣ́нїи</i> <i>(v. стро́и но́вый ~)</i>
хо́датай	
хо́датаиство	
ходатаиствую́	
хожде́ніе	

хожду	<i>eo. gradior. ambulo. incedo. ingredior;</i> хожý (v. босыми нога́ми ~)
холмъ	<i>collis;</i> паго́рокъ <i>colliculus</i>
холя́ва	<i>ocrea</i> (DLR обу́ща. скорни)
хому́тъ	<i>helcium</i> (DLR подпруга. хому́тъ). <i>subingia</i> (DLR супругъ) <i>lorum</i> (= <i>-ra; -rum</i> , DLR вождь. вервь. ремень)
хортъ	<i>canis venaticus. vertagus</i> (DLR песь. ловны')
хоруго́въ	<i>vexillum. signum</i>
хору́жій	<i>signifer. vexillifer</i> (DLR знаменоносець). <i>vexillarius</i>
хотѣ́нїе	<i>volitio. voluntas. cupido. concupiscentia</i>
хохота́нїе	<i>cachinnatio. cachinnus</i> (DLR роготанїе. хлохотанїе). <i>risus immodicus. nimius</i>
хощý	<i>volo. cupio. concupisco</i>
хра́брость	<i>fortitudo. bellica disciplina. virtus. virilitas</i>
хра́брый	<i>bellicosus. strenuus. pugnax. fortis. robustus</i>
храмъ Господень	<i>ecclesia. domus dei</i>
храма́нїе	<i>claudicatio</i>
храмина́	<i>domus. aedificium</i>
храмлю́	<i>claudico</i>
храмота́	<i>clauditas</i>
хране́нїе	<i>cantio</i> (= <i>cau-</i>). <i>custodia. observatio</i>
хранилище	(v. овощное ~; храни́ло)
храни́лница	<i>conclave. penus. repositorium</i>
храни́ло, (хранил)ище	<i>excubiae. vigiliae. peni. item granarium</i> (DLR житница). <i>farrarium</i>
храни́тельница, апте́ка	<i>myroponium. pharmacoponium</i>
храни́тель	<i>custos. vigil. excubitor. vigiliarius</i>
храню́	<i>custodio. vigilo. servo;</i> (v. съхраняю́)
храпа́нїе	<i>rhonchus</i>
храпаю́	<i>conchisco</i> (= <i>rhonchisso</i>). <i>sterto</i> (DLR хропу)
(хребет) I ¹ хрептом	(v. обраща́юся ~ до кого)
хрепещю́, ржу	<i>hinn(i)o. hinnitum edo</i>
христи́ны	<i>nominalia. repotia : orum</i> (DLR преносины бра́чнїи); (v. крестины)
Хрїстово	(v. нарождѣнїе ~); H ³ Хрїстовы (v. стра́сти ~)

христїянинъ	<i>christianus</i>
християнство	<i>christianitas</i>
хромый	<i>claudus</i> ; (v. клѡсненъ)
хрѡпѡватѡсть	<i>aspredo. aspretum. aspritudo. scabrum</i>
хрѡпѡватый	<i>asper. scabratus. scabrosus. fragosus</i>
хрѡпѡватѣю	<i>asperor. asper fio. scabreo</i>
хрѡпѡвачю	<i>aspero : as</i>
хрущъ	<i>scarabaeus</i> (DLR кровка. еленецъ червь)
хрѣнъ	<i>raphanus maior</i>
хрѣновый	<i>raphaninus</i>
худъ	<i>miser</i>
худѡгъ, мудръ	<i>sapiens. doctus</i>
худогласный	<i>balbus. blaesus. elinguis</i>
художество ѳмное	<i>ars liberalis. doctrina. scientia</i> ; художество (v. архїтектѡнское ~; врачѣбное ~; живописателное ~; природныхъ вещи ~ словѣсное; хїтрость)
художникъ	зри хитрецъ; (v. хитрецъ)
хѹдость	<i>vilitas. defectus. macror. macies. macritudo</i>
худый	<i>vilis. abiectus. macer. macilentus</i> ; худый (v. воинъ ~; конь ~)
худѣю	<i>macesco. macresco. gracilesco</i>
хѹждшій	<i>vilior. abiect(i)or</i>
хулá	<i>blasphemia. obtrectatio</i>
хулѣнїе	<i>blasphemiatio</i> (= - <i>ma</i> -) зри гаждѣнїе
хѹльникъ	<i>blasphemus. obtrectator</i>
хулѡ	<i>sacrilego obstringo. exuror</i> (= <i>exsecror.</i>) <i>blasphemo</i>
хѹста	<i>linteum</i> (DLR лентїонъ. плащеница); Г ³ хустъ (v. прáнїе ~)
хѹстка до нѡса	<i>linteolum</i> (DLR понявица). <i>strophium</i> (DLR = платокъ); (v. судáрь)
хухáнїе	<i>afflatus. inhalatus oris</i>
хунáю (= хухаю) на кого	<i>afflo ore aliquem</i>
хухнáнїе, рѡштáнїе	<i>murmur</i> зри

Ц

царéва	<i>regina</i>
царéвичь	<i>infans rex. regulus</i>
царéвна	<i>regis filia. regia virgo</i>
Царигра́дъ	<i>Constantinopolis. Byzantium</i>
ца́рикъ	<i>regulus</i>
ца́рскій	<i>regalis; царскій намѣстникъ interrex. vicerex. prorex; царская (v. риза ~); царское (v. съкровище ~); А³ царскія (v. краду ~ вещи)</i>
ца́рство	<i>regnum. imperium</i>
царствую	<i>regno. dominor. impero</i>
ца́рь	<i>rex. magnus dux. regnator</i>
ца́та	<i>dinarium (= denarius). nummus decem obolorum</i>
цв... (= цвеліх)	<i>tela trilix (DLR tela платно, trilix о(т)-трех нить. упраден). multitia (DLR тенкія. ризы)</i>
цвѣ́тъ	<i>(v. веснѣный ~; гранатовых яблокъ ~; мушкатовый ~; нерозвитый ~)</i>
цвѣ́чокъ	<i>clauulus. clauiculi (= -lus). hydria lignea (= цеберъ! DLR hydria почерпало. ведро)</i>
це́беръ	<i>c(a)epē. c(a)epa. c(a)epula (= цебуля!)</i>
цебуля	<i>lateraria (= цегля; DLR laterarius плинфны'. керемидны')</i>
це́гла	<i>later. laterculus; це́гла (v. керемида)</i>
це́гляный	<i>зри плинѣяный</i>
це́лѣбная	<i>(v. масть ~)</i>
це́ль или ма́ль	<i>scopus (DLR цѣль. намѣреніе). scopulus (DLR скала. камень. предѣль)</i>
червлѣ́нь	<i>зри червлѣнь</i>
церковникъ	<i>(v. съборникъ)</i>
церко́вный	<i>ecclesiasticus; церковная (v. клятва ~; пушка ~)</i>
це́рковь	<i>ecclesia. domus Dei. aedes sacra</i>
цетна́рь, стофонтóвая вага́	<i>centenarium. centumpondium</i>
цетре́сь птица	<i>tetrax : cis</i>
це́хъ, собра́ніе	<i>collegium. contubernium</i>
цеху́ю, знамену́ю	<i>signo. lit(t)ero : as</i>

цигáнь	<i>cingarus</i> (= <i>-anus</i>)
цинъ	<i>stannum</i> (<i>DLSP</i> касітеръ. цынъ. чи- сла : ла.; <i>DLR</i> свинець бѣло вѣство, del. косітерны' цинъ)
цинóвый	<i>stanneus</i> (<i>DLSP</i> касітерный. цыновѣй; <i>DLR</i> свинцовы', del. косітерны')
цѣркуль	<i>circinus</i> (<i>DLR</i> кружина)
цѣрта, рыба	<i>cirta</i>
цѣтварь	<i>zedoaria</i>
цѣтръ древо	<i>citrum. citrus</i> (<i>DLR</i> цитриново. дрѣво)
(цитрина) цѣтрѣнь овóщъ	<i>malum citreum</i>
цѣминтáръ	<i>coemeterium. sepulchretum</i>
цукоръ медóвый	<i>saccharum scissile. saccharum candium</i>
цукрую	<i>saccaro condio</i>
цѣвка	<i>panus</i> (<i>DLR</i> копоруля. цѣвка ткацкая). <i>rhombus</i> (<i>DLR</i> четвероугольны')
цѣвница	<i>fistula. tibia</i> ; цѣвница (v. рѣрная ~)
цѣль (= цѣль !)	<i>integer. totus. simplex. purus. incolumis</i>
цѣльбá	<i>medicamen. pharmacum. medicina. re- medium. antidorum</i> (= <i>-dotum</i>)
цѣлѣніе	<i>curatio. medicatio. medila</i> (= <i>-de-</i>). <i>sa- natio</i>
цѣлѣтѣльный	<i>medicabilis. remedialis</i>
цѣлѣтель	<i>medicus. doctor medicinae</i>
цѣловáніе	<i>salutatio</i>
цѣловáтель	<i>salutator</i>
цѣломóдренно	<i>castè. pudicè. sobriè</i>
цѣломóдріе	<i>sobrietas. pudicitia. obseruantia. castitas</i>
цѣломóдрствую	<i>sobriè uiuo</i>
цѣломóдрый	<i>sobrius. purus. prudens</i>
цѣлóсть	<i>integritas. simplicitas. incolumitas. pu- ritas</i>
цѣлую	<i>saluto. iubeo te saluere</i>
цѣлю	<i>medicor. medeor. curo. sano. medico</i>
цѣлюся	<i>pharmacis curor</i>
цѣнá	

Ч

чадо	<i>filius. proles. filia</i>
чадобáнь	<i>bos grandis Podoliensis</i>

ча́йка птица	<i>pauc agrestis. monedula</i> (DLR кавка. птица)
чамлѣтъ	<i>undulata toga</i> (DLR <i>undulatus</i> водно-видный). <i>camelota tela</i>
ча́пля	<i>ardea cinerea. ardeola</i>
чапракъ у ко́ней	<i>instratum</i> (DLR постеля. покрывало) <i>equorum splendidum</i>
ча́рovníкъ	(v. обавáтель)
ча́родѣаніе	зрѣ́ балство
ча́родѣй	зрѣ́ ба́лїй
ча́роотравникъ	<i>veneficus(,) praestigiator</i>
ча́сець	<i>horula</i>
ча́сь	<i>hora</i> ; часть (v. нарожденія чѣго ~)
часословець	<i>horologium</i>
ча́стный	<i>portialis</i> (= <i>par-</i>)
ча́стость, гúстость	<i>spissitudo. spissitas. densitas</i>
ча́сть	<i>pars. portio</i> ; часть (v. лѣ́то, ~ 4я го́да; седмая ~; о́уха ~ вѣ́рхняя; о́уха ~ до́лняя)
ча́та	<i>excursio militum taesserae hostilis acquirendae causa. praetentura</i>
чашка у главы́	<i>caula</i> (= <i>calva</i>). <i>caluaria</i>
ча́ша	<i>phiala. crater. calix. poculum</i> ; ча́ша (v. рурная ~)
ча́ю	<i>ex(s)pecto. praestolor</i>
ча́янїе	<i>expectatio</i> (= <i>exspec-</i>). <i>praestolatio</i>
чва́нецъ	<i>ampulla. lagena</i>
чвѣ́рть	<i>tetrans. quadrans. quartarius</i>
чекáнь	<i>martio barbulus. malleus</i> (DLR млатъ) <i>rostratus</i> (DLR конча́тіи на́ предѣ́)
(челн) I ¹ челном	(v. превозникъ ~)
человѣ́къ	<i>homo. mortalis</i> ; челове́къ (v. ногъ немощных ~; ну́рокъ ~); I ¹ челове́ка (v. пупъ у ~)
человѣ́коугодіе	<i>complacentia hominibus(,) adiulatio</i> (= <i>adu-</i>)
человѣ́ческій	<i>humanus</i> ; II ¹ челове́ческомъ (v. крестъ в телесі ~; лопа́тка в тѣ́ле ~)
человѣ́чикъ	<i>homunculus. homuntio</i>
челю́сть у губы	<i>mandibula. maxilla</i> ; челю́сть пещная <i>praefernium</i> (= <i>-fur-</i>). <i>propnigeum</i>

чепѣць		<i>reticulum. uitta</i> (DLR вервь. обявало)
червеница болѣвань		
червлѣнь		(v. червлѣнь)
червленіца. жѣлвь мор-		<i>murax. purpura(,) vestis muria tincta</i>
скій		<i>purpurea</i>
червлень		<i>rubor. coccum. coccinim</i>
червленный лукъ		<i>c(a)epè campestre</i>
червоню		(v. чермню)
червь		<i>vermis. vermen</i> ; червь (v. еленецъ ~; клѣщъ ~; конникъ ~; медвѣдокъ ~)
(череновый) Н ³ черенови		(v. зубы ~)
чермность		<i>rubedo. rubor</i>
чермный		<i>ruber. rubrus. rubreus</i> (= -beus). <i>rubis-</i> <i>cundus</i> ; чермный воскъ <i>cera minia-</i> <i>tula</i> ; чермна (v. глина ~); чермная (v. земля ~; рожа ~)
чермнѣюся		<i>rubeo. rubesco. erubesco</i>
чермню или червоню		<i>purpuro. murice tingo</i>
чернѣческій		(v. законъ ~)
чернѣло		<i>incaustum. atramentum</i>
черничіе овощъ		<i>sycomotorum</i> ; черничіе. фѣгъ диких дре- во <i>sycomotorus</i>
чернокнѣжникъ		<i>magus</i>
чернокнѣжество		<i>ars magica. magia</i>
черноть		(v. чернотá)
чернотá. черноть		<i>nigredo. nigror. nigritas</i>
чернуха		<i>melanthion. melaspermom</i> ; черну́ха (v. куколица)
черный		<i>niger. ater. atricolor</i> ; черная (v. изба ~; капуста ~)
чернѣю		<i>nigresco. infuscor</i>
черню		<i>nigro. denigro</i>
черпáло		<i>situla</i> (DLR вѣдро. почерпало). <i>urna.</i> <i>matella. vas aquarium</i>
черпáніе		<i>haustus</i>
черпáю		<i>haurio. anelo</i> (= <i>antlo</i>). <i>exanelo</i> (= - <i>ntlo</i>); черпаю (v. воду ~)
черпчій		<i>pacillator</i>
чертá		<i>linea. lineamentum</i>
чертóгъ		<i>thalamus. paratium</i> (= <i>pala-</i>). <i>augustale</i>
чеснокъ		(v. лукъ)

чествую	<i>dignor. honoro. tracto</i>
чѣстность	<i>honor. reuerentia. obseruantia</i>
честный	<i>venerandus. venerabilis. honorabilis. honorificus; честное (v. кощунство ~)</i>
четá. почётъ. полкъ	<i>turma equitum. acies instructa</i>
четверáкѣй	<i>quadruplex. quaternus. quadripartitus</i>
четверовлáстникъ	<i>tetrarcha</i>
четвероглáвый	<i>quadriiceps</i>
четвероднѣвѣ	<i>quadriduum</i>
четвероднѣвный	<i>quadriduanus</i>
четверозубый	<i>quadridens</i>
четверолѣтѣ	<i>quadriennium</i>
четверолѣтнѣй	<i>quadriennis. quadri(mus)</i>
четверомѣсячнѣй	<i>quadrimestris</i>
четвероногѣй	<i>quadrupes</i>
четвероуголнѣй	<i>(v. кáмень ~)</i>
четверю	<i>quadruplio (= -lico). quadripartior</i>
чехъ	<i>Bohemus</i>
чешу	<i>pecto. depecto crines</i>
чешуя	<i>squama. squamula</i>
(чѣй) Г ¹ чѣго	<i>(v. дѣнь рождѣнѣа ~)</i>
чѣнъ	<i>ordo. series</i>
чѣннѣ	<i>ordinatè. dispositè. rectè</i>
чѣню	<i>(v. оупражнѣю)</i>
чѣрвóннѣй	<i>(v. воскъ ~)</i>
чѣслó	<i>(v. чѣсмѣя; шостакъ)</i>
чѣслю	<i>numero. зри исчитáю</i>
чѣсмѣя. чѣслó	<i>numerus</i>
чѣстѣтелство	<i>sacerdotium (DLSP священство. iерé- ство)</i>
чѣстотá	<i>castitas. mundicies. castimonia. puritas. virginitas</i>
чѣстнѣй	<i>purus. mundus. elegans. castus; чѣстное (v. сребро ~)</i>
чѣтанѣе	<i>lectio. recitatio. praelectio</i>
чѣтáтелъ. чѣтѣць	<i>lector. anagnostes. praelector. recitator</i>
чѣтáю	<i>lego. lectito. recito; чѣтáю философѣю profiteor philosophiam</i>
(членовѣе) Л ³ в' членовѣах	<i>(v. сѣстáвъ ~)</i>
членóвнѣй	<i>moralis (= molaris, DLR чреновнѣй. чле:) dens</i>
члóнки	<i>(v. члѣны)</i>

члѣны. члѣнки	<i>membra. articuli. artus</i>
чолнѣ	<i>cymba</i> (DLR лодія. чолнѣ). <i>remunculus. monoxylum</i> (DLR -ла чолнѣ. ладія); (v. челн)
чолѣ	<i>frons : tis</i>
чопѣ	<i>epistomium</i>
чопѣвое	<i>vectigal doliare</i>
чопѣкъ	<i>gurgulis</i> (= -lio)
чоснокъ	<i>allium</i>
чпáгъ. кишѣня	<i>capsa</i> (DLR чпагъ. тоболá. мош'ня). <i>sacculus vesti subsutus. sarcina</i>
чрѣво	<i>venter. aluus</i> ; I ¹ чрѣва (v. стужѣніе ~); I ¹ чревомъ (v. лоно под ~)
чревообядѣніе	<i>gula. edacitas. ingluvies</i>
чредá	<i>grex. item ordo. vices</i>
чреждѣніе	зрѣи учреждѣніе
чрѣзь	<i>per. trans</i>
чреслѣ	зрѣи ведрѣ; чреслá <i>lumbi : orum</i>
чтѣць	(v. читáтель)
чтѣилице	<i>sacrarium. oratorium</i>
чтѣ	<i>quid</i> ; I ¹ чесо рáди <i>cur. quid ita. quam ob rem</i> ; чесѣ <i>quid</i> ; II ¹ о чесѣмъ <i>de quo acanthis : dis</i> (DLR щигол. птица). <i>spinus(,) lygurinus</i> (= lingu-)
чѣжь	<i>crista. cristula. cirrus</i>
чѣобъ	<i>cristatus</i>
чѣобáтый	<i>sensibilis. sensilis</i>
чѣвственнѣй	<i>sensus. sensatio</i>
чѣвство	<i>sensio</i> (= -ntio). <i>percipio sensu</i>
чѣвствѣю. ощущáю	<i>miraculum. prodigium. portentum</i>
чѣдо	<i>monstruosus. mirificus</i>
чѣодотворнѣй	<i>prodigia edo</i>
чѣодотворѣю	<i>alienus. extraneus</i> (= -arius). <i>alienigena. proselytus</i>
чѣуждѣ	(v. пармезáнъ, сырѣ ~)
чѣжовемскѣй	<i>caprona</i> (DLR -нае влáсы (!) хихолѣ). <i>caesaries</i> (DLR влáсы)
чѣприна	
чѣстинá. густвинá	зрѣи чѣстѣсть
чѣстѣсть	(v. чѣстинá)
чѣщѣ	<i>densitas. opacitas</i>

Ш

(шабелный) Г ¹ шабелнаго	(v. ящеръ. ...до рукоятія ~)
шабля	<i>framea</i> (DLR мечъ. оружїе. нож). <i>acinaces</i> (:) <i>acinacis</i> (DLR меч перекїи)
шалвѣя	<i>salvia minor</i> или <i>maior</i>
шалка	<i>libra</i> (DLR литра. вага). <i>bilanx</i> (DLR вѣсило. мѣрило). <i>statera</i> (DLR безмень. вага. мѣрило)
шапка	<i>pileus. pileum. pileolus</i> ; Г ¹ шапки (v. шнуръ до ~)
шаръ	<i>color</i> ; шаръ (v. бисерный ~); шаръ блѣдный <i>color centus</i> (= <i>le-</i>). <i>obsoletus</i> ; шаръ живописателный <i>pigmentum. tritor colorum</i> ; шаръ ясный <i>color sua-vis</i>
шаранча	(v. прўзи)
шаропишў	<i>decoloro. colore tingo</i>
шата	(v. оутворѣнїе)
шатанїе	<i>fremitus. murmur. tumultus</i>
шатаяюся	<i>fremo. obstrepo. murmuro. conspiro</i>
шафиръ камень	<i>sapphirus</i>
шафировый	<i>sapphirinus</i>
шафранъ (= шафа)	<i>armarium</i> (DLR полагалице). <i>promptuarium</i> (DLR хранилице)
шафранъ	<i>crocus</i>
шафраню	<i>croco tingo</i>
шахъ	<i>calculus</i> (DLR камыкъ. жребїй. камень. немощъ). <i>scachi(,)</i> <i>latrones</i> (DLR разбо'ницы); шахи играю <i>latrunculis ludo</i> (DLR <i>latrunculus</i> разбо'ничек)
(шахованин) шахованъ и- гра	<i>latrunculorum ludus</i>
шахованый	<i>scutulatus</i> (DLR <i>scutula</i> 1. блюдо 2. прицѣпленая вѣтвь)
швачка	<i>sartrix. indusiaria</i> (DLR <i>-rius</i> хитоношвецъ)
шведъ	<i>Suedus</i>
швецъ	<i>sutor. calceolarius. caligarius</i>
шевское	(v. копыто ~)

шелюгъ	<i>triens</i> (DLR третья часть. акарія = асса-!) <i>serter(t)ij</i> (DLR <i>sestertius</i> пенязъ четвертая част динаря имущій). <i>solidus</i> (DLR пенязъ. шелюгъ)
шестакъ	(v. шостакъ)
шѣствіе	<i>gressus. itis</i> (= <i>itus</i>)
шествѣю	<i>eo. gradior. tendo. incedo</i>
шестѣжды	<i>sexies. sex vicibus</i>
шестогубый	<i>sexplex</i>
шѣсть	<i>sex. seni : orum</i>
шестдѣсятъ	<i>sexaginta. sexageni; шестдѣсятъкрѣтъ sexages</i>
шестдѣсятолѣтній	<i>sexagenarius</i>
шестдѣсятый	<i>sexagesimus</i>
шѣстьсѣтъ	<i>sexcenti. sexcenteni. sexcenti</i>
шѣстьсѣтъкрѣтъ	<i>sexcenties. sexcentesimus</i>
шѣнная	(v. жѣла ~)
шѣло	<i>subula. galla</i>
шѣна воннаго колесѣ	<i>canthus</i> (DLR союзница. колъ); шѣна желѣзна <i>lamina ferri rudis</i>
шинкарство	<i>cauponaria ars</i>
шинкаръ	<i>caupo. tabernarius</i>
шинкую	<i>cauponam exerceo. cauponor</i>
шиперь	<i>dominus nauis. nauarchus</i> (DLR кормчій. кормникъ)
шипѣкъ. яблоко вонное	<i>malum granatum. malum punicum</i>
ширѣкій	<i>latus. amplius. spatiosus</i>
широтѣ	<i>latitudo. amplitudo. laxitas. capacitas terrae</i>
ширѣю	<i>amplifico. dilato. extendo</i>
шишка боровая	<i>nux pinea. strobilus</i> (DLR шишка)
шкарѣдъ	<i>turpis. deformis. abominandus. fastidiosus</i>
шкарпетка	<i>calceus linteus</i>
шкатулка	<i>capsula quadrata. loculi lignei</i> (DLR <i>loculus</i> мѣстце. мѣшок. рака). <i>arcula</i> (DLR ковчежець) <i>loculata</i> (DLR <i>-tus</i> комарчасты')
шкатуля	(v. писарская ~)
шкѣта	<i>nauis frumentaria. scapha</i> (DLR ладія)
шлѣмъ	<i>galea in conum (desinens); Г¹ шлѣма</i> (v. кѣта у ~)

шлѣмникъ	<i>galeatus</i>
шляхѣтство	<i>nobilitas</i> . благородіе
шляхтичъ	<i>nobilis. nobili genere (= genere) natus</i>
шнуръ тесѣлскій	<i>amussis</i> ; шнуръ до шапки <i>spira galeri. ligamen</i>
шнурокъ	(v. поврзокъ)
шогло	(v. маштъ)
шопа	<i>nubilarium (DLR житница)</i>
шорць	<i>semicinctium. suctinctorium</i>
шостакъ. (ш)е(стакъ), чи- слѣ	<i>senarius numerus</i> ; шостакъ грѣшь <i>nummus sexcuplex</i>
шотъ	<i>Scotus</i>
шпадга	<i>spatha (DLR мѣчь. вѣтви финиковы). gladius</i>
шпакъ	<i>sturnus (DLR шпакъ. дроздъ. птица)</i>
шпаковатый конь	<i>sturninus</i>
шпихлѣръ	<i>granarium (DLR житница)</i>
штанба	<i>typographium</i>
штань	
шѹая	<i>sinistra. l(a)eva</i>
шѹба	<i>mastruca (DLR риза. милоть). iunica (= tu-) pellicia</i>
шѹбеница	<i>furca. patibulum</i>
шубеничникъ	<i>suspendiosus(,) in furca fixus</i>
шумъ водный	<i>murmur 'aquae(,) catarracta (= catara-); шумъ (v. щукъ)</i>
шѹмень	<i>crapulatus à vino (DLR crapula пѣянство. главоболѣе)</i>
шумовины	<i>spuma feruendo eiecta</i>
шумѹю	<i>despumo. deterg(e)o spumat</i>
шѹтъ	<i>circumuentor. circulator. fraudator. deceptor. nebulo : onis. sycophanta</i>
шутовая	<i>iocosa. faceta. iucunda</i>

Щ

щавъ	<i>oxalis. laparchum (= -pathum, DLR лопянь. трава) sylvestre</i>
щавствѣннѣ	<i>desidiose. ignauiter. ignaio (= -ave)</i>
щавство	<i>segnicies. ignaui. pigritia. insipientia</i>
щавствѹю	<i>ignauus flo. torpesco. pigresco. tardesco</i>

щадімый	<i>conseruatus. seruatus. custoditus</i>
щадѣніе	<i>indulgentia. condonatio</i>
щаждѹ	<i>parco. indulgeo. const(r)uo</i>
щапленіе	<i>tarda et insipida operatio</i>
щапствó. строй	<i>forma. habitus curiosus vestium</i>
щастіе	(v. пущаюся на ~)
щѣбля	(v. щегнѹша)
щегнѹша. щѣбля или кух- ня	<i>culina</i> (DLR поварня. храм сокаль- чны'. щегнуша)
щегóль	(v. щыгóль)
щѣдрь	<i>liberalis. largus. affluens. munificus. in- fericors (= miseri-)</i>
щедротá	<i>liberalitas. misericordia</i>
щедрѹ	<i>liberaliter larg(i)or. commisereor</i>
щѣль. (щ)ѣ(ль)	<i>rupes. rima; щѣль</i> (v. сквáжня)
щеня	<i>catulus. faetus canum</i>
щѣпъ	<i>planta. plantata arbor</i>
(щепá) Г ³ щепъ	(v. саждѣніе ~)
щеплю дрѣво	<i>insero. planto. sero surculos</i>
щетина	<i>seta. setula</i>
щетиновáтый	<i>setosus</i>
щыгóль, (щ)е(гóль)	<i>larduelis (= car-). chrysomitres</i>
щыплю, (щ)и(плю)	<i>decervo. vellico. carpo</i>
щипцы	<i>forfex. forfecula (= -fic-)</i>
щитъ	<i>clypeus. scutum. parmula</i>
щотка, (щ)е(тка) до лнѹ	<i>pecten setosus. hamus ferreus; щотка, (щ)е(тка) до риз verrinulum vestia- rium</i>
щѹдликъ	<i>talitrum</i> (DLR щудкомъ. перстомъ уда- реніе)
щудло	<i>pes ligneus mutilorum</i>
щукъ	зрѣ шѹмъ
щука	<i>lucius. lupus fluvialis</i>
щуплость	<i>exilitas. gracilitas</i>
щѹрь	<i>glis : ris. inus (= mus) maior</i>
щюю пса́ми	<i>concito in aliquem (canes)</i>
щѣль	(v. щель)

Ъ

ѣздный (v. снузникъ)

Ю

югъ. вѣтръ полудѣнный	<i>auster</i> (DLR югъ. ливъ)
юдóль	<i>vallis</i> ври оудóль
южный	(v. вѣтръ ~)
южскій	<i>meridialis. meridianus</i>
юза	(v. оуза)
юзникъ	<i>captivus</i> ври оузникъ
юнець	<i>vitulus. iuuenencus</i> (= <i>iuve-</i> ; DLR <i>iu-</i> <i>vencus</i> юнець. телець)
юнница	<i>iuuenca. iunix. buscita</i> (DLR крава. телица)
юностный	<i>iuuenilis. iuuenalis</i>
юность	<i>iuuentus. adolescentia. iuuenilitas</i>
юнота	<i>puellus. pubes. tener</i>
юнотка	<i>virgo. iuuenis. faemella</i>
юноша	<i>adolescens. adolescentulus. tener</i>
юношескій	<i>virilis. iuuenilis</i>
юношскій	<i>viriliter. iuueniliter</i>
юныи	<i>tener</i>
юрóдь	<i>morus. morio. delirus. fatuus. vecors</i>
юрóдство	<i>fatuitas. insultitas</i> (= <i>-lsi-</i>). <i>desipientia.</i> <i>focordia</i> (= <i>veco-</i>)
юрóдствѣю	<i>futuor</i> (= <i>fat-</i>). <i>moror : aris. insanio</i>
юхá	<i>fus</i> (= <i>ius</i>). <i>fusculum</i> (= <i>iu-</i> ; DLR <i>iuscum</i> юшка)

Я

яблоко	<i>potum. malum</i> ; яблоко (v. гранато- вое ~; шипóкъ); Г ³ яблокъ (v. гра- натовых ~ цвѣтъ); яблоко сладкое <i>melimelum. malum musteum</i>
яблонный	<i>malinus</i>
яблонь	<i>malus. pomus</i>
яблочникъ	<i>vinum è pomis fastitium</i> (= <i>fact-</i>)
явлѣнiе	<i>apparitio. manifestatio. pompa</i>
явлѣнный	<i>manifestus. apertus</i>
явлюся	<i>apparebo</i>
являю	<i>explico. manifesto. declaro etc.</i>
яворъ	<i>acer. platanus</i> ; яворъ (v. репина)

явѣ	<i>manifestè. clarè. exploratè. certè. appa- renter. palam. publicè</i>
яглы варёни	<i>puls è milis (= -lio)</i>
яглыный	<i>miliarius</i>
ягода	<i>uva. bacca; ягода лѣсная винная ti- minia (= tam-) uva (DLR thyminus дятелины'); I¹ ягоды (v. ядро вин- ная ~)</i>
ягода на лицѣ	<i>mala(,) genae</i>
ягодородный	<i>vivifer</i>
ядѣ	<i>virus. venenum; I¹ ядомъ (v. напу- щаю ~; напущённый ~)</i>
ядёниѣ	
ядовитость	<i>virus. rabies canis. acrimonia</i>
ядовитый	<i>venenatus. virulentus. virosus</i>
ядрило корабельное	<i>instrumentum nauticum</i>
ядро винная ягода	<i>semina vinacea; ядро орѣховое nucleus nucis; ядро у звѣрять testiculus</i>
ядѣ	<i>esus. esca. esculentum. alimonia</i>
яждёниѣ	
язва	<i>vulnus. plaga; язва натрескана citatrix (= cica-); D³ язвамъ (v. кнотъ к' ~)</i>
язвина	<i>fovea. cauit (DLR жолобковатост) cum rubus (= rubis? rutis? DLR ruta грѣва. вапно. песокъ. i опр.)</i>
язвлю	<i>vulnero. saucio. impingor (= -go). in- fligo alicui vulnus</i>
языкъ	<i>gens. natio; языкъ lingua; языкъ (v. елёний ~ зёлѣ; намресканный ~)</i>
языковредіѣ	<i>linguae laesio</i>
язычекъ	<i>lingula</i>
языческій	<i>gentilis</i>
язычникъ	<i>ethnicus. paganus</i>
язычный урѣзати кому́, обезязычити	<i>elinguare aliquem</i>
язъ рыба	<i>rubellio (DLR языкъ. карпъ). erythri- nus (DLR яз)</i>
язя	<i>possibilitas (= passi-). temporaneus mor- bus. dolor transitorius</i>
яицѣ	<i>ovum. faetus gallin(a)e; яице вымачком ovum molle; II¹ в' яицѣ (v. бѣ-</i>

	лѡкъ ~); Г ³ яиць (v. знесла кѡкошь ~); Л ³ на яицех (v. кѡкошь сѣдѣющая ~), на яицах (v. сѣдитъ кѡкошь ~)
яичница	<i>ova frixa è butyro</i>
яко	<i>quia. quoniam</i> ; яко. всеж <i>quod. ut</i>
яковѣй	<i>qualis</i>
яловець	<i>juniperus</i>
яловый смѣхъ	<i>risus fictus. sardonius risus</i>
яма	(v. долъ)
янчарь	<i>triarum Turcarum</i>
яръ	<i>furiosus. stomach(os)us. indignadundus</i> (= -abu-); яръ (v. яростивъ)
ярабок	<i>attagen (DLR ярабокъ птица)</i>
ярѣмъ	<i>iugum</i> ; ярма единого <i>iuges</i>
яремный вѡлъ	<i>iugatorius bos. subiugis. iugalis</i>
ярѣга. рядомъ грубое. мѣхъ.	<i>saccus (DLR мѣхъ). pero : onis (DLR</i>
сакъ	обуша худая)
ярина. волна	<i>lana</i>
ярина зѣлие	<i>logumen (= leg-, DLR сѣмя земное. веліе. ярина). olera</i>
яринный	<i>olitorius</i>
ярмаркъ	<i>mercatus. nundinae (DLR торжество. торжище)</i>
ярмарковый	<i>nundinalis. nundinarius</i>
ярвидный	<i>indignabunde aspiciens</i>
яростивъ	зрѣ яръ
ярость	<i>furor. indignatio. rabies</i>
ясность	<i>serenitas. splendor. claritas. fulgor. candor</i>
ясный	<i>serenus. splendidus. clarus. fulgidus (= -gens). candidus</i> ; ясный (v. шаръ ~)
яснѣю	<i>splendo. fulgeo. splendesco</i>
(ясти) ясть	(v. мало ~)
яструбъ	<i>accipiter</i>
ятъ	<i>captus. comprehensus</i>
яти	<i>decipere. fallere</i> ; яхъ <i>apprehendi. cepi</i> ; ятъ <i>cepit</i>
ятки мяснѣи	<i>macellum. taberna carnalia (= -naria)</i>
ятра	<i>rhen (= ren; renes DLR утроба бу- бреги)</i>
ятренѣй	(v. поврѣзъ ~)
ятровъ. ятровка	<i>consanguinea amica</i>

ятровка	(v. ятровъ)
ятый	<i>deceptus. falsus</i>
ячаице. ванна лазѣбная	<i>cucurbita</i> (DLR корбъ. трава. оградная). <i>ampulla</i> (DLR чванецъ). <i>laguncula</i> (DLR <i>laguncula</i> лягвица. чванецъ. мѣшок)
ящеръ. кожа которыя употребляють до рукоятія шабелнаго	<i>pellio</i> (= <i>-is</i>) e <i>lateribus cameli callosa</i> . <i>pellis hircina</i>
ящерка	<i>lacerta</i> зрї ехїдна

РУКОПИСНИЙ УКРАЇНСЬКО-ЛАТИНСЬКИЙ
СЛОВНИК АРСЕНІЯ КОРЕЦЬКОГО-САТАНОВСЬКОГО
Й ЄПІФАНІЯ СЛАВИНЕЦЬКОГО
ЗА СПИСКОМ ПАРИЗЬКОЇ
НАЦІОНАЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ

*(Das handschriftliche ukrainisch-lateinische Wörterbuch von
A. Korečkyj-Satanovs'kyj und E. Slavynec'kyj in einem Kodex
der Pariser Bibliothèque Nationale)*

(Zusammenfassung)

Der zweite, ukr.-lat. Teil eines handschriftlichen Wörterbuchs aus dem 17. Jh., das sich in der Bibliothèque Nationale in Paris befindet, wird hier untersucht und abgedruckt. Es ist die bisher einzig bekannte Abschrift des von den Kiewer Mönchen Epifánij Slavynec'kyj und Arsenij Korec'kyj-Satanovs'kyj um die Mitte des 17. Jh. zusammengestellten Wb.s, das etwa 7 500 ukr. und kirchenslavische Stichwörter enthält. Das Wb. stützt sich größtenteils auf das poln.-lat. Wb. von Grzegorz Knapski-Cnapius (1621¹, 1643², 1649³...). Daher die vielen poln. Lehnwörter und -übersetzungen; sogar einzelne spezifisch poln. Ausdrücke Knapskis, von den Verfassern mißverstanden, wurden ins Register aufgenommen. Ein Teil der ukr. Stichwörter ist dem handschriftlichen lat. «slavischen» Wb. derselben Autoren entnommen. Diesen Teil, der nach der poln. Spalte im polyglotten Wb. von A. Calepino sowie nach dem lat.-poln. Wb. von G. Knapski zusammengestellt und in 7 bisher erhaltenen Abschriften bekannt ist, enthält in seiner ersten Hälfte auch derselbe Pariser Kodex.

Der Abschreiber des Kodexes beherrschte den lat. Wortschatz nur sehr dürftig und machte daher eine Unmenge von Schreibfehlern; erst ein Vergleich mit dem poln.-lat. Wb. von Knapski hat die Ausbesserungen in den meisten Fällen ermöglicht.

Ferner werden die biographischen Tatsachen über die beiden Autoren zusammengestellt, was für die Bestimmung ihrer heimatlichen ukr. Mundart von Wichtigkeit ist. Wenigstens die Vorfahren von Korec'kyj-Sata-

novs'kyj durften aus Mittelpodolien bzw. -wolhynien stammen. Ähnlich wie der Abschreiber stammte Slavynec'kyj vermutlich aus dem nordöstlichen ukr. Sprachgebiet.

Das Wb. bringt viel Interessantes für die Geschichte der ukr. Sprache, darunter insbesondere für die historische Phonetik, Akzentologie, Wortbildung der Verben und vor allem für die Lexikologie. Der hier enthaltene Wortschatz ergänzt wesentlich die aus dem Wb. von P. Berynda bekannte ukr. Lexik. Außer Kirchenslavismen sind die Polonismen, einschließlich deutsche Lehnwörter, sehr zahlreich. Manchmal wurden sogar ukr. Ausdrücke (mit dem Vollaut) absichtlich polonisiert: Vermutlich ging es dabei um die künstliche Bildung «anderer» Formen als die volkstümlichen ukrainischen, die in den Augen der Verfasser (oder des Abschreibers) den schriftsprachlichen kirchenslavischen stilistisch nicht ebenbürtig erscheinen durften. Nur die spezifisch poln. (aus dem Staats- und Heereswesen) und katholischen Stichwörter Knapskis wurden entweder weggelassen oder auf die ukr. Verhältnisse zugeschnitten. Das Fehlen jeglicher russ. politisch-administrativen Lexik spricht dafür, daß das Wb. entweder noch in Kiew (also vor 1649) oder unmittelbar nach der Ankunft der beiden Autoren in Moskau (1649), wie es in der Betitelung heißt, entstanden sein konnte.

В паризькій Національній Бібліотеці зберігається під сигнатурою Sl. n° 6 об'ємистий паперовий кодекс 4°, імовірно, з 2-ої половини 17-го в., писаний старанним курсивним письмом, першу частину якого становить латинсько - «слов'янський» словник київських ченців-філологів Єпіфанія Славинецького й Арсенія Корецького-Сатановського, як про це свідчить латинсько-мовний титул *Dictionarium Latino Slavonicum operi Ambrosii Calepini (servata uerborum integra serie) conformatum studio atque opere reuerendorum in Christo patrum Epiphanii Slawienickii et Arsenii Koreckii Satanouiensis ordinis S. Basilii, Moschoviae anno reparatae salutis 16[...]* - скорочуємо DLS Paris. Ця латинсько - «слов'янська» частина налічує 459 пагінованих писцем сторінок і є однією з 7 досі відомих копій того ж словника. Інші його списки мають різні наголовки та в подробицях різняться і щодо об'єму і щодо церковно-української лексики. Одна з копій зберігалася в Бібліотеці Московської синодальної типографії й була описана В. Потгореловим. Три копії зберігаються в Москві в Центральн-ому Государственн-ому Архив-і Древних Актів (раніш Библиотека Главного Архива Министерства Иностранных Дел):

1) Лексиконъ латинскій з Калепина преложенный на славенски лѣта от создания мира 7150 [1642], 317 листків.

2) *Dictionarium Latinosklauonicum operi Ambrosii Calepini seruata verborum integra serie conformatum studio atque opera reuerendorum in Christo patrum Epiphaniai Slauienickii Arsenii Koreckii Satanouiensis Ordinis S. Basilii magni. Moschouiae anno reparatae salutis 1650, 205 пагінованих листків, - скорочуємо DLS 1650.*

3) Лексіконъ латинскій з Калепіна преложений, или преуеденый на славенскій діалектъ. лѣта от созданія міра 7193 [= 1685], 825 л.

Прийнятий С. Брайлоським¹ та С. Булічем² погляд, що список, датований 1642 р., виник у Києві і зазнав 1650 р. в Москві перерібки та був ще списуваний і згодом (1685 р.), пробував скорегувати В. Погорелов,³ мовляв, ідеться про один, виниклий 1650 р. в Москві словник, а дата 7150 [1642] це помилка в перелічуванні на літочислення від створення світу (додано до 1650 не 5508, але 5500); подібно, мовляв, на списку 1685 р. виправлено первісне 7150 -. зрн. [1642] на 7193 -. зрчг. [1685].

Одна копія *Dictionarium Latino-Rutenicum*, 640 листків, - скорочуємо DLR, - мабуть, кінця 17 в. чи початку 18 в., зберігається в бібліотеці монастиря францісканів у Дубровніку. І в решті 7-а копія з 2-ої половини 17 в. зберігається в Королівській бібліотеці в Упсалі (Slav. Nr. 11, in 4°, 678 стор.): Сценномонаха отца Єпифанія из стья лавры киевопечерскія от милостиваго мужа Феодора званіем Ртищева к' Москвѣ призваннаго и на монастирѣ преображенія га.хта от ртищева строеннаго ... суца Лексиконъ с' Калепина на славенскій язык преложений - а була закуплена в Москві шведським поліглотом Й. І. Спарвенфельтом, може згід час посольства в Росію 1684-87, - як свідчить запис його ж з 1695 р. (*Lexicon Slavonicum ex Calepino translatum et manu propria Ioh. Oserovii Tsaris Theodori Alexei filii praecceptoris quondam exaratum, Ego Ioh. Gabr. Sparwenfelt Moskwa precibus et pretio ex manibus Stachaei Godzakovskii, translatoris Regii redemi et ex hoc aliisque alterum confeci thomum sloveno-latinum. Holmiae Anno 1695 in Majo*).

Всі оті копії були відомі дослідникам ще перед I-ою світовою вій-

¹ Брайлоский С. Н.: *Филологические труды Епифания Славинецкого, Русский Филологический Вестник*, т. 23, в. I, стор. 236-40, Варшава 1890.

² Булич С. К.: *Очерк истории языкознания в России*, т. I (13 в.-1825 г.) с приложением, вместо вступления, « Введения в изучение языка » Б. Дельбрюка, *Записки Историко-филологического факультета Императ. СПб-ского университета*, ч. 75, стор. 180-82, СПб. 1904.

³ Погорелов В.: *Латинославянский словарь 17 в.*, *Русский Филологический Вестник*, т. 51, в. 1-2, стор. 340, 1904.

ною, хоч і без повного їх зведення: пропущено то типографський, то дубровницький то упсальський списки.

Другу частину паризького кодексу становить унікальний, як досі, українсько-латинський словник Лексікон словенолатинській трудлюбіємъ иноков Арсенія и Єлифанія в бгоспасаемомъ градѣ Москвѣ составлений, - скорочуємо ЛСЛ, - що охоплює окремо пагіновані пишем стор. 1-144. Цій частині рукопису якомсь досі не присвячувано уваги, хоч ідеться тут насправді про перший такий досі відомий укр.-лат. словник, спертий у двох третинах на польсько-латинський словник єзуїта Іжегожа Кнапського (*Thesaurus polono-latino-graecus, Cracoviae 1621*, дальші видання: *Synonyma seu dictionarium polono-latini, Cracoviae 1643, 1649, 1664, 1669, Calisiae 1681, 1682, 1683*⁴ - ми користувалися виданням з 1649 р., що повторило без змін видання з 1643 р.).

Латинсько - « слов'янська » частина словника Є. Славинецького й А. Корецького-Сатановського сперта на латинський поліглотний словник Амброджо Калепіна щодо латинських гасел і на його польську частину щодо перекладу; ⁵ латинських гасел там бл. 30.000. Поширеною ще включенням деяких граматичних форм і зворотів є московська копія DLS 1650.

Українсько-латинська частина паризького рукопису в четверо менша об'ємом від латинсько - « слов'янської » й охоплює всього бл. 7 500 гасел. Як свідчить почерк, списував обидві частини паризького кодексу той самий переписувач, що латинську мову знав погано, як виходило б із безлічі помилок і перекручень серед приводжених латинських синонімів. Був це, мабуть, якийсь чернігівець чи киянин.

Студії над латинсько-слов'янським словником Є. Славинецького й А. Корецького-Сатановського започаткував С. Брайловський,¹ провівши побіжне пробне порівняння поміж текстами трьох московських копій і самим наголовком паризького списку за описом С. Строева.⁶

⁴ BUDZYK K., POLLAK R., STUPKIEWICZ S.: *Bibliografia literatury polskiej okresu Odrodzenia (Materiały)*, PAN IBL, Warszawa 1954, стор. 398.

⁵ HORVATSCHE O.: *Die polnische Sprache im polyglotten Wörterbuch von A. Calepino, Die Welt der Slaven*, Jg. VII, 146-67, München 1962; I. Maksymovych, *ein verkannter ukrainischer Lexikograph des 18. Jhs. und sein Wörterbuch*, The Annals of the Ukrainian Academy of Arts and Sciences in the U. S., v. VIII, nr. 1-2, стор. 98-103, New York 1960 - про взаємовідношення окремих списків словника Є. Славинецького й А. Корецького-Сатановського; Горбач О.: *Українські глоси в поліглотних словниках А. Калепіна і Г. Метієра (1603)*, Наукові Записки Укр. Вільного Університету в Мюнхені, ч. 4-5, стор. 151-56, Мюнхен 1962.

⁶ Строев С.: *Описание памятников славяно-русской литературы, хранящихся в публичных библиотеках Германии и Франции*, стор. 112, СПб.

Нотатки про ці списки попали були й у відповідну наукову літературу.⁷ Доволі загальною зводжено їх і з 5-ою копією, що наприкінці 17 в. була в посіданні шведського поліглота Й. Г. Спарвенфельта (1655-1727), - нині в Упсалі, - поки В. Ягіч за посередництвом А. Єнзена не встановив докладно її титулу й місця зберігання;⁸ шведському власникові ця копія послужила при складанні його ж власних 4 слов'янсько-латинських і одного латинсько-слов'янського лексиконів. Про стосунок Спарвенфельтових праць до словника Славинецького й Корецького-Сатановського студій ще немає. Опис 6-ї копії словника Славинецького й Корецького-Сатановського, зберіганої в бібліотеці Московської синодальної типографії, подав В. Погорелов,⁹ при чому якась ще інша копія того ж списку, ведена в раніших каталогах цієї бібліотеки, пропала - за його ж словами - вже в 19 в. Збережену 7-у копію того ж словника називають каталоги бібліотеки францісканського монастиря в Дубровнику;¹⁰ званою стала вона завдяки статті Н. М. Петровського¹¹ і вже В. Погорелов³ висловив проілюстрований побіжними прикладами здогад, що це лиш один із списків словника Славинецького й Корецького-Сатановського; наші власні докладні порівняння тексту підтвердили слушність цього здогаду.⁵ У наукову літературу увійшла ще в 19 в. вістка про 8-у (анонімну) копію того ж словника: вона зберігалася в берлінській Королівській бібліотеці й послужила лексикографові М. De La Croz-ові при складанні його ж відповідного словника² слов'янсько-латинсько-німецького. Однак наші розшуки в Westdeutsche Bibliothek у Марбурзі, що перейняла фонди колишньої Пруської бібліотеки в Берліні, не виявили вже жодного сліду цієї копії. Немає ще теж студій, що порівнювали б стосунок поміж словником Делякрза й Славинецького.

⁷ Пекарский С.: *Наука и литература при Петре Великом*, I, стор. 188-89, СПб. 1863; Чудинов: *О преподавании отечественного языка*, Воронеж 1872, стор. 203.

⁸ Ягіч И. В.: *История славянской филологии*, СПб. 1910 стор. 64-65.

⁹ Погорелов В.: *Описание рукописей Библиотеки Московской Синодальной Типографии*, ч. I, с. 87-99, Москва 1899.

¹⁰ *Biblioteca di fra Innocenzo Ciulich nella Libreria de RR. PP. Francescani di Ragusa*, Zara 1860 (р. 46, нр. 187: *Dictionarium latino-ruthenicum, il ruteno con caratteri cirilliani*); BRLEK MJO: *Rukopisi knjižnice Male Braće u Dubrovniku*, knj. 1, Zagreb 1952, стор. 150 [наводить дані про деякі маргінесові записки, які могли б свідчити про первісну пов'язаність рукопису з московською канцелярією й Гетьманщиною 17/18 вв].

¹¹ Петровский Н. М.: *О старинном латино-русском словаре Dictionarium Latino-Rutenicum библиотеки францисканского монастыря в Дубровнике 17-18 вв.* нр. 187, *Известия Общества археологии, истории и этнографии при Императ. Казанском университете*, т. ХVII, в. I, с. 42-50, Казань.

Всі названі збережені копії латинсько-слов'янського словника Славинецького й Корецького-Сатановського це лиш відписи з небережних оригіналів; жодна з-поміж цих копій не може уважатися авторизованою, вийшлою з-під пера авторів чи то звірюваною ними. Численні помилкові відчитання й зіпсуті місця промовляють за тим, що йшлося тут усього про недосконалих переписувачів. Немалі різниці виявляються поміж ними і щодо фонетики і щодо лексично-стилістичного підбору слов'янських виразів, з-поміж яких неодне може бути віднесене й на карб авторських поправок. Розмовних українізмів найбільше в копії 1642 та 1685 рр., і це промовляло б за тим, що виникла вона ще таки в Києві; в інших копіях яскраві українізми усунено: можливо, йшлося при тому про якусь авторську ще перерібку з московської доби в житті авторів. В окремих копіях повносили їхні пізніші власники деякі цікаві додатки й поправки.

Життєписні дані про обох авторів згадуваних двох частин словника (латинсько-слов'янської й « слов'янської » - латинської) Єпіфанія Славинецького й Арсенія Корецького-Сатановського доволі скуті, зокрема якщо мова про київську добу в їх житті перед переїздом у Москву 1649 р. Таких вісток з московської доби в їх житті більше зокрема щодо Славинецького, постаті безперечно куди видатнішої, який відіграв у Москві немаловажну роль у церковному й культурно-літературному житті. Вповні невідома ближче й форма співробітництва обох співавторів при укладанні словника. Можливо, що укладачем українсько-латинської частини словника слід уважати Арсенія Корецького-Сатановського, бо його ім'я стоїть у дотичній частині паризького рукопису на першому місці, тоді як у латинськослов'янській частині - на другому місці, себто після прізвища Є. Славинецького.

Як ієромонаха київського Братського монастиря Арсенія його викликали зраз із Є. Славинецьким до Москви виправляти літургічні книги. З його життя відомо, що освіту отримав у Могилянській колегії в Києві. У збережених документах 17 в. він зветься Арсенієм Сатановським, і лиш у московській копії DLS 1650 і паризькій DLS 16... поставлено спершу його прізвище Корецький *Satanoviensis*, ніби з Сатанова. З обох його відтопонімних прізвищ (м. Корець на середущій Волині, м. Сатанів на середущому Поділлі) можна б у ньому здогадуватися міщанина, радше ніж шляхтича. Саме з міщанським прошарком зв'язане було українське культурне відродження 16-17 вв., то нічого дивного не було б здогадуватися в ньому і в Славинецькому представників саме міщанства так, як міщанами були й інші тогочасні філологи Л. Зизаній-Тустановський чи П. Беринда. Зі збережених документів відомо, що Арсеній відбув 1651 р. вже з Москви подорож у

Крим,¹² щоб там викупити з татарського ясиру свою матір і двох сестер, а в березні 1652 р. повернувся назад у Москву. Гроші для викупу бранців виплачено йому з царської казни. Його дотичне прохання підтримав листом від 13.2.1652 лівобережний прилуцько-ічнянський полковник Семко Гарасимов (ВУР III, 188); можливо, що сім'я ієромонаха Арсенія й перебувала на території того полку. Не виключене, - як зважити відтопонімне середуцо-волинське й - подільське прізвище Корецький-Сатановський, - що переселилася Арсенієва рідня туди саме з Волині чи Поділля напередодні чи таки в час хмельниччини. Походження Арсенія важливо встановити для визначення його родинної говірки: волинсько-подільської чи південно-чернігівської, - а що могла відобразитися в підборі української лексики в словнику. Такі румунізми як напр. *румунгаю* «*rumino*» чи *чадобан* («*bos grandis Podoliensis*») промовляли б за подільським походженням автора ЛСЛ. Розв'язати цю проблему допоможуть діалектні засяги декотрих ужитих в ЛСЛ виразів, як от покутського *білень у молотила* «*verber flagelli frumentarii*» [бияк, бич], *бичилно* «*manubrium flagelli*», *кринь* «*lilium*», *копно* или *полукопокъ* «*dimidium sexagenaе*», *колиба* «*scenopegia, scenopa*», *кери́бъ* «*verres*», *нето́пъръ*, *кожа́нъ* «*vespertilio, nycteris animal volucre biforme, avis non avis*», *лядина* «*campus*», *лѣхъ*, *мурава* «*planities graminosa*», *облдишь*, *проста́къ* «*rudis, simplex, idiota*», *рѣжко́къ* «*boletus*», *заверть* «*turbo, procella*», *дуга́* «*arcus caelestis*», *драчь* «*dumus*» (терня), *выступъ* «*caligae*», *варь* «*aestus solis, ardor, fervor*». Скрізь бо тут вибрано інакші українські вирази, ніж їх польські відповідники у польсько-латинському словнику І. Кнапського, якого зрештою ЛСЛ тримається дуже по-невільничому.

Про Арсенія подає посольський приказ 25.5.1652, що він переклав на слов'янську мову збірку проповідей майсенського проповідника 15 в. Меффрата *Sermones Meffrath, alias Hortulus Reginae*, надрукованих 1496 в Нюрнбергу, де було багато енциклопедичних подробиць з медицини; з того приводу підвищено йому плату (ВУР III, 217, 581). В його розпорядженні була келія в кварталі Китай «у грецькому дворі», що її він однак хотів через перешкоджування при праці замінити на іншу келію в Богоявленському монастирі (ВУР III, 228).

Ані про його раніше життя, студії й діяльність у Києві, крім загальнонікового ствердження, що належав до викладацького складу Могилянської колегії - ані більше про його перекладацьку працю в Москві

¹² *Воссоединение Украины с Россией, документы и материалы в трех томах*, изд. АН СССР, Москва 1954, т. III (1651-54 гг.), стор. 217; далі цитуємо: ВУР III.

і врешті про його смерть не відомо. Не знаємо ближче ні про долю його перекладу Меффратових проповідей.

Життєписні дані про київську добу в житті співавтора українсько-латинського словника, а першого автора його латинсько-слов'янської частини, ієромонаха Єпіфанія Славинецького теж дуже скупі. Ні рік ні місце його народження не відомі. Походив, можливо, з Київщини. Здогади П. Житецького й інших дослідників¹³ про його науку в київських школах (братсько-богоявленській, об'єднаній 1632 з заснованою 1631 печерсько-лаврською в Могилянську колегію, чи і в тій таки колегії) і закордоном оспорує М. Возняк як нічим не доведені.¹⁴ Десять ок. 1642 р. увійшов до викладацького складу колегії; цим бо роком датований один список його латинсько-слов'янського словника, хоч це датування і оспорував В. Погорелов¹. Що Славинецький вже в Києві міг був в колегії познайомитися з тогочасними латинсько-польськими лексикографічними творами, свідчить обставина, що митр. П. Могила серед закуплених у Варшаві й у Львові 1632-33 рр. 86 книжкових позицій для колегії включив і словник І. Кнапського (3-й том з 1632 р. з польськими, латинськими й грецькими прислів'ями й зворотами - в 2 примірниках).¹⁵

Питання однак, котрим виданням словника Кнапського користувалися Славинецький і Корецький-Сатановський, вимагає аж докладнішого дослідження, який м. ін. вияснить би, може, й справу датування їх словників. У пізніших виданнях латинсько-польський словник Кнапського поширено подекуди дальшими синонімами, крім що змодернізовано правопис. В котрому однак виданні це зроблено, ми не маємо змоги перевірити. Отак у латинсько-польсько-німецькому виданні (Познань 1786, примірник університетської бібліотеки в Геттінгені) подано при гаслі *abominatus: brzydki, przeklęty*, тоді як у краківському першовиданні з 1626 р. (примірник *Bibliotek-i Narodow-oj* в Варшаві) тут *abominatus: brzydki*. Цей новий синонім мусів бути вже в виданні,

¹³ Житецький П.: *Нарис літературної історії української мови в 17 в.*, Львів 1941, стор. 11; Ротар І.: *Єпіфаній Славинецький, літературний діяч XVII в.*, Київська Старина, т. 71, 1900, стор. 1-38, 189-217, 347-400; Певницький В.: *Є. Славинецький, один из главных деятелей русской духовной литературы в 17 в.*, Труды Киевской духовной академии, 1861, кн. 8, стор. 405-38, кн. 10, стор. 135-82.

¹⁴ Возняк М.: *Історія української літератури*, т. II, ч. I (вв. 16-18), Львів 1921, стор. 335-36; звідси, мабуть, і Власовський І.: *Нарис історії Української Православної Церкви*, т. II (17 ст.), Нью-Йорк - Бавнд Брук 1956, стор. 248-53.

¹⁵ Голубев С. Т.: *О составе библиотеки Петра Могилы, Труды III археологического съезда в России*, т. II, Київ 1878, - за статтею Харламповича К.: *Борьба школьных влияний в до-петровской Руси*, Київська Старина, т. 78, стор. 43, Київ 1902.

що ним користувалися наші згадані ченці, бо його відповідник по-вляється по окремих списках словника при *abominatus*: 1642 проклятий, гнюсивый; 1685, ЛЛС Uppsala, DLS Paris проклятий, гнюсивый, DLR проклятий, гнюсавый, і лиш DLS 1650 має тут: гнүсный. Таких різниць знайдеться, мабуть, більше.

В вересні 1648 р. (ВУР II, 238) звернувся цар Олексій Михайлович через посольський приказ до чернігівського єп. Зосими, що тоді перебував у Печерській Лаврі в Києві як «охоронець Антонієвої печери», з проханням, щоб прислати до Москви вчених київських ієромонахів і вчителів Арсенія [Корецького-Сатановського] й Дамаскіна Птицького як обізнаних із св. Письмом та з грецькою мовою, що можуть перекладати з грецької на слов'янську та знають латинську мову (ВУР II, 197), бо «такі люди потрібні його царському величеству». Лист був адресований до чернігівського єпископа, бо тодішній київський владика, митр. Сильвестер Косів перебував саме в Варшаві. Цей лист до Зосими не зберігся; з якоїсь причини він і ледви чи мав успіх, бо в тій самій справі звернувся цар вдруге до самого митрополита листом від 14.5.1649 р., вияснюючи йому справу докладніше. Тих учених потребувано в Москві на якийсь час, щоб довершити перекладу св. Письма з грецького на слов'янське; лист приобіцяв і вільне повернення на батьківщину обом ченцям після закінчення самої справи.

Як це в Москві вибрали саме тих двох князя, не відомо: можливо, довідалися про них у посольському приказі чи то при випитуванні членів численних посольств Хмельницького а чи то від українських духовних прохачів милостині. Козацькі посольства появилися в Москві після вибуху повстання 1648 р., а прохачі милостині заходили туди ще з 16 в. Безпосереднім ініціатором царського виклику для київських філологів слід уважати московського боярина й постельничого Федора Мих. Ртіцева, відомого засновника московських шкіл у тому часі. Його прізвище появляється у цьому зв'язку на наголовному листку упсальської копії латинсько-слов'янського словника, списаної учителем царських дітей Ів. Озеровим а набутої в 1680-их рр. Й. І. Спарвенфельтом від царського перекладача Стахея Годзаковського.

З невідомих причин змінено в Києві царський письмовий виклик: два місяці пізніш відповів митрополит листом від 20.7.1649 з Братського монастиря при Богоявленській церкві (ВУР II, 222), що посилає в Москву згаданого ієромонаха Арсенія [Корецького-Сатановського], а з ним ще двох інших священомонахів Єпіфанія [Славинецького] й Феодосія. Єпіфанія вибрано замість Дамаскіна Птицького, а «учителя й проповідника слова Божого» Феодосія митрополит додав уже на власну руку - з доволі ясним завданням: особисто вручити листа, по-

просити милостині для зuboжілого київського матірнього монастиря і привезти цю милостиню до Києва. Наступного місяця прибули всі три до Москви й були щедро обдаровані; Феодосій вернувся з подарками для київського монастиря й для митрополита ще в серпні 1649 (ВУР II, 239), а оба філологи осіли в Москві в Чудівському монастирі. Стали ж вони успішними прохачами при царському дворі для представників від Братського монастиря в Києві (ВУР II, 401). В тому ж самому Чудівському монастирі осів 14.5.1651 і прибулий з Києва два роки згодом ієромонах Дамаскин Птицький wraz із іконописцем Григорієм (ВУР III, 61).

В Москві Славинецький аж до своєї смерті (19.11.1675) займався лексикографічною, педагогічною, перекладацькою, коректорською й гомілетично-теологічною працею; винагороду отримував з царської казни; його становище тут у богословському світі належало до найвпливовіших; його слава як доброго філолога мусіла бути загально-визнаною ще в Могилянській колегії, коли його вислано в заміну за Д. Птицького на власну руку зразу з першою групою вчених перекладачів у Москву.

За переклад св. Письма, задля якого його висилано, він узявся аж у 1673 р. Ще раніш бо рішилися тут всього перевидати Острозьку Біблію з 1580-81 рр. у справленій з правосписно-мовного погляду формі; до цього видання з 1663 р. Славинецький написав передмови. Приїхавши ж у Москву, він узявся спершу за текстові справлювання й видавання літургічних книг та перекладної богословської літератури (Бесіди Григорія Богослова й Василя Великого на Шестиднев; проти аріян Афанасія Олександрійського; кн. Небеса Івана Дамаскина, 1665).¹⁶ Раніш церковнослов'янські переклади літургічної літератури виправляв за грецькими оригіналами. З-під його пера чи то під його наглядом довершено тоді виправлень Цвітної й Посної Тріодей, Загальної Минеї, Псалтиря, збірки канонів, Ірмологія й Євангельських читань. Він переклав чи то склав акафісти святим Марії Єгиптянці, Олексієві, Анні, Софії з Вірою, Надією й Любов'ю, Апостолам і Мученикам. До видань Служебника (1655), «Скрижалів» (1656) та Шестиднева написав перед - чи після-мови. Переклав багато догматичних і ексегетичних писань з патристики Східньої Церкви (Юстина Філософа на греків, Афанасія Великого про Божество і воплощення Сина Божого, на аріян, Григорія Богослова ок. 50 проповідей догматичного змісту, Івана Золотоустого - 6 проповідей про священство, Івана Дамаскина

¹⁶ *Українські письменники, біо-бібліографічний словник*, т. I (давня укр. література, XI-XVIII ст.), Київ 1960, стор. 539.

про православну віру тощо). Присвятився теж гагіографічним писанням (житіє св. Єпіфанія Кипрського, Житіє св. Анни Кашинської). Виявився вірним прихильником свого опікуна й дорученнядавця, московського патріярха Нікона: за ним обстав на Московськiм соборі 1660 р. й написав « Сказаніє » про залишення патріяршого престолу патр. Ніконом а теж і історію того ж собору з 1660 р. Славинецькому належала й перша редакція соборових постанов з 1666 р. з приводу опущення Ніконом патріяршого престолу. Він же написав ок. 60 проповідей догматичного, морального й історичного змісту; деякі з-поміж них (до священослужителів) могли бути оголошені лиш якимсь ієрархом (див. Власовський І.: ІУПЦ II, 249-50).¹⁴

Мовні текстові справлення Славинецького устійнили ту форму церковнослов'янського тексту літургії й інших служб, якої вживають слов'янські східні Церкви ще й досі. П. Житецький стверджує, що Славинецький послуговувався різним церковнослов'янським стилем в залежності від того, про які тексти ішлося: в літургічних книгах тримався надто дослівно грецьких оригіналів, а куди вільнішою, зрозумілішою й вишуканішою стає його церковнослов'янщина в його ж власних творах. У випадку бо літургічних текстів він був змушений оглядатися зокрема на можливу критику старовірчих кол.¹⁵

З-поміж світських творів Славинецький перекладав астрономічні, медичні, географічні й педагогічні книжки, писані по латині. Отак з латини переклав перед 1658 р. знаний свого часу медичний 7-томовий твір Andreas Vesalius: *De humanis corporis fabrica*; цей переклад однак не зберігся.¹⁷ З 1660-их рр. походить педагогічний трактат Славинецького « Гражданство обычаевъ дѣтскихъ » - перерібка латинської праці чеського педагога Яна Амоса Коменського « Praeserta morum »,¹⁷ а з 1657 р. його « Букварь ».¹⁴ Славинецькому приписували А. Соболевський¹⁸ і М. Возняк¹⁴ складення першої в Росії східнослов'янської бібліографії з 2-ої половини 17 в. « Оглавление книгъ кто ихъ сложилъ ». Інші дослідники приписують її то Сильвестрові Медведєву (Ундольський В. М.) то учневі Єпіфанія, ченцеві Чудівського монастиря Євфимієві¹⁹ то коректорові Нікіфорові. В випадках книг Славинецького подано тут навіть роки їх написання.²⁰

¹⁷ Богоявленский Н. А.: *Древнерусское врачевание в XI-XVII вв.*, Источники для изучения истории русской медицины, Москва 1960, стор. 98, і далі 203.

¹⁸ Соболевский А.: *Кто был первый русский библиограф?* Труды VII археологического съезда, т. II, стор. 218-22, Москва 1891.

¹⁹ Брайловский С.: *Кто же был первый русский библиограф?* Русский Филологический Вестник, т. 36, стор. 224-31, Варшава 1896.

²⁰ Здобнов Н. В.: *История русской библиографии до начала 20 в.*, Москва 1951, стор. 33.

Перу Славинецького належать і три філологічні праці: 1) згадуваний латинсько-слов'янський словник за латинським реєстром слів із Калепіна (бл. 30.000 гасел) враз із « слов'янсько » - латинською частиною (бл. 7.500 гасел), написаний при співавторстві А. Корецького-Сатановського, 2) грецько-слов'янсько-латинський « Книга Лѣксиконъ греко-славенолатинскій », рукопис нр. 383 кол. Патріяршої бібліотеки, 755 листків, записаних у 2 стовпці ¹ (Брайловський, стор. 241), 3) церковно-енциклопедичний словник « Филологическій лексиконъ » з тлумаченням релігійно-церковних термінів та даними про їх уживання в Отців Церкви ² (Булич, стор. 182).

Джерелами й історією грецько-слов'янсько-латинського лексикону займався С. Брайловський.²¹ Йому вдалося устійнити, що цей словник був складений після 1664 р. і мав зразком ліонське видання грецько-латинського словника І. Скопули Ioannis Scorulae Lexicon Graeco-Latinum, Lugduni 1663; Славинецький місцями дослівно перекладав з цього словника. Навіть сам примірник цього ліонського видання, деякий час власність коректора Нікіфора Сімеонова, зберігся в бібліотеці Московської синодальної типографії (РФВ т. 23, стор. 244). Зрештою ж багато чого при тому Славинецький скорочував, пропускав посилання на клясичних авторів а теж доповнював дещо з інших джерел; було це, на думку Брайловського (РФВ, там таки), раніше видання цього ж грецько-латинського словника І. Скопули, видане в Венеції 1552 р., бо й його один примірник зберігся в тій таки бібліотеці Московської синодальної типографії (РФВ, там таки); подекуди Славинецький тримався реєстру слів цього венецького видання. Сам словник охоплює бл. 7000 гасел і включає численні тлумачення та посилання на різних авторів. При дієсловах подано й декотрі кон'югаційні форми. Для зберігання цього рукопису справлено 1680 р. навіть окремі коробки. Сам словник був знаний і цінений після смерті автора ще довго серед російських церковних кол. Московський патріярх Адріян (1690-1700) поручував листом від 25.5.1697 учителям слов'янської й грецької мов Нікіфорові Сімеонову й Федорові Полікарпову, згодом авторові такого ж « Словаря трязычн-ого » (1704), рукописний словник Славинецького переписати й справити з допомогою копистів Флора Герасімова й ченця Йова Схоластика (« дописати весь подлинно по самому преводу; прочести же и совершенно справити »), щоб його можна було « наступного 1698 р. на Великдень віддати до друку »; оригінальний же

²¹ Див. примітка ч. I, а далі: *Заметка о греко-славено-латинском словаре Епифания Славинецкого*, Русский Филологический Вестник, т. 24, стор. 231-33, Варшава 1890.

рукопис Славинецького слід добре зберігати й не замаргувати (« той Епифаніємъ преводъ и писмо книгу лексіконъ беречь и не морать и на то тцатися усердно, чтобы к тому времени совершити », РФВ 24, стор. 232). Мабуть, радше хвороба патріярха, ніж неготовість копістів (як це гадав Брайловський, РФВ, там таки), була причиною, що словника не надруковано в задуманому часі. Сім років пізніш видав цей тримовний словник під власним прізвищем один з-поміж згаданих переписувачів Ф. Полікарпов як « Лексіконъ трызъичный сирѣчь реченій славенскихъ, еллиногреческихъ и латинскихъ сокровище изъ различныхъ древнихъ и новыхъ книгъ собранное и по словенскому алфавиту въ чинъ расположенное » (Москва 1704). Ця перерібка словника Славинецького була доповнювана греками братами Ліхудами й українцями - ігуменом Миколо-Пустинського монастиря (до 1700, згодом митрополитом рязанським і престолоблжстителем московського патріяршого престолу) Стефаном Яворським та вчителем московської Слов'яно-латинської академії Рафаїлом Краснопольським (див. Передмова Ф. Полікарпова до « Лексікона »). Праці про взаємовідношення рукопису Славинецького до опублікованого Ф. Полікарповим тексту немає.

До речі, не знаний теж стосунок тримовного словника Іллі Копієвського-Копієвича (Elia Kopijewicius: *Nomenclator trium linguarum, Latine, Russice et Germanice*, 1700)²² до словників Є. Славинецького й А. Корецького-Сатановського.

Новгородський митр. Йов (кінець 17/поч. 18 в.), що заснував у своїй епархії духовні школи й боровся проти просякання лютеранських і кальвінських течій у Росію, даремно пробував почерез Софронія Ліхудія визичити рукопис тримовного словника Славинецького до Новгороду « для совершеннаго по переводѣ... латинскихъ книгъ исправленія » (РФВ 23, стор. 249). В каталозі бібліотеки Московської синодальної типографії з 1727 р. було відмічено про цей рукопис, що це книга « великія естимы достойная » (РФВ 23, стор. 250). Вичерпної студії про слов'янську частину цього тримовного словника немає. Загальникове ствердження С. Брайловського, що Славинецький « почти дословно перевел его [згаданий грецько-латинський словник І. Скопули] на современный ему литературный язык Руси Московской » (РФВ 23, стор. 244) суперечить скупому приведенню там прикладам, напр. *ἀάτω* вредю посео, тцетю *damnum infero* (там таки, стор. 243). Такі

²² *Описание изданий напечатанных кириллицей, 1689 - январь 1725 г.*, Изд. АН СССР, Москва-Ленинград 1958, рисунок 28 після стор. 324; а теж *Булич*, стор. 197, див. примітка 2.

аналогічні дієслівні закінчення (вредю, тцетю) і-ої ос. одн. тепер. часу в кон'югації *u/i* характеристичні для південно-східніх і для частини півд.-західніх укр. говірок: сьогодні їх ізоглоса проходить на південь від лінії Харків-Миргород-Гребенківка-Черкаси-Тетіїв-Хмільник-Заліщики-Коломия.²³ Згадану ізоглосу повів 1929 р. П. Бузук²⁴ на Лівобережжі дещо північніше, ніж це зробив 1960 р. П. Лисенко.²⁵ Отже під впливом літературної мови це діалектне явище в межовій смузі виразно відступило на південь впродовж усього одної генерації. На межі ж 17/18 вв. це явище могло виступати ще північніше: у рукописному латинсько - « слов'янському » словнику Івана Максимовича з 1718-24 рр., а що походив, за нашим здогадом (The Annals, VIII, стор. 108, див. примітка 5), з району Конотоп-Ромни, зустрічаються такі форми дуже часто. Ця обставина не така вже маловажна: на її основі можна б визначувати й вужчу батьківщину Славинецького; можливо, що її б теж слід шукати десь у тих самих північних районах Полтавщини. За таким промовляють і окремі вирази, вжиті в рукописному латинсько-слов'янському словнику Є. Славинецького й А. Корецького-Сатановського (напр. лядина, селезень, жолна, соха, понява, скважня, оток « ропа », оладки, кружка, матухна - там таки, стор. 100).

Томущо паризький рукопис з унікальною копією українсько-латинського словника А. Корецького-Сатановського й Є. Славинецького є всього дуже недосконалим списком, сповненим переписувачевих помилок, лиш деякі його лексичні чи й словотвірні дані, - наскільки вони не були перейняті авторами з польщини Г. Кнапського, - можуть бути притягнені для характеристики мови укладачів цього словника. Мовна аналіза утруднена тут ще й тою обставиною, що й сам переписувач походив, мабуть, теж з терену наших північних, а чи докладніш північно-східніх, говірок, яких фонетика позначилася на його українських (і латинських!) написаннях слів.

Рукопис Лексикону Словенолатинського (ЛСЛ)

В рукописі ЛСЛ, зокрема в його латинській частині, безліч описок і мовних помилок. Описки полягають найчастіш на змішуванні подібних літер обох азбук, себто на помилковому впровадженні подібних

²³ Жилко Ф.: *Говори української мови*, Київ 1956, маповий додаток, мапка ч. 4.

²⁴ Бузук П.: *Діалектологічний нарис Полтавщини*, Український діалектологічний збірник, т. II, стор. 186, Київ 1929.

²⁵ Лисенко П.: *Деякі морфологічні особливості говірок правобережних (середніх) районів Черкащини, Середньонадніпрянські говори*, збірник статей, Київ 1960, стор. 32 (мапка).

кириличних літер у написання латинських слів і навідворіть: u замість i (пекарській: *pistrinensus*, нещаднѣ: *dire*), s замість c (многопечаліє: *collicitudo*, мьло: *сапо*), k замість c (поле: *kampus*), t замість m (лопатка...: *отоплата*), p замість r (любопрѣніє: *disseptatio*) тощо. Зрідка й цілі латинські слова або їх частини написано кириличними літерами (морській: *маринусь*; орудіє: *органум*), а інколи подібно - латинськими літерами українські вирази чи їх частини (поуотвореніє, лучаю). В наслідок поганого відчитання оригіналу, з якого списувано ЛСЛ, ще частіше трапляються змішування окремих, подібних у латинській курсиві літер та їх груп, як напр. a : u, e : i, o : e, m : ni : ui : in : iu, n : u : ci : ri : cc, v : r, t : r, l : c, g : q, s : f : l, d : b, x : sc тощо. Невисоке знання латинського правопису в переписувача було причиною частого змішування написань з e : ae, ae : oe, i : y, t : th, f : ph; інколи натрапляємо на метатезу складів (плевелѣю: *denegero* замість *degenero*) чи на дисимілятивну виміну r : l (мертвѣю: *obligesco* замість *obrigesco*). Трапляється змішування латинських префіксів *per-* і *prae-* (напраснство: *percipitatio* замість *prae-*). Часто пропущено серед латинських синонімів цілі групи слів, що їх відреконструювати стало можливим, аж підшукавши дотичне польське гасло в польсько-латинському словнику І. Кнапського, яке послужило було зразком для укладачів ЛСЛ; не в усіх без решти випадках вдалося нам це зробити. Напр. потвѣрца [пропущено: *calumniator, conviciator, insimulator = potwǎrcá, Knapski: DPL*]: *torrens. fluentum* [= *potok, там таки*]; гасло ж *потокъ* відсутнє в ЛСЛ. Рукопис знає всього один знак перепинання - крапку (за кількома виїнятками, де вжито й коми): її ЛСЛ вживає відділювати і атрибути, і синоніми і таки різні значення гаслового слова, не згадуючи вже про її функцію титлового знаку - замінювати повторювання першої частини якоїсь фрази при новому, зміненому членові такої фрази (напр. *извѣствѣю certiozem reddo. me facio. pro certo aliquid affirmo. dico* - при чому крапку поставлено зайво й після *aliquid!* Таку хибну інтерпункцію прийшлося при передруку тексту пропускати без відмічування, щоб не збільшувати надмірно об'єму й коштів). Крапку нерідко поставлено фальшиво й поміж двома виразами одного терміну чи звороту, а то й розділено нею без глузду окремі вирази (оубо *quam. brem = quam ob rem*).

Латинську групу *ti* вимовляв переписувач як *сі* не лиш у закінченнях *-tia, -tie, -tii, -tio, -tiu-* (де в висліді того всуміш виступають неетимологічні написання *ti//ci*), але зрідка навіть у випадку іншого *-ti-* (напр. *напутіє: viacicum*).

Як у східних і північних українських говірках та в білоруській мові переписувач вимовляв (і зчаста писав) латинське *g* як *h* (намѣстный:

indihena huius loci, предсловіє: prolohium, antelohium, народженія чієго час: henitalis hora, ногъ, грифъ: hryph).

Чимало переписувачевих помилок і в українському гасловому словці, напр. подскарбую [≡ подскубую!]: aliquantum vello ex plumis, полукокошь [≡ полукошь!]: virgea capsa, тощо. Деякі з-поміж них це скопійовані нечиткі місця оригіналу, з якого списувано, напр. ропмоты [≡ ропистый], френчтога [≡ френчюга], замовный [≡ заможний] тощо. Дуже можливо, що й оригінал, з якого списувано ЛСЛ, був усього теж лиш недосконалою копією.

Мова ЛСЛ неоднотайна: найширше заступлений український розмовний елемент у побутовій лексиці, а за посередництвом словника Кнапського попало туди багато польонізмів; книжний та церковнослов'янський елемент відображений головню в абстрактній і церковно-релігійній лексиці. Північно-українська фонетика відображена в відхиленнях від традиційних церковнослов'янських правописних норм.

У п р а в о п и с і відмітимо традиційне вживання низки двояких літер для передачі тих самих звуків: *я* (прейотоване *a* й малий юс), *o* (омікрон і омега), *i* - *и*, *ou* й *у* вісімкове.

Прейотоване *я* пишеться за *йа*- у назвці слів і коренів (язва, уязвити), винятково ж - щоб розрізнити значення слова *язькь* « нарід » (писане ж з юсовим *я* : *язькь* « язик, частина тіла ») враз із похідними. Малоюсове *я* пишеться скрізь у закінченнях *-ія*, *-ая*, *-ья*, *-оя* (братова*я*, до рукояті*я*), теж замість *-'а* (кон*я*, благостыня*я*, *-ся*, *тя*, але не в закінченнях - прейотоване *я* : лядві*я*, пятлоглашеніє).

Омегове *o* пишеться в приростках *o-*, *об-*, *от-* (хоч щодо *o-*, *об-* як теж слів, що починаються на *o-* трапляються хитання) й у закінченні *-го*, *-аго* (кого), *-o* прислівників (крѣпко), хоч і непослідовно (придаю сугубо), інколи в закінченні *-омъ* прикметників.

Дволітерне *ou* пишеться лиш у назвці слів, скрізь інде, а інколи й у назвці слів, появляється вісімкове *у*.

Лиш двокрапкове *i* пишеться скрізь перед (йотованими) голосними та в закінченнях *-кій*, *-хій*, *-гій*, *-шій*, *-щій*, *-чій* (крім *козій*, *овній*, *орлій*).

Скрізь пишеться лиш мала літера *ε* (у назвці гаслового слова лиш велике *E*) з вартістю *-йε* після голосних (і в назвці) та *e* в усіх інших випадках; при передруці передаємо цю літеру скрізь як *e*.

Після непом'якшених приголосних пишеться у визвці слів літера *ъ*; подібно й у прийменниках-приростках *въ-*, *въз-*/*вѣс-*, *съ-*, де тут може паралельно виступати й *-o-* (*въплощаю*, *восхожду*// *въсходница*, *сокровища*// *скровище*, ба навіть предотеча), зрідка апостроф (*в'зоръ*); винятково трапляється: *въплъ*//*въпїю*.

Назвучні голосні літери пишуться з придихом (*spiritus lenis*).

Серед приголосних літер відмічуємо: вживання поруч з *z* ще й *z* (дуже рідко: *загаждáю*), а поруч літери з ще «зіло» в деяких коренях і формах (*зеліе, звѣзда, звѣрь, зелви, зло, зѣница, на мнозѣ*). У грецьких словах пишуться по-етимологічному літери *θ, υ, ψ*. Вживання титлів обмежене лиш до сакральних слів. Виношуються окремі літери над рядок лиш вийняtkово (напр. *d* у приростку *над-*). В більшості випадків поставлено над словами наголос: акут, а над визвучним складом ірравіс.

Тотожний правопис характеризує й першу, латинсько-слов'янську частину паризького рукопису.

Фонетика ЛСЛ виявляє часте змішування церковнослов'янської й української стихії: не будиши певним етимологічних церковнослов'янських форм, автор (чи переписувач) впровадив низку гіперестичних написань, які дозволяють здогадуватися про його вимову. Часто трапляється так, що на різних місцях те саме чи споріднене слово появляється то в українському то в церковнослов'янському озвучненні. Цікава й стилістична функція авторських чи переписувачевих польонізмів: є цілий ряд випадків, де на місці українських повноголосих форм з *-оро-, -оло-, -ере-* чи церковнослов'янських з *-ра-, -ла-, -ре-, -ле-* вступають ще й польські відповідники з *-ро-, -ло-*, до того ж без якогось помітного семантичного зрізничування (*плотно// плáтно, слобмянный// солóмьяная, молочію// млáчю*). Виглядало б так, що автор (чи переписувач), не вмівши підшукати «вищестилевого» церковнослов'янського виразу, вдавався до знайомішого йому (якщо це був автор, то просто і в оперті на словник Кнапського) польського виразу: польська мова сповняла тут ролю ніби вищої стилістичної площини в випадку близькозвучних і близькозначних виразів порівняно до української розмовної.²⁸

Нааявну отаку суміш фонетичних рис ЛСЛ, засвідчених окремими написаннями, можна схарактеризувати такими особливостями:

1) появою церковнослов. груп приголосних *ц, жд* поруч укр. *ч, ж* (на місці праслов'янських *tj, kt', dj*): *пеццера, мещу, бдяцїй, надежда, возвожду, наслѣждаю*; з укр. мови внесено тут майже стільки ж (понад 60) разів *ж* (*хожѹ// хожду, сѣжу, сажса, верблжѹй*), вийняtkово *-зджу* (*бразджу// пригвождаю*) та куди менше вже *ч* (*молочію, регочіюся, лечю, плачію, свѣчю, ласкачію, лудячїй, оукрочень, оукрачаю*); як своєрідні гіперизми появляються *-жд* на місці цслов. *ж* (єдино-

²⁸ До речі, тотожний нахил польщити повноголосі укр. форми виявляють і ушпаська копія і копія з 1642 р. латинськослов'янського словника: *heliotropium* наврот, *inossa* броню, *бороню*, *волочѹ* тощо.

рождь « monoperos », круждуся, туждѹ, уничиждѹю, -ждень, -жде-
нїе) та *щ* замість цслов. *ч* (тещѹ) й *ш* (залищный « superfluous », сущъ
« суш, ріща », прашъ - Кнапски: *prasz* « fullo, lotor »); є тут і аналогічні
вирівняння (вззлєтяю) та польонізми (плюца);

2) появою переважно цслов. груп *-ра-*, *-ла-*, *-ре/рѣ-*, *-ле/лѣ-* (крава,
гласъ, препрѣта, древо, плѣнь// плененїе, млеко, млечкѹ, шлем) поруч
укр. груп *-оро-*, *-оло-*, *-ере-* (долото// длатѹ, гѹродѣ//градѣ, ворожѹ// вра-
жѹ, голѹдность, горѹхъ, волоскѣй, волока, волѹкѣ, борона, -нѹю, -нникъ,
молочїѹ, молотїло, гаиворонѣ, заворотѣ, коловоротѣ, колоколь, нагорода,
пѹпоротѣ, -тина, -тка, полощѹ// плакаю, похоронѣ, солѹмяная, порож-
ного, хворостѣ, береза, ожерелїе, остерегаюсь, отеребїны, черенѹвїи,
пелесїй) та польських *-ро-*, *-ло-*, *-ре-*, *-ле-* (слѹма, слѹмянный, выгло-
чѣнный, хлопъ, хлѹста, плотно, повлѹка, члонки, прохнѣю, крѹста, кро-
ликѣ, острожный, преводѣ права, древца); в деяких випадках чесько-
польське позичення скрите вже під поволокою цслов. форми (влас-
ный, прето ж);

3) появою цслов. назвучних груп *ра-*, *ла-* під давньою цїркумфлек-
совою інтонацією (при-равняю, -растаю, работаю, разный, раз-, ла-
дїя) поруч їх укр. відповідників *ро-*, *ло-* (роблю, рѹвное, розный, ро-
льная, рослїй, роз-, лодїя, локоть, лони);

4) появою виїнятково цслов. групи *-лѣ-* із праслов. сонантного *l*
(мльва); зрештою ж майже скрізь тут східньослов'янські відповідники:
а) давнє *-ъл-* (вълненїе, вълхвѣ, -вѹю, -шба, -шебникѣ, -шебница), б) і
частїш новї *-ол-*, *-ел-* (безмолвникѣ, боговолшебникѣ, солнце, вѹпол-
чаюся, молчю, наполняю, столпѣ, толжю, толща, волнѹ, чолнѣ//челн);
зрїдка тут польські відповідники *-ло-*, *-лу-*, *-ел-* (слонце, -нечный,
тлумокѣ, келѣ, белкотанїе, -очю); на мїсці праслов. твердого сонант-
ного *г* тут скрізь *-ор-* (горбѣ, гордїй, воскормляю, корнѣ, исторгаю)
чи то на мїсці м'якого сонантного *г* - *-ер-* / *-ир-* (черпаю, сердце, мерз-
знетѣ, чермная, чирвоный) - за виїнятком польонїзмів, де тут *-ар-*
(карпѣ, партачѣ, саркаю, сарга, смаркаю) *-ер-* (кернозѣ), а чи то цер-
ковного болгаризму *враска* « *tuga* », *враскавїй* « *tugosus* »;

5) виключною появою у назвѹці слів лиш цслов. *е-* (единѣ, елей,
есень, есенный).

6) цслов. вимова груп *че-*, *же-*, *ше-* переважно замїнюється укр.
чо-, *жо-*, *шо-* в випадках: чоло, чолнѣ, чопѣ, чопѹкѣ, чоснокѣ, шостаѣ//
ше-, щотка// *ще-*, жолнѹ, жолтѹвїй, -тѹкѣ, -тѣю, -тая// *желѣ*, *ожогѣ*,
жоравѣ// *желѹдѣ*, *желѣ*, - і подїбно в суфіксі *-ок*: смѣчѹкѣ, цвѣчокѣ,
ланцѹшѹкѣ // *бочѣкѣ*, *язїчѣкѣ*, - при чому заважити тут могли й поль-
ські форми з Кнапського як напр. у випадку *колѹчѣкѣ* аптекарскїй та
в суфіксі *-онїй* (заслужонїй, недопечѹнїй, оучонїй) супроти зага-

льного тут *-ений* (*гашёная, стрыжёнйый, выглючёный*); як голосний основи після шипних у першому члені словоскладення переважає тут *-е-* (*мужедоблестіе, кожержзатель, меченосецъ// тысяцократъ*); зате ж *-о-* переважає тут у таких словоскладеннях, де в першому члені основа на приголосний (*болъзноврачь, браноначълникъ, брононошу, радостотворю, дѣтоучител, сластолюбѣцъ, десятослѣвіе*), але: *земледѣлецъ, имѣнййлюбѣцъ*;

7) цслов. назвучне *ю-* (вийнятково *у-*) виступає в церковнослов'янізмах (*оуза// юза, оузникъ//юзникъ, юный, юродъ, юха*).

Українські, в тому й говірковій північні, риси проявляються в неетимологічних написаннях зокрема в вокалізмі ЛСЛ:

1) літера *ъ* зміщується: а) з *і*: нищйй *consumptor, extinctor, exterminator* (Кnapski DPL *niwczyciel...*), паргамльнъ, песьлй, козьлй// козьй, лътеплъ, с кълм', сплъжъ, сплъжърня, смлъжаю, сцѣсло (поль. *ściśle*), кмльнъ (пор. наддністр. кмін: кмїну//кмену) - теж на місці подовженого *е* в нових закритих складах: безимльнйый «*apomus*», жужль, приплѣчокъ, погрльбъ// погрѣбъ; б) з *е*, особливо ж не під наголосом: слепйй// слѣпый, клещѣ, на хлѣбе, в' склѣпе, к стенѣ, в тѣле, целебная, медвѣдокъ//вѣдокъ, -вѣдица, -вѣжйй, нѣсуцйй, пременяю, венець, приплченнйй, до стрелянйя; таке зміщення вказувало б на північноукр. вимову *ъ* як дифтонгу *'ie*, чи то *'i* під наголосом, а як монофтонгу *e* без наголосу;

2) літера *и* зміщується з *ы*, зокрема після *р*, крім загальних неетимологічних написань *кї/ки, хї/хи, гї/ги*, - а що відображувало б укр. злиття давніх *і* - *ы* в одному середньому *и*: а) написано *и* замість *ы*: сирйще, тйсяща, -йщникъ, -йщнйй, -йщократъ, дважди, оугризаю//оугрызаю, охрипляю; б) *ы* замість *и*: незлобйвий, скрыня, скрыпаю, стрыгү, теж обтѣчю *circumcirro* (контаміноване з обтѣку й обтицаю);

3) на північно-укр. вимову ненаголошеного *я* [*'a*] як *е* (на місці праслов. *ę*) вказували б написання *мѣсець// мѣсяць, помен, тресавица, оледѣневаю* - заростаю хворостом (пор. *лядина*), *преждесвещённый, подльгаю, -аніе, возлеганіе, -гаю, веснёнйй, звѣцаю, поледвица, двекую, грезно, -овеніе, гръза; гіперистичне пятлоглашеніе// пѣтель*;

4) про спорадичну акучу вимову ненаголошеного *о* як *а* свідчило б написання: *нагавицы// ногавица*;

5) про північно-укр. вимову прикметникового закінчення *-ий* як *-ы/ -и* свідчило б, може, написання: *пещренны*;

б) у міжконсонантній слабій групі *-ръ-, -рѣ-, -ль- ль-* виступає вимова *-ри-* (*гримйтъ*), *-ре-* (*крещү*), *-ро-* (*кровавлю, -вавый*), *-ло-* (*яблоко*), *-ле-* (*блевѣтина, блестящйй*);

7) змішуються приростки *у-//сь-* (оукушеніє) й *из-//сь-* (истпасаю, искидаются, испираю);

8) отвердіння приголосного *р* викликало низку хитань у написаннях: *-арь* (бляхарь, боднарь, цетнарь, вертоградарь, вратарь, календарь, крамарь, канарь, - теж віхорь) поруч *-арь* (буднарь, волнярь, гончарь, працарь, райтарь, смолярь, столярь) при традиційних *дверь, дебрь, -рю// -ру, -рую* (варю, мѣрю, которуся, господарюю, подкурую), *-рю// -раю* (покаряюся, повторяю// загараю, побараю), гіперистичні: *пряжмб, прѣженный, оутеряю// утираю*;

9) пом'якшена (« середня ») вимова приголосного *л* стала причиною хитань у написаннях *-ля-// -ла-* (вѣскрилаю// -ляюся, облягаю circumpono, Кнарські LP okładam), *-лю// -лу* (приемлю, емлу), написання *-лн-, -лм-* замість *-лын-, -лым-* (смертельный, -ителный: размыслительный, страдателный, полный campester, agrestis, бѣлмо); вимова *ѣ* на місці післявокального визвучноскладового *л* позначилася всього в словах: *немовую, -ующій, -вѣтко, примовка, -мо[ѣ]ляеть* та в гіперистичному нагѣль cantus;

10) про м'яку поліську вимову груп *-ін-, -ин-* як *-ін'-, -ин'* свідчать написання *оугиняюся// -гиняніє, запиняю, запинатель - supplantato, impedio, obsto; supplantator, interpellator, obturbator; заклинюю cuneo, cuneis firmo* (Кнарські DPL zákliniam со), *заклинаніє obstructio per cuneum adactum, слылю (sline) floreo, -esco, claresco, innotesco*;

11) після всіх шипітих пишеться у визвуці слів *-ь* радше за традицією (болѣзноврачь, вещь, мужь// слыжь, ваиь); про м'яку вимову *ч* у групах *ча, чу* свідчать майже послідовні написання *чя, чю* (чюбь, чюдо, мучю, куцю, врачюю, гоцю// -чу, чящь, чястость, срящя), але поруч *-чій* (послідовно як *і: -щій, -шій, -жій*) є *й: чьжь, щыплб*; приголосний *ц* послідовно твердий в суфіксах *-ець, -ица, -яць* (мѣсяць), *-ца* (братоубійца), хоч у їхніх деклінаційних закінченнях неповні (рукавицы, стрѣлицы, выступиць, сосцемь, отцу, творцевь, сосцами, - а теж яиць, на яицах// яицех);

12) про спорадичну вимову м'якого *т'* як *к'* свідчить написання вѣкя frons;

13) написання *галунь, оусарь* відображують лиш польський першовзір (Кнарські DPL: hálun, usarz), а не вимову з приставним *г-* перед назвучним голосним слова²⁷

²⁷ Така вимова засвідчена з терену південно-західних укр. говірок з 2-ої половини 17 в.: напис на образі в Волиці Деревлянській 1680 р. Филон Пстрин Гатлясовиц; підпис маляра з 1-ої пол. 18 в. Илия Оусаковский, малярь жулкевский -

Наголос ЛСЛ виявляє низку особливостей порівняно з часово дещо старшим « Лексиконом » П. Беринди,²⁸ а які тут зводяться до іншої, бо північно-східної в ЛСЛ, наголосової системи; може, важила тут інколи інша церковна традиція чи вплив російського наголосу - хоча б у переписувача.

В відміні особових, вказівних і питальних займенників з накінцевим наголосом у \dot{I}^1 , \dot{D}^1 , A^1 немає типового укр. відтягання наголосу до початку слова після прийменника (на когó, по негó, за/у себе, не к томú).

Зрідка зустрічається перекид наголосу на прийменник із напочатково-наголошеного 1- й 2-складового іменника (на́ ноги, - і подібно: пре́йзлиха, о́крестъ, полúдне, н́бчто)

В деклінації засвідчене морфологічне використання наголосу, щоб протиставити гомонімні одинні й множинні форми (яйце: на яйцех, ко́блца, дрéвца; слóво: словéи// лѣты I^3). Про відтягання наголосу до початку слова в 2-складових жіночих іменників на -а в A^1 порівняно з H^1 (й іншими відмінками) свідчать приклади лозá: лóзу, водá: во́ду, о зéмлю (явище, втрачене в білорусині); подібно накорінний тут наголос у множині (звѣ́зды, но́ги, го́ры, стѣ́ны), при чому жіночі з суфіксом -ка не виявляють в ЛСЛ типового укр перекиду наголосу на закінчення (я́тки, нѣтокъ// боцѣ́къ - як і ба́бы) Перекид наголосу на закінчення в \dot{I}^1 відмічуємо в: дѣтѣ́й, вѣщѣ́й, зѣлви - зельвѣ́й// звѣ́ри - звѣ́рей, ко́ней, гúслей.

В чоловічих односкладових, зокрема на -к, в однині накорінний, сх.-укр. наголос (бра́ку, мúжа).

Інакше ніж сьогодні панує баритонічність у деяких 2-складових (вра́бій, мравѣ́й, сла́вій, кісѣ́ль, кля́пышь, ко́бель, свѣ́рдель, со́боль,

Eliasz Husakowski malarz Żółkiewski, пор. С в е н ц і ц ь к а В.: *І. Руткович і становлення реалізму в укр. малярстві 17 ст.*, Київ 1966, стор. 133, 138.

В покрайньому дарувальному записі з 1652 р. на буковинському юсового письма 16 в. рукописному Євангелію о. Кирила Букоємського, пароха Винник б. Львова, (нині в бібліотеці Й. Е. Кир Івана Бучка в Римі) читаємо: ма́тѣи голѣ́ник [= Олі́йник]... у селѣ бѣ́винцех. за держави его пана ардатѣ́я вѣ́старника... (стор. 102а, 114б-115б, 118а). Сучасним діалектним поширенням приставних звуків займаються статті: Ш и л о Г. Ф.: *Явище протези в слов'янських мовах*, Вопросы славянського язукознавання, кн. 2, стор. 229-48, Львів 1949; За́кревська Я. В.: *Явище протези в західних говорах укр. мови*, Дослідження і матеріяли з укр. мови, т. ІУ, стор. 66-73, Київ 1961.

²⁸ Веселовська З.: *Український наголос у Лексоні П. Беринди*, Записки Історично-Філологічного Відділу ВУАН, т. 21-22, стор. 7-28, Київ 1929; Горбач О.: *Два видання Бериндиного « Лексону »*, Наукові записки Укр. Технічно-Господарського Інституту в Мюнхені, т. 7 (10), 1965, стор. 123-36, відбитка, стор. 11-15.

цеберъ, рарогъ, пѣстунъ) то знову ж окситонічність (овошь, оудодъ, троскотъ, кремѣнь, корѣнь, елѣнь, степѣнь, соколъ, клопотъ)

В чоловічих запозиченнях наголос переважно накінцевий (алекторъ, преторъ, философъ, стомах, кратиръ, колнѣръ, талѣръ, бурштинъ, гетманъ, фурманъ), хоч є й сліди польського посередництва в формі баритонічного наголосу (бардышь, бахмать, кармазинъ, паргамѣнь, сагайдакъ), крім випадків, де збережено даномовне місце наголосу (риторъ, діаволь, канцлѣръ).

У словоскладеннях наголос скрізь на 2-ому члені (злодѣй, листопадъ; але в зредуплікованому: колоколъ).

У спросткованих безсуфіксних виразно переважає сх.-укр. тип з накорінним, і не зах.-укр. з наприростковим, наголосом (завѣртъ, закладъ, прикладъ, народъ, обводъ, окрікъ, подкупъ, сусѣкъ, оупѣхъ), хоч трапляються й наприростково-наголошені (підвигъ, послухъ, отрокъ, ізвергъ, сумракъ, промысль).

Серед суфіксів: 1) при *-анин* переважає наголос *-анин* (пред-, под-гражданинъ, поселянинъ, християнинъ) поруч *-анин* (людянинъ, землянинъ, римлянинъ, ормянинъ); при *-ин* наголос насуфіксний (турчинъ, татаринъ, людинъ, єдиновластелинъ), але є й персинъ та польонізм москвитинъ; 2) при *-ар* (теж у подібновизвучних позиченнях: календаръ, канаръ, леваръ, фонарь, цетнаръ) переважає насуфіксний наголос (34 приклади) втрое накорінний (11 пр., бляхаръ, пекаръ, печатаръ, олтаръ); 3) поруч частішого насуфіксного наголосу *-ачь* (смаркачь) зрідка тут зустрічається й накорінний (пугачь); 4) при *-ець* накорінний наголос (41 пр.) та насуфіксний (38 пр.) зрівноважуються: у частих бо тут словоскладеннях наголос майже завжди відтягається на корінь (творецъ: хлѣботворецъ, але є й: обрѣтословецъ); 5) при *-ик* наголос лиш накорінний (кличикъ, звощикъ, царикъ, мечикъ); 6) при *-ник* виразно переважає накорінний наголос (бл. 170 пр.: вѣбникъ, голубникъ, лавникъ, чаровникъ), рідше напрефіксний, над насуфіксним (26 пр.: суперникъ// сьперникъ, копытникъ, блудникъ, колесникъ, рогожникъ, словникъ, оученикъ); 7) при *-ок* у безприросткових (теж у подібноформних позиченнях: рынокъ) переважає насуфіксний наголос (курокъ, нурокъ, шнурокъ, смьгчокъ), але зустрічаються й накоріннонаголошені, може, й під польським впливом (дѣдокъ, медвѣдокъ, рѣжокъ, члѣнки, язѣчекъ, фиалокъ, цвячокъ, келишекъ, колачекъ); у спросткованих переважають накоріннонаголошені сх.-укр. типу (подсѣдокъ, подпѣсокъ, наперстокъ, припѣчокъ, присѣнокъ, свѣтокъ, спісокъ, оуломокъ, прибітокъ, опрѣснокъ, польонізм пагѣрокъ), хоч є й насуфікснонаголошені (оупадокъ// оупадокъ, словоскладення рѣзомѣшокъ); 8) скрізь наголос *-тай* (возатай, ходатай); 9) при

-*(а)тель* наголос накорінний (дѣлатель, вѣятель, плаватель, плакатель, їматель) то *-їтель* (досадїтель)

Серед окситонічних середнього роду назвемо: вретенó, греблó, колесó (Г¹ -сé, Д¹ -сї), кроснá (Н⁸), лядвїя, мошнá, ноздря, плеснá, рунó, сребрó, тенетó, оушкó, бервнкó, племя, чисмя; серед баритонічних: дѣло, копыто, рѣкло, нядро, оувясло, шóгло, ятра, їмя.

Серед с у ф і к с і в : 1) при *-ало* панує насуфікський наголос (бряцáло, клепáло, очищáло, писáло, по-, черпáло), винятково накорінний (пострѣкало); подібно скрізь наголос *-їло* (9 пр.), крім: правїло, мѣрило; 2) у віддієслівних та збірних наголос *-(ов)áнїе, -ѣнїе* (глаголанїе, сѣтованїе// сѣтованїе), рідше ж накорінний (невѣденїе, знáменїе, кáменїе, чи пáкощенїе// корѣнїе); подібно накорінний при *-тїе* (гнїтїе, закрьтїе// сметїя); 3) при *-ище* переважає накорінний наголос (23 пр.: стáнище) супроти насуфікського (9 пр.: нырїще); 4) при *-ство* перевага ненасуфікського наголосу (47 пр.: козáцтво, домóвство) над накінцевим (5 пр.: существó, отчествó// отчѣство); 5) перевага насуфікського наголосу при *-їво* (варїво, 3 пр.// сѣчиво).

Серед жіночих безприросткових іменників на *-а* відмічуємо окситонічні: воня́, молва́, юха́, струя́, тугá, свобода́, скорупá, ротá, рудá, икра́, калитá, камарá, которá, крамола́, машкарá, одеждá, опончá, острога́, дрохвá, тасма́, сурма́, сакра́, флевá, чешуя́ - та баритонічні: ва́га, жїла, ма́ра, пїла, плáта, пѣна, ра́ка, со́сна, я́за, ко́бза.

Серед сприросткованих панує тут сх.-укр. тип накорінно-наголошених (повлóка), а напрефікський лиш при декотрих приростках (пáгуба, прáбаба) чи то там, де в корені зник слабий півголосний (прїтча, прїшва//похвá, распря́)

Безприросткові наголошують суфікс *-їзнь* (болѣзнь), *-язнь* (боязнь, прїязнь), *-ѣль* (гибѣль - з приростком: погїбель).

У жіночих сприросткованих на приголосний панує напрефікський наголос (прóпасть), зрідка ж накорінний (ненасѣть, отрáсль, при-).

Серед с у ф і к с і в : 1) при польському *-изна* баритонічний наголос (трутїзна, польщїзна); 2) при *-ина* трапляється найчастіш насуфікський наголос (24 пр.: зубрїна, осичїна, ровнїна), рідше накінцевий (17 пр.: община́, храмина́) та зрідка накорінний (4 пр.: лїсїна); при *-(ов)ини* наголос чи то взятий з основного прикметника й дієслова (бобóвини, космáтини, оумывáлини, обсѣвини, омѣтини, смаркóтини) чи то насуфікський (вощїни, милїни, отеребїни, рочїни, христїни); 3) при *-ба* насуфікський наголос (8 пр.: грозбá) та рідко накорінний (3 пр.: дрўжба); 4) при *-ва* то накорінний то накінцевий наголос (пáства// литвá), при *-итва* насуфікський (гонїтва); 5) суфікс *-ка* буває винятково й накінцевонаголошений (крескá, тачкá, кишкá); він ще

не в такій мірі, як сьогодні, спричинює баритонічність у більшескладових накоріннонаголошених (кóкошка, крáмарка, мáковка, мáслянка подібно як: мéлничка, пóкрывка, сýрватка, лáсичка - хоч є й: подв'язка, налívка, родитéлка); 6) при -(н)ица переважає накорінний та ненасуфіксий наголос (65 пр.: жегáвица, з'бница, мнóжицею, плащáни́ца, рожде́ница, спóдница, тáнечница) супроти насуфіксийного (37 пр.: каменíца, оусянíца); 7) зрідка -ость буває наголошений, як у білору́щині (тихо́сть, сладо́сть, люто́сть, зимно́сть, - супроти 17 пр. ненасуфіксийного наголосу); 8) при -ота наголос накінцевий (простотá, щедротá - 26 пр.), а вийняtkово ненакінцевий (велел'б́пота, сухо́тб́).

У прикметників в відмічуємо інакші від сьогоднішніх літературних та характеристичні: накоріннонаголошені (бл'б́дый, но́вый, ста́рый, дивный, живая//живо́е, то́нкая//те́нкий, ме́ртвая, мя́гкий, р'б́дкое, сл'б́пый, хла́стый) та накінцевонаголошений (прост'б́ый).

Серед прикметникових суфіксів: 1) наголос -áвый (слиня́-вый); 2) при -'аний переважає насуфіксийний наголос (25 пр.: весне́ный), вийняtkово накорінний (4 пр.: глиня́ный, солóмая, тítляный); 3) при -(ов)атый переважно насуфіксийний наголос (грудовáтый, щетиновáтый), зрідка накорінний (кíловатый); 4) при -ивый переважає насуфіксийний наголос (30 пр.: которлívый) і зрідка накорінний (7 пр.: мýлостивый, п'я́нiв'ъ, смотре́лив'ъ, неув'б́тлив'ъ, многоглаго́ливый); 5) лиш насуфіксийний наголос в: -iтый (нарочiтый), -iстый (незгорiст'б́ый), -iнный (гусiнный, сестрiнный); 6) при -(и)телный виступає - як і в іменникових суфіксах -(и)тéльник (тяжатéльник), -итéлство (томитéлство, с'им'б́тéлство) - ще двоякий наголос: а) нині одинокий, в ЛСЛ однак рідший (9 пр.), накорінний (с'творiтелный, попечiтелный), б) частiший (15 пр.) насуфіксийний, виниклий може й під впливом польщини (хоч є й: сотворитéль// с'творитéль) -итéльный (оудовлитéльный, сходитéльный, истребитéльный, непримиритéльный, неув'б́ритéльный, неуязвитéльный, перебуватéльный, преноситéльн'б́// преноситéль, смиритéльный, смотритéльн'б́// смотритéль, страдатéльный// страдатéлство, подражатéльный// подражатéль, ц'б́литéльный// ц'б́литéль, оуподобитéльный); 7) при -(ь)ный виразно переважає накорінний наголос (ок. 350 пр.: я́сный, р'б́чный, см'б́шний, трóдный, тóчный, т'б́сный, но́чный, л'б́т-ный, квáсное// безквасный, брóдный) супроти накінцевого (ок. 20 пр.: оушна́я//оушный, сапожн'б́ый, обилн'б́ый, земн'б́ый, кожна́я, животно́е, десна́я, власно́е); можливо, що на таку перевагу накорінного наголосу вплинули й накоріннонаголошувані іменні/короткі форми (то́чень, шу́мень); 8) при -овый виступає наголос: а) зрідка накінцевий (5 пр.: возов'б́ый, гаев'б́ый, огне́вая, потов'б́ый, шутова́я - частий напр. по наддністрянських говірках), б) частiше накорінний (10 пр.: кашле́вый,

козолѣповый, краніево, магнѣтовый, маерановый, мартовый, медвѣдковый, рокітовый, яловый), в) найчастіше ж насуфіксий (34 пр.: верховый, врановый, домовый, карбовый, козловый, локтевый, медовый, перстовый, ситовый, слюзобый, чоповое, сынова); 9) при *-(ь)скій* переважає накорінний наголос (30 пр.: морскій, пастырскій, аптекарское, млынская) і лиш виїняtkово зустрічається накінцевий (пол'ска́я); 10) при *-ѣнный* переважає насуфіксий наголос (90 пр.: благовременный//временнѣ), зрідка ж накорінний (15 пр.: естественный); тісно пов'язаний тут і наголос пасивних дієприкметників минулого часу *-ена/-еный*, серед яких виразно переважає і в коротких і в довгих формах насуфіксий наголос, - нині характеристичний лиш гуцульсько-покутсько-бойківським говіркам, а деінде лиш ад'єктивізованим дієприкметникам типу *печѣний*: на 35 коротких і 31 довгу форму насуфіксно-наголошених (варѣный, плетѣный, оукрашѣнѣ, прокажѣнѣ) припадає лиш по 4 довгих і коротких приклади накоріннонаголошених (глаженый, пряженый, смаженый, скбрченый//скорчѣнѣ, оумучѣнѣ, оударѣнѣ, ославленѣ).

В пасивних дієприкметниках минулого часу на *-(ов)анѣ, -(ов)аный, -(ов)анный* виразно переважають, - як сьогодні в білорущині, - насуфіксії наголоси (53 пр.: мурованая, вырѣзанный, насилуванѣ) супроти накорінних чи інакших (10 пр.: связанѣ//превязанный, нечаянный//отчаянный, нитованный). В дієприкметниках на *-мый* панує наголос *-ѣмый* (застарѣлый, огорѣлый, польонізм: оплѣснѣлый). В пасивних дієприкметниках теперішнього часу *-емый, -имый, -омый* виступає то насуфіксий наголос (питомый, стерпимый, емлѣмый//емлемѣ) то накорінний (недовѣдомый, богодвѣжимый, обидимѣ, мѣслимый, крім -желѣемый); подібно й серед активних дієприкметників теперішнього часу - то насуфіксий (борющихся, стѣнѣщѣ, блудѣщій, носѣщій, обидѣщій, творѣщій і: прилежѣй, належѣй) то рідше накорінний (кблущій, богоглаблущій).

При ступінюванні прикметників відмічуємо наголоси: отраднѣ, оудобѣ//преднѣишій, навѣишѣе.

У числівників наголоси: шестьсотѣ//сѣдмсотѣ.

У прислівників і часток назвемо наголоси: (с)задѣ, сѣпредѣ, исконѣ, лонѣ, кромѣ, сквозѣ, вездѣ, колмѣ, толмѣ//мѣ, болмѣ, бохмѣ, весмѣ, елмѣ, сюдѣ, откудѣ, овудѣ, тогдѣ, иногдѣ, поверхѣ, толикоѣце, шѣстижды, многѣжды, многѣицы, множѣе, попрѣмногѣ, намнозѣ, испѣрва, спрѣоста, повтрѣе, начѣстѣ, наединѣ, надѣсноб, нѣзу, всячѣски, вѣну, никакѣже, тамождѣ, інако, єдинѣче, здалѣча, понѣ, бле, доколѣ, вигук: оубый.

У наголосі дієслів характер словника дає вгляд лиш у наго-

лошування 1-ої особи одн. тепер. часу, без дальших осіб; проте й ці дані приносять цікавий матеріал для історії укр. наголосу. Серед 2-складових дієслів кон'югації *e, u* панує сх.-укр. тип наголосу накінцевого в 1-ій особі одн. (з незасвідченим у ЛСЛ перекидом наголосу на корінь у дальших особах): каж^у, с^ьннопиш^у, гон^ю, живл^ю, молоч^ю, полош^у, пустош^у, грохош^у, хож^у, оужож^у, внош^у, навож^у, належ^у: приналéжить (отже ще без сх.-укр. й білоруського відтягання наголосу у сприросткованих з ходити, носити, возити, водити, напр. приходити, приходжу).

В дієслів на *-ую[-овати]* частіший тут ще тип з наголосом *-ую* (де нині в сприросткованих і відіменних накорінний наголос): взыск^{ую}, древодѣлств^{ую}, за-, над-, об-, под-, пре-, при-, по-, с-пис^{ую}, на-, засмол^ю, застар^{уюся}, избыточеств^{ую}, изсякн^{ую}, кознств^{ую}, навож^{ую}, на-, под-, с-, съобвяз^{ую}, налом^{ую}, насол^ю, обач^ю, обин^{уюся}, облам^{ую}, облиз^{ую}, обросн^{ую}, об-, под-рѣз^{ую}, оглуш^{ую}, оклевет^{ую}, откуп^{ую}, пре-, отряс^{ую}, по-, от-слуг^{ую}, погол^ю, подвиж^{ую}, подкас^{уюся}, подмаз^{ую}, подмуров^{ую}, по-, с-, оу-каз^{ую}, послѣд^{ую}, пособств^{ую}, пострѣл^ю, превар^ю, предстателств^{ую}, прекрав^{ую}, пре-, припал^ю, препояс^{ую}, пригриз^{ую}, призорств^{ую}, проваж^{уюся}, разноглас^{ую}, розбратств^{уюся}, с^ьвѣт^{ую}, с^ьглас^{уюся}, с^ьпоспѣшеств^{ую}, с^ьпрят^{ую}, страдалцеств^{ую}, тяжкосердств^{ую}, оуска^ю, оуступ^{ую}, чювств^{ую}, шеств^{ую}, шавств^{ую} і навіть: пл^ю; у несприросткованих тут і нині наголос *-ую* (лѣк^{ую}); поруч трапляються рідше й накоріннонаголошені (46 пр.: бесѣд^{ую}, вѣспіс^{ую}, міл^ю, оучаств^{ую}) та рідко накінцевонаголошені (опис^{ую}).

В дієслів на *-аю/-ати* найчастіший (35 пр.) наголос на *-аю* (зокрема з суфіксом *-ываю*: закопыва^ю, прислужива^{юся}): сарка^ю, оупита^ю, рідше - накорінний (14 пр.): сапа^ю, кланя^{юся}, надѣма^{юся}, і прест^{аю}, пода^ю, - і стільки ж (13 пр.) накінцевонаголошених: омыва^ю, отверга^{юся}, тача^{ю(ся)}, оумуча^ю, скита^{юся}, рыга^ю//рыга^ющій, припомина^ю, свѣря^ю, руга^{юся}, преступа^ю//п^{аю}, пренебрега^ю, пополза^{юся}, як і: оуста^ю (звідки такий наголос, м.ін., перенесено сюди).

Серед відприкметникових дієслів на *-ють/-ютьи* переважає насуфіксний наголос (22 пр.) над накореневим (3 пр.); подробиці тут інакші, ніж сьогодні (хрופоват^{ють}, кростав^{ють}, сверѣп^{ють}: рогат^{ють}, ржав^{ють}, лыс^{ють}, плѣсн^{ють}, мертв^{ють}).

Серед дієслів кон'югації *и* ненакінцевий наголос (42 пр.) виявляють: а) давні баритонічні - з акутовою інтонацією кореня (і: с^ьпл^ю, м^ьсл^ю, сл^ьш^у, недосл^ьш^у, за-, нена-в^ьж^у, м^ьр^ю, проваж^у, ст^авл^ю) й б) відіменні (б^аб^ю, безч^ьн^ю, б^ріж^{уся}, в^асн^ю, г^лаж^у, ж^ал^ю, м^ьл^ю, об^ьж^{ду}, сл^ьн^ю, см^аж^у, сл^авл^ю, ск^орч^{юся}, гетман^ю, гром^аж^у, д^ьр^авл^ю,

злѡблюся, кровáвлю, кручїнюся, мáлюся, неистѡвлюся, пáкошу, фур-мáню, шафрáню, хрѡповáчу, исходатáю, стрѡю). Накінцевий наголос тут і в складених (благоволю́, - дарю́, -творю́); читання виникає лиш у словоскладеннях із *-словлю* (благословлю́// наро́до-, испыто-, есте-ство-, бого-, блядо-слѡвлю).

М о р ф о л о г і я , в ЛСЛ представлена скупим та неповним ма-теріалом, все ж виявляє, поруч всеохопної тенденції церковносло-в'яничити й архаїзувати систему деклінації й кон'югації, і цілу низку живих розмовних елементів.

В деклінації чоловічих іменників відмічуємо такі закінчен-ня: 1) в І¹ *-а//у* (стомáха, шлѣма, п'ѣска, огня́, рода, клáса, кнѡта, пое-динка, усп'ѣха; лну, лúку//а, меду//а, долгу, торгу, см'ѣху), 2) в Д¹-у (от-цу, недугу), 3) в І¹ м'яких *-ем* (сосцемъ, ремѣнемъ, оубоѡемъ), 4) Л¹ *-ѣ/-е, -у, -и* (в живот'ѣ, дѡм'ѣ, хлѣбе; по верху́; случáю, огнї́), 5) в Н³ *-ы/-и* й *-е* у твердих (класы, ножны́, струпы, заметы, сосúды//и, власы, серби, саракини, накол'ѣнки, страхи, божкї́; пиряне, граждане), *-ѣ/-ы -и, -іе* у м'яких (мохр'ѣ, клец'ѣ, выступ'ѣ, стр'ѣлцы, щипцы, птенцы́, пращы, ногты, дни, п'ѣнзиз, зв'ѣри; людїе - при чому *-ы/-и* це фонетичні варіанти ненаголошеного *-ѣ*), 6) в І³ *-ов/* - у твердих (волѡв'ѣ, ор'ѣхов'ѣ, плодѡв'ѣ, сосúдов'ѣ, сапогѡв'ѣ, судѡв'ѣ, воїнов'ѣ; римляне) та *-ев'ѣ, -ей/-ій* у м'яких (ловцев'ѣ, краєписцев'ѣ, мравїев'ѣ; коней, зв'ѣрей, каменей, п'ѣнзизей, зелв'ей; жоравїй, людїй), 7) в А³ творцев'ѣ, зв'ѣри, сосúды, 8) в І³ *-ами* (власáми, стихáми, псами, сосцáми), 8) в Л³ *-ах* (на поясах'ѣ, палях'ѣ, овоц'їях'ѣ).

У жіночих відмічуємо: 1) в Н¹ форми: пустыня, свят'їня, мáти//матерь, дщи//дщерь, 2) в І¹: землї́, рушницы, вѣщцї, крови, 3) в І¹: св'ѣщїю, пáлицею, нощїю, л'ѣностїю, сов'ѣстїю, немощю, 4) в Л¹: в землї́, катовн'ѣ, 5) в Н³: нѡги, руки, жїлиц'ѣ//рукавищы, мощцї, вщцї, ости, перси, 6) в І²: нїток'ѣ, бочѣк'ѣ, птиц'ѣ, зав'ѣс'ѣ, скр'ѣжал'ѣ, вщѣй, гуслей, 7) в А³: птицы, 8) в І³: пѣрсми, 9) в Л³: на скр'ѣпищях, вечерях, перс'ѣх'ѣ.

У середніх іменників: 1) в Н¹: *-я/-е* у збірних (в'ѣкя « віття », бо-гословїя, збоже), 2) в І¹: отрѡчáти, колесѣ́, 3) в Л¹: в т'ѣле, на лицы́, од'ѣянїи, телесї́, колесї́, 4) в Н³: ноздря́, кол'ѣни, 5) в І³: пер'ѣ, д'ѣль, окѡн'ѣ, блѡдов'ѣ, кол'ѣн'ѣ, ящц'ѣ, сокровищц'ѣ, словѣс'ѣ, оушѣс'ѣ, дрѣвѣс'ѣ, 5) в І³: словы́, л'ѣты, греблї (в: греблї д'ѣланїе *remigatio*; Кнарски: *wiosły gobienie!*), 6) в Л³: в ноздря́х'ѣ, членовїях'ѣ, на яйцех//цах.

Зрїдка трапляються й архаїчні форми двоїни: А² *руц'ѣ//* три л'ѣта - *теж* в особових займенників: А² чаю.

У *прикметників* вповні збережений м'який тип (синїй, третїй, танїй, преднїй, верхнїй) *теж* при відносних, утворених від назв тварин і

птахів (орлій, ослеє, лисій, струсій, песьій); як у полтавських говірках, він навіть поширений на накоріннонаголошені, первісно тверді, з суфіксом *-(en)ний*: законній, стонченній; засвідчене тут і спричинене цією групою хитання серед первісно м'яких: вечерный//*-ня*, горный//*-ня*, внутренний//*-ння*, средний//*-ний*.

В деклінації прикметників відмічуємо: 1) в І¹ *-аго*, *-ья/-ія* (криваго; виннья, морскія), 2) в Н³ в чолов.р. *-iu/-ia/-ья/-ы/-и* (снѣжній, вареній, оугорстїи, поганстїи, домовїи; притворнья; желѣзны, подземни) та *-iu/-ia/-ья*, *-ье*, *-ы* в жіноч.р. (мясній, копанїи, царскїя, перстовья, столовые, Хрїстовы).

Короткі форми атрибутивного прикметника й дієприкметника ще доволі часті й виступають, інколи без різниці, поруч себе: масличень хлѣбъ// маслічний елѣй, репинень// репинный лѣсъ. Особливо ж трапляються короткі форми в присудку (иду пѣшь, обидимъ есмь). Окремі якісні (мудръ//*-рый*, золь//*-злый*, равень//*-вный*, винарскъ//*-скій*), а далі присвійно-відносні прикметники на *-ов(ый)* виступають у довгих і коротких формах (слонова//*-вая*, кранієво мѣсто, мартовое пиво). Атрибутивне вживання коротких чоловічих форм перейняте з церковнослов'янщини. Подекуди короткі форми служать для субстантивізації (глухъ *turdaster*, глухїй *turdus*, млада *iuventio, tenera*). Атрибутивне вживання коротких прикметників засвідчене особливо й у жіночому роді, при чому зокрема в постпозиції (риза мужеска, кожа одерта, колесніца накрѣита, шина желѣзна, сосна сажденна, глина чермна// рожа чѣрмная, костка мѣртвая, кошница мльнская, манна жидовская, роса смѣрзлая а теж: доиная крава, ормянска земля, та в відокремленому розгорненому атрибуті (листва к стенѣ прибита, матеръ живу имущій).

Серед активних дієприкметників засвідчені в теперішньому часі: в чолов.роді переважно аналогічні в Н¹ утворення (не сущій, носящій, - зрідка: невредящъ, стениящъ) та вийняtkово первісні займенникової відміни (сый, прилежай, небрегїй, присягїй, ноговлекїй - при чому формально ніби «перфективно-аспектове» присягїй *atingens, contrectans* насправді має імперфективне, теперішнє значення!); в жіночому роді тут усього нові: сѣдящая, стоящая.

Відприкметникові прислівники утворюються закінченнями *-о* (подобно//*-нѣ*, равно//*-нѣ*) та *-ль* (безсмертнѣ), зрідка ж *-е* (крім туне, тце, теж одиначе// інако, - це лиш заміна ненаголошеного *-ль*: дивне, законне, оустне, безпредѣльне), а від прикметників на *-скїй*: *-ски* (римски, всячески). Розрізнення поміж формами *-о/-ль* проведено інколи ще за засадою, що форма з *-о* вживається в складеному присудку як коротка форма прикметника (извѣстно сїе *deliberatum est...*), а *-ль*

як прислівник (извѣстнѣ certe, sine dubio). Вповні архаїчно-церковнослов'янські зокрема первісні прислівники місця, часу й способу (вездѣ, овѣду, вѣну, дркѡлѣ, сѣмо// сюды, тогдѡ) а теж частки (ѡле, тѡкмо), сполучники й винуки (оувѣй).

Серед *займенників* відмітимо в особових енклітичні форми: Д¹ ми, А¹: мя, тя, ся, церковнослов'янські Д¹: тебѣ, себѣ, А³ ны, А¹ жін.р. о неи; у питальних: Н¹ что// чесо, Л¹ нѡ чомѣ// чесѡмѣ; І¹ с кѣм, Л¹ на комѣ.

Частка *-ся* вживається ще й окремо від дієслова (благоденствует мѣ ся), дочеплена ж до нього може скорочуватися в *-сь* (остерегаюсь, о[т]щегѣваюсь).

У *дієслів* кон'югації *e* з задньоязичним визвучно-кореневим приголосним появляються в 1-ій особі однини поруч давніх форм (тку, пекѣ, сѣкѣ, могѣ, стрегѣ, стрегѣ) вже й нові укр. аналогічні утворення (бѣжѣ, небрежѣ//егѣ - і навпаки: поруч влажѣ ще гіперистичне: влажѣ).

В кон'югації *и* появляються в 1-ій ос.одн. утворення з приголосним, аналогічним до дальших осіб (смердѣ); в дієслів з губним приголосним у визвучі кореня появляються й форми без вставного *л'* (бѡбю, кипѣ, молвѣ, спѣю// спѣю) поруч куди частіших тут форм на *-блю, -плю, -влю, -млю*.

Дієслівні закінчення в 3-ій особі одн. і множ. по-церковнослов'янському - тверді (вечерѣть, опадають, - крім атематичного: свѣсть та имать). З церковнослов'янщини ж узяті й спорадичні форми аористу (яхъ, ять, наслѣдова).

Особливістю дієслівного аспекту в ЛСЛ є вживання сприслоктованих дуративних дієслів у значенні недоконаної дії, себто теперішнього, а не майбутньо-доконаного часу, як це ми сьогодні тут відчуваємо (недослышу *graviter audio*, оупитаю - насыщаю, скѡрчюся, оугиняюся *randor, incurvor* засвидѣтелствую, благопострадѡю). Автор ЛСЛ у тих випадках, мабуть, мислив позачасову дію як постійну « прикмету », постійну наворотність, а в таких випадках давніша укр. мова (як і польська) вживала й перфективно-теперішньої форми дієслова.

Під впливом польського зразка із словника Кнапського переважає в ЛСЛ інверсивний словолад у положенні атрибуту супроти означуваного іменника (тип: *риза мужеска* супроти *дойнѡя крава*).

І в *словотворі* зустрічаємо суміш засобів традиційно-церковнослов'янських з розмовними українськими, серед яких є й польонізми. Церковнослов'янськими є чимало іменних суфіксів: *-ичиць* (птичиць, раби-чиць), *-тай* (возатай), *-тель* (борѣтель// борець), *-ическій* (грамматическій, дѣвическій, всячески), *-енный* (разственнѣй), *-телный* (раз-

мыслительный). До розмовних суфіксів залічуємо: *-ій* (нищій), *-овикъ* (возовійкъ), *-ухна* (мáтухна), *-акъ* (шостáкъ), *-окъ* (божкій), *-ка* (подвязка, крамарка), *-ва* (Литвá, Москвá), *-ятко* (звѣрятко, немовятко), *-арня* (пекарня), *-алня* (слухалня), *-ня* (пилня), *-евня* (ткачевня), *-ій* (песѣй), *-атый* (носáтый), *-астый*, *-истый* (гривястый, ровійстый), *-ячий* (звѣрýчий), *-овый* (возовій - тут, як і деінде, маємо на думці його більшу поширеність), *-есенкій* (малесенкій), *-изна* (старизна, трутизна - польонізми).

Своєрідною контамінацією церковно-книжної традиції, хай би й лиш правописної, - з народномовною стихією можна уважати утворення: по́пись воинственн́ый (*-пись* - жіноча форма, але чоловічий рід!). З церковнослов'янщини почерез книжну традицію ЛСЛ перейняв нахил до тяжкуватих словоскладень (хлѣботворница « пекарка », мытоимецъ// мытарь), скалькованих зокрема з греко-латинських термінів (звѣздозакóнникъ « астроном », законополагаю, противоборець), часті дієслівні відприкметникові утворення на *-туюю*, *-твовати* (безчеловѣчествую, благовременствую) а чи фразові утворення замість простих чи знаросткованих дієслів (покаяніе творю, творю достойным, - росльымъ).

Не без польського впливу префікс *при-* у прикметників має значення зменшеної появи прикмети, вираженої коренем прикметника (прикваснѣтъ inacesco, subacidus sum); такий широкий вжиток цього префіксу (заного й наддністрянським говіркам, напр. *пригіркий* « гіркавий ») хіба зумовлений зразком у польській частині Калепіна²⁹ і в Кнапського (напр. przysmutnieyВum subtristis, tristiculus).

Серед дієслівних суфіксів в інхоативно-прогресивних дієслів *-лю* (слабѣю// ослабѣваю, слѣпѣю, старѣюся// застарѣюся) поруч *-ваю* (огустѣваю, онѣмѣваю), а в дуративно-ітеративних: *-ую*//*-аю* (потрясую// потрясаю - при чому цей функційний паралелізм міг перенести й баритонічний наголос в *-ую*), вийняtkово потыкаюся// поткнуся, изсякнѣю, - і частий тут сх. -слов'ян. суфікс, зниклий сьогодні в українщині *-ываю* | *-иваю* | *-ываю* | *-еваю* | *-аваю* | *-оваю* (рідке!): закопываю, прислуживаюся// прислугуюся, ожестѣваю, съчетоваюся, притяжываю, нощеваю// ноществую, програваю, съприставаю, оставаю, познаваю, иставаю, истаеваю; деякі функції тих суфіксів перейняв сьогодні наголос (пор. пізнаю, програю, остаю - супроти: познаваю, програваю, оставаю в ЛСЛ).

У словотворі ітеративно-дуративних дієслів на *-аю* | *-ати* переважають форми з подовженими кореневими голосними *-а-* (31 пр.), *-л-*

²⁹ Див. примітка 5, *Welt der Slaven* VII, 156, 1962.

(11 пр.), а не з -о- (24 пр.) чи -е- (разаряю// разоряю, изнамагаю// неизмогаю, загрѣбаю, оурѣкаю, омѣтаю, - пор. ще: отесую, обламую).

Лексика ЛСЛ включає, подібно до інших ділянок, чимало традиційно-церковнослов'янського, поруч народномовної стихії. На церковнослов'янський елемент тут складаються головню церковно-релігійна й абстрактна лексика, а далі біблізми й вирази, що трапляються в перекладах книг св. Письма чи то в поширеній тоді набожній літературі (безвещественный, вертоградъ, глѣнь, жупель, ковчегъ, комканіе, корванъ, купсель, ланита, рѣснотá, скудель, трибухъ, чпагъ - звичайно лексеми, притаманні давній богларщині тощо). Цим шляхом почерез церковнослов'янщину нахлинув і потік грецизмів; їх у ЛСЛ під 100 і стосуються вони: давнього політичного життя (кесарь, преторъ, кинсонъ, клеветъ), будівництва (плинфа, пиргъ, керемида), ноші (сударь, сандаліа, хламида/ хлямисъ), виноградарства (кратиръ), мореплавби (парусъ), назв країн (Россія, Персида, саракини), грошових одиниць (талантъ, трепулный), мір (стадіонъ), назв місяців (декемврій), церковного життя (діаволь, схизма, скитъ, потиръ), школи (силлява, стих, спудей, грамота), назв немісцевих рослин і тварин (дактиль, финикъ, стуракина, кринъ, ехидна), медицини й природничих наук (стомах, флева, алавастръ, амефість, планита); майже всі вони зустрічаються в праці М. Фасмера.³⁰

Основним джерелом, з якого в випадку церковнослов'янщини черпали укладачі ЛСЛ, був «Лексикон славенороський» П. Беринди (ймовірно, його 1-е видання з 1627 р.). Церковнослов'янську біблійну термінологію Бериндиного «Лексикону» пробували укладачі латинсько-слов'янської частини ідентифікувати в декількох випадках, де Беринда посилався на (Острозьку) Біблію, подаючи главу. Дотичні його посилання переписано в 4 випадках майже в усіх копіях латинсько-слов'янського словника; в ЛСЛ приводяться 2 з них, при чому один (желтяніца) з тим латинським відповідником, що його подав Бериндин «Лексикон» (*lactuca sylvestris*), а не з тим, який названий у латинсько-слов'янській частині (*astylis*). У латинсько-слов'янському словнику йдеться про такі, взяті з Бериндиного «Лексикону» посилання (цитуюмо за DLS Paris):

astylis: желтяніца, исход .ei.

atina: зеленіче древо, Icaia .ma.

buxus: зеленіче древо, Icaia .ma.

callithrix: пидійкъ .г. цар. .i. обизяна

³⁰ Фасмер М.: *Греко-славянские этюды*, Сборник Отделения Русского Языка и Словесности, т. 86, СПб. 1909.

В « Лексиконі » Беринди зустрічаємо тут:

желтяница, салата лѣснаа, Исход ві .н. ѣ пихрис, пихридоc, Lactuca sylvestris (Бер., стор. 36)³¹

зеленічѣ: ест' дѣрево, которое лѣтъ и зимѣ зѣлено, подобное листѣ маѣт' зѣлью на котором черниціѣ ягоди росстут. Исаи: .ма. (Бер., стор. 43)

підикъ: котъ морскій, малша, кочкоданъ, обезяна .г. цр.і.кв. (Бер., стор. 227).

Частина абстрактної теологічно-філософічної лексики походить, мабуть, з якихсь латинських трактатів, може, перекладаних кимсь із авторів ЛСЛ, а що тоді ввели отакі власні церковнослов'янські відповідники і в український реєстр (боговреждѣнный, богонаучѣнный).

Іншим джерелом низки таких церковнослов'янських та інших виразів була напевно латинсько-слов'янська частина словника обох ченців-філологів, тут і там всього обертана навідворить.

Підставою цієї латинсько-слов'янської частини послужив, як відомо, латинський реєстр слів з Калепінового поліглотного словника; при тому той примірник Калепінового словника, яким користувалися оба складачі в Києві, мав хіба посклеювані декотрі картки, бо в усіх наявних списках повторюються ті самі пропуски дотичних сторінок (стор. 1064-65: peripneumaticus - perlonge, стор. 1420-21: sutrina - superficies, а в окремих списках, як от в DLR, брак ще й проміжків circumcludo - circumlino, coacervatio - coenitio, recandesco - reconcilium, sanguinatio - sarcocolla). До цього реєстру дописували київські складачі « слов'янські » відповідники (до речі, мабуть аж з часом комплектуючи всі гасла, бо і в окремих списках деякі гасла ще залишували без перекладу, при чому в інших списках там « слов'янське » слово вже підшукано, нерідко різне в різних списках). Такі відповідники вписувано на підставі: а) польської частини в тому ж Калепіні (якщо польського перекладу брак, то перекладано лат. тлумачення), місцями доволі незрозумілої через помилки в друку й через недосконалий правопис, то знову ж надто віддаленої від латинського тлумачення при даному гаслі (тоді звичайно польського перекладу в Калепіні не brano до уваги!), б) латинсько-польської частини словника І. Кнапського, як це виявляє порівняння окремих гасел із рукописів:

aegilops: Cal. Pol. Ruthenis czeret, przedza;

Кнапски: owiesek, dąb, fistulá – DLR: овесокъ зеліе

albidus: Cal. Pol. szmiady; Кнапски: biálásy – DLR: бѣлявыи.

³¹ Сторінки подані за виданням *Лексикон словенороський Памви Беринди*, Київ 1961.

Докладніше про стосунок лексики ЛСЛ до латинсько-слов'янської частини словника Славинецького й Корецького-Сатановського можна буде говорити аж після подрібної аналізи лексики всіх наявних списків цього словника.

Що однак київські філологи-ченці не призналися до користування лексикографічною працею І. Кнапського, а всього лиш до Калепіна, могло мати свою причину в тогочасних віровизнанневих стосунках та ще, може, й авторсько-правових: Кнапський був єзуїт, а його чин мав королівську ліценцію на цей словник. Не слід забувати, що й у передрукованій з деякими змінами в Москві 1648 р. граматиці М. Смотрицького пропущено прізвище одіозного автора, що відійшов від православія.

Може, дві третини українського лексичного матеріалу в ЛСЛ складені на підставі польсько-латинської частини словника І. Кнапського; звичайно латинські відповідники й синоніми до українського слова брані тоді вповні чи то в основному саме звідти. В декількох випадках ЛСЛ навіть називає (після латинських відповідників) такі списані звідти польські вирази, перекручені інколи переписувачем уже на український лад (*chronię, się, dryakow [= -kiew!], gorczyca, kięlb, klystera, krupnik, vczynek, vchodzę, wąż nakrapiany, woda* - таких польських глос є куди більше в DLS Paris а теж у списку в Уппсалі та з 1685 р.).

Не завжди розуміючи як слід польщину Кнапського з її мазурськими формами, складачі ЛСЛ допустили низку помилок: кепсько зукраїнивши польський вираз (копець *varor flammae, exhalatio flammae fumida* - Кнапски: *копець varor flammae, exhalatio flammae fumida* - себто « копоть, сажа »; кльбікость *condylus* - Кнапски: *кłykieць condylus*; цетресь птица *tetrah* - Кнапски: *cietrzew tetrah* - себто « тетервак, їотур », при чому якесь *цетрес* на *цетрес* перекутив хіба вже переписувач; осека или *uncus, harpago* - Кнапски: *osęka idem*; скворець *alauda* - Кнапски: *skowronek alauda non cristata*)³² чи то невірно передавши його значення по-українськи.

Тимто зрозумілим стає й той потік польонізмів, що їх сповнений ЛСЛ; це здебільша ще кальки чи то недосконалі субститування відповідних звуків і їх сполук з української мови в первісні польські вирази; фонетика прозраджує їхнє польське походження, а що в кожному випадку дається засвідчити із словника Кнапського. Отак ЛСЛ пе-

³² Подібне трапилося нашим філологам-ченцям і в латинськослов'янській частині, де передано *epistomis* свѣтило, уздяница за польським Калепіном, де *epistomis kaweczan, kraganiecz* і яке змішано з « каганцем » - звідти вийшло « свѣтило »!

рейняв навіть мазурсько-гіперистичну форму Кнапського в українщину: кольбішка *petaurus*, *oscilla* (Кнапски: *kołybká petaurus*, *-rum*, *oscilla*, себто колиска).

Польонізми ЛСЛ стосуються таких ділянок життя: 1) державно-політичного ладу й адміністрації та правосуддя (б'ґалець, вадушій, васнь, васнивий, васню(ся), веснякъ, власный, воевѣдина, воевѣдичъ, посѣль, (градъ) столѣчный, писарь, держава, дивъ, доводъ, дозорца, доноситель, дорочный, дражненіе, жупа, жупникъ, заводъ, завираю, заслужонный, прекупникъ, збраняюся, зб'ґъ, зб'ґаю, звада, звадли-вый, зв'ґряюся, избытокъ, избытний, каменіца, копá п'ґнязей пол-ская, марнотравца, обводъ, огниво, окрыкъ, осада, партáчь, пáства, паствіна, пивничный, пѣводъ, повоженіе, повольтваю, поврозокъ, под-воеводій, подлѣжніца, подписокъ, подскарбій, -бство, подстароста, подстолій, подсѣдокъ, поступую, потварца, почѣтъ, проводъ права, предусталію, прѣступаю уставы, п'ґстунъ, р'ґзом'ґшокъ, сажѣнь, скарга, скаржуся, крескá, столникъ коронный, стисло// сѣсло, оучонный, хлопъ, хлѣста);

2) побуту, товариського життя, одягу, їжі й напйтків (халуца, ку-рокъ на домѣ, подлога, печары, ятки, спрятъ, слѣма, слѣмянный, скваръ, слонце, слонечный, копець, одлеглый, прилеглый, позосталый, па-гѣрокъ, подвои, оучинный, оуставичный, оуступую, невывыклáный, невѣстюх, немужáтая, непослушенство, нерозмыслность, нестатѣчный, обава, вабъ, ваблѣ, обаляю, обумираю, озяблый, опилый, опилство, оуклѣтъ, обѣтшáлый, -шаю, разсудный, острѣжный, оплѣснялый, старізна, щую, оспáлый, -лство, слыню, оулѣмокъ, прибытокъ, пре-прашаю, принагляю, приналѣжить, проваженіеся, старожитный, до-втѣтъ, -пный, жегва, трудъ, жировный, збытокъ, збытная, кáмыкъ, катафалкъ, костырскій, карель, келишекъ, приписую книгу, корен-нопродатель, корнициста, лудячій, мамене, машкара, м'ґдница, м'ґдно-личный, танѣчница, -никъ, нагробѣкъ, нам'ґненіе, учитель, едвабъ, блакитный, плотно, повлѣка, подшевка, тлумокъ, прохнѣлость, толща, пармезáнь, платáю рыбу, потрава, скроблѣ, саркаю, крупникъ, бречка, вариво, водка паленая, выглѣчѣный, преникаю);

3) узброєння й військова справа (куша, оусарь, близны, воинъ вы-трубленный, - худый, воинственый пѣписъ, гайдукъ, гасло, древца, крущевая, рушница, округъ, отвратъ, отливаное дѣло, мосяж, оцѣпъ, подколѣнокъ, поединокъ, ногъ, твѣржа, хоружій, ящѣръ);

4) назви країн і народів (дунчикъ, москвитинъ, ормянинъ, прусáкъ, сась, поморчикъ, полцизна, Татры);

5) церкви, календаря (законникъ, -їца, задушный день, липецъ,

листопадъ, пекелный, катафалкъ, цминтарь, мясопустъ, святокрадець, -купство);

6) тіла, хворіб, лікування (чашка, члѣнки, щуплостъ, пясть, хвѣ-юся, дрѣмлю, белкотаніе, бридостъ, куля, заногтица, запаленіе, зимница, колáчекъ аптекарскій, кропка, кроста, -áвий, ягода на лиці, лѣтавецъ, носатый (конь), плюца, слиногоръ, смаркѣтины, смаркаю, трутїзна, щудло, блѣднѣю, кист, спущаю, пѣгъ);

7) назов тварин і птахів та рослин (гѣль, дудокъ, единецъ, еленецъ, емелюха, кроликъ, зимородъ, макологва, пщелка, пщолá, падалецъ, звѣринецъ, карпъ, келбъ, кернозъ, медвѣдокъ, ментусъ, плавъ, носорожець, нурокъ, огаръ, павъ, папуга, -ужастый, пискѣръ, сикора, сикáвка; бросквиня, елений языкъ/ корень, емеля, ломик-камень, осеть, пастернакъ, поземкї, помаранча, пщелникъ, щепá, тополя, фиáлокъ);

8) прислівники, приїменники (претож, спрѣста).

Почерез польщину проникли й ті численні тут позичення з німецької (бл. 160), латинської (бл. 110), угорської (чáта, хомуть), та італійської (сервета, шарпетка, штáнба) мов.

Безпосередніми позиченнями в українщину слід уважати тут румунізи (колиба, румингаю, ногуть, тайстра, чадобанъ, чекáнъ) й тюркізми (бахмать, таранъ, табѣръ, делѣя, киръ, кишеня, кобза, кутасъ, коверъ, козацтво, колпакъ, чапракъ, опончá, сагайдакъ, санъ, сурма, тасма, татаринъ, тюшакъ, туркусовый, шаранча, шахъ, янчáръ).

Багато заступлена в ЛСЛ українська розмовна побутова лексика.

З Кнапського чи й Калепіна перейняв ЛСЛ звичне в тогочасній польській лексикографії утотожнювання античних римських побутових, адміністративно-політичних, мілітарних та культурних понять із даночасовими польськими.

Зміни ЛСЛ у стосунку до польсько-латинського словника Кнапського полягали на тому, що в ЛСЛ: 1) стягано й об'єднувано в одне гасло кілька споріднених подрібних, подаваних Кнапським, 2) серед латинських синонімів пропущано та упрощувано обширніші зворотові приклади, 3) старанно усунено сліди нав'язувань до польського й католицького побуту, як напр. у Кнапського: *triton – kurek ná košćiele*, ЛСЛ: *курокъ на дѣмѣ*; *kozácy, kozáctwo levis armaturae equites, velites equestres Polonorum*, ЛСЛ *козацтво levis armaturae ° equites, velites equestres*.

Подібно замінює ЛСЛ Кнапського *krolewic, krolewna, krolík, krolewski* на: *цáрѣвич, цáрѣвна, цáрикъ, цáрскій* тощо. Отакі зміни в лексиці реєстру ЛСЛ, тісно пов'язані з політичними стосунками, - а якщо не були уведені авторами чи переписувачем згодом, - свідчили б, що вони були в ЛСЛ внесені хіба після 1654 р. Затримання бо в ЛСЛ

лексики, що стосується тогочасних польських (та українських) політично-адміністративних відносин, при одночасній майже повній відсутності виразів з політичного ладу й військової справи в Московській державі, - все воно промовляло б за тим, що ЛСЛ виник на Україні, а не в Москві, себто перед 1649 р., коли ще і Славинецький і Корецький-Сатановський діяли в Києві.

Значення ЛСЛ для історії української лексики й мови та культури чимале: це вперше вчинено спробу удоступнити латинськомовному світові лексичний фонд українщини книжної й народної, - при чому не слід забувати, що на того роду вичерпну працю не спромоглася українська лексикографія ще й досі. ЛСЛ помітно доповнює відомості про лексику українщини 17 в., а що в основному зводяться до « Лексикону » Беринди. І до історії дієслівного словотвору і для фонетики та наголосу приносить ЛСЛ новий матеріал, цінний тимбільше, що походить з північного сходу України, не надто багатого такими джерелами з того часу. Для ряду позичень з чужих мов ЛСЛ є одним з ранніх письмових засвідчень. Історичний словник українщини без цього лексичного матеріалу став би вже неповним.

ЗМІСТ

	<i>стор.</i>
Передмова	1
Засади видання рукопису	3
Лексікон Словенолатинській	5
Рукописний українсько-латинський словник Арсенія Корецького-Сатановського й Єпіфанія Славинецького за списком паризької Національної Бібліотеки	299

СПИСОК ІЛЮСТРАЦІЙ

1. Dictionarium Latinosclavonicum, рукопис Sl. no. 6 паризької Bibliothèque Nationale, наголовна сторінка після стор. 4
2. Лексікон словенолатинській в рукопису Sl. no. 6 паризької Bibliothèque Nationale, наголовна сторінка після стор. 12
3. Лексікон словенолатинській в рукопису Sl. no 6 паризької Bibliothèque Nationale, сторінка 32 після стор. 76

НАШІ ВИДАННЯ
NOSTRAE EDITIONES

1. MONUMENTA UCRAINAE HISTORICA collegit Metropolita Andreas Šeptyckyj, vol. I. Romae 1964, p. XXIV+350. Doll. 8.
2. MONUMENTA UCRAINAE HISTORICA collegit Metropolita Andreas Šeptyckyj, vol. II. Romae 1965, p. XX+360. Doll. 8.
3. MONUMENTA UCRAINAE HISTORICA collegit Metropolita Andreas Šeptyckyj, vol. III. Romae 1966, p. XVI+400. Doll. 8.
4. MONUMENTA UCRAINAE HISTORICA collegit Metropolita Andreas Šeptyckyj, vol. IV. Romae 1967, p. XIX+380. Doll. 8.
5. MONUMENTA UCRAINAE HISTORICA collegit Metropolita Andreas Šeptyckyj, vol V. Romae 1968, p. XX+434. Doll. 8.
6. Wasyl Lencyk, *The Eastern Catholic Church and Czar Nicholas I.* Romae-New York 1965, p. XIII+148. Doll. 3.
7. О. д-р Ісидор Нагавський, *Історія Римських Вселенських Архирейів*, частина I. (*Historia Romanorum Catholicorum Pontificum, pars I*). Мюнхен 1964, стор. 363. Doll. 4.
8. Проф. Микола Чубатий, *Історія християнства на Русі-Україні*, том. I. (*De historia christianitatis in antiqua Rus-Ucraina, vol. I*). Рим-Нью Йорк 1965, стор. XI+816. Doll. 10.
9. О. Михайло Кравчук, *Книга Псалмів.* (*Liber Psalmorum*). Рим, 1966. стор. 240 Doll. 4.
10. Проф. д-р Олекса Горбач, *Три Церковнослов'янські Літургічні рукописні Тексти Ватиканської Бібліотеки.* (*Tres Textus Liturgici Linguae Ecclesiasticae (Paleo) Slavicae in Manuscriptis Vaticanis*). Рим 1966, стор. 160. Doll. 3.
11. О. д-р. Мирослав Марусин, *Чини Святительських Служб в Київському Євхологіїні з початку XVI ст.* (*Ordinum Pontificalium in Euchologio Kioviensi saec. XVI expositio*). Рим 1966, стор. XVIII+210. Doll. 4.
12. *Український Католицький Університет ім. св. Климентія Папи і його правна основа.* (*De Universitate Catholica Ucrainorum a S. Clemente Papa eiusque fundamento iuridico*). Рим 1967, стор. 32. Doll. 1.
13. «Обнова» *Організація Української Католицької Університетської молоді, Академічних товариств і її статуту.* (*De organizatione ucrainicae catholicae iuventutis universitariae academicarum societatum eorumque statutis expositione*). Рим 1967, стор. 35. Doll. 1.

14. О. проф. д-р Ісидор Нагаєвський, *Історія Римських Вселенських Архисреїв* частина II. (Historia Romanorum Catholicorum Pontificum, pars II). Рим 1967. стор. 600. Doll. 8.
15. Кард. Йосиф, *Твори*, зібрані о.проф.д-р Іван Хома і о.Іван Яцків, том I. (Card. Josephos, *Opera omnia*, collegerunt Johannes Choma et Johannes Jackiw, vol. I.). Рим, 968, стор.

Università Cattolica Ucraina

Via Boccea, 478 - 00166 Roma - ITALIA